

C95

.I831t

INSTITUTE
OF
ISLAMIC
STUDIES

30578

*

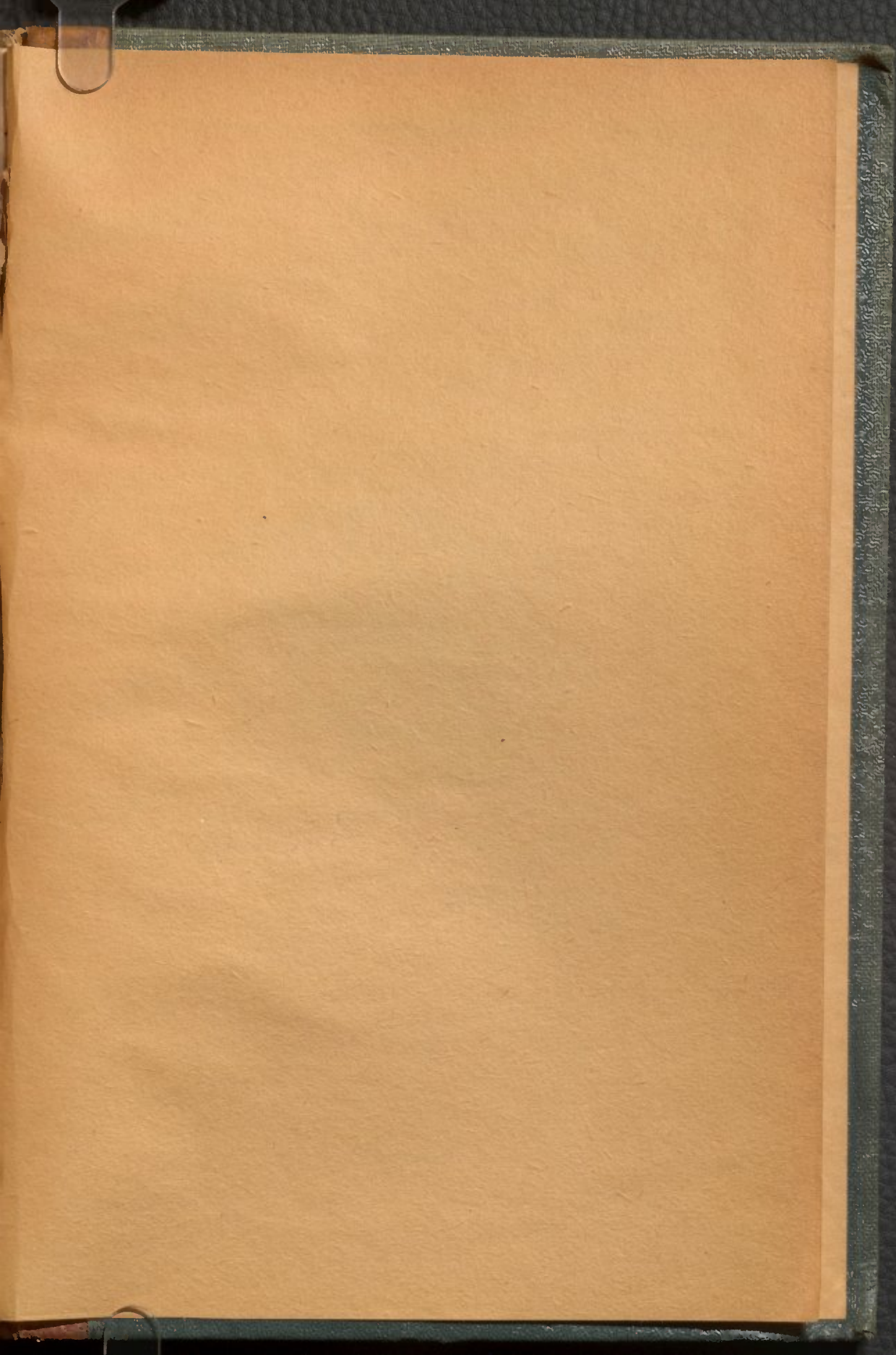
McGILL
UNIVERSITY

2710370

TAKVİMİ MESCÜRÂTI OSMANİYE

İSMAIL GALİP (ETHEM)

1307

تاریخ مسکوکات عثمانیه

دولت علیّه عثمانیه نك بدايت تأسسندبرو ضرب واخراج اولنان
مسكوكات ومداليه لرك نوع و جنس و تعريفاتيله معلومات تاريخيه سني
متضمندر .

اثر

اسماعيل غالب

اون ايكي عدد رسم لوحه لريني حاويدر .

معارف عموميّه نظارت جليله سنك رخصنيه

قسطنطينيه

(مهران) مطبعه سني — باب عالي چاده سنده نوسرو ۷

۱۳۰۷

اشو ڪتابڪ السنه اجنبيه به نقل و ترجمه سيله تڪرار
طبع و تمثيلي ڪي هر درلو حقوق محفوظ در .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

فن مسكوكات قديمه اربابجه مسكوكات اسلاميه مياننده دولت
ابد مدت عثمانيه مسكوكاتي اسباب متعدده به مني حائز اهميت مخصوصه در.
حكومات اسلاميه دن هيچ برينك مسكوكاتي كرك مدت وزمانجه
و كرك ضرب اولند قاري ممالك و بلدانك تعدادي و سكه لرك تنوع طرز
واصولي جهتلرنجه مسكوكات عثمانيه به مقيس اوله من .
عثمانلي مسكوكاتنك بر قسمي و بلكه قسم كليسي قرون
متوسطه نك او اخريه فتح قسطنطينيه دن بدأ ايدن قرون متأخره نك
اواننه متصادف اولق حسييله مسكوكات عتيقه عدادينه داخل اولمشدر .
مسكوكات عثمانيه بدايت ظهورندن شمدى به قدر نوعاً
بيك عددى متجاوز اوله رق ضرب ايدلمشدر . بونلرك طبيعي يكديكريه
مشابهلري بولمقده ايسه ده رسم خط و نقش و يا تاريخ و يا خود وزن و قطر
ودها سائر علامت لرجه جزئي و كلي برى برلرندن فرقلري وهله هر
عصرك كندينه مخصوص بر طرز و اصولي واردر .
بويله بريوك نوع و مقدار تشكيل ايدن مسكوكاتك اربابي زردنده
و تاريخ و فن مسكوكات نظر نده درجه اعتبار و اهميتي و ارسته تعريف
و ايضاح در .
مسكوكات عثمانيه نك بو كوني كونده (قوالكسيون) يعنى

طاقلمری يك محدود در . اوروپا موزه لرینك چوغنده سائر مسكوكات
قولكسيونلرینك انواعی و بك مكمللری بولندیغی حالده مسكوكات عثمانیه
طاقمی مكمل اوله رق یالکیز انكلتره موزه سننده موجود اولوب دیگر
بعض موزه لرده دخی جمع و ترتیبینه تشبث اولمش ایسه ده تدارك اولنان
سكك لر بك نقصان بر حالده قالب اكمال ایديله مامشدر .

اون بش سنه قدر بر مدتدبرو تحریات متادیه عاجزانم نتیجه سی
اوله رق اوائل سلطنت سنیه دن شمدی به قدر سلاطین عظام عثمانیه نك نام
عالیرینه ضرب و اخراج قلنان التون و كوش و باقر مسكوكاتدن بيك ایکی
یوز عددی متجاوز سكه تداركيله بر (قولكسيون) ترتیب و تشكینه
موفق اوله بیلدیكم كبی سلاطین مشار الیهم حضراتی طرفندن احداث
بیوریلان باجمله (مدالیه) لر ایله قدیمه استعمال اولنان والیوم انار
نادره دن معدود اولان (قورشون مهر) لردن دخی جمع ایله بوقولكسيونه
علاوه ایلدم .

مسكوكات عثمانیه نك كثرت جنس ونوعی ملاحظه اولدوقده
اشبو قولكسيونه بتون بتون نقصاندن عاری دینيله من ایسه ده بر درجه به
قدر مكملیتنه دلالت ایتمك اوزره اله بولنان بعض (قتالوق) لره وبالخاصه
انكلتره موزه سنك مسكوكات عثمانیه به مخصوص اولان قتالوغنه نظراً آنلرك
موجودندن برخیلی نادر و فضله سكك لر بولندیغی بیان ایده بیلورم .

نخبه افكار معالی آثار هایونلری استكمال وسائل عمران مملکت
و انتشار انواع علم و معرفت جهتته معطوف اولان پادشاه معارف پرور
و شهریار ترقی کستر افندمن حضرتلرینك عصر معارف حصر ترقیر -
وریلرنده موضوع موقع انتشار اولان بونجه آثار مفیده بر علاوه
ناچیز اولوق اوزره جمع ایلدیكم مسكوكات و مدالیه لرك نوع و جنسی
و عبارات مندرجه سی و وزن و قطر لرینی حاوی بر (قتالوق) تنظیمه برابر
تاریخ عثمانینك مسكوكاته متعلق اولان مهم بر شعبه سنه خدمت ایده بیله جك

بعض ایضاحات مفیده و معلومات تاریخیه درج و علاوه ایدرک ترتیب و تألیف و (تقوم مسکوکات عثمانیه) نامیله توسیم ایتدیکم شو اثر عاجزانه می نشره جسارت ایلدم .

(تقوم مسکوکات عثمانیه) ده اوائلدنبرو مسکوکاتده استعمال اولنان القاب و عنوان پادشاهان و اذکار و ادعیه یولنده کی عبارات عظمتیبیان و ضرب سکه اولنان ممالک و بلدان ایله اقتضا ایدن تعریفات آرو آرو جدوللرده کوسترلر کدن صکره هر عصرک مسکوکاتی ذیلنده او عصره عائد ایضاحات و معلومات - علی الاکثر مأخذلرینک ارائه سیله - درج و تحریر قلمش و دور و زمانلرینه کوره مسکوکاتک رایجلیرینی حاری بشقه جه جدوللر دخی علاوه ایدلمشدر . ارباب مطالعه جه مسکوکاتک رسم و شکلری حقیقه دخی بر فکر حاصل اولمق ایچون موزه هایون مدیری برادرم حمدی بکک همتیله هر عصرک سکه لرندن ایجابنه کوره بالتفریق یوز اوتوز اتی عددینک فوطوغرافیلری اخذ اولندقدن صکره (فوطوتپی) اصلولنده اون ایکی لوحه یه نقل و طبع ایتدیریلهرک خاتمه کتابه ربط اولنمشدر .

(تقوم مسکوکات عثمانیه) نک بمنه تعالی بر وجه مأمول مظهر اوله جنفی رغبت جمع و تداریکله مشغول اولدیغم مسکوکات سسلچوقیه اوزرینه ایلروده عاجزانه بر اثر ده نشرینه شوقبخش جسارت اوله جقدر . (ومن الله التوفیق) شورای دولت اعضاسندن

قسطنطنیه فی ۱۵ شهر رمضان المبارک سنه ۱۳۰۷ غالب بن ادهم

سلاطين عظام عثمانیه

سلاطين عظام عثمانیه	(مائه نام)
سلطان عثمان ۶۹۹	۷۰۰
سلطان اورخان ۷۲۶	(۴)
سلطان مراد اول ۷۶۱	
سلطان بایزید اول ۷۹۲	۸۰۰
(۴)	
سلطان محمد اول ۸۱۶ عیسی چلبی	سلیمان چلبی موسی چلبی ۵
سلطان مراد ثانی ۸۲۴	۶
سلطان محمد ثانی ۸۵۵, ۸۴۸	۷
(۴)	
سلطان بایزید ثانی ۸۸۶ شهزاده جم سلطان	۹۰۰
سلطان سلیم اول ۹۱۸	(۴)
سلطان سلیمان اول ۹۲۶	
سلطان سلیم ثانی ۹۷۴	
سلطان مراد ثالث ۹۸۲	۱۰۰۰
سلطان محمد ثالث ۱۰۰۳	(۸)
(۴)	
سلطان احمد اول ۱۰۱۲	۱۴
سلطان مصطفی اول ۱۰۲۶, ۱۰۳۱	۱۵
(۴)	
سلطان عثمان ثانی ۱۰۲۷	۱۶
سلطان مراد رابع ۱۰۳۲ (۱۸ سلطان ابراهیم ۱۰۴۹)	۱۷
سلطان محمد رابع ۱۰۵۸	۱۹
سلطان سلیمان ثانی ۱۰۹۹ (۲۱ سلطان احمد ثالث ۱۱۰۲)	۲۰
(۷)	
سلطان مصطفی ثانی ۱۱۰۶	۲۲
سلطان احمد ثالث ۱۱۱۵	۲۳
(۶)	
سلطان محمود اول ۱۱۴۳	۲۴
سلطان عثمان ثالث ۱۱۶۸	۲۵
سلطان مصطفی ثالث ۱۱۷۱	۲۶
سلطان عبدالحمید اول ۱۱۸۷	۲۷
(۶)	
سلطان سلیم ثالث ۱۲۰۳	۲۸
سلطان محمود ثانی ۱۲۲۳ (۳۰ سلطان محمود رابع ۱۲۲۲)	۳۰
(۶)	
سلطان عبدالحمید خان ۱۲۵۵	۳۱
سلطان عبدالعزیز خان ۱۲۷۷	۳۲
سلطان مراد خامس ۱۲۹۳	۳۳
(۶)	
سریر آرای شوکت و شان السلطان ابن السلطان السلطان الغازی	۱۳۰۰
عبدالحمید خان ثانی ایدالله سلطنته الی آخر الدوران افتدمز حضرتلی ۱۲۹۳	(۱)

۱ مسکوکات عثمانیه ده مندرج اولان القاب و عنوان
پادشاهانی تاریخ استعماللیله برابر ارايه ايدر جدولدر .

(سنه)	
۸۱۶	سلطان بن سلطان [۱]
۱۱۱۵-۸۱۶	خان [۲]
۸۰۶	امير [۳]
۱۲۹۳-۸۵۵	سلطان (السلطان)
۱۱۷۱-۸۵۵	ضارب النضر صاحب الغز والنصر في البر والبحر
۱۲۵۵-۸۵۵	سلطان البرين وخاقان البحرين السلطان بن السلطان [۴]
۸۵۵	ملك اعظم [۵]
۹۲۶-۹۱۸	صاحب النضر والنصر في البر والبحر
۱۰۰۳-۹۱۸	شاه
۹۲۶	سلطان البر والبحر
۹۲۶	سلطان العادل والکامل ابو الالطف (سلطان العادل)
۹۸۲ و ۹۲۶	سلطان البرين والبحرين خادم الحرمين الشريفين
۹۷۴	ضارب النضر صاحب الغز والنصر
۹۸۲-۹۷۴	السلطان في البر والبحر

[۱] سلطان اورخان ايله سلطان مراد و بايزيد خان اولر زمانده مسکوکاته بر
کونه عنوان وضع اولتيموب چلبی سلطان محمد خان دورنده ايلک دفعه اوله رقی
سلطان عنوانی یازلمشدر .

[۲] خان عنوانی چلبی سلطان محمد زماندن سلطان احمد ثالث عصرینه قدر
سلاطین عظامک یالکیز بدرلی ثامنه علاوه استعمال قلمشدر .

[۳] یالکیز سلیمان چلبی سکهلرنده (امير) عنوانی واردر .

[۴] بعض مسکوکاتده لام تعريف وضع اولتيمه رقی یالکیز (سلطان بن سلطان) وسنين
اخيره ده (السلطان ابن السلطان) یازلمشدر .

[۵] فاتح سلطان محمد حضرتلرینک یالکیز رومی العبارة سکهلرنده مندرجدر .

صاحب البرين والبحرين	١٠٤٩ . . . . .
ضارب النضر صاحب العز والظفر في البر والبحر	١١٧١-١١١٥ . . . . .
خان	١٢٩٣-١١٤٣ . . . . .
سلطان البرين والبحرين	١١٨٧ . . . . .
سلطان سلاطين زمان	١٢٢٣ . . . . .
غازى	١٢٢٣ . . . . .
عدلى	١٢٢٣ . . . . .
ملك الدولة العثمانية [١]	١٢٩٣-١٢٧٧ . . . . .
الغازى	١٢٩٣ . . . . .

[١] جنتمكان عبدالعزيز خان حضر تلوينك بعض مديله ليله طرف ذيشرف حضرت ملوكانه دن احداث بيوريلان امتياز نشان عاليسى مديله لنده منقوش اولان آرمه عثمانينك مركزى عنوان جليل مذکور ايله تزيين قلمشدر.

۴ مسکوکات عثمانیه در محرر اولان اذکار و ادعیه
تاریخ استعمال لریله برابر ارانه ایدر جدولدر .

سنه

۸۰۶ و ۷۶۱ و ۷۲۹	لااله الا الله محمد رسول الله . . . . .
۸۰۶ و ۷۶۱ و ۷۲۹	ابوبکر، عمر، عثمان، علی، (رضو) . . . . .
۷۶۱-۷۲۹	خلدالله ملکه . . . . .
۱۰۵۸-۷۶۱	خلد ملکه . . . . .
۸۱۶	زید عمره . . . . .
۱۲۹۳-۸۲۲	عز نصره . . . . .
۸۲۷	حمل العسر الباب . . . . .
۹۸۲-۸۷۵	خلدالله ملکه و سلطانه . . . . .
۹۸۲	خلدالله ملکه و سلطانه و اید خلافته و مدته . . . . .
۹۸۲	عز نصرته . . . . .
۱۰۱۲	یاقاضی الحاجات و یا کافی المهمات . . . . .
۱۰۴۹	خلد ملکه و سلطنته . . . . .
۱۲۹۳-۱۰۴۹	المظفر دائماً [۱] . . . . .
۱۲۲۳-۱۰۹۹	دام ملکه . . . . .
۱۱۶۸-۱۱۴۳	عز نصره و ایده . . . . .
۱۱۴۳	فالله خیر حافظاً وهو ارحم الراحمین [۲] . . . . .
۱۲۲۳	دام ملکه و سلطنته الی آخر الدوران . . . . .
۱۲۹۳ و ۱۲۷۷	المستند بتوفیقات الربانیه [۳] . . . . .

[۱] اشبو (المظفر دائماً) عباره سی طغرای همایوندر درونته یازلق تاریخ مذکورده
اک اول عربستانده ضرب اولنان سکه لردن باشلایه رق عادت اولوب الی یومنا هذا
ابقا بیورلشدرد. [۲] سلطان محمود اول زماننده ضرب اولنمش مدالیه طرزنده کی
التونک بر وجهنده محرردر. [۳] اشبو عباره جلیله (۱) نومرولی جدولده
کوسترلیدی اوزره « ملک الدوله العثمانیه » عنوان عالیسیله برابر یازلقده در .

۳ مسکوکات عثمانیه ضرب اولنان بلدانک اسامیسنی مبین

جدولدر . [۱]	روم ایلی	اناطولی
سلطان عثمان غازی	محل ضربی کوسترلماشدر .	
سلطان اورخان	»	»
سلطان مراد اول	»	»
سلطان بایزید اول	»	»
شہزادگان —	—	امیر سلیمان
	—	محمد چلبی
	—	موسی چلبی
	—	مصطفی چلبی
	سبز	
سلطان محمد اول —	ادرنه	بروسا [۲]
	سروز، سبز [۳]	ایاتلق [۴]
سلطان مراد ثانی —	ادرنه	برسه
	سبز	ایاتلق
	نوار [۵]	انکوریہ [۶]
		اماسیہ

[۱] شہرک اسملی سکہل اوزرنده نه املاده یازلمش ایسه اشبو جدولده اویلهجه درج اولنوب ایجاب ایدنلر حقننده بعضی ایضاحات ویرلشدر . [۲] بروسه نیک املایی مسکوکات اوزرنده درت صورتله محرردر : بدایتدن سلطان بایزید ثانی عصرینه قدر (بروسا) وعلی الاکثر (برسه) و سلیم خان اول زماننده تلفظ اولندیغی کبی (بروسه) و صکره لری ارتق (بروسه) یازلمشدر . [۳] شمیدیلده (سیروز) یازیلان شہرک اسمی اولری سویلندیکی کبی سادہجه (سبز) ویاخود واو ایله (سروز) یازلمقده ایدی . [۴] الیوم (ایاسلوغ) ویاخود (ایاسلق) یازیلوب مسکوکات قدیمده ایسه بتون (ایاتلق) یازلمشدر . [۵] خریطه اوزرنده (نوار) اسمنده عمالک محروسهده برقبه کورلیورد . انجق مشابہت لفظیمیه نظرآ بو محل (نوارده) قصبه سی اوله جقدر که اسمی صرپاولرجه برقاج درلو تلفظ ایدلمکده بولغشیدی . بونک تفصیلی زپردہ سلطان سلیمان قانونی مسکوکاتنک محل ضربلری صره سنده محرر و مذکوردر . [۶] یالکز مشار ایله مراد ثانی زماننده انکوریہ یازلمشدر که اصل املایی بودر . صکره لری (انقره) دیشدر .

روم ایلی		اناطولی		عربستان آفریقا	
فاتح سلطان محمد		قسطنطنیه [۱]	برسه		
		ادرنه	ایانلق		
		سرز	تیره		
		اسکوب	اماسیه		
		نوار			
[شهباده جم سلطان]			برسه		
سلطان بایزید ثانی		قسطنطنیه	برسه		
		ادرنه	انقره		
		سرز	اماسیه		
		اسکوب	قونیه		
		قرطوه [۲]			
		نوار			
سلطان سلیم اول		قسطنطنیه	بورسه	آمد	مصر
		ادرنه	تیره	[دیاربکر]	
		سرز	قونیه	ماردین	
		قرطوه	لارنده [۳]	رها [۵]	
		نوار	خیران [۴]		

[۱] فتحدن صکره ایکی یوز سنه قدر مرور ایدن زمانلرده مسکوکات عثمانیه اوزرنده علی العموم بر (یا) ایله « قسطنطنیه » یازیلور ایدی . سلطان محمد رابع ایله انی متعاقب سلطان سلیمان ثانی دورلرنده تجدید مسکوکات ایله برابر ایکی (یا) ایله « قسطنطنیه » یازلغه باشلاش وارتق بعض اوفق اچیلرده استثناسی اولق اوزره بوکونکی کونه قدر اشبو ایکنجی صورت املا دوام ایشدر .

[۲] قوصوه ولایتده واقع اولوب ۷۹۲ سنه سنده فتح اولمشدر . قره طوهده سمیلی قورشون معدنلری بولنوب الیوم متروکدر . ۱۸۳۶ سنه میلادیه سنه یعنی بوندن اللی درت سنه مقدم بر زمانه قدر بومعدنلرک اعالاتنه دوام اولنهرق یوزده اللی قورشون ویوزده یارم کوش استحصال قلمقده ایش .

La Turquie d'Europe, par Ami Boué. t. III, p 59.

[۳] قونیه ولایتی داخلندهدر . (قره مان ارکلیسی) دخی دینور . قدیمده مشهور ایدی . [۴] بتلیس ولایتده برقصهدر . قضاسی دخی اواسمده یاد اولنور . [۵] اورفه شهرینک نام دیکر وقدیمدر . (روها) و (رها) یازارلر ایدی .

روم ايلي	اناطولى	عربستان	آفريقا
سلطان سليمان اول — قسطنطينيه	بروسه، بروسه	آمد	مصر
ادرنه	اماسيه	رها	طرابلوس
سروز، سروز	حلب	دمشق (شام)	جزاير
سدره قيسى [۱]	بغداد	حلبه	
قوجاييه [قوجانه]	زبيد [۳]		
قرطوه			
اسكوب			
نوار			
نوار برده [۲]			

[۱] قديم اسمى (سـيدـهـرو — قابسا) Sidéro-Capsa اولديغى حالده عثمانليلى بالتخريف (سيدرہ قيسى) Sidre-Kaisi ديمشلدردر . سلاينك جهت شريفه سنده و اينه روز و كستديره قضايله بشيك كولنك مايننده كاتندر . جوارنده زنگين كوش و بعضاً التون معدنلى بونوب قديماً بالدفاعات ايشلديلوب ينه ترك اولنمشدر . ۱۱۱۴ تاريخنده برارالق حكومت سنيه جه اعالته بتكرار تشبث اولنش ايدوكنى وقعه نويس راشديان ايدو بور . اليوم متروكدر .

[۲] نوار برده قوصوه ولايتنك جهت شماليه سنده كيلانه اويچ ساعت مسافه ده واقعدر . قديمه صربستانك مشهور و مستحكم برموقى اولوب ۸۴۳ سنه هجره سنده سلطان مراد ثانى وبش سنه صكره ينه صربلورك اننه پكديكى حالده ۸۵۹ تاريخنده دفعه ثانيه اوله رق ابو الفتح سلطان محمد خان طرفلرندن ضبط ايله ضميمه مالك شاهانه قلمشدر . بالاده كوسترلديكى اوزره مشاراليه سلطان سليمان قدر اولان مسكوكاتده محل مذكورك اسمى (نوار) يازلمش و پادشاه مشاراليه زماننده ايسه هم (نوار) وهنده اصل نامى اولان (نوار برده) استعمال اولنغه باشلامشدر . بوشهر صربلور طرفندن قديمدرده «يكى باير» معناسنه اولان Novoberda و بوندن بشقه Noborda, Novomonte, Néopridum نهايت Novo-brdo كى برفاج درلو تعبيرات ايله ياد اولنميشله عثمانليلى تلفظده سهولت ايچون بدايه بروجده محرر (نوار) ديمش اولملى اغلب احتمالدر .

شهر مذكورك حواله سنده كليلى كوش معدنلى موجود اولوب قديماً ثروت فوق العاده ايله مشتهر ايدى . حتى اوروپا ليلر Mere de Villes تسميه ايدرلر ايدى . بوراسى دولت عليه يه پكمزدن مقدم معدن اوجا قلىرى كاملا خفر و اعمال ايدلمش اولديغندن جوهر دن اثر قاليوب يالكر شهرت قديمه شى و شهر ايله قلعه سنك بعض آكارى باقى قالمشدر .

[۳] بحر اجر ساحلنده و يمن ولايتى داخلنده برقصه در . قديمه مشهور و مستحكم برموقع ايدى .

آفریقا	عربستان	اناطولی	روم ایلی
			چانچیه [۱]
			سربر نیجه [۲]
			بلغراد
			سلطان سلیم ثانی — قسطنطنیه
مصر	آمد	ساقز [جزیره]	ادرنه
طرابلس	حلب	اماسیه	سروز
جزایر	دمشق	خانجا [۴۴]	صدره قیسی
	بغداد		قرطوه
			اسکوب
			نوارده
			چانچیه
			سربر نیجه
			بلغراد
			سلطان مراد ثالث — قسطنطنیه
مصر	آمد	ساقز	ادرنه
طره بلوس	حلب	اماسیه	سروز
تونس	دمشق	ارض روم	صدره قیسی
جزایر	بغداد	وان	اسکوب
		مکس [۳]	نوارده
		خانجه [۴۴]	چانچیه
			سربر نیجه

[۱] بوسنه قطعه سنک جهت جنوبیه سنده کائندر. چانچیه ده دخی معدن لر واریدی.
 [۲] سربر نیجه, Srebernitza. بوسنه نك جهت شمالیه سنده در. اطرافنده
 قدیمآ کوش و برزده التون معدن لر بولتق حسبیله (کوش شهری) معانسه اوله رق
 (سربر نیجه) نامی ویر مشلر در. [۳] مکس وان ولایتنده برقصیه اسمیر.
 [۴۴] اشبو محلاک اسمی مشار الیه سلطان سلیم ثانی سکه لرنده نهایتی الفله و مراد
 خان ثالث وقتندن باشلا بهرق صکره لر (ها) ایله یازلشدر. مشابته لفظیه په
 نظرآ اشبو شهرک قافقاسیاده واقع (کنجه) اولسی اقوای مأمولدر.
 کنجه شهری سلطان مراد ثالث زماننده فتح اولنش ایسه ده سلطان سلیمان
 قانونیک او قطعه لر قدر کتمش اولسی حسبیله کندولری و صکره محذوملری نامنه دخی
 اوراده سکه کسدرلش اولسی شبه سزدر. مشار الیه سلطان سلیمان خاک ایوجه قرائت
 اولته میان ۲۹۶ نومرولی سکه سی (خانجا) سکه لرندن اولوق کر کدر.

آفریقا	عربستا	اناطولی	روم ایلی
مصر	آمد	ساقز	سلطان محمد ثالث — قسطنطنیه
تونس	حلب	بروسه	ادرنه
جزایر	دمشق	قونیه	سدره قیسی
	بغداد	انقره	قرطوه
		توقات	نوا برده
		خانجه	اواخری
			یکیشهر [فنار]
مصر	آمد	بروسه	سلطان احمد اول — قسطنطنیه
تونس	حلب	توقات	ادرنه
جزایر	دمشق	طر بزون	نوا برده
		ارض روم	بلقراد
		خانجه	
مصر	آمد		سلطان مصطفای اول — قسطنطنیه
			ادرنه
مصر	آمد	بروسه	سلطان عثمان ثانی — قسطنطنیه
	رها	خانجه	ادرنه
	حلب		صوقیه
	دمشق		یکیشهر [فنار]
مصر	آمد	خانجه	سلطان مراد رابع — قسطنطنیه
محمروسه مصر			ادرنه
جزایر			
مصر	آمد		سلطان ابراهیم — قسطنطنیه
طرابلس	دمشق		
تونس	بغداد		
جزایر، الجزایر			
مصر	حلب		سلطان محمد رابع — قسطنطنیه
طرابلس [غرب]	دمشق		قسطنطنیه [۱]
تونس، جزائر [غرب]	بغداد		بلقراد

[۱] بالاده فاتح حضرت تریک مسکوکاتی شرحنده بیان اولندیغی اوزره بو تاریخدن اعتباراً ایکی یا ایله (قسطنطنیه) یازلمغه باشلانمشدر.

رومی	اناطولی	عربستان	آفریقا
سلطان سلیمان ثانی —	قسطنطنیه	مصر	
	[قسطنطنیه]	طرابلس [غرب]	
	بوسنه	تونس	
	سرای		
سلطان احمد ثانی —	قسطنطنیه	مصر	
سلطان مصطفی ثانی —	قسطنطنیه	مصر	
	اوردوی همایون [۱]	ازمیر	
	ادرنه	ارض روم	
سلطان احمد ثالث —	قسطنطنیه	مصر	
	اسلامبول [۲]	تبریز	
		تفلیس	
		روان	
		طرابلس غرب	
		تونس	
		غرب الجزایر،	
		الجزایر غرب	
سلطان محمود اول —	اسلامبول	مصر	بغداد
	قسطنطنیه	طرابلس غرب	کمشخانه
		تونس	قارص
		جزایر	کنجه [۳]
			تفلیس

سلطان عثمان ثالث دورنده طشرده بولنان دارالضربلر تعطیل
ایدیلوب سلطان مصطفی خان ثالث عصرنده دخی ارتق مسکوکات شاهانه تک

- [۱] مشارالیه سلطان مصطفی خان ثانی ۱۱۰۹ سنه سنده اردوی همایونله روسیه
سفرینه وقوعبولان عزیزت شاهانه لری مناسبته قطع و ضرب اولمشدر.
- [۲] (اسلامبول) نامنک اشبو املا ایله مسکوکاتده درج واستعمال اک اول مشارالیه
سلطان احمد ثالث زمانده عادت اولمشدر. سلطان سلیم ثالث دورینه قدر سکه لک
برقسنه و مشارالیه زمانده کافه سنه بواسم ضرب اولمشدر.
- [۳] [بلاده بیان قلندیغی وجهله (خالجه) دیو یازیلان (کنجه) شهریدر که سلطان
احمد ثالث عصرنده اوراده ضربخانه کشاد ایدلمش اولدیغی مسطور توارینخدر.
انجق مشار الیه اوراده کسلیش سکه لاندن المزه کجه میوب یالکز سلطان محمود خان
اولک اورا سکه سنه دسترس اوله ییلدک. (کنجه) شهری الیوم (الیرا ببول)
Elisabethpol. نامیله دخی یاد اولتور.

ضرب و اعمالی بالکمز در سعادت ضربخانه عامره سنه حصر و تخصیص
قلمشدر. انجق آتیا محالرنده کوريله جک اولدینی اوزره مصر و طرابلس
غرب و تونس و جزایر ده کمافی السابق سکه ضربنه دوام ایتدیرلمش
اولدینی کبی اخیراً طشرده ایکی اوج محله دهخی التون و کموش و باقر
مسکوکات کسیدرلمشدر.

مسکوکات عثمانیه ده بولنان بعض رقمک اشکال قدیمه سی

- ۴۵ درت رقمی اولوب ۸۵۵ تاریخلرینه قدر بویله یازیلور ایدی .
- ۴۶ بودخی درت رقمی اولوب تاریخ مذکور دن صکره خیلی مدت
استعمال اولمشدر .
- ۴۷ بش رقمی اولوب ۹۰۰ تاریخلرینه قدر بوشکلده قوللانیلور ایدی .
- ۴۸ صفر یرینه مستعمل اولوب ۹۰۰ تاریخلرندن صکره بش رقمه
منقلب اولسیله صفر بر نقطه یه (۰) تحویل قلمشدر .

ایضاحات و تعریفات

- «تقویم مسکوکات عثمانیه» ده درج واره اولنان سکه لره
قولکسیونک ترتیبی وجهله بر نومرودن باشلا یه رق نهایته قدر متسلسلاً
نومرولر وضع اولمشدر .
- هر نومرونک زیرنده او سکه نک ایکی وجهنده مسکوک اولان
عبارات صاعلی و صوللی عینیه واقتضاسنه کوره بعض تعریفاتیه یازلمشدر .
- مسکوکات عثمانیه نک برر وجهنده اکثریت اوزره ایکی عنوان
استعمال ایدلمش اولوب برنجیسی «ضارب النضر صاحب العز والنصر فی البر

و البحر» وایکنجیسی دخی «سلطان البرین و خاقان البحرین السلطان ابن السلطان» عنوانلری اولمغله اختصار ایچون کتابزده برنجیسنه یالکز (ضارب النضر الخ) وایکنجیسنه دخی (سلطان البرین الخ) دیزدیرلمشدر.

— بر سکه‌ی تعقیب ایدن سکه بالاده کینک عینی عباره‌ی متضمن ایسه یالکز («») اشارتیه اکتفا اولنوب فقط کله ورقم و سائر بعض فرقلر اولدینی حالده آنلر آروجه ایضاح قلمشدر. و بعضاً دخی بالاده کی سکه‌نک نومروسی کوستریله‌رک اکا عطف اولنمشدر.

— بر نوعدن اولان ایکی سکه‌نک بعضاً برینک بروجه‌ی و دیگرینک دیگر وجهی سیک و بوزق ظهور ایتمش اولدینی تقدیرده او ایکی سکه دخی دفتره داخل ایدیلوب بالاسنه دخی ایکی نومرو وضع اولنمشدر.

— سیک و یاخود سائر صورتله بوزق و فقط معلوم اولان کله‌لر شویله بر [ ] فاصله ایچنه نیشدر. هیچ اکلاشیه میان کلماتک یرینه دخی (....) وضع اولنمشدر.

— هر سکه‌نک عباراتی زیرینه صاغ طرفده و زنلری وصول طرفده قطرلری تحریر اولمش و فقط مساوی ثقلنده بولنان مسکوکات یکدیگری‌نی تعقیب ایلدیکی صورتده و زنلری تکرار ایدلماشار.

— استعمال اولنان موازین اوزان قدیمه عثمانیه‌در. یعنی بر درهم ۱۶ قیراط و بر قیراط ۴ حبه و یاخود قیراطک ۳۲ ده بر کسریدر.

(م) درهمه (ط) قیراطه اشارت اولمق اوزره وضع اولنمشدر. حبه‌یه کلنجه آروجه یازلیسوب قیراطک درنده بر کسری اولمغله او صورتله کوسترلمشدر. مثلاً: ۳ م $\frac{۲}{۵}$ ط. اوچ درهم بش قیراط و اوچ حبه اولمش اولور.

مسکوکاتده قیراطدن صکره اوتوز ایکیده بر کسیر کوسترملک عادت

ایسه ده قدیم سکه لر علی الاکثر سیلک وکسیک حاصلی آز چوق نقصان اولدقلرندن بز اشبو کسر الکسری ارانه دن صرف نظر ایلدک .

— اوزان قدیمه نک استلیدیکی حالدده اوزان جدیدیه (غرام و کسورانه) تحویلی تسمیل ایچون خاتمه کتایده برجدول مخصوص درج و علاوه اولمشدر .

— مسکوکاتک هر بری ایچون ترقیم اولنان مقدار قطر لر معشار ذراع یعنی (میلیمترو) اعتبار یله در . بناء علیه سکه لک زیرنده وصول طرفلرنده یازیلی اولان مثلا: (قطری ۱۴) اشارتی او سکه نک اون درت میلیمترو قطرنده اولدیغی کوستر . (وقس علی هذا .)

— برسکه نک قطعه سی ایچون بر فکر حاصل ایتک یعنی قطری بیلمک استلیدیکی حالدده قولایجه اکلاشلق اوزره نهایتده مخصوصاً ایکی مقیاس قونلمشدر .

— باقر مسکوکاتک (مانغرلرک) وزنلری مطرد و بر اساسه مبتنی اولدیغندن یالکز قطرلری ارانه اولمشدر . فقط سنین اخیرده بر اصول تحتنده اوله رق چیقاریلان باقر سکه لک وزنلری دخی کوسترلمشدر .

— (فوطوتیپی) ایله رسملری کوسترلمش اولان سکه و مدالیه لر قانچجی لوحده بولتمقده ایسه اسملری زیرنده (فلانجه لوحه) دیو محرر اولوب بناء علیه سکه و یا مدالیه نک نومروسی هر نه ایسه بیان اولنان لوحده تحری اولندقدده رسمی کوریلور .

برنجی و ایکنجی لوحه لر تفریق و اشارت اولنان رسملری استیعاب اده مدکلری جهتله هر بری (الف) و (با) حرفلریله ایکیشر قطعه اوله رق ترتیب و تنظیم قلمشدر .

مسكوكات عثمانیه به متعلق معلومات مندرجه نك حروف

هجاء ترتيبه فهرستيدر .

(صحيفه)	
ادعيه واذكار (جدول ۲) مقدمه	ز . . . . .
ارقام قديمه . . . . . مقدمه	۲۱, ید . . . . .
اسلامبول	۲۷۴ . . . . .
اسمىز باقر سكدلر	۱ . . . . .
اشرفى	۲۵۲, ۸۰ . . . . .
اصول مسكوكات عتيقه	۷ . . . . .
اصول مسكوكات جديده	۴۳۸, ۲۳۰ . . . . .
اقچه (الچقه عثمانى)	۱۰-۵ . . . . .
التون	۵۲, ۴ . . . . .
التشلىق	۳۳۱ . . . . .
التيلق	۴۱۶ . . . . .
القاب (عنوان) (جدول ۱) مقدمه	۲۸, ۵ . . . . .
اونلق عثمانى	۱۸۸, ۵۹ . . . . .
ايكيلك	۳۴۶ . . . . .
باقر مسكوكات (مانقر)	۲۳۹, ۱۵-۱۳ . . . . .
پاره	۱۹۹ . . . . .
بشلك	۴۱۴ . . . . .
بلدان (محل ضرب)	۲۸, ح . . . . .
تاريخ (سنه ضرب مسكوكات)	۳۳۲, ۱۷ . . . . .
تمغا (قورشون مهر)	۴۷۸ . . . . .
ثمن	۲۲۴ . . . . .
جهاديه	۴۱۲ . . . . .
درهم	۱۵۲, ۱۱۶, ۵ . . . . .
درهم المربع	۱۷۹, ۱۳۲ . . . . .
زر استانبول	۲۷۳ . . . . .
زر محبوب	۲۷۴ . . . . .
زولته	۲۷۸, ۲۵۶-۲۵۴ . . . . .

(صحيقه)	
٥٤,٤	سكه
١٩٨,٥٥	سلطاني
٣٣٢	سنه ضرب مسكوكات
٨٠	شاهي
٢٣١,٨١	شريفى
١٩	طغرا
٢٥٢,١٥٢	طغراى
٤٥٦,١٨٨,٥	عثمانى (انچه عثمانى، اوللق عثمانى عثمانلى التونى)
٢٨, ٥	عنوان . (جدول ١) . مقدمه
٢٣١	غروش
٢٠١	فلوس
٣٢٨,٢٧٤	فندق
٥٤	فيلورى
٤٨١,٤٧٨	قورشون مهر
٤٨٢	كيسه
١٣	مانغر
٤٥٨	متالك
٢٨, ح	محل ضرب (جدول ٣) . مقدمه
٤٨٤	مداليه
١٣٠	مدينى
٤٣٩	مجديه
٢٣١	يالديز التونى
٣٥٩	يوزلك

رسم لوحه‌لری محتویاتنک عدد ونومرولرینی حاوی

فهرستدر .

— برنجی لوحه (ا) —

سلطان اورخان ۲ (سلطان مراد اول ۹ (سلطان بایزید اول ۱۳ (امیر سلیمان ۱۹
 (موسی چلبی ۲۲ (چلبی سلطان محمد ۳۱، ۲۷ ۳۱ (سلطان مراد ثانی ۳۵، ۴۵، ۵۳ (فاتح
 سلطان محمد دفعه اولی ۶۰ رسم قطعه ۱۱

— برنجی لوحه (ب) —

فاتح سلطان محمد دفعه ثانی ۶۷، ۶۸، ۷۱، ۷۴، ۷۷، ۹۷، ۱۰۴، ۱۲۱ (شهرزاده جم
 سلطان ۱۲۶ (سلطان بایزید ثانی ۱۲۹، ۱۴۱، ۱۵۰، ۱۵۴ رسم قطعه ۱۳

— ایکنجی لوحه (ا) —

سلطان سلیم اول ۱۶۱، ۱۶۶، ۱۸۲، ۱۸۸، ۱۹۰ (سلطان سلیمان اول ۲۳۱، ۲۴۱
 ۲۶۸، ۲۸۰، ۲۸۲، ۲۹۱ رسم قطعه ۱۱

— ایکنجی لوحه (ب) —

سلطان سلیم ثانی ۳۰۷، ۳۱۰، ۳۱۷، ۳۲۱، ۳۲۶، ۳۳۷ (سلطان مراد ثالث
 ۳۵۴، ۳۶۰، ۳۶۲، ۳۷۵، ۳۷۹، ۳۹۰، ۳۹۱ رسم قطعه ۱۴

— اوچنجی لوحه —

سلطان محمد ثالث ۳۹۶، ۴۱۱، ۴۱۴، ۴۱۹، ۴۲۶ (سلطان احمد اول ۴۳۴
 ۴۴۵، ۴۴۸، ۴۵۶، ۴۶۰، ۴۶۲ (مصطفی خان اول ۴۶۶ (سلطان عثمان ثانی ۴۷۱
 ۴۷۶، ۴۸۸، (دفعه سلطان مصطفی خان اول ۴۹۲ رسم قطعه ۱۶

— دردنجی لوحه —

سلطان مراد رابع ۴۹۹، ۵۱۰ (سلطان ابراهیم ۵۱۵، ۵۱۷، ۵۲۱، ۵۲۸، ۵۳۵
 سلطان محمد رابع ۵۳۹، ۵۵۶ (سلطان سلیمان ثانی ۵۶۴، ۵۶۶ (سلطان احمد ثانی
 ۵۷۴ رسم قطعه ۱۲

— بشنجی لوحه —

سلطان مصطفی ثانی ۵۸۳، ۵۹۲، ۵۹۶، ۵۹۸، ۶۰۳ (سلطان احمد ثالث ۶۱۴،
 ۶۲۴، ۶۳۰، ۶۳۳، ۶۳۵، ۶۳۷، ۶۴۲، ۶۴۴، ۶۴۸ رسم قطعه ۱۴

— التنجی لوحه —

سلطان محمود اول ۷۲۳, ۷۰۴, ۷۰۳, ۶۸۷, ۶۷۳, ۶۷۰, ۶۶۴
ثالث ۷۵۰, ۷۴۰ رسم قطعه ۹

— یدنجی لوحه —

سلطان مصطفی خان ثالث ۷۹۶, ۷۷۳, ۷۵۶ (سلطان عبدالحمید خان اول ۸۸۰)
(سلطان سلیم ثالث ۹۳۱) (سلطان مصطفای رابع ۹۴۹) (سلطان محمود خان ثانی
۹۷۴, ۱۰۱۰, ۱۰۴۹, ۱۱۲۴, ۱۱۳۸ رسم قطعه ۱۱

— سکنجی لوحه —

سلطان عبدالحمید خان ۱۱۴۶, ۱۱۶۱, ۱۱۷۲, ۱۱۷۴ (سلطان عبدالعزیز خان
۱۲۱۶, ۱۲۱۸, ۱۲۳۵, ۱۲۳۶) (عصر معالی حصر حضرت تاجداری ۱۲۶۳,
۱۲۷۵, ۱۲۸۶ رسم قطعه ۱۱

— طقوزنجی لوحه —

— مدالیهلر وقورشون مهرلر —

سلطان محمود اول ۱ (سلطان عثمان ثالث ۲) (سلطان سلیم ثالث ۶) (سلطان محمود
ثانی ۱۰) (قورشون مهر) سلطان بایزید ثانی (۱) سلطان مراد ثالث (ه) (ز) رسم قطعه ۷

— اوننجی لوحه —

— مدالیهلر —

سلطان عبدالحمید خان (افتخار نشانی) ۲۰ (یمن) ۲۶ (کردستان) ۲۹ (سلسقره)
۳۸ (تصحیح سکه) ۴۳ (ایاصوفیه) ۴۵ (عصر معالی حصر حضرت تاجداری) (پلونه)
۶۳ رسم قطعه ۷

فهرست عمومی

-صفحه-	-صفحه-	
۰۰		مقدمه
د		سلاطین عظام عثمانیه حضراتی
۵		مسکوکاتده محرر عنوان پادشاهان
ز		مسکوکاتده مندرج اذکار وادعیه
ح		ضرب سکه اولنان بلدان
ید		بعض رقرک اشکال قدیمه سی
ید		ایضاحات و تعریفات
یز		مواد مندرجه لك حروف هجا ترتیبه فهرستی
یط		مسکوکات رسمی لوحه لریك محتویاتی فهرستی
۱	(ذیلی) ۱	سلطان عثمان خان اول
۴	۳	سلطان اورخان خان
۱۳	» ۱۱	سلطان مراد خان اول
۱۷	» ۱۶	سلطان بایزید خان اول
۱۹	» ۱۸	[امیر سلیمان چلبی]
۲۲	» ۲۱	[محمد چلبی]
۲۳	» ۲۲	[هوسی چلبی]
۲۴	» ۲۳	[مصطفی چلبی]
۲۸	» ۲۵	چلبی سلطان محمد خان اول
۳۵	» ۳۰	سلطان مراد خان ثانی
۳۹	» ۳۷	} دفعه اولی } دفعه ثانیه
۵۲	۴۰	
۶۱	» ۶۱	[شهرزاده جم سلطان]
۶۹	» ۶۲	سلطان بایزید خان ثانی
۷۹	» ۷۱	سلطان سلیم خان اول
۱۰۹	» ۸۳	سلطان سلیمان خان اول
۱۲۹	» ۱۱۷	سلطان سلیم خان ثانی
۱۴۹	» ۱۳۳	سلطان مراد خان ثالث
۱۶۶	» ۱۵۵	سلطان محمد خان ثالث
۱۷۸	» ۱۶۹	سلطان احمد خان اول
۱۸۰	» ۱۸۰	} دفعه اولی } دفعه ثانیه
۱۹۲	۱۹۰	
۱۸۷	» ۱۸۱	سلطان مصطفی خان اول
		سلطان عثمان خان ثانی

صحيفه -	صحيفه -	
۱۹۸ (ذیلی)	۱۹۳ (مسكوكاتی)	سلطان مراد خان رابع
۲۱۰ »	۲۰۳ »	سلطان ابراهيم خان
۲۲۰ »	۲۱۳ »	سلطان محمد خان رابع
۲۳۰ »	۲۲۷ »	سلطان سليمان ثاني [مسكوكات جديده]
۲۴۳ »	۲۴۱ »	سلطان احمد خان ثاني
۲۵۰ »	۲۴۴ »	سلطان مصطفى خان ثاني
۲۷۲ »	۲۵۸ »	سلطان احمد خان ثالث
۲۹۸ »	۲۸۴ »	سلطان محمود خان اول
۳۱۰ »	۳۰۵ »	سلطان عثمان خان ثالث
۳۲۷ »	۳۱۲ »	سلطان مصطفى خان ثالث
۳۴۴ »	۳۳۳ »	سلطان عبد الحميد خان اول
۳۵۸ »	۳۴۸ »	سلطان سليم خان ثالث
۳۶۷ »	۳۶۲ »	سلطان مصطفى خان رابع
۴۰۷ »	۳۶۸ »	سلطان محمود خان ثاني
۴۳۵ »	۴۲۳ »	سلطان عبد الحميد خان
۴۵۶ »	۴۴۶ »	سلطان عبد العزيز خان
۴۵۹ »	»	[افاده مخصوصه]
۴۶۹ »	۴۶۰ »	عصر معالی حصر حضرت تاجداري
۴۷۳ »	»	علاوه [کتابک طبعندن صکره اله پکن سکدر]
۴۷۶ »	»	اسم و تاريخی غیر مضروب سکدر
۴۷۸ »	»	قورشون مهرلر
»	»	مدالیهلر
۴۸۴ »	»	سلطان محمود خان اول
»	»	سلطان عثمان خان ثالث
۴۸۵ »	»	سلطان سليم خان ثالث
۴۸۶ »	»	سلطان محمود خان ثاني
۴۸۸ »	»	سلطان عبد الحميد خان
۴۹۸ »	»	سلطان عبد العزيز خان
۵۰۰ »	»	عصر همایون حضرت شهریاري
»	»	جدوللر
۵۰۲ »	»	قطرلی ارانه ايدر مقیاسلر
۵۰۳ »	»	درهم و قیراطک خرام و کسوراته تحویلی جدولی
»	»	(۱) التون مسكوكات جدولی (۲) آنچهله مخصوص جدولی
»	»	(۳) غروش و اقسامنه مخصوص جدولی تصحیح سهو و نقصان جدولی
»	»	رسم لوحه لری « برنجی و ایکنجی لوحه لر مکرر اولدیغندن ۱۲ لوحه در. »

۱ سلطان عثمان خان اول

۶۹۹ - ۷۲۶

— باقر —

۱

خدا الله

ملکه

خدا الله

ملکه

قطری ۲۲

بانی دولت ابد مدت عثمانی سلطان عثمان خان غازی حضرتلری
 بقیه ساجوقیانه رعایه نام نامی هایونلرینه سکه ضرب ایتدیرمیه ریک
 زمان سلطنتلرنده دراهیم و ذنانیر ساجوقیه و مسکوکات سائره جاری
 و متداول اولدیغی مورخین طرفندن همان متفقاً بیان اولمقده در .
 مع هذا ابتدا قره حصارده اسم سامی شاهانه لرینه ضرب سکه و قرائت
 خطبه اولندیغنه دائر دخی بعض روایت وار ایسه ده یک ضعیف وای
 مصدق دلائل مقفود در . دیگر طرفندن اوائل سلطنت عثمانیه ده اسمسز
 باقر سکه لر کسدر یلوب فن مسکوکات ار بابی بونلری عثمان غازی
 حضرتلرینه نسبت ایتمکده در لر . واقعا مشار الیه حضرتلرینک یکرمی
 یدی سنه لک مدت سلطنتلری اثناسنده هیچ بر نوع سکه قطع و ضرب
 ایتدیر مامش اولملری براز بعید الاحتمال اولدیغنه و مورخین ایسه بو بابه

انجق نام عالیترینه اوله رق سکه کسیدیرمدکاریخی بیان ایلملرینه کوره فن مسکوکات اربابنک ظن و قیاسلری وجهله مشارالیه عصرنده تسهیل داد وستد ایچون یالکز اسمسز باقر سکه لر کسلمش اولمق لازم کلور . بزم المزه کچن بالاده کی (۱) نومرولی اسمسز باقر سکه نک سالف الذکر سکه لردن اولمسی محتملدر . وبو احتماله قوت و یران سبب دخی سکه نک ایکی وجهنده نه تاریخ ونه ده اسم اولوب یالکز (خلد الله ملکه) عباره سی مسکوک اولمسی و اشبو عباره نک همان عینی رسم خط ایله اخلاف عظاملری طرفندن دخی بر مدت کموش و باقر مسکوکانه درج و ضرب ایتدیرلمسیدر .

۱۲۸۰ تاریخنده جمعیت علمیه عثمانیه مطبعه سنده طبع ایلمش اولان (دفتر مسکوکات عثمانیه) عنوانلی بر دفترده - که غالباً متوفی پاسقال بیلزکچی اوغلی نام ذاتک اولمیدر - سلطان عثمان خان حضر تلرینک «ازنیق و حوالیسنده بولنمشدر» اشارتیه ۸ نوع ۳۶ عدد باقر سکه سی موجود اولدیفی محرر ایسه ده شکلی و اوزرنده کی عباره لری تعریف ایلامش اولدیفندن بونلر اسملی و یاخود اسمسز میدر و سالف الذکر سکه یه مشابهمیدر معلوم اوله مامشدر .

۲ سلطان اورخان خان غازی

۷۶۱ - ۷۲۶

— کوش —

محل ضرب و تاربخاری یوقدر

۲

— آچہ —

کوفی

اورخان
خلد الله
ملک

لا اله الا الله
محمد
رسول الله
عمر

برنجی. لوحه . قطری ۱۸

وزنی ۴ ۵ ط .

۳

— چفته آچہ —

کوفی

“ “

“ “

قطری ۱۸

وزنی ۴ ۱۱ ط .

سلاطین عظام عثمانیه نامنه اوله رق اك اول سكه ضرب ايتمك اصولی سلطان اورخان غازی حضرتلر ينك زمان سلطنتلرنده اتخاذا اولنمشدر كه بوده تاريخجه مضبوط اولديغی اوزره برادرلری علاء الدين پاشانك توصیه سیه مشارالیهك اوچنچی سنه جلوسلرینه یعنی هجرتك ۷۲۹ تاريخنه مصادف اولديغی کبی سكه لرك ابتدا بروسه شهرنده ضرب ايتديرلمش اولسی دخی طبعیدر .

بعض قوله کوره بو زمانه قدر ایادی ناسده بولمان دراهم سلچوقیه تداولدن منع ایدیلهرک مسكوكات عثمانیهك رایج اولسی اعلان ایدلمش (*) و بعض روایتجه مسكوكات متداولیه تعرض اولنمامشدر .

مورخین عثمانیه دن برطاقی مشارالیه حضرتلر ينك اسمنه سكه قطعی خصوصندن بحث ایلدکری صره ده « نقود نقره و طلا » « وجوه دراهیم و دنایر » « رایج اولان سیم و زر » نام هایون اورخانی ایله مسكوك اولدی کبی (***) عبارات ایله اولزمانلر کوشله برابر التون سكه دخی ضرب اولنديغی بیان ایتمك ایستمشلر ایسه ده بونلرك ذکر اولنان تعبیراتی تزینات لفظیه دن عبارت اولوب چونکه اوائل ظهور دولت علیه دن فاتح استانبول سلطان محمد خان ثانی حضرتلر ينك عصر بنه کنتجهیه قدر سلاطین عثمانیه طرفلرندن ضرب ایتديرلمش هیچ بر نوع التون سكه اله کچمامش و کورلماش و کورلدیکنه دائر دخی فن مسكوكات اربابی طرفدن برکونه معلومات ویرلماش اولديغی کبی تاریخلرجه سلاطین مشارالیهك هر بری عصرنده اخذ و صرف اولنان نقودك التون جنسندن بالمناصبه بحث اولدنجیه اولوقتلر جاری اولان اجنبی التونلر ينك اسامی مخصوصه .

(*) خیرالله افندیك دولت علیه تاریخنی جلد ۳ صحیفه ۶۵

(**) تاج التواریخ جلد ۱ صحیفه ۳۹ روضه الابرار صحیفه ۳۴۲ کاش معارف جلد ۱ صحیفه ۴۲۲ کاتب چلبی تقوم التواریخنده (صحیفه ۹۱) یالکر « دراهم سلچوقیه جاری ایدی سكه عثمانیه وضع اولندی . » دیمشدر .

سی ذکر اولنوب یوقسه عثمانلی التونلرینک وجودینه دلالت ایدر اصلاً بر قید معلومات بولنماشدر. وحتی اجنبی التونلرینک ممالک عثمانیه ده رسماً تداولته مساعدہ اولندیغنی مشعر اولق اوزره بر ویاخود ایکی مربع ایچنده (صح) کله سی مضروب وندیک دو قه لرینه الیوم تصادف اولتمقدہ در. بناءً علیہ سلطان اورخان غازی زمانندہ واندن صکرہ یالکز کموش و باقر سکه قطع اولنوب التون سکه ایسه آتیده محلی کلدکده کوریلہ جیکی ومادۃً اکلاشیلہ جنی وجهله اک اول عهد سلطان محمد خان ثانیدہ کسلمش وجودت پاشا حضرتلرینک تاریخلرنده (*) مسکوکات اسلامیہ به دائر مندرج معلومات میانندہ کی روایت دخی بونی مؤید بولنمشدر.

§

معلوم اولدیغنی اوزره قدیماً عراقده خلفای اسلامیہ مسکوکاتندہ هم وزن وثقلت و همده کموش والتون سکه معناسنه مستعمل اولان (درهم) و (دینار) کله لری مؤخرأ اقوام متجاوره طرفلرندن قبول اولنوب دولت عثمانیه نك ظهورینه قدر سلجوقیلر ایله آسیانک ملوک سائرہ سی مسکوکاتندہ دخی اشبو تعبیرات استعمال قلمشدر. عهد سلطان عثمان خان غازیده ایسه اکثر مسکوکات سلجوقیه متداول اولدیغندن کذلک اسامی مذکورہ نك دوامی طبیعی بولنمشدر.

سلطان اورخان غازی جالس تحت عثمانی اولدقدہ نام هایونلرینه کموش سکه قطع و ضرب ایتدیرلمسیله برابر (درهم) اسم و اصولی بر طرف ایدیلهرک مغول لسانندن ماخود و بیاض سکه دیمک اولان (اچقه) کله سی قبول و یکیدن کسسیلان سکه لره دولت ابد مدتک بانی عالیشان نامنه اولهرق (عثمانی) کله سنک علاوہ سیله (اچقه عثمانی) و علی الاکثر ساده جه (عثمانی) تسمیه اولنمشدر.

(*) جودت تاریخی جلد ۵ صحیفه ۳۰۱ و ۳۰۲

اچقه ویریلان اشبو عثمانی اسمی بعض عرب مؤلفرینک استعمالرینه
 کوره حجاز وین قطعه لرنده ۱۰۳۰ تاریخلرینه قدر زبا نزد اولمش
 ایسه ده [1] اناطولی وروم ایلی طرفلرنده انجق سلطان سلیم اولک و اواخر
 سلطنتنه قدر دوام ایده بیلدیکی مورخین عثمانیه نك او وقته دکین (عثمانی)
 و اندن صکره یالکز (اچقه) کله سنی ترجیحاً استعمال ایلمش اولملرندن
 استدلال اولنمقده در. مع هذا مسكوكات عثمانیه ده (عثمانی) نام عالیسی
 بسبتون ترك ایلمش دکلدر. زیرا ۱۰۲۸ تاریخنده (***) مجدداً قطع اولنان
 کوش اولنقلره و اخیراً جنتمکان فردوس آشیان سلطان عبدالعزیز خان
 حضر ترینک زمان سلطتلرنده یوزلك التونلره دخی ینه او نام ویرلمش
 و الآن اوله جه یعنی (عثمانلی التونی) یاخود غلط اوله رق (لیرای عثمانی)
 دیو یاد اولنمقده بولنمشدر.

(اچقه) اسمی ایسه مرور زمانه کندوسنک جنس و حقیقتی بیانه
 کفایت ایده مدیکندن هر نقدر بر اراق (قلب و زیوف اچقه) و (قزبل
 اچقه) و (بیاض و چیل اچقه) کبی تعییراته تعریف اولمش ایسه ده ده
 صکره لری ارتق وقت و زمانک احتیاجی نسبتنده قیمتی حائر اوله مامسیله
 بسبتون ایادی تداولدن چکیلوب ایسوم یالکز اوقاف اجاراتنده معنای
 اصلیسيله استعمالی باقی قالمش و دیگر احوالده منحصرأ (نقد) معناسنده
 قوللانمقده بولنمشدر.

۰۰

اچقه عثمانینک رسم و شکلنده بدایه اولدقجه دراهم سلجوقیه طرزى
 محافظه اوله رق بر وجهنده کوفی خط ایله (کله توحید) یازلمش و دیگر
 وجهنده ینه اکا یقین بر خط ایله اسم هایون وزیرینه (خلد الله ملکه)

[1] Matériaux pour servir à l'Hist. de la numismatique et de la
 métrologie musulmane, par Sauvare. p. 186.

(**) زبرده سلطان عمان خان ثانی عصرینه مراجعت اولنه.

عباره سی درج اولمش اولوب فقط پدرلرینک نامی و تاریخ و محل ضرب کوسترلدیکی کبی برکونه عنوان پادشاهی دخی یازلامشدر .
 انکلتزه موزه سنک مطبوع مسکوکات عثمانیه دفترنده سلطان اورخانک اولوق اوزره بالاده کوستربلان اصل سکه لرندن بشقه بر قاچ سکه دها کورلمکده در که بونلرده (السلطان الاعظم) عنوانی بولندیفی مثللو دفترک مؤلفنجه دخی ایوجه قرائت ایدیلهمامش اولان (ابن عثمان) و بعضاً (عبدالله) و یاخود (خان) کله لرینه مشابه شیلر اولدیفی بیان قانمشدر .
 اشبو تعریف اولنان سکه لرك عینی فقیرده دخی موجود اولوب حالبوکه بونلر مشارالیه حضرتلرینک مسکوکاتندن اولدیغندن مسکوکات مذکورده صره سنه داخل ایدلامشدر . سلطان اورخان سکه لرنده بروجه مشروح عنوان بولندیفی محقق اولوب حتی خلفلری خداوندکار غازی مراد خان ویلدریم یازید خانک سکه لرنده دخی عنوان سلطانی درج ایدلامسی پدرلرینک عادتیه اتباعدن ایلوو کلمشدر . بو ادا عازمک صحتی مؤید اوله رق اوزرلرنده (السلطان الاعظم) بولنان سالف الیان سکه لرك سلاله جنکیزیه دن اورخان نامنده بر ذاتک اولدیفی و بونلری سلطان اورخان غازی سکه لرندن ظن و قیاس ایتامک لازم کله چکی سحی پاشا مرحومدن دخی مسموعدر .

§

مسکوکات عثمانیه باشلیجه ایکی اصول اوزرینه مؤسس اولوب بونلرک برنجیسی (اچّه عثمانی) اساسنه مبتنی اصول ملیّه عثمانیه در . ایکنجیسی ایسه محلنده ایضاح و تفصیل اولنه جنی و جهله (غروش) دینیلان اجنبی سکه سی اوزرینه مستند اصول اجنبیه در که مرور زمانله برنجیسنک یرینه قائم اولمشدر . (*)

(*) زبرده سلطان سلیمان خان ثانی عصرینه مراجعت اولنه « سنه ۱۰۹۹ »

اصول ملیه عثمانیه ده واحد قیاسی (اچقه) کسوراتی (مانغر) واضعافی دخی بیوک جمده و مختلف نقلتدره کی کوشارله التون سکه لدر. اچقه عثمانینک تعیین وزنی ایچون دراهم سلچوقیه نک (*) اساس اتخاذا قلمش اولسی وهله خاطرلره کاور ایسه ده بوبله اولدیغی کبی مختلف وزنلرده قطع ایدلمش اولان خلفای سالفه نک درهملرندن هیچ بریسی دخی واحد قیاسی اوله رق قبول اولمامشدر. بونلر ایچون باشلی باشنه بر ثقلت وضع و اتخاذا قلمشدر که بوده قدیماً درهم و دینارده مستعمل اولان (مقالک) ربعدر. اشبو ثقلت سلطان اورخان غازینک المزده بولنان اچقه سیله ثابت اولوب چونکه بر مقال بر یچق درهم یعنی یکرمی درت قیراط (۴ غرام ۶۱۸ میلیگرام) ثقلتنده اولدیغنه و مذکور اچقه دخی بش قیراط اوج حبه (۱ غرام ۱۵ سانتیگرام) وزننده بولمنسه کوره بونک ثقاتی همان مقالک ربعه مساوی دیمک اولور.

عصر سلطان سلیمان قانونیسه عراقده کیسلان درهملر ایله بونلرک ربی وزننده عربستانک بعض بلادنده قطع اولنان سکه لر دخی بو افاده مزئی تأیید ایدر دلالتدندر. و اخیراً یعنی (۱۱۱۵) سنه سنده واندن صکره کی تاریخلرده التون مسکوکاتک بعض نوعنده دخی اشبو مقال وزنی استعمال اولمشدر که بونلر محللرنده کوریله جکدر.

تاج التواریخ مؤلفی خواجه سعد الدین افندی «بر اچقه عثمانی که ربع درهم شرعیدر» دیو روایت ایتمش (**). ونجبه صاحبله صولاق زاده وسائر بعض مورخلر دخی «درهم شرعی» دیمه رک ساده جه ربع درهم اولدیغی (***) سویلمشدر. مورخ (حاصر) دخی اچقه بر درهم کوشک ربی اولدیغی روایتی نقل ایتدکن صکره اصول مسکوکات عثمانیه نک

(*) دراهم سلچوقیه بر درهم شرعی یعنی ۱۴ قیراط وزننده در.

(**) تاج التواریخ جلد ۱ صحیفه ۴۰

(***) نخبه التواریخ جلد ۲ صحیفه ۵ و صولاق زاده تاریخی صحیفه ۱۹

قدیم اسامی بویله‌جه اولوب فقط بر درهم کوشک قیمت حقیقه‌سنی طوغریجه اکلایمق غیر قابل و بوکا ایسه متنوع درهملرک وزن و ثقلتلرنده موجود اولان اختلافات کثیره‌نک سبب مستقل اولدیغنی بیان ایتمشدر. [1] جودت تاریخنده ایسه ییکیچری یومیه‌سنک اوچ اچقه اولدینی وقتلرده اوچ اچقه بر درهم کوش وزنده اولوب سلطان سلیم اولک او اخرینه قدر بویله جاری اولدینی (*) و نتایج الوقوعانده دخی مأخذندن بحث اولنیه‌رق اچقه‌نک بدایتده كذلك ثلث درهمه مساوی ایدوکی (**)

کوسترلمشدر . حالبوکه اچقه عثمانینک اک اولسکی وزن و ثقلتی آنفا بیان و ایضاح اولنان منوال اوزره اولمسیله اشبو روایتلرک هیچ برسی بدایت ایچون حقیقت حاله موافق دکلدر .

درهم شرعی درهم عرفین سکرده بر نسبتنده نقصان اولمسیله ربع درهم شرعی اوچ بچق و ربع درهم عرفی درت قیراط ایدوب اچقه‌لرک بو حالی فاتح سلطان محمد خان عصرندن سلطان سلیمان اوله قدر مرور ایدن مدته و ثلث درهمه مساوی بولندینی وقتلر دخی چلی سلطان محمد خان ایله مراد خان ثانی دورلرینه مصادف اولدینی طاقمزده موجود بولنان مسکوکاتک موازینی نظر تدقیقندن کچورلدیکی حالده پک کوزل اکلایشیلور .

اچقه عثمانینک وزن اصلیمی انحق طقسان سنه‌یه قریب بر مدت دوام ایده بیلیمشدر . بالاخره ایجاب وقت و حاله کوره بالدفاعات وزن و عیارجه تحولاته اوغرایه‌رق قیمت حقیقه‌سنه مکرراً سکتلر عارض اولمش و حجم و قطرلری دخی كذلك او نسبتنده تبدل ایلیمشدر . بونلره متفرع معلومات آئیده متسلسلاً کوریله‌جکدر .

§

[1] Hammer, hist. de l'emp. ott. t. 1, p. 121. 584.

(*) تاریخ جودت جلد ۵ صحیفه ۲۲۵

(**) نتایج الوقوعات جلد ۱ صحیفه ۲۰

اچقه‌نک کموشدن اضعاغی اولدیغنی بالاده برنبذه‌جک بحت ایلمشدک:
 بو‌یابده قدیمآ بر اصول سه‌که موجود بولندیغنه دائر مورخینک اقوالنده
 برکونه صراحت یوق ایسه‌ده المزده‌کی مسکوکاتدن اکلاشیله‌یورکه اچقه‌نک
 اضعاغی اولمق اوزره اوانلده بیوک حجم و قطعده سه‌کلر ضرب اولمشدر.
 مثلا سلطان اورخان زماننده کس‌یلان بالاده‌کی (۳) نومرولی ایکی
 اچقه‌لک و فاتح سلطان محمد خان دورنده باصیلان اون اچقه‌لک سه‌کلر
 و سلطان سلیم و سلیمان اول عصرلرندن اعتبارآ بعض عربستان و اناطولی
 بلده‌لری ضرب‌نخانه‌لرنده علی الاکثر درهم نامیله قطع ایدیلان نفوددن
 بشقه سلطان عثمان ثانی زماننده (اولمق عثمانی) اسمیله ودها صکره‌لری
 سلطان سلیمان ثانی وقتنده وقوعبولان تجرید مسکوکاته کلنجیه قدر
 مرور ایدن زمانلرده اسامیسی غیر مضبوط و بیوک حجم و قطرده قطع
 و ضرب ایلمش اولان کموش مسکوکات بتون اچقه‌نک اضعاغندن عد
 و شمار اولمق لازم کلور. فقط اشبو سه‌کلر بر اصول مطرده و منتظمه
 تختنده اولیوب عصرینه کوره تخلف ایتمشدر.

۳ خداوندکار غازی سلطان مراد خان اول

۷۶۱ - ۷۹۲

— کوش —

تاریخ و محل ضربلری یوقدر

— اچقه عثمانی —

۴

کوفی

مراد بن اورخان

خدا الله ملكه

قطری ۱۷

لا اله الا الله

محمد رسول الله

عمر

وزنی ۱/۴ ه ط .

مراد بن اورخان

خدا الله ملكه

قطری ۱۹

لا اله الا الله

محمد رسول الله

وزنی ۳/۴ ه ط .

۶

« «

« «

برنجی لوحہ . قطری ۱۷

۷

« «

« «

قطری ۱۶

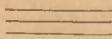
— عربی —

۸

خالد

مراد بن

اورخان

مادکہ

قطری ۱۴

وزنی ۵ ط .

۹

« «

« «

برنجی لوحہ . قطری ۱۳

۱۰

« «

« «

قطری ۱۲

وزنی ۴ ط .

— باقر —

— مانقر —

۱۱

مراد بن

اورخان

مراد بن

اورخان

قطری ۱۸

مسکوکات عثمانیه به صاحب سکه نیک نام هایونیه به برابر پدرلری اسمنک دخی درجی مشارالیه سلطان مراد اول زماننده عادت اولمشدرکه بو اصول محاسن شمول الی یومنا هذا جاریدر .

بالاده کورلدیکی وجهله خداوندکار مشارالیهک ایکی نوع سکه سی اولوب بری کوفی دیکری عربی خط ایله مسکوکدر . بوندن صکره اخلاف عظاملرینک سکه لرنده — پک آزی استنا ایدلدیکی حالده — ارتق خطوط عربیه استعمال اولمشدر .

مشارالیهک خط عربیه مضروب اولان سکه لرندن بعضیلری اچقه عثمانینک وزن اساسیندن براز نقصان ثقلنده بولنیور ایسه ده بونک تدقیقه کیرشمک عبث اولوب چونکه آئیده اچقرلر ده خیلی مدت ثقلت اصلیه سی اوزره کسيلمش اولمسیله بونلرک نقصان قطع ایدلمسنه غیر اختیاری نظریله باقلمق طبعیدر .

§

بعض روایته کوره اک اول باقر سکه سلطان اورخان غازی زماننده کسيلمش اولدیغی اکلاشیلنیور ایسه ده (*) المزه کچن واوزرنده اسم بولنان ایلك باقر سکه لر سلطان مراد اول حضر تلرینکدر . بوندن اول کسيلمش باقر سکه ایچون پک چوق تحریات عاجزانم وقوع بولمش ایسه ده بر نتیجه حاصل اوله مدینی کبی اجنبی موزه لرینک قتالوق لرنده دخی سلطان اورخانک باقر لرینه تصادف ایدیه مامشدر .

اچقه عثمانینک کسور اتندن اولمق لازم کلان اشبو باقر سکه لره اوائلده (مانغر) تسمیه ایتمشدر . (مانغر) کله سی دخی مغول لساننده نقد معناسنی افاده ایدن (مونکون) لفظندن محرفدر . (مانغر) نامی پک

(*) جودت تاریخی جلد ۵ صحیفه ۳۰۱

چوق وقت دوام ایدوب برارالق پرنجندن کسیلان سکهله (قزیل مانغر)
دخی دیمشدر . (۵)

اچنسه بولندیغمز عصرک اواسطنده ارتق (مانغر) اسمی بتون
بتونه ترك اوله رق باقر مسكوكانه (باقر پاره) و (نحاس اچمه) و (سکه)
نحاسیه) ناملری ویرلمشدر . بوندن بش اون سنه اول باقر سکهله قیمتدن
ساقط اولقسزین اخذ واعطاده (چورك اچمه ایله) دیندیکی وقت دخی
باقر مسكوكات افاده ایدلمش اولور ایدی .

مانغرلر اچون اوائلده مطرد بر اصول وقاعده وضع ایدلماشدر .
حجم وقطرلری پک مختلف اولدینی کبی وزن وثقلترینه دخی اعتنا
اولنماشدر . بناء علیه طاقمزده بولنان مانغرلرک وزنلری دیگر
نوع مسكوكات مثلوتحریر و اشارت ایتمکن صرف نظرله یالکتر قطرلری
ارائه ایله اکتفا ایلدک .

§

خداوندکار غازی عصرندن اعتباراً پادشاهان ذیشانک اکثریسی
طرفندن انواع رسم وطرزده مانغرلر ضرب ایتدیرلدیکی حالدده مورخین
عثمانیه دن هیچ بریسی ۱۰۹۹ تاریخنه کلهجهیه قدر مانگردن وانک
رایجندن اصلاً بربحث وروایتده بولنماشلردر .

انجق سلیم خان اولک بدایت سلطنتلرندن تقریباً مراد ثالث دورینه
قدر کدران ایدن مدت ظرفنده مانغرک اچمهیه نسبتله رایجی بر طاقم
مورخین قدیمه اجنبیهنک روایتلرندن نقلاً و فقط ینه او قدر واضح
اولیه رق (حاصر) دولت علیه تاریخنده [1] و موسیو (هلن) نام ذات

(۶) زیرده سلطان مصطفای ثانی واندن صکره بعض سلاطین عظام زمانده
پرنجندن سکهله کسبلشدر .

[1] Hammer, t. 7, p. 415.

دولت عثمانیه نك امور مالیه سنه دائر اولان رساله سنه [1] بالمناصبه
ذکر ایتمشلردر .

مثلا (سارازو) نام مؤلف «مانغر باقردن کسلمش برسکه اولوب
یکرمی درت دانه سی بر اچقه و قدیم مانغر لر دخی کذلک بوقدر ایدر .»
دیمشدر . (ویژه نر) اون اتی و بخیلیالی (سپنسیا) اون ایکی عدد مانغر
بر اچقه ایتدیکنی یازمشلردر . (قروسیئوز) مانغر اچقه نك سکرده بری
اولدیغنی و (لوقلاویئوس) درت اچقه بر درهم ایتدیکی زمان کذلک سکر
مانغر بر اچقه قیمتند بولندیغنی بیان ایتمشلردر . و (مارسیغلی) دخی
مانغر لرك درت دانه سی بر اچقه اولدیغنی سویلمشدر .

شوا ایضاحاتدن اکلاشلدیغنی اوزره مانغر لرك رواجی تحولات کثیریه
اوغرامش اولوب انجیق مورخین مومی الهمک و یردکاری معلومات
نهایت ۱۰۹۹ سنه سنه قدر اولدیغنی درکار ایسه ده بدایتی لایقیله
اکلاویه بیلمک ایچون ینه کافی دکلدر .

سالف الذکر ۱۰۹۹ تاریخنده ایسه برنجی دفعه اوله رق وقعه نویس
وقت اولان راشد افندی طرفندن و یریلان معلوماته کوره مانغر لرك وزن
و رایجی رسماً تعیین و تقدیر قلممشدرکه محلنده تفصیلاتی کوریه جکدر .
مع هذا او زماندن اعتباراً والد ماجد حضرت تاجداری سلطان
عبدالمجید خان غازی حضرتلرینک عصر نده کی تجدید و تصحیح مسکوکاته
دکین مرور ایدن مدتلر ایچنده کسیلان باقر سکه لرده دخی اطراد
موازین کوریه مدیکه کی نسبت و رایجلیری حقه نده دخی موضح معلومات
تاریخیه تصادف اولنه مامشدر .

[1] Essais sur l'histoire économique de la Turquie, par M. Belin,
p. 12.

۴ یلدرم سلطان بایزید خان اول

۸۰۵ — ۷۹۲

— ◊ کوش ◊ —

محل ضربلری یوقدر

— انچه عثمانی —

۱۲

خلد ملکه

بایزید

۷۹۲

بن مراد

قطری ۱۶

وزنی $۵ \frac{2}{3}$ ط.

۱۳

« «

« «

برنجی لوحه. قطری ۱۴

۱۴

خلد ملکه

بایزید

۷۹۲

بن مراد

قطر ۱۲.

۱۵

« «

« «

قطر ۱۵ (دلیکلی)

وزنی $۵ \frac{1}{3}$ ط.

باققر

مانقر

۱۶

خلد ملکه

بایزید

قطری ۱۸

بن مراد

۱۷

قطری ۱۸

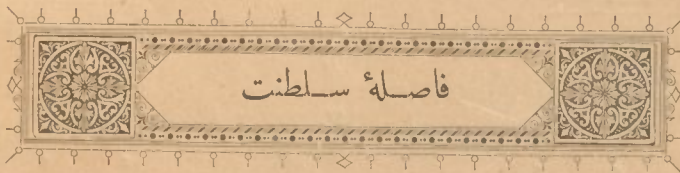
قطری ۱۸

مسکوکات عثمانیه به تاریخ وضع اتمک اصولی ابتدا مشارالیه ییلدیرم بایزید خانک ایام سلطنتلرنده اتخاذا قلمشدر. مشارالیهک تاریخ جلوسلرنده مورخین ۷۹۱ و یاخود ۷۹۲ سنه هجریه سی اولمق اوزره اختلاف ایتمشلر ایسه ده کندولرینک سکه لرنده کی تاریخ جلوسلری تاریخی اولمق احتمالات قویه دن و آتیا کوریه جکی وجهله اک زیاده بو اصوله رعایت ایدلمش اولمسی دخی بونی مؤید احوال دن بولندیغدن سنه جلوسلری ۷۹۲ اولدیغنده شبهه یوقدر.

مشارالیه عصرندن اعتباراً سلطان سلیمان اول دورینه قدر مسکوکاته کاه جلوس وکاه ضرب اولدیغی سنه نک تاریخی یازیلوب (*) آندن صکره - لری - بعض مستثنیاتی اولمق اوزره - اکثریتله سلاطین ذیشانک سنه جلوسلری وضع و اشارت اولمق عادت حکمنه کیرمشدر. ییلدیرم خانک درت نوع کمش سکه سی قطع و ضرب اولنوب فقط

(*) اشبو ایکنجی صورت چلبی سلطان محمد و مراد ثانی زماندن صکره فایح سلطان محمد مسکوکاتنده اک چوق استعمال اولنوب سببی ایسه محللرنده یازلمقله مراجعت اولنه .

بونلرک رسم وشکلنده فرق پک جزوی اولسیله وهله تفریقی مشکدر .
سلطان اورخان و خداوندکار حضراتنک مسکوکاتی مثلو بونلرده
دخی محل ضرب کوسترلامشدر .

۸۰۵ - ۸۱۶

امیر سلیمان چلی

۸۰۶ - ۸۱۳

کموش

محل ضربلری یوقدر

— اجه —

۱۸

ابوبکر

خلد ملکه
۸۰۶

ع

ع

۲۰۶

امیر سلیمان

بن بایزید

« طغرا شکلنده در . »

قطری ۱۴

وزنی ۵ ط .

۱۹

« «

« «

« طغراسی و رسم خطی فرقلیدر . »

برنجی لوحه. قطری ۱۴

۲۰

« «

« «

« طغراسی دها بیوکدر . »

قطری ۱۴

مشارالیه امیر سایمانک سکه لرینک بروجهنده اسماری (طغرا) شکلنده اوله رق یازدیرلمش اولوب عثمانلی مسکوکاتنده اک اول طغرا ایشته بو زمانده کورلمشدر .

فرامین و پروات عالیه و مسکوکات سنیه ده پادشاهان آل عثمانک علامت مخصوصه ملوکانه لری اولمق اوزره بو آنه قدر استعمال بیورلمقده اولان (طغرا) نک ایلك اول صورت الخاذی حقنده بعض مورخارک ووردیکی معلوماته نظراً خداوندکار غازی سلطان مراد خان اول حضر تلینک زمان سلطنتلرنده و ۷۶۷ تاریخنده (راکوزه) جمهوریتنک طلب ایلمش اولدیغی حمایه عثمانیه اوزرینه عقد اولتان معاهده نامه - که دولت علیه نک حکومت اجنبیه ایله تعاطی ایلدیکی عهدک برنجیسیدر - آتی تصدیقاً مشارالیه بالای عهدنامه یه اورته اوچ پارمقلری یکدیگریته ملاصق و باش و کوچک پار - مقلری آچیق اولدیغی حالد اللرنی قرمزی مرکب ایله باصمشلردر . ایشته بوندن بر (طغرا) شکلی حاصل اولوب اخلاف عظامی طرفلرندن بو طرزده و فقط قلم ایله طغرا کشیده ایتک او وقتدنبرو عادت اولمشدر . مذکور عهدنامه نک اصلی کندو زمانته قدر (راکوزه) شهری خزینه اوراقنده محفوظ بولدیغی مورخ حامر بیان ایدیور . [1]

روایت مذکورہ نك درجہٴ سختی بیله من ایسه كده المزدہ کی سكه لر دن
اكلاشدينی اوزره بوزماندن صكره برنجی دفعه اوله رق سلطان مراد
خان ثانينك سكه لر نده ينه بويله طغرا شكندہ كشيده لر وضع ايدلمش ودها
صكره لری وقت بوقت مختلف شكل وطرزده وانجق كموش و بعضاً دخی
باقر سكه لرده طغرا لر يازلمشدر.

بالاخره عهد سلطان مصطفى خان ثانيدہ طغرا شكنه دها برحسن
انتظام ویريله رك التون سكه لره دخی ضرب ايتديرلمكه باشلانلمش ونهايت
جنتمکان فردوس آشيان سلطان عبد المجيد خان حضر تلي نك زمان
سلطنتلرنده طغراي غراي هايونلر اليوم شو بولنديفی شكل ظريف
ورسم بهينه ارجاع قلنه رق هر نوع مسكوكات شاهانه وضع ايدلمكه
بولتمشدر .

..

بيديرم بايزيد خانك شهزادكاني چلبی عنوانيله ياد اولندقلری حاله
مشار اليه شهزاده سايمان حضر تلی مسكوكاتنه (امير) القابی يازدير -
مشلردر .

واقعه كندولری تاريخلرجه (امير سايمان) ديو ياد اولنديفی کبی
(سايمان شاه) دخی دينيلور ایدی . حتی پدرلرينك ۷۷۸ سنه سی
جمادی الاولى تاريخيله بروسه مقامندن مشار اليه يازديفی بر فرمانده
ناملرینی (سايمان شاه) ديو ذکر ايتمشلردر . (°)

امير مشار اليهك مسكوكاتنك بروجهنده تاريخ اوله رق (۸۵۶) رقمی
يازلمش و بو «سکر يوز الی التي» اوقونمقده بولتمش ایسه ده اوليه اوليوب
(۸۰۶) اوقومق لازمدر . چونكه مشار اليهك اعلان حكومتی سکر يوز

(°) فریدون بك منشائی جلد ۱ صحیفه ۱۲۴

التي سنه سنده وقوع بولديني كبي مستغنى بيان اولديني اوزره قديماً عربلر ك
استعمال ايلديكي ارقام هنديه ده (۰) صفر لاتين ارقامك عيني (زهرو) سي
يعني صفر يكه بزم شمديكي شو (۵) بش رقي كبي وبش رقي دخی شويله
(B) يازيلور ایدی . درت رقتك شكلي ايسه ايكي دفعه تبديل اولتمشدر كه
سكه لرك رسمارينه باقيلنجه اكلاشيلور .

امير مشار اليك سكه لرنده محل ضرب كوسترلماش ايسه ده كنديسي
اكثري (ادرنه) ده بولنديغندن سكه لر ينك دخی اوراده كسديرلمش
اولديني طيعيدر .

محمد چلي

۸۰۶ - ۸۱۶

سكه مستر كه

كوش

— اجه —

۲۱

دمور خان كوركاز

محمد بن بايزيد خان

خلد ملكه

لا اله الا الله

محمد رسول الله

ضرب بر [سه]

[۸] ۵۶

وزن ۵ ط .

قطري ۱۵

اشبو سکه چلبی سلطان محمد خان حضرتلرینک مستقلاً سریر سلطنته
جلوسلرندن مقدم یعنی تیمورک هنوز اناطولیده بولندیغی زمان نام
(تیمو کورکان) دخی علاوه ایدیلهرك ضرب اولمشدر .
محل ضربی سیلکجه ایسهده بروسه اولمق اوزره فرق اولنیور .
تاریخی دخی برادرلری امیر سلیمانک سکه لری مثللو (۸۰۶) در .
تاریخلرده مشارالیهک بویله مشترک نام ایله سکه کسیدردکارینه دائر
هیچ بر معلوماته تصادف اولنمیوب بناءً علیه بونک تاریخه خدمتی درکار
وبک نادر بولنور سکه لردن اولدیغی اشکاردر .

—○— موسی چلبی —○—

۸۱۶ — ۸۱۳

﴿ ادرنه ﴾

کموش

— اجه —

۲۲

ضرب

ادرنه
خلد ملکه

۸۱۳

موسی بن

بایزید

« دوراً یازلسدر . »

وزنی $5 \frac{1}{4}$ ط .

برنجی لوحه . قطری ۱۲

۲۳

« رسم خطی فرقلیدر »

وزنی $\frac{1}{3}$ ۴ ط .

قطری ۱۳

مشارالیه موسی چلبی مثللو دیگر برادرلری عیسی چلبینک دخی
 ۸۱۳ تاریخلی سسکه لری بولندیغی متوفی بیله زکچی اوغلتک بالاده ذکری
 سبق ایدن مسکوکات عثمانیه دفترنده کوسترلمش ایسه ده بونلردن بزم
 المزه کچمامش وهیچ بر طرفده دخی کوره مامشزدر . موسی چلبیدن
 غیرى چلبیان حضراتنک سکه ضرب ایتدی زکری هیچ بر تاریخده نظر
 مطالعه مزه تصادف ایتماشددر . یالکز مشارالیه موسی چلبی حقنده
 صولاق زاده (*) شویله « چونکه امیر موسی دارالملک ادرنه ده کار فرما
 وتکمیل خطبه وسکه ایله انکشت نما اولدی . « دیمشدر که ایسته بالاده کی
 اچمه ادرنه ده کسیلان او اچمه لردنددر .

— ❖ — مصطفی چلبی ❖ —

۸۲۲ — ۸۲۵

❖ ادرنه ❖

کوش

— اچمه —

(*) صولاق زاده تاریخلی صحیفه ۱۱۳ .

۲۴

خلد ملکه	مصطفی
ضرب ادرنه	بن بایزید
۴ سنه	خان
۸۲۲	
قطری ۱۱	وزن ۵ ط

مصطفی چلبی حقهده تواریخ عثمانیه ده روایات مختلفه مندرج اولوب
 الك زیاده صحته قریب اولان معلومات خیر الله افندی تاریخنده (*) بسط
 و بیان قلمش ایسهده مشارایه نامنه سکه ضرب اولدیغنه دائر بر کونه
 ایضاحات یوقدر . مع مافیہ بالاده کی سکه نك مشارایه مصطفی چلبینک
 اولدیغی بی اشتباهدر .

اشبو سکه نك تاریخ بولنان وجهنده و (ضرب) کله سنک زیرنده
 وضع ایدلمش اولان (۴) رقی حکومتسک دردنجی سنه سی اعتبارایه
 کسلمش اولدیغنه بر علامت اولمقدن بشقه معنایه حمل اولنمز . بعض
 مورخینک اقوالده مشار الیهک ایکی دفعه اعلان حکومت ایلدیکی بیان
 قلمقه در .

۵ چلی سلطان محمد خان اول

۸۱۶ - ۸۲۴

— بروسه —

کموش

— ایچة عثمانی —

۲۵

ضرب بروسا

خلد ۸۱ | ملکه

زید عمره

قطری ۱۱

سلطان بن

بن سلطان محمد

بایزید خان

وزنی ۵ ط .

۲۶

خلد ملکه

(بروسا)
ضرب

۸۲۲

قطری ۱۲

بایزید

محمد بن

خان نصره

عنه

وزنی ۵ ط .

ایاسلوغ

— اچقه عثمانی —

۲۷

خلد ملکه

(ایاتلق)
ضرب

۸۲۲

برنجی لوحه. قطر ۱۳

بایزید

محمد بن

خان نصره

عز

وزنی ۴ ۵ ط.

ادرنه

— اچقه عثمانی —

۲۸

ضرب ادرنه

خلد ۸۱
۹ ملکه

زید عمره

قطری ۱۲

« «

قطری ۱۱

سلطان بن

بن سلطان محمد

بایزید خان

وزنی ۴ ۵ ط.

« «

۲۹

۳۰

خلد ملکه

(ادرنه)
ضرب

۸۲۲

قطری ۱۱

بایزید

محمد بن

خان نصره

عز

سیروز

انچه عثمانی

۳۱

سروز ضرب	
خلد	۸۱
زید عمر	۶
ملکه	

سلطان بن

بن سلطان محمد با

یزید خان

برنجی لوحه . قطری ۱۳

۳۲

خلد ملکه

(سرز)
ضرب

۸۲۲

قطری ۱۳

با یزید

محمد بن

خان نصره

عن

وزنی ۳ ۴ ط .

محل ضرب باری اگلاشلمیور

کوش

۳۳

سلب? ضرب	
خلد	۸۱
زید	۶
ملکه	

سلطان بن

بن سلطان محمد با

یزید خان

قطری ۱۱

باقر

— مانعز —

۳۴

محمد

بن بایزید

.....
خدا ملکه

۸

قطری ۱۷

مجدد بنیان سلطنت چلبی سلطان محمد حضر تلرینه کنگجه به قدر مسکوکات عثمانیه ده هیچ بر القاب پادشاهی یازلیوب برنجی دفعه اوله رق (سلطان) و (خان) عنوانلری وضع ایتدیرن مشار الیهدر . شو حالد پادشاهان آل عثمانک ذکر اولزان عنوان جلیلر ایله بنام بیورملری بو تاریخدن بدأ ایلمش اولق لازم کلور .

یوندن بشقه — فاصله سلطنت اثناسنده شهزادکندن اوچنک سکه — لری مستنا اولق اوزره — مسکوکات عثمانیه ده ضرب اولندیغی محلرک اسمی کوسترملک اصولی دخی کذلک اک اول مشار الیه زماننده عادت اولمشدر . سلاطین شوکتمقرین عثمانیه بو وقتدن صکره — جدول مخصوصنده کوسترلدیکی وجهله — پای تحت اتحاد ایلدکبری شهرلرده واردوی هایون ایله کچوب فتح ایتدکبری مشهور بلده لرده والتسون وکوش معدنلری بولنان قصبه لرده ضربخانه لر تأسیسیله اورالک اسمنه اوله رق سکه لر ضرب ایتدیرمشلردر .

مشار الیه چلبی سلطان محمد خانک ایکی نوع کوش سکه سی بولنمشدرکه بونک برنده مستقلاً تحت سلطنته جلوسلری تاریخ اولان (۸۱۶) سنه سی یازلمش و بوده ترتیب خطوطجه ایکی درلو اوله رق باصلمشدر . دیگر نوعی دخی ۸۲۲ تاریخلی اولوب بونده اولکنده اولدیغی کبی

(سلطان بن سلطان) عنوانی یازلمیوب یالکز پدرلری اسمنده (خان)
القابی ابقا ایدلمشدر .

مشارالیهک استقلاللرندن الئی سنه صکره تجدید سکه ایله تاریخلرینک
تبدیل قلمسندہ کی سبب اکلاشیله مامشدر . واقعا محلندہ کوریلہ جکی
وجهله فاتح سلطان محمد خان عصرندہ مسکوکات بالدفعات تبدیل قلمش
اولوب بوالسه تدایر مالیه دن منبعث اوله رق وزن و عیارلری دخی برابر
تحول ایلمشیدی . بونده ایسه اوله برتحولات کوریلہ مامش اولدیغی کی
آشاغیده سلطان مراد ثانی مسکوکاتندہ اوچ دفعه اجرا ایدیلان تبدیل
وتجدید شکل و تاریخ دخی عینی بوقیلدن بولنمشدر .

سلطان مراد خان ثانی

۸۴۸ - ۸۲۴

۸۵۵ - ۸۴۹

— بروسه —

کوش

— اقیچه عثمانی —

۳۵

برنجی لوحه . قطری ۱۳

خان

مراد بن محمد

« طغرا »

وزنی $5 \frac{1}{4}$ ط .

۳۶

خلد ملکه

=====

ضرب بروسه

قطری ۱۵

۸۲۸

مراد بن محمد

« طغرا »

وزنی $5 \frac{3}{4}$ ط .

۳۷

«   »

«   »

« طغراسی اوفق رسم خطی فرقلیدر »

قطری ۱۳

۳۸

خلد ملکه

==X==

بر سه

ضرب

قطری ۱۱

مراد بن
(۴) محمد خان (۱)

باقر

— مانع —

۳۹

بر سه

ضرب

حمل عمر الباب

۸۲۷

قطری ۲۰

سلطان

مراد بن

محمد خان خلد

ملکه

۴۰

مراد

||*

سه

ضرب بر

قطری ۱۶

« گرفت و چفته مراد یازلمشدر. »

(۶) ۴۱

ضرب بر سه

قطری ۱۳

==
==

(۶) یو سه که ده اسم یوق ایسه ده رسم خطی و بروسدنک املاسی دیگرینک عینی اولسیله پادشاه مشارالیهک سه که سی اولدیغنده شهه یوقدر .

ایسلوغ

— اچمه عثمانی —

۴۲

خلد ملکه
ضرب ایاتلق

قطری ۱۲

مراد بن محمد خان

وزنی ۶ ۱/۳ ط.

انقره

— اچمه عثمانی —

۴۳

خلد ملکه
ضرب انکوریه

قطری ۱۱

B ۳۷

مراد بن محمد

« طغرا »

وزنی ۵ ۱/۴ ط.

اماسیه

— اچمه عثمانی —

۴۴

«
اماسیه

قطری ۱۱

« تاریخی سیلکدر »

ادرنه

— اچمه عثمانی —

۴۵

«
ضرب ادرنه

برنجی لوحه . قطری ۱۴

«
«

۴۶

«	«	«	«
		« رسم خطی براز فرقلیدر »	
قطری ۱۲			وزنی $\frac{1}{4}$ ط.

۴۷

<u>خالد ملکه</u> <u>ضرب ادرنه</u>	<u>مراد بن محمد خان</u> ^{۱)} _{۲)}
قطری ۱۳	وزنی ۵ ط.

باقر

— مانقر —

۴۸

<u>خالد ملکه</u> <u>* ضرب ادرنه</u>	مراد بن محمد « طقرا »
قطری ۱۶	

۴۹

«	«	«	«
		« رسم خطیه براز فرقلیدر »	
قطری ۱۴			

۵۰

<u>ضرب ادرنه</u>	مراد * * * * « گرفت و چفته مراد یازیلیدر »
قطری ۱۷	

— سیروز —

— اچچه عثمانی —

۵۱

«	«	(۳۶) نومرونک عینیدر .
	ضرب سمرز	
قطری ۱۳		وزنی $\frac{1}{4}$ ط.

۵۲

(۴۷) نومرونك عینیدر .
وزنی $۵ \frac{۲}{۴}$ ط .
« « (دلیکلی) قطری ۱۵

۵۳

« « « «
« رسم خطی فرقلیدر »
برنجی لوحه . قطری ۱۴

۵۴

« « « «
« یازیلی دها ایچهدر »
قطری ۱۳ . وزنی $۵ \frac{۱}{۴}$ ط .

(*) نوار

— اچیجه عثمانی —

۵۵

(۴۷) نومرونك عینیدر .
نوار
(دلیکلی) قطری ۱۱

باقر

— مانغر —

۵۶

ضرب

→←

نوار

« تاریخی یوقدر »

محمد

مراد بن

« طغرا »

قطری ۱۵

(*) مسکوکات عثمانیه نك محل ضرب لرینی حاوی اولان جدول مخصوصك اشو محل حقنده کی شرحنه مراجعت اولنه .

محل ضرب بیری یوقدر

— مانقر —

۵۷

خلد ملکه

ضرب ضرب

قطری ۱۴

۸ مراد بن

محمد خان

۵۸

(نقش)

قطری ۱۴

مراد بن محمد

« طغرا »

۵۹

خلد ملکه

۱۸

.....

قطری ۱۸

مراد بن

۵

محمد خان

مشار الیه سلطان مراد تائی حضرت تیری (۸۲۴) (۸۲۵) و (۸۳۴) تاریخ‌ننده و اوچ مختلف طرزده اچقه عثمانی ضرب ایتدیر مشلردر. جلوسلری تاریخنده یعنی ۸۲۴ ده کسیلان سکه‌لر یالکز بروسه‌ده ضرب اولتوب دیکر ایکی تاریخ‌ننده کیلر مختلف محللرده قطع اولمشدر. اچهلرک بعضاً و نادراً وزن اساسیمی محافظه اولتمش ایسه‌ده اکثریسی نقصان ثقلته اولوب بالاده ذکرى سبقت ایتدیکی اوزره بعض مورخلرک « اوچ اچهنک بر درهم کهوش وزننه مساوی ایدی. » دیدکلری زمان ایسته بو عصردر.

مشار الیهک مسکوکاننده - بر باقر سکه‌دن بشقه - علی العموم اسم عالیلری ساده‌جه ذکر اولتوب یالکز بدرلری نامنه (خان) عنوانی علاوه قلمشدر. بوده جمله‌سند دکلر.

پادشاه مشار الیهک ایکنجی دفعه کی سلطنتارنده یعنی ۱۸۴۹ تاریخندن
صکره ضرب ایدلمش سکه لرینه اصلا تصادف اولمندیفی کبی اومدنده سکه
کسدرمش اولملری دخی محتمل دکادر .

مانغرلر تاریخی وتاریخسز اسملی واسمسز وکاه برر وجهی ساده
نقشلی اولهرق برقاچ نوع قطع ایتدیرلمشدر. مختلف شکل وطرزده باقر
سکه کسمک بوزمانده باشلایهرق عادت اولمشدر .

..

مشار الیه وزراسندن اناطولی قطعه سنده پک چوق خدمانی مسبوق
اولان ومتعدد والیلک کرده بولنان لالا یورکیج پاشانک وقوعبولان مساعده
سنیه اوزرینه کندو نامنه اچقه کسدردیکی مروی ایسه ده بونلردن المزه
کجه مامشدر .

خیراه افندی تاریخنده (*) بوبابده شویله برفقره محرردر : « حتی
حضرت پادشاهک رخصتیه کندو نامنه منسوب اولهرق اچقه دخی قطع
وضرب ایتدیرمکه لالا یورکیج اچقه سی نامیله اناطولیده معروف ایدی . »

۷ فاتح سلطان محمد خان ثانی

— دفعه اولی —

۸۴۸ — ۸۴۹

— ادرنه —

کوش

— ایقه عثمانی —

۶۰

مراد

محمد بن

خان عنصره

وزنی $\frac{1}{4}$ ۵ ط .

خالد مالیکه

— ادرنه —

ضرب ادرنه

برنجی لوحه. قطری ۱۱

۶۱

« «

« «

« رسم خطی جزئی فرقلیدر »

قطر ۱۱

۶۲

« «

« «

« قطعہ سی اوفقدر »

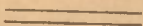
قطری ۹

باقر

— مانقر —

۶۳

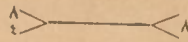
خلد ملکه

ضرب ادرنه

قطری ۱۲

محمد بن

مراد

سیروز

— ایچة عثمانی —

۶۴

(۶۰) نومرونک عینیدر.

ضرب سرز

قطری ۹

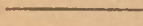
وزنی ۱/۳ ۵ ط.

اماسیه

— مانقر —

۶۵

[خلد] ملکه

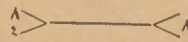

اماسیه

ضرب

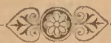
قطری ۱۲

مراد خان

محمد بن

سلطان محمد خان ثانی حضرت تارینک بالادہ کی سسکھاری پدرلری
 سلطان مراد ثانیکنک حال حیاتندہ ۸۴۸ سنہ سندنہ عنان حکومتی کندو۔
 لرینہ تودیع ایلدککری زمان ضرب و قطع ایتدیرلشسدر۔ مشار الیهک
 اشبو برنجی جلوسلرندہ یعنی بر سنہ مدت حکومتاری ظرفندہ سسکھ
 کسیدرککری بعض مؤرخین طرفندن دخی ضبط و تحریر اولمشسدر۔ (*)
 مشار الیهک اشبو برنجی سنہ جلوسلرینک (۸۴۷) اولسندنہ
 مورخین بعض اختلاف ایتشلر ایسده قول صحیح المزدہ کی سسکھلرندہ
 بولنان ۸۴۸ تاریخی اولق لازم کلور۔

٧ فاتح سلطان محمد خان ثاني

— دفعة ثانية —

٨٨٦ — ٨٥٥

— قسطنطينيه —

التون

٦٦

تاريخي ٨٨٢

سلطان محمد بن
مراد خان عن نصره
قسطنطينيه
ضرب في
٨٨٢

ضارب النصر
صاحب العز والنصر
في البر والبحر

قطري ٢٠

وزن ١ م $\frac{1}{4}$ ط .

٦٧

« «

« «

« رسم خطبه جزئي فرقليدر »

برنجي لوحه. (دليكلي) قطري ١٩

وزن ١ م $\frac{1}{4}$ ط .

كموش

— اچقه عثمانی —

٦٨

تاریخی ٨٦٥

خلد ملکه ضرب

*

قسطنطنیه

محمد بن مراد خان

*

عز نصره ٨٦٥ B ٦٧

« یازیلی دوراً یازلشدر »

برنجی لوحه . قطری ١٠

وزنی $\frac{3}{4}$ ٤ ط .

٦٩

« «

« «

قطری ١١

٧٠

تاریخی ٨٧٥

خلد

ملکه ضرب

قسطنطنیه

محمد بن

مراد خان

عز نصره

٨٧٥

وزنی $\frac{1}{4}$ ٤ ط .

قطری ١٢

٧١

— اون اچقه لك — (*)

محمد بن مراد خان

خلد الله سلطانه ضرب

قسطنطنیه سنه

٨٧٥

سلطان البرین

و خاقان البحرین

السلطان بن

السلطان

وزنی ٢ م ١٢ ط .

برنجی لوحه . قطری ٢١

(*) بوعصرک زیلنده کی مطالعاته مراجعت اولنه .

باقر

— مانغر —

۷۲

ضرب قسطنطنیه

محمد بن

مراد خان

«مدور یازمشدر.»

عز نصره

B۷۷

قطری ۱۲

۷۳

ضرب قسط [منطنیه]

محمد بن مراد . . .

. . . . .

. . . نصره ۲۷۸ (*)

«ایکی طرفیده مدور یازمشدر.»

قطری ۱۲

— تاریخسز مانغرلر —

۷۴

(رومی العبارة) (**)

M Μεληκης πασης

και ανατολης

Ρωμυλιας

Μαχαμετης

برنجی لوحه. قطری ۲۴

(*) بوسکه تک تاریخی ۸۸۶ اوقومق لازم کلور. (۲۸۸) اولسی قالینک ترس

حک ایدلش اولسندندر.

(**) اشجو رومی العبارة باقر سکه تک ایکی وجهه محرر اولان عبارة تک عیناً

ترجمه سی بودر: «بتون روم ابلی و اناطولینک ملک اعظمی محمد.» نادر و مقبول

سکه لر دندر. زرده بو بایده کی مطالعانه مراجعت اولنه.

۷۵

ضرب قسطنطنیه
خلد [ملیکه]

[محمد] بن مراد
خان عز [نصره]

قطری ۱۳

۷۶

ضرب
قسطنطنیه

سلطان محمد
بن مراد خان

قطری ۱۳

ادرنه

— ایچة عثمانی —

۷۷

نارنجی ۸۵۵

خلد ملکه
ضرب ادرنه

مراد
بن
محمد
وزیر
مسجد بر

برنجی لوحه . قطری ۱۲

وزنی ۵ ط .

۷۸

« «

« «

قطری ۱۲

« یازیلرنجه جزئی فرق وارد . »

۷۹

« «

« «

قطری ۱۱

« یازیلری دها اینجه در . »

۸۰

تاریخی ۸۶۵

« «

(۶۸) نومرونك عینیدر .

ادرنه

قطری ۱۲

وزنی $\frac{2}{3}$ ۴ ط .

۸۱

« «

ادرنه

قطری ۱۰

« یازسی فرقلیدر . »

۸۲

« «

قطری ۱۱

« بودخی »

۸۳

تاریخی ۸۷۵

« «

(۷۰) نومرونك عینیدر .

قطری ۱۲

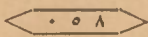
وزنی $\frac{1}{3}$ ۴ ط .

باقر

— مانغر —

۸۴

خلد ملکه

ضرب ادرنه

قطری ۱۴

سلطان

محمد بن مراد

۸۵

خلد ملکه

*
ضرب ادرنه

قطری ۱۷

محمد بن مراد خان

*
عز نصره ۸۶۷

« دورآ یازمشدر . »

— تاریخسز ما نغر لر —

۸۶

خلد ملکه ضرب
ادرنه

محمد بن مراد خان
عن نصره

« مدور یازلشدر . »

قطری ۱۳

۸۷ — ۸۸

ب
ضرب درنه
خلد ملکه

السلطان محمد
عن نصره
بن مراد خان

« گرفت و رسملی یازلشدر . »

عدد ۲ قطری ۱۳

۸۹

خلد ملکه
.....
[ضرب] ادرنه

محمد بن
.....
مراد خان

قطری ۱۲

— سیروز —

— ایچنه عثمانی —

۹۰

تاریخی ۸۵۰

« «

ضرب سرز

(۷۷) نومرونك عنیدر .

قطری ۱۲

وزنی ۴ ط .

۹۱

« « « «
« رسم خطیبه جزئی فرقلیدر . »
قطری ۱۱

۹۲

تاریخی ۸۶۵
« « (۶۸) نومرونک عینیدر .
سرز

قطری ۱۱ وزنی $4 \frac{1}{3}$ ط .

۹۳

« « « «
« یازیمی دها اینچدر . »
قطری ۱۱

اسکوب

— ایچة عثمانی —

۹۴

تاریخی ۸۸۶

عز نصره
اسکوب
ضرب سنه
۸۸۶

محمد
سلطان
بن مرادخان

قطری ۱۰ وزنی $3 \frac{2}{3}$ ط .

نوار

— ایچة عثمانی —

۹۵

تاریخی ۸۶۵

« « (۶۸) نومرونک عینیدر .
نوار

قطری ۱۱ وزنی $4 \frac{1}{3}$ ط .

٩٦

تاريخي ٨٧٥

« « (٧٠) نومرونك عيدير .

قطري ١١

٩٧

تاريخي ٨٨٦

« « (٩٤) نومرونك عيدير .

نوار

برنجي نوحه . قطر ١٢

وزني ٣ ٢/٣ ط .

بروسه

— ايقه عثمانی —

٩٨

تاريخي ٨٥٥

« « (٧٧) نومرونك عيدير .

ضرب برسه

قطري ١٢

وزني ٥ ٢/٣ ط .

٩٩

« «

« يازيلك ترنجي فرقليدر . »

قطري ١١

١٠٠

« «

« بودنجی »

قطري ١١

١٠١

تاريخي ٨٦٥

« « (٦٨) نومرونك عيدير .

قطري ١٢

وزني ٤ ط .

۱۰۲

« «

« «

برسه

« رسم خطی فرقلیدر »

قطری ۱۲

۱۰۳

« «

« «

« یازیلرک ترتیبی براز بشقه در . »

قطری ۱۱

وزنی ۴ ط .

باقر

— مانعز —

۱۰۴

خلد ملکه

۸۶۱

ضرب برسه

برنجی لوحه . قطری ۱۳

خان * مراد

محمد بن

۱۰۵

— تاریخی بوزق —

خلد [ملکه ضرب] ب

*

برسه

محمد بن مراد خان

*

عز نصره . . .

« دوراً یازلشدر . »

قطری ۱۷

۱۰۶

« «

« «

« مرکز لرنده بیلدیز بریشه نقطه وارد . »

قطری ۱۷

۱۰۷

— تاریخچه —

خلد ملکه
—————
ضرب برسه

بن محمد
مراد

قطری ۱۳

۱۰۸

« «

« «

« کله لک ترتیبی فرقلیدر . »

قطری ۱۳

۱۰۹

خلد ملکه
)—(—(—
ضرب برسه

محمد بن

قطری ۱۳

۱۱۰

ملکه ضرب
+
ب برسه

محمد بن

قطری ۱۲

— ایسلوغ —

— اقیمة عثمانی —

۱۱۱

تاریخی ۸۰۰

« «

(۷۷) نومرونک عینیدر .

ضرب ایئلق

قطری ۱۱

وزنی ۱/۲ ۵ ط .

۱۱۲

« «

« «

« یازیمی فرقلیدر . »

وزنی $4 \frac{2}{3}$ ط .

قطری ۱۰

۱۱۳

تاریخی ۸۶۵

« «

(۶۸) نومرونک عینیدر .

ایاتلق

وزنی $4 \frac{1}{4}$ ط .

قطری ۱۱

۱۱۴

« «

« «

« یازیمی جزئی فرقلیدر . »

قطری ۱۰

تیره

باقر

— مانفر —

۱۱۵

خالد

مالکه ب

تیره ضر

محمد

۱۱۶

قطری ۱۶

خالد مالکه

ضرب تیره

محمد بن

مراد خان

« مدور یازلشدر . »

قطری ۱۰

— ◊ اماسیه ◊ —

— اچقه عثمانی —

۱۱۷

تاریخی ۸۵۵

« « (۷۷) نومرونك عینیدر .

ضرب اماسیه

قطری ۱۱

وزنی ۴ $\frac{2}{3}$ ط .

۱۱۸

« «

« «

« بالکوز کله لرك وضعیتی فرقلیدر . »

قطری ۱۱

۱۱۹

تاریخی ۸۶۵

« « (۶۸) نومرونك عینیدر .

اماسیه

قطری ۱۱

وزنی ۴ $\frac{1}{3}$ ط .

۱۲۰

« براز فرقلیدر »

« «

« «

قطری ۱۱

۱۲۱

تاریخی ۸۷۵

« « (۷۰) نومرونك عینیدر .

« اوج چیر کیلی دائره ایچندهدر . »

برنجی لوحه . قطری ۱۱

محل ضرباری کسبک

— مانع —

۱۲۲

سلطان محمد ... عز نصر ۸۶۲ — مرکزلی — (نقش) خلد ملکه ضرب ...

قطری ۱۴

۱۲۳

خلد ملکه

س س س

ضرب ...

محمد بن

س س س

مراد خان

قطری ۱۶

تاریخ و محل ضربی وضع اولنماش

— مانع —

۱۲۴

ن

مراد خا

محمد

بن

قطری ۱۴

۱۲۵

« «

« «

« رسم خطی فرقلیدر »

قطری ۱۵

سلطان اورخان غازی مسكوكاتی ذیلندہ کی معلومات و مطالعات صرہ۔
سندہ خامہ گذار بیان اولدیغی اوزره دولت ابد پیوست عثمانیہده اك اول
التون سكه ابو الفتح و المغازی سلطان محمد خان ثانی حضرت تبری عصرندہ

یعنی مشارالیهک سریر سلطنته دفعهٔ ثانیه اوله‌رق جلوسلرندن یکریمی سکر سنه صکره (۸۸۳) تاریخنده استانبولده ضرب اولمشدر. ایشته بالاده (۶۶) (۷۶) نومرولر ایله کوستریلان التونلر انلردندر.

اشبو التونلرک وزن و عیارلری ایچون ۱۰۰ عددی ۱۱۰ درهم ثقلتسده یعنی بهری ۱ درهم و ۱ قیراط و ۲ حبه وزننده و ۲۳ بچق عیارنده اولان و ندیک دوقه‌سی اساس اتخاذا قلمشدر. بو وزن و عیار مادهٔ ثابت اولدینی کبی بعض مورخین دخی بویله‌جه ضبط ایتمشدر. بونلرک عثمانلی التونلری ایچون اساس اوله‌رق قبولی او زمانلرده و ندیک جمهوریتک معاملات تجاریه‌جه شرفیده کی نفوزندن ایلرو ککش اولدینی درکاردر. هر نه ایسه پادشاهان آل عثمان طرفلرندن قطع ایتمدیریلان التونلر اشغی طوغری کوریه‌جه جکی وجهله فاتح حضرتلرینک اتخاذا و قبول بیوردقلری اشبو اساس اوزرینه اوچ عصر مدت دوام ایلمشدر.

عربلر التون مسکوکاته (دینار) اطلاق ایلدکاری حالده ظهور دولت علیه عثمانیه‌دن صکره بو اسم دخی (درهم) نامی کبی ترک اولنه‌رق یرینه (التون) کله‌سی قائم اولمشدر. بو کله مغول لسانندن مأخوذ اولوب اولسانده (التان) لفظی فی الاصل کولچه حالنده اولان ذهب معناسنی افاده ایلدیکی حالده بعده لاسیا عجمستان مغوللری نزدنده زر مسکوک معناسنده قوللانیلوب بالاخره عثمانلوره انتقال ایلدیکی وقتده دخی ینه عینی معناده استعمال اولمشدر.

فاتح حضرتلرینک التون سکه‌لرینه براسم مخصوص ویرلدیکنه دائر عثمانلی تاریخلرنجه هیچ برقید و معلومات یوقدر. ظاهر حالدن بونلر ایچون بدایهٔ یالکزر التون لفظیه اکتفا اولدینی اکلایشیلور ایسه‌ده عثمانلی التونلرینک ظهورندن اول اسباب متعدده یه مبنی اجنبی التونلرینک

ممالک محروسه ده تداولی خلفای سالفه نك دینار لرینه غلبه ایتیش اولدیغندن اونجی واون برنجی عصر مجریده یازیلان تواریخ عثمانیه ده مذکور التونلر قنئی مملکت سکه سی ایسه اونام ایله یعنی (وندیک دو قه سی) یاخود (فیوری) و (مجار التونی) ویا (مجار فیلوریسی) وکاه (قزیل غروش) و بعضاً (سکه افرنجیه) اسملر ایله یاد ایدیلوب عثمانلی التونلرینه کلنجه ساده جه (التون) ویا (نقد التون) ویاخود (سکه حسنه) (*) کبی تعمیرات مخصوصه استعمال اولنقله برابر اکثر مورخین عثمانیه نك روش افاده لرندن اکلاشلیغی اوزره (فیوری) (**)

نامی دخی عثمانلی التونلرینه علم اولمش و عادتاً (غروش) کله سی کبی بولفظده ترکیه یه نقل و قبول ایدلمشدر .

(*) السنة غریبه ده مجار ووندیک دو قه لرله اسکی همانلی التونلرینه علم اولان (سه کین séquin) کله سی (سکه) دن مأخوذ اولوب انجق سکه بزده ایکی معنایه استعمال اولنسیله مثلا «سکه پادشاهی ایله مسکوک» دیندیکی زمان تمغا یاخود قالب یعنی فرانسه ده (coin) معناسی افاده ایدر. دیکری ایسه یالکز نقوده اطلاق او- لئور. (راتهاوز) ترکیه وانگلیرجه لغت کتابنده (séquin) کله سنک (چیمقین) لفظندن محرف اولدیغی سویلیور .

(**) پیوی و حاجی خلیفه وقوچی بک کبی مؤلفین مشهوره همانلی التونلرینی همان باهموم (فیوری) اسمیله ذکر ایتلمشدر. بعضاً سکه فیوری و سکه حسنه فیوری دخی دیشلردر .

فیوری یاخود فیلورین fiorina, fiorin اون برنجی عصر میلادیه اک اول (فیلورانس) شهرنده ضرب واوزرنده برزباق چیمکی رسم ایدیلان التونلردر که کک محل ضربندن وکک علامت مخصوصه سی اولان چیمکدن طولای بونره فیور- رین نامی ویرلش و بالاخره اورویانک بک چوق مالکینه بو اسم نقل اولنهرق التون مسکوکاته فیلورین تعبیری او وقتلرده همان تهم ایتشیدی. بناء علیه ممالک شاهانیه دخی سرایتله عثمانلی التونلری دخی بوجه محرر بونام ایله یاد اولمشدر. حتی کاتب چلبی فذلکه سنده بالماناسیه «کیسه پاره لئوب فیلوریلر صاری چیمک کبی اور تاغله یابلدی. » دیو بر فقره جق درج ایدوب بونکله فیلورینک السنة اجنبیه ده کی معناسی ایضاح ایتشدر . زمانزده فیلوری تعبیری تغیر ایدوب اوستریانک معلوم اولان کوش سکه- سنه اطلاق اولنقلده در .

دیگر طرفدن بر طاقم اجنبی مورختری دخی عثمانلی التونلرینسک
اوانلده (سلطانی) نامیله یاد اولندیغی کبی عهد سلطان سلیم اولدن بدأ ایله
مصرده وبتخصیص جزایر و تونس و طرابلس کبی غرب ضربخانه لرنده
کسیلان عثمانلی التونلرینه کذاک اورالجه علی العموم (دینار سلطانی)
ویا خود یالکزجه (سلطانی) اطلاق قلدیغی سویلمشدر در [1] انجق
کرك پای تخنده و کرك روم ایلی و اناطولی قطعهلرنده (سلطانی) اسمی
التونلر ایچون اول و آخر اصلا زبازد اولیوب یالکز عربستان و حجاز
ومغرب طرفلرنده استعمال اولندیغی محتاج ایضاح دکدر .

مع هذا ایران و مصر فتوحات جلیله لرندن باشلیه رق هر عصرک غلبات
عسکریه واحوال سیاسیة سنه ودها صکره لری انتخاب اولنان نقوش
و خطوطک شکل و ترتیبه و بعضاً صاحب عالیسنک نامنه و محل ضربنه
کوره مسکوکات عثمانیه بر چوق و مختلف اسملر ویرلمشدر که بونلر
محللرنده صره سیله آرو آرو کوریه کدکر .

۲

فاتح سلطان محمد خان حضرتلری التونلره مخصوص اولمق اوزره
سکهلرینک بر وجهنه (ضارب النضر صاحب العز والنصر فی البر والبحر)
عنوانی و دیگر وجهنه دخی کندولری ایچون سلطان ویدرلرینه خان
القابی علاوه سیله اسم عالیلرینی و (عز نصره) کله سیله محل و سننه
ضربنی درج ایتدیرمشدر. التونلرک بو طرزی یعنی بر وجهنده عنوان
ووجه دیگرینک دخی منوال مشروح اوزره یازلمسی بعدما تأسس ایدوب
ایکی بچق عصر قدر یعنی التونلره (طغرا) وضعنه دکن اولهجه دوام
ایلمش و فقط (ضارب النضر الخ) عباره سی بعضاً قصر و تحریف

[1] Hammer, t. 6, p. 520 et t. 7, p. 412, 413.

Marcel, Tableau général des monnaies ayant cours en Algérie.

(الخراتة الجزائریه فیما تعریفه النقود المغربیه) مرسل یوسف یوحنا

اولنديفني كبي بايزيد ثانی عصرندن باشلايه رق (سلطان البرين الخ)
عنوانی دخی استعمال اولمشدر . مع هذا القاب وعنوانلرجه وقت بوقت
بعض تبدلات اجرا قلنمشدر که جدول مخصوصنه مراجعتله قنفي پادشاهک
زماننده نصل عنوان وعبارهلر قوللانمش اولديفي اکلانشيلور .

۲

عصر مذکورده التونلرک اچقه ايله رايحي تاريخلرجه لايقيه مضبوط
دکلدر . خصوصيه عثمانلی مورخلری بوندن هيچ بحث ايتامشلردر .
(حامر) بو عصرده التونک اچقه ايله رايحي بولمق اچون ماخذی
اولان عثمانلی واجبي تاريخلرينک ويرکو ومصارف کبي نقوده متعلق
اولوب بعضيلرينک اچقه ايله و برطاقنک (دوقه) ايله مضبوط اولان
روایتلرني يکديکرينه قياس وتطبيق ايدرک مثلاً صرب قرانک فاتح
حضر تارينه عرض ايلديکی ويرکوی سنوینک مقداری اجنبی مورخلرينه
کوره اوتوز بيک دوقه عثمانلی مورخلرينه کوره اوچيوز بيک اچقه
عثمانی اولقله ۸۷۲ تاريخلرنده التونلرک اون اچقه رايحي اولديفي اثبات
ايديور [1] ديگر طرفدن چلبی سلطان محمد خان جانبندن برادری
مصطفى چلبينک محافظه سيچون امپراطور (مانوئله) و يريلان مبالغک
مقداری عثمانلی تاريخلرنده اوتوز بيک دوقه وروم مورخلرنجه اوچ يوز
بيک اچقه اوله رق کوسترلمسيله او دورده يعني ۸۲۳ تاريخلرنده دخی
کذلک بر دوقه نک اون اچقه ايتديکني بيان ايليور . [2]

شو حاله کوره چلبی سلطان محمد زمانندن فاتح عصرينه قدر
دوقه لرک رايحي بر راده ده اولمق لازم کلديکی اکلانشيلوب حال بو که
المزده بولنان اچهلرک وزنلرينه نظراً فاتح حضر تارينک اچقه لری چلبی
سلطان محمدک اچهلرندن بردن بر بچق قيراطه قدر يعني ثلثی درجه سننده

[1] Hammer, t. 5, p. 280, 435. [2] id. t. 2, p. 195, 475.

نقصان اولديغندن التونلرك رايحي دخی او نسبتده فضله اولمق طبعیدر.
 حاصلی زمان اخیره اولدینی کبی رايچلری مورخلر طرفدن عیناً ضبط
 وروایت ایدلمش اولدقجه وزنلری علی التوالی تخلف ایدن اچهلره نسبتله
 التونلرك قیمتی طوعریجه تعیین اتمک مشکلدیر. بناءً علیه روایات مشروحه
 محتاج تدقیق و مطالعه در .

۲

مشار الیه فاتح حضرتلرینک کوش مسکوکاتنه کلنجه بالاده صره سیله
 کورلمش اولدینی وجهله تاریخ جلوسلرندن بدأ ایله نهایت سلطنتلرینه قدر
 متعدد مملکتلرده اونر سنه فاصله ایله یعنی (۱۸۵۵) (۱۸۶۵) (۱۸۷۵) (۱۸۸۶)
 سنه لرنده ودرت دفعه ده مجدداً اچّه عثمانیلر قطع و ضرب ایتدیرلمش
 وهر دفعه کسپلان اچهلر دیگر رسم و طرزده بولندینی کبی وزنلری دخی
 کیتدکجه یکدیگرندن نقصان طوتمشدر .

عثمانیلرک شو بیان اولنان صورتله موقع تداوله چیقارلمسی حقیقه
 تاریخجه جالب نظر دقت ایسه ده مورخلر میز هر نصلسه بو باده دخی بر
 کونه معلومات ویر مامشدر . چلبی سلطان محمد ایله مراد ثاني حضرتلرینک
 مسکوکاتنده دخی کورلدیکی اوزره انلرده بر قاق دفعه لر یکیدن اچّه
 کسپیرمش ایسه لرده بونک کبی مدت محدودده ظرفنده و صورت خصو-
 صیه ده وقوع بولمامشدر . بو کیفیتک فاتح حضرتلرینک عصرینه مخصوص
 بر اصول اولدینی فن مسکوکات بزه اراءه ایده یور .

مشار الیهک جلوسلرنده خزینه یکی عثمانیلر کسپیره رک بونلر ایله
 اسکیلری بالتبديل تداولدن قالدیرمش واسکی اچهلر اکثریا یکیلردن ده
 خالص و غیر اولمغله معامله واقعه دن میریجه منفعت حصولنه منبی هر اون
 سنه ده بر کوره تجدید مسکوکات اصولی صورت مجوئه وجهله اجرا
 قلمشدر . بوزماندن اعتباراً پک چوق و قتلر سلاطین عظامک وقوع
 جلوسلریله برابر سلفک مسکوکاتی الغا ایله یکیدن یکی به اچّه کسپیرمک

وبالآخره مضرتی کورلدیکی وجهله منفعت خزینه ایچون وزنلرینی نقصان
طوتمق هان عادت حکمنه کیرمشدر .

(حاصر) [1] بو عصرده اچهلرک درت عددی بر درهم اولدیغنی بیان
ایده یور ایسه ده بهر اون سنه ده بر قطع ایدیلان اچهلرک وزنلری بشقه
بشقه اولدیغندن واک خفیفلرینک درت عددی ینه بر درهمدن ایکی قیراط
قدر زیاده بولندیغندن بوروایتک موافق حال بولندیغنی المزده کی سکه لر
اثبات ایده یور .

فن مسکوکات عثمانیه اربابنجه اوائل سلطنت عثمانیه ده بیوک قطعه ده
کوش سکه لر قطع اولنوب اولندیغنی جای بحث اولمسیله بومشکل حل
ایچون بالاده (۷۱) نومرولی سکه یی ارباب مطالعه نك انظار دقتنه عرض
ایدرز .

مذکور سکه یی صبحی پاشا مرحوم فقیره هدیه ایدوب بونک پک
نادر اولدیغنی وقاضی کوی جوارنده ساحله قریب بر محله یالکز بر قاج
عدد ظهور ایلدیکی بیان وافاده ایلمش لر ایدی . بوسکه فاتحک (۸۷۵)
تاریخی اچهلرینک یعنی اشبو سکه نك ضرب اولندیغنی سنه ده کسـیلان
عثمانیلرک تمام اون عددینه مساوی ثقلته اولمسیله اون اچهلک بر سکه
دیمک اولدیغنی درکاردر .

سلاطین عثمانیه طرفندن بوتاریخدن اول و بوندن صکره سلطان
عثمان ثانی زمانه قدر بیوک قطعه ده وپای تحته ده سکه کسـدی رلامش
اولمسندن طولایی بو کوشک روملر زماننده عادت اولوب مؤخرأ
عثمانلورجه دخی قبول اولنان (تمغا) لردن اولمسی وارد خاطر اولور
ایسه ده قدیم عثمانلی تمغالرندن کوشنه هیچ تصادف اولنموب اشبو کتابمزک

[1] Hammer t. 3. p. 435.

نهایتارنده کوریه جکی وجهله دولت علیه ده کیسه لر ایچون یالکز قورشون تمغا استعمال وقطعه لری دخی اوفق اعمال اولندیغندن وتل ویاخود ایپ ایله ربط ایچون اورتارنده برر ایکشر دلیک بولنق لازم کلدیکی حالده بوکبی علامت مخصوصه سی اولدیغندن اشبو کوشک عادتاً سکه اولدیغی جای تردد دکدر .

حتی (۱۰۲۸) تاریخنده یعنی سلطان عثمان ثاني زماننده و او وقتک اون اچیه سی ثقتنده (اولنق عثمانی) نامیله کسدریلان سکه لک دخی بو اساسه امتثالاً ضرب ایتدیرلمش اولسی دخی شبهه سزدر .

مسکوکات عثمانیه هر عصرده اذابه ایله یکیدن ضرب ایتدیرلمک اصولندن طولای اکثر بویه کسب ندرت ایلدیکندن بر سکه نک بعضاً امثالی بولنه مامغله بویولده شبهه لره دوشولمک طبعیدر .

ذکر اولنسان سکه نک ریوزنده (سلطان البرین وخاقان البحرین السلطان بن سلطان) عنوانی مندرج اولوب جودت پاشا حضر تلی تاریخنده (*) عنوان مذکورک مورخ واصفک بیان ایلدیکی کبی سلطان سلیم ثاني سکه لرنده یازلمغه باشلامیوب اک اول سلطان محمد خان ثالث سکه لرنده درج ایدلمش اولدیغنی بیان بیورمشلر ایسه ده اشبو ایکی روایتک دخی طوغری اولدیغنی فاتح حضر تلرینک مذکور سکه سیله مثبت اولدیغنی کبی بو عنوانک التون سکه لره اک ابتدا درجی دخی کذلک سلطان محمد ثالث زماننده اولیوب آنفاً بیان اولدیغنی وجهله سلطان بایزید ثاني دورنده وقوع بولدیغنی طاقمزده موجود بولنان سکه لردن اکلاشیلور .

۸

خاقان مشار الیهک زماننده پک متنوع رسم وشکلده ومختلف حجم

(*) جودت تاریخی جلد ۵ صحیفه ۳۰۲

و قطعده (مانغر لر) دخی کسیلوب از جمله رومی العبارة باقر سکه دخی ضرب اولمشدرکه بو (٧٤) نومرولی سکه اولوب اوزرنده کی عبارت نك ترجمه سی مخلنده کوسترلمشدر . بو سکه نك تاریخ و محل ضربی یوق ایسه ده درسعادتك فتیحی عقیننده تسهیل معاملات ناس ایچون همان بوراده کسدرلمش اولدیغی ظن و تخمین اولنه یور . اشبو سکه لره دائر بزم تاریخلرده هیچ بر معلوماته تصادف ایدیله مامشدر . انجق بونلر فن مسکوکات اربابی نزدنده مقبول اولوب اشبو (مانغر) لردن بشقه فاتح حضر تارینک برده اورته سننده ترکیه اطرافنده روجه کوش سکه لری دخی اولدیغی روایت ایده یورلر . بونلردن کوره مدم فقط مسکوکات مراقبلرندن بریسی طرزون ولایتنده واقع (اونیه) ده کسلمش اورته سی ترکیه و اطرافی روجه باقر بر سکه یی مشارالیه اولق اوزره ارانه ایتدی ایسه ده بونک ایکی قطعده عینی فقیرده دخی موجود اولوب بروجهنک مرکزنده (المک محمد) دیگر یوزینک مرکزنده دخی (عماد الدین) مسکوک و اطرافنده کی روجه یازیلری سیلک و کسک اوله رق ساده (اونیه) ده ضرب اولندیغی مشهود درکه بو سکه فاتح حضر تارینک اولیوب اناتولیده قدیماً اجرای حکومت ایش اولان دانشمندیلر مسکوکاتسنددر .

شہزادہ جم سلطان

۸۸۶

بروسہ

کموش

— اچہ —

۱۲۶

عن نصرہ

برسہ

ضرب سنہ

۸۸۶

بن

جم سلطان

محمد خان

برنجی لوحہ . قطری ۱۲

وزن ۳ ۱/۲ ط .

شہزادہ مشارالہ بیوک برادرلری سلطان بایزید خانک جالس اورنک سلطنت اولدینی آوانده برارالق بروسہده اعلان حکومت ایتسیلہ برابر بالادہ کی اچہلردن دخی ضرب ایتدیرمشدر .

تواریخ عثمانیہ مشارالہک سکہ ضرب ایتدیردیکندن بحث ایتیموب یالکز نامنہ خطبہ قرائت ایتدیردیکنی بیان ایدرلرکہ بودہ سکز یوز سکسان الی سنہسی ربیع الاخرینتک اون بشندہ واقع اولمشدر . بروسہده اقامتی اون سکز یکرمی کوندن عبارت بولمشدر . (*)

اشبوسکہ فقیرک النہ بروسہده کچمشدر . پک نادر ومقبول سکہلردندر .

(*) تاج التواریخ جلد ۲ صفحہ ۸ . خیرالله افندی تاریخی جلد ۹ صفحہ ۶۷

٨ سلطان بايزيد خان تاني

٨٨٦ - ٩١٨

— قسطنطينيه —

— التون —

١٢٧

سلطان بايزيد
محمد خان غم نصره

ضارب النضر
الع

بن ضرب
قسطنطينيه
سنه ٨٨٦

قطري ١٩

وزن ١ م ١٣ ط .

١٢٨

« «

« «

« رسم خطيه . براز فرقليدر »

قطري ١٩

(*) ١٢٩

« «

سلطان البرين
وخاقان البحرين
السلطان بن
سلطان

برنجي لوحه . قطري ١٨

(*) مشار اليك اشبو (سلطان البرين) عنواني سكه سيك نادردر . بالاده
٥٦ و ٥٩ صحيفه ده محرر مطالعه به مراجعت اولنه .

کوش

— اچہ عثمانی —

۱۳۰

عن نصره ضرب

قسطنطنیہ

سنہ ۸۸۶

قطری ۱۱

سلطان بايزيد

بن محمد خان

وزنی ۳ ۲/۳ ط .

باقر

— مانقر —

۱۳۱

عن نصره

.....

قسطنطنیہ

سنہ ۹۰۱

قطری ۱۵

سلطان بايزيد

*

بن محمد خان

۱۳۲

« «

« «

سنہ ۹۰۳

قطری ۱۲

تاریخ لری یوقدر

— مانقر —

۱۳۳

عن نصره ضرب

*

قسطنطنیہ

قطری ۱۳

بايزيد

*

بن محمد خان

۱۳۴

عن نصره ضرب

قسطنطنیه

قطری ۱۱

بایزید

بن محمد خان

۱۳۵

سلطان بایزید

ضرب

قسطنطنیه

(نقوش عربیه)

قطری ۱۸

۱۳۶

(مرکزنده)

بایزید

ضرب قسطنطنیه (دوره سنده)

(نقش)

قطری ۱۵

— ادرنه —

— اچقه عثمانی —

۱۳۷

عن نصره ضرب

ادرنه

سنه ۸۸۶

قطری ۱۱

سلطان بایزید

بن محمد خان

وزنی ۳ ۱/۴ ط .

باقی

— مانقر —

۱۳۸

عن نصره ضرب

ادرنه

قطری ۱۴

بایزید

بن محمد خان

١٣٩

« «

« «

« فرقلیدر »

قطری ١١

سیروز

— التون — (°)

١٤٠

سلطان بايزيد
محمد خان عز نصره
بن ضرب سرز

سنه ٨٨٦

قطری ٢٠

ضارب النضر
الخ

وزن ١ م ١ ٤ ط

١٤١

« «

« «

« رسم خطی فرقلیدر »

برنجی لوحه. قطری ١٩

١٤٢

« «

« «

« كذلك »

قطری ١٨

(*) طشره ضربخاندلرندہ قطع و ضرب اولنان التون مسكوكات عثمانيدنك برنجیسی
اشبه سیروزده کسیلان التونلردر.

کמוש

— ایقده عثمانی —

۱۴۳

نصره

عن ضرب

سرز

سنه ۸۸۶

قطری ۱۱

سلطان

بایزید

بن ن

محمدخا

وزنی $3 \frac{2}{3}$ ط .

اسکوب

— ایقده عثمانی —

۱۴۴

« «

اسکوب

سنه ۸۸۶

قطری ۱۰

« «

قره طوه

— ایقده عثمانی —

۱۴۵

« «

قرطوه

سنه ۸۸۶

قطری ۱۰

« «

۱۴۶

« «

« یازسی فرقلیدر »

قطری ۱۳

« «

نوار

— ايقه عثمانی —

١٤٧

« «

نوار

قطری ٩

« «

وزنی ٣ ١/٢ ط .

بروسه

— ايقه عثمانی —

١٤٨

« «

برسه

سنه ٨٨٦

قطری ١١

« «

— مانقر —

١٤٩

خالد مالک

ضرب برسه

قطری ١٥

بايزيد بن

محمد خان

انقره

— ايقه عثمانی —

١٥٠

ب

عز نصره ضر

انقره

سنه ٨٦٠

برنجی لوحه . قطری ١٠

سلطان

بايزيد

بن ن

محمد خا

وزنی ٣ ١/٢ ط .

— امانیه —

— اچقه عثمانی —

۱۵۱

« «

« «

امانیه

سنه ۸۸۶

قطری ۱۰

۱۵۲

« «

« «

« رسم خطبه فرقلیدر »

قطری ۱۲

— قونیه —

— اچقه عثمانی —

۱۵۳

« «

« «

قونیه

قطری ۱۱

تاریخ ومحل ضربلری یوقدر .

— مانقر —

۱۵۴

(نقش)

سلطان یازید

بن محمد سلطان

برنجی لوحه . قطری ۱۶

۱۵۵

(نقش عربی)

سلطان یازید بن محمدخان

« دوراً یازلمشدر »

قطری ۱۵

١٥٦

(نقش)

سلطان
s s s
بايزيد

قطری ١١

١٥٧

نصره
عز ضرب
.... يز ..
بن * ن
محمد خا

قطری ٩

١٥٨

.
عز ضرب
.....بايز
بن * ن
محمد

(بالاده کی سکه نك عینی اولوب درت گوشه قیریلشیدر.) ١٠ × ١٠

مشار اليه سلطان بايزيد خان ثاني عصرنده کييلان التونلرک شکل
ورسمی ووزن وعیاری پدرلری قلیح حضرتلرینک التونلرینه مشابه
وموافق اولوب فقط (ضارب النصر الح) عنوانندن بشقه التونلرک بر
طاقنه برنجی دفعه اوله رق (سلطان البرین وخاقان البحرین السلطان
بن سلطان) القابی یازلمشدر .

محلنده اشارت اولندیغی اوزره طشره لرده التون سکه عثمانیه ضربنه
بوزماندن اعتباراً باشلانمشدر .

عثمانلی مورخلری بو عصرده دخی التونلرک قاچ عثمانی رایجی اولدیغی
صراحة بحت ایتماشلردر . انجق سلطان سلیم اول دورنده کوریه لجه کی

وجهه صولاق زاده محمد افندی جلوس سلیم خانیده التونلرک التمش اچقه رایجی اولدیغی بیان و تحریر ایلمسینه باقیلور ایسه سلطان یازید خانک تامیله دکل ایسهده اوخر سلطنتنده التونلرک التمش اچقه عثمانی رایجی بولدیغی استبدال اولیور . دیگر طرفدن (حاصر) مورخین قدیمه دن (مناوینو) نك روایتنه استناداً اوزمانلرده دوقه لرك الی اوج اچقه ایتدیکنی [1] و موسیو (بهلن) دخی اون التمش عصر میلادینک ایلک سنه لرنده سلطانن التونك الی درت اچقه قیمتی اولدیغی (لونقلا ویئوس) نام مورخک روایت ایلدیکنی [2] یازمشلردر .

§

کوشلره کلنجه سلفنک زمان سلطنتنده اولدیغی کبی آره صره تجدید مسکوکات اصولنه اتباع اولتمیوب بو عصرده طشره ضربخانه لرنده کسیلانلر دخی داخل اولدیغی حالده بالمله اچقه عثمانیلر بر رسم و طرزده و بر تاریخده یعنی پادشاه مشارالیهک جلوس تاریخیه قطع و ضرب اولدیغی کبی کرك التون و کرك کوش و باقرلرده سلاطین سائره نك سکه لری مثللو (ضرب) کله سندن صکره (فی) اداتی هیچ استعمال اولنماشدر .

اچهلرک و زنلری دور سابق اچهلرینه نسبتله اوج حبه دن بر قیراطه قدر نقصان یعنی اوج قیراط ایکی و یا خود اوج حبه دن عبارت بولمشدر .

سیم مسکوکات اوائلدن فاتح حضر تلرینک زماننه قدر طقسان عیارنده ایکن عهد سلطان یازید نانیسه سکسان بشه تنزیل قلمشدر .

مشار الیه وقتنده کسیلان مانغرلرک حجملری دیگرلرینه نظراً اولدجه کوچک قطعدهدر .

[1] Hammer, t. 7. p. 410.

[2] Belin, p. 51.

۹ سلطان سلیم خان اول

۹۱۸ - ۹۲۶

قسطنظیہ

— التون —

۱۵۹

سلطان سلیم شاه بن
بایزید خان عز نصره ضرب
قسطنظیہ

سنه في ۹۱۸

قطری ۲۱

ضارب النضر
الخ

وزنی ۱ م ۱ ط .

۱۶۰

« »

« »

« یازیلری جزوی فرقلیدر »

قطری ۱۹

۱۶۱

« »

« »

« ترتیب کلمات و نقشجه فرق واردر. »

ایکنجی لوحه . قطری ۱۹

وزنی ۱ م ۱ ط .

کُمُوش

— اِجْفَه عُمَانِي —

۱۶۲

[نصره]	سلطان
[عن ضرب]	سليم شاه
قسطنطنيه	بن بايزيد خان
سنه ۹۱۸	
قطري ۱۱	وزني ۳ ۱/۲ ط .

۱۶۳

[نصره]	سلطان شاه
عن ضر	ن
ب	سليم
قسطنطنيه	بن
سنه ۱۸ [۹]	بايزيد خا
قطري ۱۱	

۱۶۴

نصره	سلطان
عن ضرب	شاه
قسطنطنيه	سليم بن
سنه ۹۸۱	بايزيد خان
قطري ۱۱	

بَاقِر

— مَانِقِر —

۱۶۵

ق سنه ۹۲۲	قلو . . . قسطنطنيه
قطري ۱۷	« بهر کله برر خانه اينجده اوله رق دوراً يازلشدر »

۱۶۶

۹۲۳

سنه

۹۲۳

ضرب

(نقوش عربیه)

ایکینچی لوحه . قطری ۱۸

۱۶۷

سلطان

سلیم شاه

بن یازید خان

نصره

عن ضرب

قسطنطنیه

قطری ۱۵

— ادرنه —

— التون —

۱۶۸

ضارب النضر

الخ

سلطان شاه

سلیم

یزن نصره

باید خا عن

بن

سنه ۹۱۸ ضرب اد [رنه]

قطری ۲۰

وزنی ۱ م ۱ ط .

— اچچہ عثمانی —

۱۶۹

(۱۶۲) نومرونک عیندر

« «

ادرنه

قطری ۱۲

وزنی ۱ م ۳ ط .

۱۷۰

« «
نومرونك عینیدر (۱۶۳)
قطری ۱۱

۱۷۱

« «
نومرویه مشاہددر (۱۶۴)
سنه
ادرنه ۹۱۸
قطری ۱۱

۱۷۲

« «
« یازیلری فرقلیدر »
قطری ۱۱

۱۷۳

« «
ادرنه
سنه ۹۱۸
« نقشنده فرق واردر »
قطری ۱۱

باقر

— مانقر —

۱۷۴

(نقش)

قطری ۱۵

عن نصره

ب نه

ضر ادر

سنه ۹۳۵

سیروز

التون

١٧٥

سلطان سليم شاه بن
بايزيد خان عن نصره ضرب
سرز سنه
٩١٨ في

ضارب النضر
الخ

قطرى ١٩

وزنى ١ م ١ ط .

نوار

اقچه عثمانى

١٧٦ — ١٧٧

« «

نوار

قطرى ١١٠١٠

(١٦٢) نومرونك عينيدر

وزنى ٣ ط .

بروسه

اقچه عثمانى

١٧٨

نصره
عن ضرب
بروسه
سنه ٩١٨

(١٦٢) نومرونك عينيدر .

قطرى ١١

وزنى ٢ ١/٢ ط .

تیره

— اچچه عثمانی —

۱۷۹

« «

(۱۶۴) نومرونك عینیدر

تیره

قطری ۱۰

قونیه

— اچچه عثمانی —

۱۸۰

« «

قونیه

قطری ۱۱

« «

وزنی ۳ ۱/۴ ط .

لارنده

— اچچه عثمانی —

۱۸۱

عز نصره . . .

لارنده . .

.....

قطری ۱۱

سلطان

شاه سلیم

بن یازید خان

وزنی ۲ ۱/۴ ط .

خیزان

— اچچه عثمانی —

۱۸۲

عز نصره ضر

ب

خیزان

سنه ۹۲۴

قطری ۱۰

سلیم

سلطان شاه

بن با [یزید]

وزنی ۳ ط .

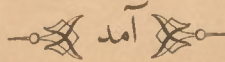

۱۸۳

خیزان
سنه ۹۳۴

سلطان
سلیم شاه

قطری ۱۰

— التون —

۱۸۴

سلطان شاه سلیم بن
سلطان یازید خان
عن نصره ضرب
سنه ۹۱۸ آمد

ضارب النضر
الح

قطری ۲۰

وزنی ۱ م ۱ ط .

کروش

— ایچہ عثمانی —

۱۸۵

عن
نصره
آمد ضرب
سنه ۹۱۸

سلیم شاه
سلطان
بن یازید خان
سلطان

قطری ۱۱

وزنی ۲ ط .

۱۸۶

(مرکزنده) آمد

عن | ۰۰۰ | سنه | ... | (دوره سنده)

سلطان الع . .

سلطان سلیم

(بو عصرک ذیلنه مراجعت اولنه)

قطری ۱۷

وزنی ۴ ط .

باقر

— مانغر —

١٨٧

ضرب
آمد

« اطرافنده نقش وارد »

قطري ١٨

سلطان شاه

بن سليم خان

بايزيد سنه ٩١٨

— ماردین —

— التون —

١٨٨ (*)

شاه

[سلطان] سليم بن

[بايزيد] نصره

خان * عز

سنه في ٩١٨

ضرب ماردین

ايکنجي لوحه . قطري ١٧

صاحب النصر

والنصر في البر

والبحر

وزني ١ م ١ ١/٢ ط .

— رها؟ —

— التون —

١٨٩

سلطان شاه

بن * سليم

بايزيد خان

ضرب عز نصره

[ر] ها ٩١٨ سنه

قطري ٢١

ضارب النصر

الخ

وزني ١ م ١ ١/٢ ط .

(*) بو سكهده مندرج عنوان (ضارب النصر الخ) دن محرف اولوب مربوط

عنوان وعبارات جدولته مراجعت اولته .

مصر

التون

۱۹۰

سلطان

سلیم خان بن بایزید

خان بمصر سمنه

عز نصره ۲۳ [۹]

ایکینجی لوحه. قطری ۱۷

ضارب النضر

الخ

وزنی ۱ م ۴ ط.

محل ضربی سیلک

مانفر

۱۹۱

سلطان

سلیم

بن بایزید خان

*

عز نصره ۲ — ۰۳۲

قطری ۱۵

مشارالیه سلطان سلیم اول حضرتلرینک علی الاکثر التون وکوش
سکه لرینه پدرلرینک مسکوکاتی مثللو جلوس هایونلری تاریخی وضع
اولنمش ایسه ده بونلرک قطع و ضربنه جلوسلری سنه سنده باشلانلمیوب
ایران فتوحاتندن یعنی (۹۲۰) تاریخندن صکره ابتدار قلمشدر. بووقعه یی
بزه مشار الیهک مسکوکات موجوده سی اثبات ایتیمکده در. بونلر صره سیله
کوزدن کچوردیکی حالده مصرده ضرب ایدیلان التونلر ایله دیگر برقاچ
کوش و باقردن ماعدا جمله سنک اوزرنده (شاه) عنوانی کوریلورکه بوزمانه
قدر سلاطین عظام حضرتنک نام سامیلری بو عنوان ایله یاد اولنماشیدی.
ایرانه وقوعبولان غلبه لری اوزرینه (شاه) و (شهنشاه) عنوانلری دخی

ضمیمه القاب سلطانی اولمش (*) ووجوه مسكوكات دخی عنوان مذکور ایله تزیین قلمشدر . بوندن صكره فرزند ارجمندلری سلطان سلیمان قانونی و سلیم خان ثانی حضراتنك مسكوكاتنده دخی كذلك اشبو عنوان اكثریتله وبعده براز مدت دهها گاه بگاہ استعمال اولدینی حالده بالاخره بسبتون ترك ایدلمشدر .

§

بودورده روم ایلیده اولدینی کبی اناتولی و عربستان بلده لرنده دخی التون سكه لر کسلمکه باشلامش وهر برینك خطوط و نقوشی اورالره مخصوص طرزده بولمشدر .

سلیم اول حضرتلرینك التونلرینه اوزرنده شاه عنوانی بولنسندن طولایی او وقتلر ایرانده کی ممالک شاهانه ایله عربستان و مصرده (شاهی) تعبیر اولمش اولسی طبیعی اولوب حتی آتیده کوریله جکی وجهله بیك تاریخلرینه یقین زمانلرده دخی اچقه لره مخصوص اولمق اوزره كذلك (شاهی) نامی استعمال اولمشدر . (**)

مشار الیه حضرتلری مصری قبضه حکومتنه الدقدن صكره (۹۲۳) تاریخلی و نام هایوننه اوله رق اوراده دخی التون سكه کسیدر مش و بونلرک اوزرنده یالکز (سلطان) عنوانی درجیله اکتفا اولمشدر . اوزرنده (شاه) عنوانی بولنمیان اشبو التونلر ایله دیگر امثالنه مصرده (سلطانی) دینیلدیکی کبی (اشرفی) دخی تسمیه اولمشدر .

سائر بعض ممالکده اولدینی مثللو مصرده دخی مسكوكاتی صاحب سكه اولان حکمدارک نامنه نسبت ایتک عرف و عادت اولدیغندن سلطان

(*) نخبه التواریخ جلد ۲ صفیحه ۴۶ . (حاضر) جلد ۴ صفیحه ۴۷۱ .

(**) سلانکی تاریخی صفیحه ۲۷۶ . پیوی جلد ۲ صفیحه ۱۱۵ . نخبه التواریخ

جلد ۲ صفیحه ۱۶۴ .

سلیم حضرت تارینه مغلوب اولمش اولان مصر مملوکی مصر تحتہ جلوسی زمانندہ اکثر اجدادینک اثرینه اتباعاً (ملک اشرف) عنوانی طاقتمش اولسیله کندو نامنه مسکوک اولان التونلره (اشرفی) اطلاق اولنمشیدی مصر فاتح جدیدی دخی مظفراً و برابرندہ مقدار کلی التون و کموش مسکوکات بولندیغی حالده پای تحت سلطنت سنیہ عودت ایلدکن صکره ارتق عثمانلی التونلری (اشرفی) (شرافی) (شریفی) اسملریله تسمیه اولنمغه باشلامش [۱] و حتی اجنبی التونلری بیله اره صره بو نام ایله ذکر ایلمشدر (**)

مسکوکات عثمانیه نك انتخاب اسمایسنده مصرک تأثیرات کلیه سی غیر منکردر. اشاغیده صره سی کلدکجه کوریله جکی اوزره بیک تاریخندن صکره (شریفی) و (اشرفی) ناملری پای تحت سلطنت سنیہ دخی سرایتله بالاخره بتون التونلر بر مدت او ناملردن بشقه اسم ایله یاد ایللامکه باشلامشیدی .

التونلرک بو عصرده اچمه ایله اولان رایجی ارتق تاریخجه مضبوط و معلومدر. صولاق زاده محمد افندی تاریخنده سلطان سلیم اول حضرتلرینک جالس اورنک سلطنت اولملریله برابر بر معتاد اعطا اولنان عطیه و ترقیلردن بحث ایلدیکی صره ده اولزمان التونک التمش اچمه یه کچمکده اولدیغنی بیان ایلمشدر (***) مورخ (حامر) دخی صولاق زاده نك اشبو روایتیله (سانسوونو) نام مؤلفک بو بایده کی ضبط وافاده سنک

[1] Sauvaire 172 — 175

(**) « سکه افرنجیه یی حسنه و اشرفیه عبارتیه دخی قید ایدرلر . » جمع النواعد لکاتب حاجی آتجه (غیر مطبوع)

(***) صولاق زاده تاریخی صحیفه ۳۴۶

یکدیگرینه موافق دوشدیکنی یازمشدر . [1] بناءً لهذا التونلر محلنده بیان ایلدیکمز وجهله سلطان یازید ثانی حصرتلرینک تخمیناً اواخر سلطنتلرنده باشلابوب سلطان سلیم اول دورنده متادیاً التمش اچقه رایجنده قلمش اولدینی کبی ایلروده عهد سلطان سلیمان اول و سلیم خان تائیده دخی کذلک او یلهجه دوام ایلمشدر .

مشار الیه سلطان سلیم اول اچقرلرینک اک اغیری اوچ بچق قیراط وزننده اولوب بوصورتده بردرهم کموش درت بچق اچقه و برالتون اون اوچ درهم کموش قیمتده اولدینی ظاهر اولور .

§

اچقه عثمانیلرک رسم و طرز لری مختلف درت بش نوعده اولوب پدر لری سلطان یازید ثانی ک عثمانیلری مثللو یکنسق اولمق اصولنه اتباع ایدلماشدر . اچقرلرک یازیلریله شکرلنده التونلر کبی پک انتظام یوقدر بعضاً طشرده باصیلانلرک وزنلرنده نقصان دخی واردر .
بوعصرده عربستانه مخصوص طرز و نقشده ووزناً اچقنک مافوقنده کموش سکه لر دخی قطع و ضرب اولتمشدر . ایشته (آمد) ده کسیلان (۱۸۶) نومرولی سکه یینه اوراده باصیلان اچقنک ایکی مثلی ثقلتده وبتون بتون بشقه رسم و شکلده در . بونلر اوممالکک فتح و تسخیرینه قدر متداول اولان دراهیمک قدیم طرز و اصولندن مأخوذ اولدیغنده شبهه یوقدر . آتیباً اشبو سکه لرک عینی مسکوکات ایله انلره دائر اولان معلومات کوریه جکدر .

مشار الیه حصرتلری زماننده کسیلان مانغرلر اولدقجه بیوجک حجم و قطرده و متنوع رسم و طرزده در .

[1] Hammer, t. 7, p. 410 .

سلطان سليمان خان اول

٩٢٦ — ٩٧٤

— قسطنطينيه —

— التون —

١٩٢

سلطان

سليمان شاه بن

شاه سليم خان عز نصره .

قسطنطينيه

ضرب في

٩٢٦

قطرى ٢٠

ضارب التضر

الع

وزى ام ١ ط .

١٩٣

شاه

سلطان سليمان

بن سلطان سليم شاه

عز نصره ضرب

في

قسطنطينيه

سنه ٩٢٦

قطرى ٢٠

« «

« يازيرلى كشيده ليدر »

۱۹۴

سلطان سلیمان
بن سلیم خان
عن نصره ضرب
قسططنیه فی
سنه ۹۲۶

«
«
« کشیده سزدر »

قطری ۲۱

۱۹۵

«
«
سنه
۹۲۶

«
«
« اطرافلری اوچ جیر کیلی »

قطری ۱۸

۱۹۶

«
«
ضرب فی
سنه ۹۲۶

« نقشی فرقلیدر »

(دلیکلی)

قطری ۱۹

کوش

— اچہ —

۱۹۷

...
عن نصره
*
قسططنیه
سنه ۹۲۶

قطری ۱۲

سلطان
سلیمان
بن * شاه
سلیم
شاه
وزنی ۳ ط.

۱۹۸

« «

« «

« یازیری براز فرقلیدر . »

قطری ۱۲

۱۹۹

« «

« «

« جزوی فرق وارد . »

قطری ۱۱

۲۰۰

.. ضر ..

سلطان

د د د د

سلیمان شاه

قسطنطنیه

بن سلیم شاه

سنه ۹۳۷

قطری ۱۲

۲۰۱

نصر

« «

عز ضر

ب

قسطنطنیه

۹۳

قطری ۱۰

وزنی ۲ ط .

۲۰۲

عز نصره

سلطان

ضرب

سلیمان

قسطنطنیه

بن سلیم

۸

خان

قطری ۱۰

باقر

— مانغر —

۲۰۳

سنه (مركزنده)

۹۲۶

(اطرافنده نقش)

قطری ۱۹

عن نصره ضر

<ب>

قسطنطنیه

۲۰۴

(نقش ترکی)

عن نصره

ضر ب

قسطنطنیه سنه

۰۲۶

قطری ۱۵

۲۰۵

(نقش عربی)

عن نصره

ضر * ب

قسطنطنیه سنه

۹۳۰

قطری ۱۵

۲۰۶

(نقش)

ضر

ب

۹۳۰

قطری ۱۵

۲۰۷

سنه

۹۶۰

قطری ۱۴

ب

( )

ضر ب قسطنطنیه

۲۰۸

— ۰ —
سنه ۹۶۵

قسططنیه
ضرب

قطری ۱۵

۲۰۹

« «

« «

۹۶۹

« جزوی فرقلیدر »

قطری ۱۳

۲۱۰

ضرب

(نقش ترکی)

* — * — *

قسططنیه

۹۷۲

قطری ۱۲

— ادرنه —

گموش

— اچقه —

۲۱۱

نصره

عن ضرب

ادرنه

سنه ۹۲۶

قطری ۱۰

(۲۰۱) نومرونك عینیدر .

وزنی ۲ ۴ ط ۰

۲۱۲

نصره

عن ضرب

ادرنه سنه

۹۲۶

قطری ۱۰

سلطان

سلیمان شاه

بن سلیم

خان

۲۱۳

« «

(۲۰۲) نومرونك عینیدر .

قطری ۱۱

وزنی $3 \frac{1}{4}$ ط .

سیروز

التون

۲۱۴

سایمان

سلطان شاه

بن شاه نصره

سلیم خان عنز

سروز

ضرب ۹۲۶ فی

قطری ۱۹

ضارب النضر

الح

وزنی ام $1 \frac{1}{4}$ ط .

۲۱۵

سلطان شاه سلیمان

بن سلطان سلیم شاه عنز

نصره ضرب فی

سروز

سنه ۹۲۶

(دلیکلی) قطری ۲۱

« «

۲۱۶

« «

« کله لرك و ضعیق فرقلیدر »

قطری ۲۰

« «

« کشیده لیدر »

کوش

— اچقه —

۲۱۷

(۱۹۷) نومرونک عینیدر .

« «

ضرب

سروز

قطری ۱۲

وزنی ۳ ط .

۲۱۸

« «

« و اوسز یازیلی » سرز

قطری ۱۲

۲۱۹

« «

« رسم خطجه . براز فرقلیدر »

قطری ۱۱

سدره قیسی

— التون —

۲۲۰

سلطان سلیمان

بن سلیم خان

عز نصره ضرب فی

سدره قیسی

سنه ۹۲۶

(دلیکلی) قطری ۲۰

ضارب النضر

الخ

وزنی ۱ م ۱ ط .

۲۲۱

« «

« «

« خط و نقشی فرقلیدر »

قطری ۱۷

وزنی ۱ م ۱ ۱/۴ ط .

۲۲۲

« «

صاحب النصر
والنصر فی البر
والبحر

قطری ۲۰

کموش

— اقفه —

۲۲۳

عز نصره

ضرب

سدره قیسی

سنه ۹۲۶

(دلیکلی) قطر ۱۵

سلطان

سلیمان خان

بن سلیم خان

وزنی ۳ ط .

۲۲۴

« «

« «

« یازیمی فرقلیدر . »

قطری ۱۳

۲۲۵

« «

(۱۹۷) نومرونک عینیدر .

سدره قیسی

قطری ۱۱

۲۲۶

« « (۲۱۲) نومرونك عیندر .

قطری ۱۱

۲۲۷

« « « «

«كلهرك وضعیق بشقهدر»

قطری ۱۰

۲۲۸ - ۲۲۹

خلد ملکه ضرب

سلطان سلیمان شاه

سدره قیسی ۹۲۶

بن سلیم خان

« ایکی یوزنده دخی هرکزنده برر بیلدیز بولنوب »

« كلهلر كرفت اولهرق اطرافنده یازلمشدر . »

قطری ۹ و ۱۱

قوجانه

— التون —

۲۳۰

سلطان سلیمان

بن سلیم خان

عن نصره ضرب فی

قوجانیه

سنه [۶] ۹۲

ضارب النضر

الع

قطری ۱۹

وزنی ۱ م ۱ ۱/۲ ط .

۲۳۱

« «

« رسم خطیه بر افرقیلدر »

« «

« کشیده لیدر »

ایکینجی لوحه. قطری ۱۸

(دلیکلی)

كموش

— اجه —

٢٣٢

عز نصره
ضرب
قوجانیه
سنه ٩٢٦
(دلیکلی) قطری ١١

سلطان [ن]
سلیم [ان]
بن خان
سلیم
وزنی $2 \frac{2}{3}$ ط .

٢٣٣

خلاد
مالکة
ضرب <—> ب
قوجانیه
قطری ١٢

سلطان
سلیمان
عز <—> نصره
: سل :
وزنی $2 \frac{1}{4}$ ط .

قره طوه

— التون —

٢٣٤

سلطان سلیمان
خـــــــــــــــــا
بن [سلیم] ن
عز [نصره ضرب]
قرطوه فی
سنه ٩٢٦
(دلیکلی وسیاک) قطری ٢٠

ضارب النصر
الخ
« کشیده لیدر »
وزنی ١ م $\frac{1}{4}$ ط .

کروش

— اچہ —

۲۳۵

(۱۹۷) نومرونک عینیدر .

« «

قرطوه

سنه ۹۲۶

قطری ۱۱

وزنی ۳ ۲/۳ ط .

۲۳۶

(۲۱۲) نومرویه مشاہدر .

« «

قطری ۱۲

۲۳۷

(۲۲۸) نومرونک عینیدر .

« «

(دلیکلی) قطری ۱۲

اسکوب

— اچہ —

۲۳۸

(۱۹۷) نومرویه مشاہدر .

« «

اسکوب

سنه

قطری ۱۲

وزنی ۳ ط .

۲۳۹

(۲۱۲) نومرویه مشاہدر .

« «

اسکوب

۹۲۶

قطری ۱۲

۲۴۰

« « (۲۰۲) نومرویه مشاهددر .
قطری ۹

— نوار —

— اچمه —

۲۴۱

« « (۱۹۷) نومرویه مشاهددر .
نوار
سنه ۹۲۶
قطری ۱۴ وزنی ۳ ۱/۴ ط .

۲۴۲

« « « «
« یازیلری فرقلی تاریخی کسیدر »
قطری ۱۱

۲۴۳

« « (۲۲۸) نومرونک عینیدر .
نوار سنه . .
قطری ۱۱

— نوابرده —

— اچمه —

۲۴۴

عز نصره سلطان شاه
ضرب سلیمان
* شاه
نوابرده بن سلیم
قطری ۱۱ وزنی ۲ ۱/۴ ط .

۲۴۵

(۲۰۲) نومرویه مشاہدہ .

« «

سنہ ۹۲۶

وزنی ۳ ۱/۴ ط .

قطری ۱۱

۲۴۶

« «

« «

« رسم خطی جزئی فرقلیدر »

قطری ۱۱

۲۴۷

سلطان سلیمان

خلد ملکہ

بن سلیم

ضر * ب

خان عن

نوا بردہ

نصرہ

قطری ۱۰

چانیجہ

— اچہ —

۲۴۸

سلطان

••••

سلیمان

ضرب

••••

چانیجہ

••••

سنہ ۹۲۶

قطری ۱۰

وزنی ۲ ۱/۴ ط .

سر بر نيجه

— التون —

٢٤٩

[سلطان سليمان]

بن سليم خان

عز نصره ضرب

سر بر نيجه في

سنه ٩٢٦

ضارب النضر

الخ

قطري ١٩

وزني ١ م ١ ١/٤ ط .

كموش

— الحقه —

٢٥٠

« «

سر بر نيجه

سنه ٩٢٦

(٢٠٢) نومرويه مشاهدر .

قطري ١١

وزني ٢ ط .

بلغراد

— الحقه —

٢٥١

« «

بلغراد

قطري ١١

« «

وزني ٢ ٢/٣ ط .

بروسه

التون

٢٥٢

سلطان سليمان
بن سليم خان
عن نصره ضرب
بروسه في
سنه ٩٢٦

ضارب النضر
الخ

قطرى ١٩

وزنى ١ م $\frac{1}{4}$ ط.

باقر

مانغر

٢٥٣

(نقش تركى)

ضرب

بروسه

سنه ٩٢٦

قطرى ١٥

اماسيه

التون

٢٥٤

سلطان سليمان
بن سليم خان
عن نصره ضرب
اماسيه في
سنه ٩٢٦

ضارب النضر
الخ

قطرى ٢٠

وزنى ١ م $\frac{1}{4}$ ط.

كموش

— الخه —

٢٥٥

(٢١٢) نومرونك مشاهيدر .

« «

اماسيه

٩٢٦

قطرى ١٠

وزنى ٢ ١/٣ ط .

— آمد —

— التون —

٢٥٦

ضارب النضر

الخ

سلطان شاه سليمان

بن شاه نصره

سلطان سليم عن

ب في

ضر آمد سنه

٩٢٦

قطرى ١٨

وزنى ١ م ١ ١/٣ ط .

٢٥٧

« «

« «

« رسم خطى جزئى فرقليدر »

« كشیده ليدر »

قطرى ١٩

٢٥٨

« «

« «

« نقوش عربيه ايله مزین »

قطرى ١٩

گموش

۲۵۹

عز نصره

ب * ب

آمد ضر

سنه ۹۲۶

قطری ۱۵

سلطان

سلیمان شاه

بن سلیم

شاه

وزنی ۶ ط .

۲۶۰

عز نصره

< آمد >

سنه . . .

قطری ۱۵

« «

۲۶۱

مسحوب

(آمد)

۹۰۰۰۰

دایکلی قطری ۱۴

سلطان العادل

شاه سلیمان

.....

وزنی ۳ ط .

باقر

۲۶۲

...

آمد

ضرب

سنه ۹۲۶

قطری ۱۴

سلیمان

بن شاه

سلیم

۲۶۳

(نقش)

(مركزنده)

آمد

عز نصره ضرب ۹۲۶ (دوره سنده)

قطری ۱۸

رها

— التون —

۲۶۴

سلطان شاه سلیمان

بن * عز

شاه نصره

سلیم ضرب

رها سنه

۹۲۶

ضارب النضر

النج

قطری ۱۸

وزنی ۱ م ۱ ط.

حلب

— التون —

۲۶۵

شاه

سلطان سلیمان

بن سلطان سلیم شاه

عز نصره ضرب

فی حلب سنه ۹۲۶

ضارب النضر

النج

« کشیده لیدر . نقوش عربیه اباه مزین »

قطری ۲۰

وزنی ۱ م ۳ ط.

۲۶۶

« « « «
 « رسم خطی فرقلیدر »
 وزنی ۱ م $\frac{1}{4}$ ط .
 (دلایلی) قطری ۲۰

۲۶۷

« « « «
 « بن سلیم (شاه) برینه خان یازمشدر »
 (دلایلی) قطری ۲۰

کوش

۲۶۸

نصره سلطان
 عز ضر سلیمان
 ب شاه بن سلیم
 حلب شاه
 سنه ۹۲۶
 قطری ۱۵ وزنی ۵ $\frac{1}{4}$ ط .

۲۶۹

« « « «
 « رسم خطی و نقشی فرقلیدر »
 قطری ۱۳ وزنی ۶ $\frac{1}{4}$ ط .

۲۷۰

« « « «
 « شاه برینه خان یازیلی »
 قطری ۱۶

— اچّه —

۲۷۱

« « « «
 « رسمی فرقلیدر »
 قطری ۱۰ وزنی ۲ $\frac{1}{4}$ ط .

دمشق

التون

۲۷۲

سلطان سلیمان شاه
بن سلطان سلیم خان
عن نصره ضرب
فی دمشق

ضارب النضر
الخ

سنه

۹۲۶

قطری ۲۰

وزنی ۱ م ۱ ۱/۴ ط .

۲۷۳

« «

« «

« بن سلیم (خان) برینه شاه یازیلی »

« کشیده لیدر »

قطری ۲۰

۲۷۴

« «

« «

« یازیلی فرقلیدر »

قطری ۱۸

کموش

۲۷۵

عن نصره

ب فی

ضمر سنه

دمشق

۹۲۶

قطری (دلیکلی) ۱۵

سلطان

سلیمان شاه بن

سلیم

خان

وزنی ۶ ۱/۴ ط .

۲۷۶

سلطان [سلیمان] بن سلیم خان [عز نصره] ضرب دمشق سنه

۹۲۶

« ایکی طرفنده دخی مرکز لنده چچک اولوب یازیلری دوره سنده در »

قطری ۱۳

بغداد

— التون —

۲۷۷

سلطان سلیمان

بن سلیم شاه خان

عز نصره ضرب

بغداد فی

سنه ۹۲۶

قطری ۲۱

ضارب النضر

الح

وزنی ۱ م ۱ ۱/۴ ط .

۲۷۸

سلطان سلیمان

عز نصره

بن بغداد ب

سلیم ضرب فی

۹۵۸

سنه

قطری ۲۰

« «

« کشیده لیدر »

کوش

— درهم —

۲۷۹

بغداد (مرکزنده)	سلطان البر
ضرب	سلیمان شاه
(دوره سنده) ۹۲۶ سنه	بن سلیم شاه
	والبحر

قطری ۲۱

وزنی ۱ م $۲\frac{۳}{۴}$ ط .

۲۸۰

« «

« «

« براز سلیکدر »

ایکنجی لوحه . قطری ۱۹

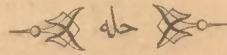
۲۸۱ (*)

سلیمان	رب
سلطان شاه	ضا النصر
بن سلطان سلیم شاه	حب و فی
عن نصره ضرب	صا العز النصر
بغداد . . .	البر والبحر

قطری ۲۰

وزنی ۱ م ۶ ط .

(*) کوش سکه لوده اشبو (ضارب النصر الخ) عباره سی بوندن بشقه کورلدیکی کبی (نصر) کلهسی التون معناسنه اولدیغنه کوره بونک سهواً التونده مخصوص سکه ایله ضرب اولمش اولمسی محتملدر .

— التون —

۲۸۲

العاذل الكامل

سلطان

ابواللطف سلیمان شاه بن

سلطان

ن عز نصره

خا سلیم

سنه

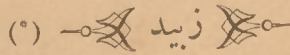
ایکینچی لوحه . قطری ۱۹

سلطان البرین والبحرین

ضرب
حله

خادم الحرمین الشریفین

وزن ۱ م ۱ ۳/۴ ط .

— التون —

۲۸۳

سلطان شاه سلیمان

بن سلطان سلیم شاه

عز نصره ضرب فی

زبید سنه

۹۲

قطری ۲۰

ضارب النضر

الح

«کشیده لیدر»

وزن ۱ م ۱ ۳/۴ ط .

(*) مسکوکاتک محل ضرب لرینسه داتر اولان جدول مخصوصه و برده بو عصرک
ذیلنده کی مطالعاته مراجعت اولنه .

مصر

— التون —

٢٨٤

سلطان شاه سليمان
بن سلطان سليم شاه
عز نصره ضرب في

ضارب النضر
الخ
«كشيدله ليذر»

ب مصر
سنه
٩٢٦

قطري ٢١

وزني ا م $\frac{1}{4}$ ط .

٢٨٥

سليمان
سلطان شاه
بن سليم خان
عز نصره ضرب في
مصر سنه

« «

٩٢٦

قطري ١٩

٢٨٦

« «
ضرب بمصر سنه

« «
«نقشليدر»

٩٢٩

قطري ٢٠

وزني ا م $\frac{2}{3}$ ط .

٢٨٧

« «

« «

سنه

« عباره ونقشي (٢٨٤) كبيدر »

٩٣٣

قطري ٢٠

وزني ا م $\frac{1}{4}$ ط .

٢٨٨

« «

« «

سنه
٩٤٧

« كذلك »

قطري ١٩

٢٨٩

« «

صاحب النضر
والنصر في البر
والبحر

« تاريخي كسيكدر »

قطري ١٨

طرابلس غرب

— كوش —

٢٩٠

س

« مركزته » طرابلو

ضرب

سلطان [سليمان]

بن سلطان سليم

« دوره سنده » . . . . . خالد الله . . . . .

. . . . .

قطري ٢٠

وزني ١ م .

جزاير

— التون —

٢٩١

سلطان سليمان

ضارب النضر

بن سليم خان

الخ

عن نصره ضرب في

جزاير سنه

٩٢٦

ايكنجي لوحه . قطري ١٢

وزني ١ م ١ ط . (ديلكي)

۲۹۲

«
فی جزایر

«
» رسم خطیہ فرقلیدر «

سنہ
۹۲۶

قطری ۱۹

وزنی ۱ م ۱ ط .

۲۹۳

«
جزایر فی

«
» بودخی فرقلیہدر «

۹۲۶

(دلیکلی) قطری ۱۸

۲۹۴

سلطان سلیمان شاه

بن شاه نصرہ

سلیم خان عن

جـزایر

ضرب فی

۹۲۶

قطری ۲۱

«
»

(محل ضرباری مشکوک)

کروش

— الجہ —

۲۹۵

نصرہ

عن ضرب

سنہ

لاندمنه ؟

قطری ۱۱

سلطان
سلیمان بن
سلیم
شاه

۲۹۶

عز نصره
ضرب
انجا * ؟

سلطان
سلیمان
بن سلیم
خان

قطری ۱۱

باقر

— مانغر —

۲۹۷

ضرب
د م ؟
۹۲۶

طان .
سلیمان بن
سلیم شاه

قطری ۱۵

۲۹۸

ضرب
پ م ؟
۹۲۸

ن .
سلیمان شا
بن سلیم

قطری ۱۸

مشار الیه سلطان سلیمان خان قانونی حضرت ترینک مسکوکاتی بالاده
صره سبیلہ کورلدیکی اوزره پک متنوع رسم و نقشده در . روم ایلی
واناطولی شهر لرنده کسیلانلر اورالره و عربستان ایله مصر و غرب
بلادنده باصیلانلر کذلک او محللره مخصوص اولان نقوش و خطوط ایله
محرر و مزیندر .

سكه نرك انتظامنجه اك زياده التونلرده اعتسا ايديلوب كوشلر
 التونلردن و باقرلر دخى كوشلردن دها اشاغى بر حالده دركه اكثر عصرلر
 مسكوكاتنده بوصولت جاريدر .

مسكوكات عثمانيه نك سالف الذكر بعض قطعهلرله مخصوص اولان
 طرز واسولى خيلى مدت محافظه ايله دوام ايتديرلمشدر . بونلردن بر
 سكه نك محل ضربى سيلك اولسه بيله رسم خط واصول نقشندن نه جهتك
 اولديغى براز دقت ايله اكلاشيله بيلور . مشار ايله حضرتلرينك قنوحات
 عظيمهلرى نسبتنده اوله رق ممالك محروسه نك يكرمى بشه قريب واحتمالنه
 دها زياده شهر وقصباتنده ضربخانهلر تاسيس اولنوب مختلف نوع
 وجنسنده سكه لر قطع وضرب ايدلمشدر .

جدول مخصوصنده كوستلديكى اوزره مشار الهك مسكوكاتنده
 يكدن يكي يه القاب مخصوصه مندرج ولاسيما (خادم الحرمين الشريفين)
 عبارته سى دخى (حله) ده كسيلان (۲۸۲) نومرولى سكه ده محرر اولوب
 سلاطين عظام عثمانيه نك اشبو عنوان ديانت نشان ايله دخى تذكر نام
 عاليلى اولزماندن باشلامش عادات مستحسنه دندر .

مشار الهك مسكوكاتى اينجنده بعضاً قنغى سنه ده باصلمش ايسه اوتاريخ
 وضع ايدلمش سكه لر وار ايسه ده اكثر ت اوزره جلوس هايونلرى تاريخى
 استعمال ايدلمشدر .

§

التونلرك وزنى نادراً تخلف ايدوب ثقلت اساسيه همان محافظه
 ايدلمشدر . مشار ايله حضرتلرينك يارم عصر دوام ايدن مدت سلطنتلرنده
 التونلرك رايحى الشمس اچقه اولوب ظاهر حالدن اكلاشديغى اوزره بو
 قيمت در سعادت ايله روم ايلي واناطولى وعربستانك اكثر جهتلرنجه
 اصلا تبدل وتغير ايتمامشدر . بو كيفيت بعض مورخلرك اقواليله دخى

مثبتدر. مثلاً پجوی ابراهیم افندی سلیمانیه جامع شریفنک (۹۶۴) تاریخنده اکمال واتمانندن بحث ایلدیکی صروده « مصارف انشائیہ سی سکز کره یوز بیک وطقسان التی بیک اوچیوز سکسان اوچ (۱۸۹۶, ۳۸۳) فیلوری اول عصرک حسابجه بشیوز یوک و اوتوز یدی یوک و سکسان ایکی بیک طقوز یوز سکسان (۵۳, ۷۸۲, ۹۸۰) اچہ اولمش» (۰) دیو ضبط و تحریر ایلمش ایدوکنه و مذکور المقدار (فیلوری) یعنی التون ایله اچہ یکدیگریته تقسیم اولدیغی حالده بهر التونه التمش اچہ اصابت ایده جکنه نظراً او تاریخلره قدر التونک التمش اچہ رایجی اولدیغی اکلاشیلور .

بوندن بشقه مورخ (حاصر) دخی بعض عرب وایتالیان مؤلفرک روایتلرینه استناداً بوزمانده التونک کذلک التمش اچہ رایجی اولدیغی بیال ایلمش وحتی مورخین عربدن و سلطان سلیمان معاصر لرندن قطب الدین المکینک « بوکونکی کونده بر درهم وایکی قیراط وزننده اولوب استانبولده التمش عثمانی قیمتی اولان دینار سلطانی مصرده سکسان عثمانییه رایج یدی . » دیو (رق الیمانی فی فتح عثمانی) نام تاریخنده محرر اولان معلوماتی دخی عیناً نقل ایتمشدر . (۱)

مومی الیه حاصر عصر مذکورده اجنبی التونلرینک یعنی عثمانلی التونلریله هم وزن وعیار اولان وندیك دو قه سندن بشقه مجار دو قه سی ونمچه فیلوریسی واکو واسکوتو والتی لیور اکو تعبیر اولنان مسکوکات اجنبیه نک اچہ ایله رایجلرینی ویکدیگریله اولان نسبتلرینی مختلف روایتلره کوره آرو آرو کوسترمش ایسه ده بونلر کتایمزک صددی خارجنده اولغله نقل و تحریرینه لزوم کورلما مشدر .

•••

ممالکک جهات عیدیه سننده التونلرک رایجی بروجه محرر مطرد

(*) پجوی تاریخنی جلد ۱ صحیفه ۴۲۴

(1) Hammer. t. 6. p. 520. t. 7, p. 418, 415.

راوده طو تلمش ایکن مصر ایله حجاز وین قطعهلرنده تخلفاته اوغرا -
مشدر. قطب الدینک سالف الذکر روایتندن اکلا شلیدی اوزره مصرده
التونلر او زمان سکسان اچیه کچر ایدی. خطه یانیهده ایسه فوق العاده بر
صورتده ترقی ایلمشیدی. بونلرک توضیح اسبابی بو عصرک کوش مسکو -
کاتنه دائر هان اشاغیده مندرج معلومات صره سنه ترک ایله بورا حقهده
ین قطعهلر سنده کی التونلر حقهده بعض معلومات خصوصیه نک بیانی مناسب
کورلدی .

(۹۶۸) سنه سنده ین والیدی بولنان محمود پاشانک سیناتندن بحث
صره سنده منجم باشی تاریخنده شویله بر فقره کورلمشدر: ضربخانه امینی بولنان
ین رجالدن واحجاب ثروتدن عبد الملک نام ذاتی ادنا بر جرم ایله تلف
ومالی ضبط ایتدیردکن صکره عسکرک مواجینده تصرف مطالعه سیله
اولدیارده (ذهب) دیو معروف بر نوع التون وار ایدی که وزنی بر درهم
بر قیراط اولوب رومده التمش اچیه ومصرده سکسان اچیه رایج ایدی.
او چیوز اچیه چیقاروب کیدرک بیک اچیه کچر اولدی . . . علوفه لر
آیده او چیک اچیه به بالغ اولیجق هر برینه بر بچق (دینار) ویریلور
ایدی که دینارک هر برینی ایکی ذهبه و ذهب بروجه مشروح بیک اچیه
کچوب پس بو قدر اچیه انلرک قهوه پاره سنه کفایت ایتمز اولدی. (*)

روایتلرک یکدیگرینه توافقی جهتیله منجم باشینک ماخذی دخی
قطب الدینک آتف الیبار تاریخی اولمق کر کدر .

(ذهب) تعبیر اولنان بر درهم و بر قیراط وزن سنده کی مذکور التونلرک
عثمانلی التونی اوله جغنده شبهه اولیبوب فقط قطب الدین وقعه مذکوره بی
حکایه سنده بونلره (ذهب) دیمیرک (دینار سلطانی) اطلاق ایلمش
و ثقلترینک دخی بر درهم ایکی قیراط اولدیغی سولممشدر .

(*) ترجمه صحیف الاخبار منجم باشی جلد ۳ صحیفه ۲۴۳

خطه یمانیه ده اک اول فتح اولنان شهرلردن بریسی (زبید) قصبه سی اولوب (۹۲۷) سنه سنده سلطان سلیمان حضرت تاریخک نامنه اوراده خطبه قرائت وسکه دخی ضرب ایدلدیکی تاریخجه مضبوطدر . (*)

بالاده کورلمش اوله جفی وجهله بزم المزه کچن (۲۸۳) نومرولی التون سکه مذکور (زبید) قصبه سنده کسلمش وبردرهم برقیراط وبرجه وزننده بولنمشدر . بوقصبه دن بشقه ینک اووقت ضبط اولنان سائر مشهور قصبه لرنده دخی مشارالیه نامنه سکه کسیلوب کسلمدیکی مجبولدر .

(۹۲۹) تاریخنده مصرده والی بولنان خائن احمد پاشانک کندی اسمنه خطبه اوقوتدینی وسکه باصدیردینی منقول اولوب حتی حاجی خلیفه نک افاده سندن استنباط اولندیغنه کوره (*) بونلرک بر یوزنده «الملك المنصور سلطان احمد» عباره سی محرر اولمق ککرکدر . عرب مورخلرینک دخی مذکور سکه لری درهم و دینار ناملریله یاد ایلدکلرینی موسیو (صوودر) (۱) سویلیور . فقط بوسکه لرک نه طرزده اولدیغنی کوره مدک .

۶

مشارالیه سلطان سلیمان حضرت تاریخک کموش مسکو کاتنه نقل کلام اولننجه اچهلر صره سیله کورلدیکی اوزره پک متنوع رسم خط و نقشده در . چوغنک اوزرنده سلطان عنوانیه برابر شاه عنوانی دخی یازلمشدر . بونلرک یازیلرندیه و خصوصیه کنارلرینک کسلمسنده بیک طقسان طقوز تاریخنه قدر اولان امثالی مثللو اکثریتله انتظامسزلق واعمال و ضربنده اهتماسزلق مشهوددر .

(*) میچم باشی تاریخی جلد ۳ صحیفه ۲۱۸, ۲۳۹ . تاریخ نشانچی صحیفه ۲۱۷

(**) کلشن معارف جلد ۱ صحیفه ۵۵۱ و تقویم التواریخ لکاتب چلبی صحیفه ۲۱۹

(1) Sauvare . p. 548 .

وزنلری بدایهٔ پدرلری سلطان سلیم خانك اچقه لرینه قیاساً اوج
بجق قیراطدن باشلایوب کیتدیجه بالتدریج تنزیل ایدلمش وخصوصیله روم
ایلی واناطولیده قطع اولنانلر ایچنده بعضاً زیاده جه ناقص وزنده اچقه لر
بولمشدر. مع هذا مرور زمان مناسبتیله کسک و سیدلکری اولوب حال
اصلیلریله حال حاضرلری نظردن دور ایتمک لازمدر.

(حاصر) بوعصرده التمش اچقه نك اون ایکی درهم کوش وزنه مقابل
وبناءً علیه التونك اون ایکی درهم کوش قیمتده اولدیغی واشبو صو-
رتك اسکی عرب اصولنه یعنی دینارک درهمه اولان نسبتنه موافق
وفرقی پک از بولندیغی روایت ایشدر . [1]

دینار ایله درهملر بیننده کی نسبتلر محتاج تدقیق بر مسئله اولوب ذاتاً
صدمنز خارجنده بولندیغندن بو باده بیان مطالعه دن صرف نظرله
یالکز دیگر جهتك یعنی عثمانلی التونلرینك او عصرده اون ایکی درهم
کوش قیمتده اولدیغی روایتك پادشاه مشارالیهك بتون مدت سلطنتنه
حصری طوغری اولدیغی بیان ایدرز. واقعا التونلر او عصرده متماً
التمش اچقه رایچنده ایدیسه ده التمش اچقه مطرداً اون ایکی درهم وزنده
دکل ایدی . چونکه آنفا کوسترلدیکی اوزره اچقه لرك وزنلری تدریجاً
تنزیل اولمغله التمش عدد اچقه بدایهٔ اون اوج بجق درهمدن باشلایوب
متناسباً اون درهم ثقلته قدر تنزل ایشدر. بناءً لهذا التونك اون ایکی
درهم کوش راده سنده کی قیمتی او عصر ایچون لایتغیر حکمنده طوتیله مز.
اچقه لرك بوجه محرر موازین و مقادیری تدریجاً تنقیص اولندیغی
حاله التون رایچنك سنه لرحه بر درجه ده طوتلمسی حصول منافع خزینه
بولنده کی تدابیر مالیه جمله سندن اولمق لازم کله چکی بدیهیدر .

مصرده وخصوصیله حجاز وین قطعهلرنده التونك رایجی ممالک

[1] Hammer. t. 7, p. 415.

سأزیه نسبتله یوکسک بر درجهده بولندیغی بالاده خامه کذار بیان اولمشیدی. بوکا سبب ایسه کموش مسکوکاتک اغتشاشاته اوغرا دلمش اولمشیدر. خطه یانیهده اچقه لرك اولزمانکی حالی تاریخجه تامیله معلوم دکل ایسهده (۹۶۸) تاریخندهکی سالف الذکر وقوعاته کوره اورالرده مغشوش اچقه لر دخی کسیدرلمش اولدیغنده شبهه یوقدر. فقط مصرده باشلیجه جلب منفعت مقصدیله مغشوش کموش سکه لر چیقارلدیغی تاریخجه مضبوط اولدیغی کبی بو وقعه مصرجه اغتشاش مسکوکاتک مبدئی وبالاخره اصلاح احوالی اچون پای تخت سلطنتجه نتیجه لی نتیجه سز بر چوق تدبیرلر اتخاذینه بادی اولسیله فن مسکوکات اربابی عندنده اولدقجه نظر دقتی جلب ایدن وقایعدن بولمشدر.

هر نقدر عثمانلی تاریخلریمزده بو بابده بر معلوماته تصادف اولنه مامش ایسهده تواریخ عربدن نقلاً بعض مورخین اجنییه [1] فقره آیه یی همان متحد المال اوله رق کتابلرنده درج وتحریر ایتمشلردر: « ۹۷۱ دن ۹۷۳ سنه سنه قدر مصرده والیک ایتمش اولان وعربلر طرفندن (کیلون) وترکرجه (صوفی) تلقیب اولنان علی پاشانک تحصیل اموال دولت وظیفه سیله حلبدن مصره کتورمش اولدیغی ادملر مجرد جلب منفعت مقصدیله ناقص الوزن وکم عیار کموش مسکوکات قطع و ضربنه تشبث ایدرک میدان تداوله قیمت حقیقیه لری قیمت موضوعه لرندن یوزده اوتوز درجهده نقصان کموش سکه لر چیقارمشلردر. وایشته اوقندنبری مصرده مسکوکاتک تدنیء وزن وعیاری علی الدوام ایلروله مشدر. »
مصرک اشبو کموش سکه لرندن المنزه کچه مامش اولسیله بو بابده ماده اعطای معلومات ممکن اوله مامشدر.

§

[1] Marcel, Egypte moderne, 199. et Hammer. t. 6, p. 215, et Sauvaire. p. 548

پادشاه مشار ایله عصرنده عراق طرفلرنده دخی مسکوکات عثمانیه
ایچنده برنجی دفعه اوله رق بیوک حجم و قطرده سکه لر قطع اولنوب
ظاهر حاله کوره بونلره (درهم) اسمی ویرلدیکی کبی وزناً دخی بر متقال
اعتباریه کسیدرلمشدرکه بر بچق درهم یعنی یکر می درت قیراط دیکدر.
بالاده محللرنده نوع و صورتلری صره سیله کوسترلدیکی اوزره اشبو
بغدادده کسیلان درهملر مرور زمان ایله سیلنمش و کسالمش اولدیغندن
اک ایو حالده بولناتی وزن اصلینسی ایکی قیراط و دیکرلری ایسه درت
قیراط قدر غیب ایتمشدر .

بودرهملر سلطان اورخان عصرنده نکاشته صحیفه بیسان اولدینی
وجهله ربع وزنی اچقه عثمانیلر ایچون اساس اتخاذ اولنان و بعض خلفای
سالفه درهملرنده مستعمل اولان (متقال) ثقلتنده اولدینی کبی دیار بکر (آمد)
و حلب و شامده ضرب اولنوب او زمانلر نه نام ایله یاد اولندقلری معلوم
اولیان و بالاده صره سیله کوستریلان کموش سکه لر دخی وزناً مذکور
درهملرک ربعنه و اچقه عثمانیلرک ثقلت اصلیه سنه مساوی بولنمشدر . بو
کیفیت یعنی بونلر قدیم اچقه عثمانیلرک وزنلریله توافقی جالب نظر اهمیت
و اچقه عثمانی حقنده کی ملاحظات سابقه منی مؤید احوالنددر .

اشبو درهملر ایله ربع درهملرک کرک محللرنده و کرک اناطولی و روم
ایلی شهرلرنده رایجبلری نه اولدینی معلوم و مضبوط دکل ایسه ده او وقتک اچقه
لریله بالموازنه بر درجه یه قدر تعیین ایتک والتون ایله نسبتی بولمق قابلدر .

•••

• مشار ایله حضر تترینک (مانغر) لری یعنی باقر مسکوکاتی پک مختلف
وزن و حجمده و متنوع طرز و رسمده در . اچقه ایله اولان رایجباری
بالاده عهد خداوندکار غازیده اولدیقه ایضاح ایدلمسیله تکرارینه لزوم
کورلما مشدر .

•••••

١١ سلطان سليم خان ثانی

٩٧٤ — ٩٨٢

— قسطنطنیه —

— التون —

٢٩٩

سلطان سليم بن
سليمان خان عز نصره
ضرب في
قسطنطنيه
سنه ٩٧٤

ضارب النضر
الح

قطرى ١٩

وزنى ١ م ١ ط .

٣٠٠

« «

« «

سنه ٩٧٤

« رسم خطى جزئى فرقليدر »

قطرى ١٩

كموش

— اقه —

٣٠١

عز نصره
ضرب
قسطنطنيه
سنه ٩٧٤

سلطان
سليم
بن سليمان
خان

قطرى ١٠

وزنى ٣ ط .

باقر

— مانع —

۳۰۲

(نقش عربی)

عز نصره

* ضرب *

۹۷۷

قسطنطنیه فی

قطری ۱۶

— ادرنه —

کوش

— اجه —

۳۰۳

« «
ادرنه

(۳۰۱) نومرویه مشاهد.

قطری ۱۰

وزنی ۳¼ ط.

— سیروز —

— التون —

۳۰۴

سلطان شاه

سلیم بن

سلیمان خان عز نصره

ضرب سرور

سنه ۹۷۴

(دلیکلی) قطری ۲۰

ضارب النضر

الخ

« کشیده لیدر »

وزنی ۱ م ۱¼ ط.

کموش

— اچہ —
۳۰۵

« «

(۳۰۱) ك عينيدر .

سروز

سنه

دلیکلی قطری ۱۲

وزی ۳ ¼ ط.

سدره قیسی

— التون —
۳۰۶

سلطان سلیم بن
سلیمان خان عز نصره

ضرب فی

سدره قیسی

سنه ۹۷۴

قطری ۲۰

ضارب النضر
الح

زنی ۱ م ¼ ط .

کموش

— اچہ —
۳۰۷

« «

سدره قیسی

ایکچی لوحه . قطری ۱۱

(۳۰۱) ك مشاميدر .

وزنی ۳ ¼ ط .

۳۰۸

« «
سنه ۹۷۴
قطری ۱۰

« «
وزنی $2 \frac{1}{4}$ ط .

۳۰۹

« «
سنه ۹۷۴
قطری ۱۰
« جزوی فرقلیدر »

« «

قره طوه

التون -

۳۱۰

سلطان شاه
سلیم بن
سایمان خان عز نصره
ضرب قرطوه فی
سنه ۹۷۴
ایکنجی لوحه . قطری ۱۹

ضارب النضر
الخ
وزنی ۱ م $1 \frac{1}{4}$ ط .

کوش

اچه -

۳۱۱

« «
قرطوه
قطری ۱۰

(۳۰۱) مشاهددر .
وزنی $3 \frac{1}{4}$ ط .

اسكوب

— اقه —

۳۱۲

« «

اسكوب

قطرى ۱۲

« «

نوا برده

— اقه —

۳۱۳

« «

نوا برده

قطرى ۱۱

« «

چايجه

— التون —

۳۱۴

سلطان سليم بن

سليمان خان عز

ضرب نصره

چايجه

سنه ۹۷۴

قطرى ۱۷

ضارب النصر

الخ

وزنى ام ۱ ۱/۴ ط.

كموش

— اقه —

۳۱۵

« «

چايجه

سنه ۹۷۴

قطرى ۱۱

(۳۰۱) نومرونك عينيدر.

وزنى ۳ ۱/۴ ط.

سر بر نیجه

— اجه —

۳۱۶

(۳۰۱) ك عينيدر .

« «

سر بر نیجه

قطری ۱۲

وزنی ۲ ۴ ط.

بلغراد

— اجه —

۳۱۷

« «

بلغراد

ایکنجی لوحه . قطری ۱۱

« «

ساقز

— التون —

۳۱۸

سلطان شاه

سـلیم بن

سلیمان خان عن نصره

ضرب ساقز فی

سنه ۹۷۴

ضارب النضر

الع

« کشیده لیدر »

قطری ۲۰

وزنی ۱ م ۱ ۴ ط.

— اماسيه —

— التون —

٣١٩

« «

ضرب اماسيه في

سنه ٩٧٤

قطري ٢١

« «

كموش

— اقچه —

٣٢٠

« «

اماسيه

قطري ١١

(٣٠١) نومرويه مشاهدر.

وزني $2 \frac{1}{4}$ ط.

(*) — خانجا —

— التون —

٣٢١

سلطان سليم بن

سليمان خان عن

ضرب نصره

خانجا في

سنه ٩٧٤

ايكنجي لوحه . قطري ١١

ضارب النضر

الغ

«كشیده ليدر»

وزني ١ م ١ ط.

(*) مسكوكاتك محل ضربلرينه مخصوص اولان جدولده مراجعت اولنه .

— آمد —

— التون —

٣٢٢

سلطان سليم خان
بن سلطان سليمان شاه
عن نصره آمد ضرب في

سنة ٩٧٤

قطري ١٩

ضارب النضر

الخ

٣٢٣

سلطان سليم شاه
بن سلطان سليمان شاه
عن نصره آمد في

٩٧٤ سنة
ضرب

قطري ٢٠

« «

« كشيدده ليدر »

وزني ١ م $\frac{1}{4}$ ط .

كموش

— درهم —

٣٢٤

آمد
ب (مركزنده)
ضر
خلد الله ملكه وسلطاناه سنة
٩٧٤ (دوره سنده)

قطري ٢١

سلطان سليم خان
بن سلطان سليمان شاه
في البر والبحر

وزني ١ م $\frac{3}{4}$ ط .

— اچقه —

٣٢٥

ضرب

آمد

٠٠٤

قطری ١١

سلطان

سليم

بن ٠٠

وزنی $٢ \frac{٢}{٣}$ ط .

— حلب —

— التون —

٣٢٦

سلطان سليم شاه
بن سلطان سليمان خان

عز نصره ضرب

فی حلب

سنه ٩٧٤

ایکینجی لوحه . قطری ٢٠

ضارب النضر

الح

«كاملاً نقوش عربيہ ايله مزین»

وزنی ١ م ١ ط .

کموش

٣٢٧

عز نصر

ضرب * ب

حلب سنه

٩

قطری ١٥

سلطان سليم

شاه

بن سليمان خان

وزنی $٥ \frac{٢}{٣}$ ط .

دمشق

التون -

٣٢٨

سلطان سليم شاه
بن سلطان سليمان . .
عز نصره . . . .
في دمشق سنه
٩٧٤

ضارب النضر
الخ

« نقشاره مزين اولوب براز سيلكدر. »

قطرى ٢١

وزن ١ م ١ ١/٣ ط .

كموش

درهم -

٣٢٩

ب
دمشق (مركزنده)
ضر
... خلد الله ... (دوره سنده)

. . .
سليم . .
سليمان . .
نصره . .

قطرى ٢٠

وزن ١ م ٢ ١/٣ ط .

باقر

مانغر -

٣٣٠

(نقش)

نصره
ضر * ب
دمشق سنه
٩٧[٤]

قطرى ١٢

بغداد

التون

۳۳۱

سلطان سلیم
بن سلیمان شاه
عن نصره د
ضرب بغدا

ضارب النضر
صاحب العز
والنصر

« تاریخ وضع اولنامشدر »

قطری ۱۹

وزنی ۱ م ۱ ¼ ط .

کموش

درهم

۳۳۲

(مرکزنده)

بغداد

ضرب

خلد [الله ملکه] و سلطانه فی ۹۷۴ سنه (دوره سنده)

سلطان [شاه] سلیم
بن عن نصره
سلطان سلیمان شاه
فی البر والبحر

قطری ۲۰

وزنی ۱ م ۳ ¼ ط .

۳۳۳ — ۳۳۴

ضرب

« «

(مرکزنده)

*

« عن نصره یوقدر »

بغداد

خلد الله ملکه * و سلطانه سنه ۹۷۴ (دوره سنده)

(برسی دلیکی) قطری { ۲۱ } ۲۰

مصر

— التون —

٣٣٥

سلطان سليم شاه
بن سايمان خان
عن نصره ضرب في
مصر سنه
٩٧٤

ضارب النضر
الخ
« كشيده ليدير »

قطرى ٢١

وزنى ١ م $\frac{1}{4}$ ط .

كوش

— مدينى — (*)

٣٣٦

عن نصره
ب
ض مصر
.....

سلطان سليم
بن سايمان
شاه

قطرى ١٥

وزنى $\frac{1}{4}$ ٥ ط .

طرابلس غرب

كوش

٣٣٧

— مربع الشكل — (**)

عن نصره
ضرب في
طرابلس
٠٠٧٦

سلطان
سليم
بن ن
سلا
.....

ايكيجى اوچه . قطرى ١٠ × ١٢

وزنى $\frac{1}{4}$ ٤ ط .

(*) (*) بو سكهله دائر معلومات لازمه اشبو عصره نيلنده مندرجدر .

جزایر

التون

۳۳۸

سلطان سليم بن
سليمان خان عز نصره
ضر جزایر
ب فی
سند ۹۷۴

ضارب النضر
الع

قطری ۱۷

وزنی ۱ م ۱ ط.

۳۳۹

« «

« «

« رسم خطبه براز فرقلیدر »

قطری ۱۸

وزنی ۱ م ۱ ط.

مشار اليه سلطان سليم خان ثاني حضر تلری جالس اورنك سلطنت اولملييه برابر اجداد عظاملرينك عادتارينه اتباعاً مسكوكات نام هايونلرينه تحويل اولتمشدر . حتى « سكه وخطبه منقلب اولدى ۹۷۴ » مصرعنك جلوسلرينه تاريخ دوشديكنى سالنيكلي مصطفى افندى تاريخنده بالمناسبه يازمشدر .

مشار اليه حضر تلرينك عصرنده التون مسكوكاتك طرزنجيه بركونه تبدلات اجرا ايدليوب رسم خط و نقشسلى وحجم وقطرلى اولكيلرك عيني اولديغى كى وزن اساسى دى تاميله محافظه ايديلوب ايجلرنده نادراً ايكي اوچ حبه نقصان وزنليار ظهور ايتكده در .
التونلرك رايجى پدرلى سلطان سليمان عهدنده اولديغى مثلويينه التمش اچه اولوب بتون مدت سلطنتلرنده بومقدار اوزره دوام ايتمشدر .

مع هذا بزم عثمانلی تاریخچیلرنده بوبابده بر معلوماته تصادف اولنه میوب
انجق مورخ (حامر) بعض مؤلفین قدیمه اجنبیه نك روایتلرینه استناداً
بویله جه ضبط و بیان ایلمش [1] و واقعاً بو دورده اچقه لرك بلا تحول
عصر سابق اچقه لری وزن و ثقلتنده بولتمسیله التون رایج نك دخی تبدل
ایتمیرهك براده ده قالمش اولسی احوال طبیعیه دن بولتمشدر .

§

کوشاره کلنجه: اچقه لر مختلف رسم و نقشده اولیوب علی العموم
بر طرزده بولتمقده درکه بو اصول سلطان بایزید ثانی زمانندن صکره اشبو
عصرده ایکنجی دفعه اولق اوزره تجدید و اتخاذ قلمشدر . بوندن بویله هر
عصر ایچون بر رسم و طرزده اچقه کسمک همان عادت حکمنه کیرمشدر .
عربستان بلده لرنده قطع اولنان درهملر ایله بونلرك ربعلری دور
سابقده کسپیلانلره مشابه ایسه ده وزنلری براز ناقصدر .

•

عهد سلطان سلیمان خاییده ذکر ی سبقت ایدن والی مصر صوفی علی
پاشانك خلفی مقتول محمود پاشاکه مین والیدکی هنکامنده اوراده مسكوكاتك
احوانی تشویش ایتمشیدی . مصره مأموریتنده یعنی ۹۷۴-۹۷۵
تاریخنده سلفنك یاپدینی کبی کندوسی مصرده دخی کذلک اغتشاش
مسكوكاته سببیت ویردیکنی (حامر) بیان ایلمش [2] و فقط بو اغتشاشك
کوش مسكوكات حقتنده وقوع بولدیغی درکار ایسه ده نوع ودرجه سی
حقتنده معلومات لازمه اعطا ایتمشدر .

مورخ (حامر) مصرده برده (میدینی) اسمنده برسکدن بحث ایدرك
(۱۵۶۸ م) ۹۷۶ تاریخچیلرنده (سلطانی) التون ایله ونديك دو قه سنك

[1] Hammer t. 7, p. 412.

[2] id. t. 6, p. 361.

قرق بر مدینی رایجی اولدیغنی (بیغاقتمنا) نام مؤلفدن روایه بیان و (مدینی) ایله (عثمانی) کله لری بر معنایه مستعمل اولوب عینی اچقه دیمک ایدوکنی در میان ایده یور . [1] بو باده نظر مطالعه مزه تصادف ایدن معلوماته کوره اشبو (مدینی) لفظی (مؤیدی) کله سندن مخرفدر . علامه مقریز - ینک نقود اسلامییه دائر اولان رساله سنده محرر اولدیغنی اوزره ملک مؤید مصرده تسهیل معاملات ناس ایچون در هم لک کسوراتی ضرب ایتدیروب (۸۱۸) تاریخنده میدان تداوله چیقارمشدر که بونلره (دراهم مؤیدیه) یا خود (مؤیدی) نامی ویرلشد. مرور زمانله کوچک قطعه ده کی کوش سکه لره لسان عوامده ارتق غلط اوله رق (مدیدی) دینلوب بعده سلاطین عثمانیه طرفدن مصرده کسبیلان کوشلره دخی (مدینی) ویا ساده جه (مدین) تعبیر ایتشلردر .

ایشته (مدینی) یا خود (مدین) نامنک ماخذی بو وجهله اولوب فقط حاکمک دیدیکی اشبو سکینی اچقه عد ایتمک طوغری اوله منزه چونکه او عصرک اچقه سیله التونک مصرده سکسان اچقه رایجی اولدیغنی مؤلف مومی الیهک دخی جمله روایاتندن اولمنه و دیگر طرفدن بر التونک ینه مصرده قرق بر (مدینی) یه کچدیککی کوسترلمسنه باقیلور ایسه (مدینی) دینیلان سکه نک اچقه دن دها اغیر وزنده بولتمی ایجاب ایدر . واقعا المزده بولنان (۳۳۶) نومرولی سکه دخی بو ادعایزنی تأیید ایده یور . بونک وزنی اولوقت در سعادت وسائر محالدرده ضرب اولنان اچقه لک همان ایکی مثله قریب اولوب بناء علیه (مدینی) دینیلان سکه نک بو اولدیغنی واتیاً کوریله - جکی وجهله مصرده (۱۰۴۵) تاریخلرینه طوغری اک اول بونلره (پاره) تعبیر اولوب والحاصل اچقه نک غیری بر سکه ایدوکی شبه سزدر .

(مدین) لفظی سلطان مصطفی خان ثالث عصرندن اعتباراً سلطان سلیم ثالث ودها صکره کی زمانلرده یعنی پاره نک ظهورندن خیلی وقتلر

[1] Hammer t. 6, p. 512. et t. 7, p. 415.

مرورنده دخی خطه مصریه ده (پاره) معناسنه استعمال اولتمقده ایدی .
 حتی موسیو (مارسل) [1] مغرب مسكوكاتی جدولنده بوندن بحث ایله
 املاسنی دخی (مدین) یازمشدر . موسیو (صوهر) دخی (مدین) ایله
 (دیوان) لفظلری بر معنایه وپاره مقامنه استعمال اولندیغنی سویلمشدر . [2]
 (دیوان) ویاخود (دیوانی) کلهلری ایسه ایوم حجازده بعضاً پاره یرینه
 زبازد اولدیغنی معلومدر . نتکم مصرده پاره یه ایوم (فضه) دخی
 تعیر ایدر لر .

§

طرابلس غریبه ضرب ایدلمش اولان (۳۳۷) نومرولی مربع الشکل
 کموش سکه نك ماخذ اصلیبی حقدنه دخی بوراده بر نبذه جك معلومات
 اعطاسی مناسب کورلمشدر .

۵۱۴ سنه هجریه سننده دولت موحدین نامیله مغریبه ظهور ایدن
 حکومتک مؤسسب مهدی محمد ابن تومرت زماننده کموش مسكوكات
 مربع شکله کسدریلوب بونك اخلاقی دخی بو اصوله رعایه کموشلری
 کذلک مربع اوله رق قطع ایتدیرمشدر . فقط التون مسكوكاتی مدور
 اولمق اوزره ایکی وجهنده حفته چیزکیلی شکل مربع رسم اولوب عبا -
 راتی بونلرک دروننه و تاریخ ایله محل ضربلری خارچنده کی قوسلر ایچنه
 یازدیرمشدر . مذکور کموش سکه لره (الدرهم المربع) تسمیه اولندیغنی
 ابن خلدونده مسطور اولوب بالاخره اندلس ملوکنک بعضیلری طرفندن
 دخی او شکله سکه لر ضرب ایتدیرلدیکی کورلمشدر . دولت ابد مدت
 عثمانیه ده دخی اشبو سکه لره تقلیداً اولا سلطان سلیم خان ثانی دورنده
 طرابلس غریبه واندن صکره اشاغیده کوریله چکی وجهله اکثریتله
 سلطان احمد اول و مراد رابع زمانلرنده تونسده مربع اچمه لر ضرب
 اولتمشدر که بونلرک بعضیلرندن فقیرک طاقنده موجوددر .

[1] Marcel. p. 20 et 25.

[2] Sauvaire. p. 522.

١٢ سلطان مراد خان ثالث

٩٨٢ - ١٠٠٢

قسطنظيه

— التون —

٣٤٠

سلطان مراد
بن سليم خان
عز نصره ضرب في
قسطنظيه
سنه ٩٨٢

ضارب النضر
الخ

قطرى ٢١

وزنى ١ م ١ ط.

٣٤١

« «

« «

قسطنظيه

« رسم خطجه فرقليدر »

سنه ٩٨٢

قطرى ١٩

وزنى ١ م ١/٤ ط.

٣٤٢

« «

« «

قسطنظيه في

« فرقليدر. »

سنه ٩٨٢

قطرى ١٩

كموش

— اچده —

۳۴۳

عز نصره

ضرب

قسطنطنيه

۹۸۲

قطري ۱۱

سلطان

مراد بن

سليم

خان

وزني ۲ ۱/۲ ط .

۳۴۴

« «

سینه

قطري ۱۳

« «

وزني ۳ ط .

باقر

— مانغر —

۳۴۵

(نقش تركي)

قطري ۱۸

نصره

عز ضرب

قسطنطنيه

۹۷۳ سینه

۳۴۶

(نقش)

قطري ۱۴

« «

سینه ۹۸۶

ادرنه

— اچه —

۳۴۷

[عز نصره]

ضرب

ادرنه

سنه ۹۸۲

قطری ۱۰

سلطان

مراد بن

سلیم

خان

وزنی $3 \frac{1}{4}$ ط .

سیروز

— التون —

۳۴۸

سلطان مراد بن

سلیم خان عز نصره

ضرب سرور فی

سنه ۹۷۲

(دلیکلی) قطری ۲۱

ضارب النصر

الخ

وزنی ۱ م ۱ ط .

سدره قیسی

— التون —

۳۴۹

« «

سدره قیسی

سنه ۹۷۲

قطری ۲۱

« «

وزنی ۱ م $\frac{1}{4}$ ط .

۳۵۰

سلطان مراد
بن سلیم خان
عن نصره ضرب فی
سدره قیسی

ضارب النضر
الخ
« کشیده لیدر . »

۹۸۲

قطری ۲۰

کوش

— اچقه —

۳۵۲ - ۳۵۱

عن نصره
ضرب سدره
قیسی

۹۸۲

« هر برینک بر بوزی بوزق » قطرلی ۱۰

سلطان
مراد بن
سلیم
خان

وزنی ۲ ۱/۲ ط .

اسکوب

— اچقه —

۳۵۳

«
اسکوب

قطری ۱۱

«

نوا برده

— اچقه —

۳۵۴

« «

« «

نوا برده

ایکنجی لوحه . قطری ۱۱

وزنی ۳ ط .

۳۵۵

« «

« «

« جزئی فرقلیدر »

قطری ۱۱

وزنی ۲ $\frac{1}{4}$ ط .

چایجه

— اچقه —

۳۵۶

« «

« «

چایجه

ایکنجی لوحه . قطری ۱۱

سر بر نیجه

— اچقه —

۳۵۷

« «

« «

سر بر نیجه

قطری ۱۲

وزنی ۳ ط .

ساقز

التون

٣٥٨

سلطان مراد
بن سليم خان
عن نصره ضرب في
ساقز ٩٧٢ سنه

ضارب النضر
الح

قطري ١٩

وزني ١ م ١ ط .

كموش

الجه

عن نصره
ضرب ساقز
٩٨[٢]

[سلطان]
مراد بن
سليم خان

قطري ١٠

وزني ٢ ط .

اماسيه

التون

٣٦٠

سلطان مراد
بن سليم خان عن نصره
ضرب اماسيه
سنه ٩٨٢

ضارب النضر
الح

ايكنجي لوحه . قطري ١٩

وزني ١ م ٣ ط .

ارض روم

كموش

— درهم —
۳۶۱

سلطان مراد
بن سلطان سليم خان
في البر والبحر
وزني ۱ م ۶ ط .

ضرب ارض روم « مركزنده »
خلد [الله ملكه و سلطا] نه سنه ۹۸۲ « دوره سنده »
قطري ۲۱

وان

كموش

— درهم —
(°) ۳۶۲

سلطان مراد
بن سليم خان
وزني ۱ م ۱ ط .

وان
ضرب (مركزنده)
خلد الله ملكه ۹۸۲
ايكنجي لوحه . قطري ۲۲

مكس

— اقه —
۳۶۳

سلطان مراد
*
بن سليم خان
« كلهر دورا يازلشدر »
وزني ۳ ط .

عز نصره
ضرب
مكس سنه ؟
قطري ۱۲

(*) اشبو سكه بوزجه اولوب فقط زيرده (۳۷۵) نومرولى سكه بونك عيني اولغله انك تعريفاته مراجعت اولنه.

— خانجه —

— التون —

٣٦٤

سلطان مراد
بن سليم خان
عن نصر [ه] ضرب في
خانجه
سنه ٩٨٢

ضارب النضر
الع

قطري ٢١

وزني ١ م ١/٢ ط .

كموش

— درهم —

٣٦٥ — ٣٦٦

(مركزنده)

ضرب
خانجه

سلطان مراد

بن سلطان سليم خان
في البر والبحر

(دوره سنده)

٩٨٢ سنه
خلد [الله] ملكه و [سلطان] سنه

وزني ١ م ١/٢ ط .

قطري ٢٢

(بريسي دليكلي كمنارلري سيليكدر)

٣٦٧

(مركزنده)

ضرب
خانجه

.. ن البحرين و ..

.. ادبن سليم ..

(دوره سنده) ... خلد الله ملكه ...

« مركزنده بر مهر سليمان يازيرلي اطرافنده در »

قطري ٢١ (بك سيليكدر)

۳۶۸

خانجه

« «

ضرب

« «

« بودخی سیلکدر » قطری ۱۹

۳۶۹

سلطان مراد

سلطان البرین

شاه

خا

بن سلیم خان

وقان البحرین

عز نصره ضرب

دم الحرمین

فی

خا

[خا] نجه سنه

.....

« بودخی سیلکجه در » قطری ۱۹

— اچّه —

۳۷۰

عز نصره

سلطان

ضرب

مراد بن

خانجه

سلیم

...

خان

قطری ۱۲

وزنی ۲ ط .

— آمد —

— التون —

٣٧١

سلطان مراد
بن آمد خان
سلطان سليم
عز نصره ضرب في
سنة ٩٨٢

ضارب النضر
البحر

قطري ٢٠

وزن ١ م $\frac{1}{4}$ ط .

كموش

— درهم —

٣٧٢

(مركزة)

آمد

ضرب

خلد [الله] ملكه و [سلطان] نه سنة ٩٨٤ (دوره سنده)

سلطان مراد

بن سلطان سليم شاه

في البر والبحر

قطري ٢١

وزن ١ م ٣ ط .

— حلب —

— التون —

٣٧٣

سلطان مراد
بن سلطان سليم شاه
عز نصره ضرب
في حلب
سنة ٩٨٢

ضارب النضر
البحر

« نقشاره مزين »

(دليكي) . قطري ٢١

وزن ١ م $\frac{1}{4}$ ط .

۳۷۴

سلطان مراد بن
سلطان سلیم عز
نصره ضرب فی
حلب سنه

۹۸۲

قطری ۱۹

سلطان البرین
وخاقان البحرین
السلطان بن
السلطان

کروش

— درهم —

۳۷۵

حلب (مرکزنده)
ضرب

خلد ملکه و سلطانه و اید
خلافته و مدته فی سنه ۹۸۲

سلطان مراد بن
سلطان سلیم خان

« کلمه دورا یازیلوب بهر الف و لاملک » « کلمه ایله رقیل بر مهر سلیمانن حاصل اولان التی »
« کشیده لرندن التی خانه رسم ایلمشدر » « مثلث و زاویه تک درونه آبرو آبرو وضع اولنشدر »

ایکنجی لوحه . قطری ۲۱

وزنی ۱ م $\frac{۳}{۴}$ ط .

۳۷۶

« «

« «

« بالاده کینک عیق اولوب یازیلری جزئی قالیندر »

قطری ۲۲

۳۷۷

ب
حلب (مرکزنده)
ضرب

خلد الله [ملکه و سلطانه] سنه ۹۸۳ (دوره ستمده)

قطری ۲۲

سلطان مراد
بن سلطان . . .
عز نصر . . .

۳۷۸

ب	«	«
حلب	(شاه)	
ضرب	« رسم خطی يك ظرفدر »	
«	«	«
(براز سملکدر)		
قطری ۱۸		وزنی ۱۳ ۱/۲ ط .

۳۷۹

خلد ملکه	سلطان مراد
ضرب	بن سلیم خان
حلب	(طغرا)
ایکینچی لوحه . قطری ۱۹	وزنی ۱۵ ط .

— اچه —

۳۸۰

عز نصره	سلطان
ضرب	مراد بن
حلب	...
سنه	
۹۸۲	
(ایکی دلیکلی) قطری ۱۲	وزنی ۱ ۱/۴ ط .

— دمشق —

— التون —

۳۸۱

سلطان مراد شاه	ضارب النضر
بن سلطان سلیم خان	الح
عز نصره ضرب	
فی دمشق	« نقشاره نهین »
۹۸۲	
سنه	
قطری ۱۹	وزنی ۱ م ۱/۴ ط .

كهوش

— درهم —

٣٨٢

ب

سلطان مراد

(مرکزنده)

دمشق

بن شاه سلیم خان

ضرب

عن نصره

خلد . . . . سلطانه سنه ٩٨٢ (دوره سنده)

قطری ١٧

وزنی ١٥ ط.

٣٨٣

« «

« «

« خط و نقشی فرقلیدر »

قطری ١٩ (تاریخی سیلکدر)

وزنی ١ م ٣ ط.

بغداد

— التون —

٣٨٤

سلطان مراد

خان عن نصرته

بن سلیم خان

ضرب بغداد

سنه ٩٨٠

ضارب النضر

الخ

قطری ٢١

وزنی ١ م ١ ط.

۳۸۵

سلطان مراد
خان بن شه عن
سلیم خان نصره
ضرب بغداد
سنه ۹۸۲

ضارب النضر
الخ

قطری ۱۹

وزنی ۱ م ۱ ط .

کوش

— درهم —

۳۸۶

بغداد
ب
(مهرکنده)
ضر

سلطان مراد
عن خان نصره
بن سلطان سلیم
.....

خالد الله . . . . . نه ۸۲ . سنه (دوره سنده)

قطری ۱۸

وزنی ۱ م ۲ ط .

۳۸۷

عن نصره
بغداد
ضرب
سنه ۹۸۲

« طغرا »

قطری ۲۰

وزنی ۱۵ ط .

مصر

— التون —

٣٨٨

سلطان مراد بن
 سليم خان عز
 نصره ضرب في
 مصر سنة
 ٩٨٢

ضارب النضر
 الخ
 «كشيدة ليدر»

قطرى ٢٠

وزن ١ م ١ ١/٢ ط .

٣٨٩

« «

سلطان البرين
 الخ

(دليكيلى) قطرى ٢١

طرابلس غرب

— التون —

٣٩٠

مراد شاه
 بن سليم خان
 عز نصره ضرب
 طره بلوس
 سنة ٩٨٢

ضارب النضر
 الخ

اينجى لوحه . قطرى ١٩

وزن ١ م ١ ط .

تونس

— التون —

٣٩١

سلطان مراد	ضارب النضر
بن سليم خان	الغ
عز نصره ضرب	« كشيده ليدر »
تونس في	« يازيرى فنادر »
سنه ٩٨ ×	
ايكيجي لوحه . قطري ٢٠	(دليكلي)

جزاير

— التون —

٣٩٢

« «	« «
جزاير سنه في	« كشيده سزدر »
٩٨٢	« غريبه مخصوص طرزده غايت ظريف يازيليدر . »
قطري ١٩	وزني ١ م $\frac{2}{3}$ ط .

كموش

— ايقه —

٣٩٣

عز نصره	سلطان
ضرب جزاير	مراد بن
[٩]٨٢	سالم خان
قطري ١٠	وزني ٢ ط .

عہد سلطان مراد خان ثالثہ ضرب اولنان التونلرک خط و نقشاری پدر عالیارینک مسکولری طرزندہ در . انجق (شاه) عنوانی اکثریتلہ استعمال اولنیموب عربستان و غرب ضربنجانہ لرنده قطع اولنان بعض التونلرده مسکوک اولدینی کبی (سلطان البرین) الخ عنوانی سلطان یازید ثانی عصرندن صکرہ ترک اولنمش ایکن بودورده حلب و مصرده کسیلان التونلرک برطاقندہ ینہ درج ایدلمشدر .

التون مسکوکاتک وزن و عیارجه مقادیری اسکی حانده اولوب فقط سابقده ظهور ایتدیکی کبی بعضاً ایکی اوچ حبه نقصانلری کورلمکده در . التونلرک اچہ ایله رایجی زیزده تفصیل اولنہ جنی و جہلہ بدایہ^۱ قدیمی مثللو التمش اچہ اولوب بعدہ یتمش ودها صکرہلری یوز یکرمی اچہ یہ قدر ترقی ایتمشدر .

*

اچہ لرک وزنلری بدایت جلوسده دور سابق درجه سنده یعنی بش عددی بر درهم اولق اوزره کسیلمش ایسده طاقمزده موجود سکہ لرک ثقلتلرندن اکلاشیلہ جنی و جہلہ صکرہلری اوچ حبه نقصان طوتیلوب عیارلری دخی کذلک ناقص بولنمشدر . والحاصل کموش مسکوکاتک صحت موازین و مقادیری بو عصرده خللپذیر اولغہ باشلامشدر .

مشارالہیک بدایت سلطنتلرندن اعتباراً التی یدی سنہ مدت قدر التونلر بر منوال سابق التمش اچہ یہ رایج ایکن مؤخرأ اچہ لرک وزنلری اوچ قیراطدن ایکی یجق قیراطہ قدر تنقیص ایدلمش اولدیغندن التونلرک رایجی دخی اونسبتده تراید ایتمکہ باشلامسیلہ (۹۸۹) تاریخندہ یتمش اچہ یہ چیقمش اولان التونک رایج اصلسی و جہلہ التمش و غروشک^(*)

(*) غروشہ دائر تفصیلات سلطان سلیمان ثانی عصرندہ اولغہ اورایہ مراجعت اولنہ

دخی الیدن کافی السابق قرق اچیه تزییلری حکومتجه رسماً اعلان
قلنمشدر . (*)

(۹۹۲) سنه سنه قدر رایجلر بوحال ایله دوام ایده بیلمش ایسه ده
(۱۰۰) درهم کموشدن (۵۰۰) عدد اچیه کسلمک یعنی بردرهم کموش
بش اچیه اتمک و تعیر آخرله بر اچیه اوج قیراط و بر حبه یقین وزنده
بولنق سلطان سلیمان زماننده قانون اتخاذا اولنمش و مشار ایله سلطان
مراد ثالث اوائل سلطنتنده دخی بر درجه یه قدر بواصوله اعتبار ایلمش
اولدینی حالد بالآخره (۱۰۰) درهم کموشدن (۸۰۰) اچیه کسلمکه
و بواصوله بر اچیه ایکی ایکی بچق قیراطه قدر تنزل ایدرک بر درهم
کموش سکر اون اچیه صانمغه باشلامسیله التون یوز یکر می وغروش
سکسان اچیه فرلامش و دیگر طرفدن اکثر خلق و خصوصیه بر طاقم
محتکر لر اسلافدن قالب (شاهی) (**) تعیر اولنان اچهلری قیر پوب
دردر بشر پارچه اتمکی اعتیاد ایلملریله یوز درهم کموش همان ایکی بیک
عدد خرده اچیه واروب کموشک فیاتی دخی کرکی کبی ترقی اتمش
اولدیغندن (۹۹۶) سنه سنده تصحیح سسکیه قرار وریله رک بو ایشه
بکدر بکی محمد پاشا مأمور ایلمش ایسه ده اجرا آتیه وقت قالیه رق کرک
کندوسنک و کرک دفتر دار وقت اولوب «سکر اچیه اوزرینه معدندن
اچیه کسیران» دیو عتاب ایدیلان محمود افندینک برسنه صکره اتهم
اولندقلری و سالف الذکر خرده اچهلر «بکدر بکی اچه سی» نامیله یاد
اولدینی مسطور صحائف توارینخدر . (**)

بعض مورخلر بو وقعه حقننده بسط ایلدکری مطالعانده پاشای
مومی الیهک رقیلری چوق اولوب اشبو وقعه انلرک اغواسیله ظهوره

(*) تقویم التوارینخ صحیفه ۱۲۶

(**) نخبه التوارینخ جلد ۲ صحیفه ۱۶۴

(***) تاریخ سلانی صحیفه ۲۵۲ تاریخ پجوی جلد ۲ صحیفه ۲۲ تقویم التوارینخ صحیفه ۱۲۷

کلدیکنی و تصحیح سکه امرنده مومی الیه مالی و بدنی بذل مقدر اور
ایدوب ضرب نجان لرده جید و جدید اچه قطع و ایدیء ناسده متداول
اولان زیوف و مغشوش اچه نك و جودینی ازاله و دفع ایتك خصوصنده
اهتمام تام اوزره ایکن هر نصلسه خلافیه اتهام اولندیغنی سویلمشدردر. (*)
مسکوکاته جهت تعلقندن طولایی بالطبع درجنه مجبور اولدیغمز
اشبو تفصیلاتك موازین و مقادیر تقوده دائر اولان فقره لرینی مورخین
عثمانیه نك اساساً متحد و فقط وزن و مقدار جهت لرجه بعضاً یکدیگرینه
متباین اوله رق اعطا ایلدکری معلومات و ایضا حاتدن اخذ و تنقیح
و موازین مبعوثه متباینه بی طاقم زده بولنان مختلف الوزن اچه لر ایله
مقایسه و تطبیق ایدرك یازمش اولدیغمز دن فقرات مندرجه نك صحتیه قریب
و حل اختلافه کافی بولندیغنی تأمین ایده بیلوروز.

❖

۹۹۸ — ۱۰۰۰ تاریخلری ایچنده ایرانده بولنان ممالک شاهانه نك
بعض شهر لرنده دخی مورخلر اچه وقوعاتندن بحث ایده یورلر : تبریز
ایالتی بکدر بکیسی جعفر پاشانك بر اراق مضایقهء حاله بناء « نصفیه دن
شاهی » کسدردیکنی و هر کسك انده کی سرمایه نك نصفی برهوا اولمسیله
« شاهینك بو عیارینه » رضا کوسترمدک لرینی پچوی ابراهیم افندی
تاریخنده (**). ذکر و بیان ایلمشدر.

مؤلف مومی الیه « شاهی » تعیر ایلدیکی سکه نك نه نوع سکه لر دن
اولدیغنی تصریح ایلمامش ایسه ده هر حاله عجم مسکوکاتندن اولدیغنی
درکاردر. چونکه دولت علیه نك بر والیسی اجنبی بر دولت سکه سنی
ضرب ایتدیرمیه چکی کی بالاده سلطان سلیم اول عصرنده بر نبذه چک

(*) روضه الارار لقره چلبی زاده صحیفه ۴۶۹

(**) پچوی تاریخنی جلد ۲ صحیفه ۱۱۵

بحث اولدینی وجهه اوزرلرنده (شاه) عنوانی بولنان اچهلر (شاهی) نامیله دخی یاد اولدینی نخبه‌التواریخ صاحبیله سلانیکلی مصطفی افندینک صورت تعیر و افاده لرندن اکلالمقدمه (*) بولندیغندن والیء مومی- الیهک قطع ایتدیردیکی سکه لر اسکی اچهلرک نصف وزن و عیارنده اچهلر اولوق لازم کلدیکی ظاهر در . انجق بونلر میدانده قلمش شیلر اولیوب بناء علیه بو باده مادهٔ اخذ معلومات ایدلمک ممکن دکدر .

§

اسلافده اولدینی کبی بو دورده دخی بالاده صره سیله کوسترلدیکی اوزره عربستانک وحتى برنجی دفعه اوله رق اناطولینک بعض بیوک شهرلرنده (درهملر) قطع اولمش و بونلرک رسم و نقشلری بعضاً اسکیرینه مشابه و بر طاقیده بو زمانه مخصوص یکی بر طرزده بولمشدر . انجق وزنلری یکدیگرینه مابین اولوب قدیم درهملره نسبتاً اچلرنده خیلیدن خیلی نقصان طوتلمشلی واردر .

مذکور درهملر میاننده حلب و بغدادده ضرب ایدلمش (طغراالی) سکه لر دخی موجوددرکه بونلر برنجی دفعه اوله رق طشره ضربخانه لرنده کسلمش و رسم و شکاری اوزمانه کوره اولدقجه منتظم بولمشدر .

تاریخ جوودنده مسکوکات اسلامیه ده دائر مندرج اولان استطرادک عثمانلی سکه لرینه عائد جمله سنده «سلطان محمد ثالث زماننده کموش سکه لرده نام پادشاهی طغرا ایچنه المشدر . و اگرچه مهر هایونلرده طغرا اسکیدن عادت اولمش ایسه ده سکه لرده نقش اولمزدی انک زماننده کموش سکه لرک بر یوزینه طغرا نقش اولمشدر . فقط شکلی عصر مزده کی طغرا لر کبی مطبوع و منتظم دکل ایدی» (**). دیو بر فقره محرر ایسه ده محاننده

(*) نخبه‌التواریخ جلد ۲ صحیفه ۱۶۴ سلایلی تاریخی صحیفه ۲۷۶

(**) تاریخ جوودت جلد ۵ صحیفه ۳۰۲

خامه گذار ایضاح اولدینی اوزره مسکوکات عثمانیه ده (طغرا) شکلی قدیم اولدینی کبی (*) بونارک اولدقچه شمیدیکی طغرا رسمنی اکدیور بر صورتده نقش ایدلسنه دخی سلطان محمد ثالث زماننده دکل اندن اول یعنی مسکوکاتی ذکر ایتمکده اولدیغمز سلطان مراد ثالث دورنده باشلانمش اولدینی طاقم زده بولنان سکه لردن اکلاشلمقده در .

§

مغربده واقع اولوب الیوم جزایره تابع بولسان (تلمسان) شهریکه سلطان سلیم خان اول عصرنده قپودان خیرالدین پاشا هنوز بک ایکن انک و سلطان سلیمان خان قانونی وقتنده دخی ایکنجی دفعه اوله رق پیاله پاشا طرفندن فتح و ضبط اولمشیدی . (***) بالاخره شهر مذکور فاس حکومتی اداره سنه کچدیکی خالد سلطان مراد ثالث حضر تکریمک ابتدای سلطنتلرنده فاس امیری مولا محمد دولت علیه دن استمداد ایتسیله مسئولی اسعاف اولنوب بوصورتله اورالری بدرجه یه قدر حمایه سلطنت سینه ده بولتمقده ایدی (***) بناء علیه او ارالق مذکور (تلمسان) شهرنده دخی نام مراد خانی یه سکه ضرب اولمشدر .

انجق بو سکه لردن بزم المزه کچه میوب بونلردن انکلتره موزه سننده بولنان بر التونک رسم و تعریفاتی مذکور موزه نک مسکوکات عثمانیه دفترنده (۲۵۶) نومروسسیله مندرج اولمغله ارباب مطالعه یه بو باده معلومات اولق اوزره سکه مذکور نک قرائت اولنه بیلان عباراتی بر وجه آتی کوسترلمشدر .

(*) بالاده امیر سلیمانک مسکوکاتنه مراجعت اولنه

(**) تحفة الکبار فی اسفار انجار لحاجی خلیفه صحیفه ۱۵ و ۳۳

(***) تقویم التواریخ صحیفه ۱۲۵

سنه ثمان . .

مالك البرين

١	والبحرين وابشام	١
٢	والعراقين خلد	٢
	الله ملكه	

١٥٧٤

. . د

صاحب

١	العادل المستقيم	١
٢	السلطان مراد ابن	٢
	السلطان سليم	

. . .

قطري ٣٢

[1]

اشبو التونك رسم وشكلي بالاده سلطان سليم ثاني عصرنده بالمناسبه
تعريف وبيان اولنان دولت موحدينك التون مسكوكاتك عيني اولديني
اخطار قنور .

[1] Catalogue of oriental coins in the British museum. Vol. VIII
p. 97, pl. IV.

١٣ سلطان محمد خان ثالث

١٠١٢ — ١٠٠٣

— قسطنطينيه —

— التون —

٣٩٤

سلطان محمد
بن مراد خان
عن نصره ضرب في
قسطنطينيه
١٠٠٣

ضارب النضر
الخ

قطرى ١٩

وزنى ١ م ١ ١/٢ ط.

٣٩٥

« «

« «

قسطنطينيه

ضرب ١٠٠٣ في

قطرى ١٩

وزنى ١ م ١ ط.

کروش

— اچقه —

۳۹۶

محمد
سلطان بن مراد خان (دوره سنده)
عز نصره
ضرب
قسطنطنیه
۱۰۰۳

وزن $۱\frac{1}{2}$ ط . اوچجی لوحه . قطری ۱۰

۳۹۷

« «

« «

« جزوی فرقلیدر » قطری ۱۲

۳۹۸

سلطان
محمد بن مراد
[خان]
عز نصره
ضرب فی
قسطنطنیه
۱۰۰۳

وزن $۱\frac{3}{4}$ ط . (دلیکی) قطری ۱۲

— ادرنه —

— اچقه —

۳۹۹

محمد
سلطان بن مراد خان (دوره سنده)
عز نصره
ضرب
ادرنه
[۱۰].۰۳

قطری ۱۲

سدره قیسی

— اچّه —

۴۰۰

» »

سدره قیسی

۱۰۰۳

قطری ۱۲

۴۰۱

» »

« یازیلری جزئی قرقلیدر »

قطری ۱۱

قره طوه

— اچّه —

۴۰۲

« «

قرطوه

۹۸۲ (*)

قطری ۱۱

« «

وزنی $\frac{3}{4}$ ط .

نوا برده

— اچّه —

۴۰۳

« «

نوا برده

۱۰۰۳

قطری ۱۲

« «

« بویوزی بوزقدر »

وزنی $1 \frac{1}{4}$ ط .

(*) بواچّه نك سلطان محمد ثالثك اولدینی دیگر بوزنده صریحاً سکوک بولندینی حالده بو طرفنده پدرلریک تاریخ جلوسی اولان ۹۸۲ سنهسی یازلمسی سهوه مینی اولدیغنده شهبه یوقدر .

۴۰۴

« «

نوابده

بوده (۳۹۹) ك مشابهدر .

قطری ۱۲

— اواخری —

— اچه —

۴۰۵

« «

اواخری

قطری ۱۰

— یکیشهر —

— اچه —

۴۰۶

« «

یکیشهر [ر]

قطری ۱۲

— ساقز —

— التون —

۴۰۷

سلطان محمد

بن مراد خان

عز نصر [ه] ضرب

فی ساقز

۱۰۰۳

قطری ۲۰

ضارب النضر

الخ

زنی ام ۱ ۱/۴ ط .

بروسه

کموش

— آنچه —

۴۰۸

[عز] نصره

ضرب

بروسه

۱۰۰۳

محمد (مرکزنده)

سلطان بن مراد خان (دوره سنده)

قطری ۱۲

وزنی ۱ ۱/۴ ط.

قونیه

— آنچه —

۴۰۹

« «

« «

قونیه

قطری ۱۱

انقره

— آنچه —

۴۱۰

« «

« «

انقره

قطری ۱۱

— توقات —

— التون —

٤١١

سلطان محمد
بن مراد خان
عن نصره ضرب في
توقات سنه
١٠٠٣

سلطان البرين
الح

ابكنجي لوحه . قطرى ٢١

وزنى ١ م ١ ط .

كموش

— الحه —

٣١٢

«
توقات

(٤٠٨) نومرويه مشاهدر .

قطرى ١١

وزنى ١ ٢ ط .

— خانجه —

— الحه —

٤١٣

«
«

خانجه

١٠٠٣

قطرى ١٣

— آمد —

— التون —

٤١٤

سلطان محمد
بن سلطان مراد خان
عز نصره ضرب في
آمد سنه

١٠٠٣

اوچنجى لوحه . قطرى ٢٠

ضارب النضر

الغ

« كشيده ليدر »

وزى ١ م ١ ١/٤ ط .

كوش

٤١٥

ضرب
آمد

١٠٠٣

سنه

(دليکلى) قطرى ١٩

سلطان محمد

بن مراد خان

« طغرا »

وزى ٧ ١/٤ ط .

٤١٦

عز نصره

{ آمد }

سنه

(دليکلى) قطرى ٢٤

٤١٧

« «

« «

« رسمى بشقه در »

قطرى ٢٠ (دليكللى)

— حلب —

— التون —

٤١٨

سلطان محمد

سلطان البرين

بن مراد خان عن

الع

نصره ضرب فى

حلب سنه

١٠٠٣

قطرى ٢١

وزنى ١ م ١ ط .

كوش

— درهم —

٤١٩

خلد ملكه

< ضرب >

حلب فى

١٠٠٣

قطرى ٢٢ اوجينى لوحه .

(طغرا)

وزنى ١٢ ١/٣ ط .

٤٢٠

عن نصره

« «

< ضرب >

حلب سنه

قطرى ٢٠

وزنى ١٠ ٢/٣ ط .

— اچقه —

٤٢٢ — ٤٢١

(طغرا)

وزنی ٢ ط .

« «
قطرلی ١٣

٤٢٣

(٤٠٨) ك عیندر .

« «
حلب سنه

١٠٠٣

قطری ١١

وزنی ١ ١/٤ ط .

— دمشق —

— التون —

٤٢٤

سلطان محمد بن
مراد خان عز
نصره ضرب فی
دمشق سنه
١٠٠٣ضارب النضر
الخ

قطری ٢٠

وزنی ١ م ١/٤ ط .

— بغداد —

— التون —

٤٢٥

سلطان بن مراد
محمد
خان عز نصره
ضرب بغداد
فی ١٠٠٣ضارب النضر
الخ

قطری ٢٠

وزنی ١ م ١/٤ ط .

۴۲۶

« «
« خان برینه شاه یازیلیدر »
اوچنجبی لوحه . قطری ۲۰

« «
« کشیده لیدر »

۴۲۷

« «
« ترتیبی فرقی و خان یازیلیدر »
قطری ۲۱

سلطان البرین
النج

کموش

-- درهم --

۴۲۸

ضرب
بغداد

« اطراف سیلکدر »

(طغرا)

دلیکلی (قطری ۱۸)

وزنی ۱۴ ط .

مصر

-- التون --

۴۲۹

سلطان محمد بن
مراد خان عن
نصره ضرب فی
مصر سنه ۱۰۰۳

سلطان البرین
النج

قطری ۲۲

وزنی ۱ م $\frac{2}{3}$ ط .

تونس

— اجهه —

٤٣٠

(٤٠٨) ك مشاهيدر.

« «

تونس

[١٠٠]٣

قطرى ١١

وزنى ١ ¼ ط.

جزاير

— التون —

٤٣١

ضارب النضر

الخ

سلطان محمد

بن مراد خان عن

نصر [ه] ضرب

جزاير فى سنه

١٠٠٣

قطرى ١٩

وزنى ١ م ١ ط.

(محل ضربى مشكوك)

— اجهه —

٤٣٢

(٤٠٨) ك عينيدر.

ضرب

*

فلسفه

١٠٠٣

قطرى ١١

مشاریه سلطان محمد خان ثالث حصر تلرینک التون مسکوکاتنده وزن و عیار اساسی تمامیه محافظه ایدلمش اولدینی کبی رسم خط و نقش لر نجی دخی همان برکونه تغیرات وقوعه کتور لمامشدر .

اچهلرجه بدایه نفع خزینه مقصدیه زمان سابق اچهلرندن وزناً بر قیراطدن زیاده تنزیلات اجرا ایدلمش و بوندن فائده یرینه مضرت کورلمشدرکه موخین متفقاً سکه احوالنک محتل اولدینی روایت ایتمشدر . (۱۰۰۶) سنه سنده سکه نك اصلاحی کیفیتي بالذاکره بعدما بر درهم

کوشدن یالکز سکر اچهلر کسلمسی قرارلشدیرلدینی حالد امر اجرایی قابل اوله میوب بالعکس اچهلر دهها زیاده بوزلدیغندن التونک ۱۸۰ اچهلر چیقیدینی سالنیکلی مصطفی افندی تاریخنده حکایه ایدوب (حامر) دخی بوروایتی نقل ایلمشدر . (۱)

مع هذا التونک رایجی اشبو بیان اولنان راده ده دخی قالمامشدر . چونکه بالاده محللرنده صره سیله کوسترلیدیکی اوزره اچهلر بر بچق قیراط وزننده قطع اولنهرق همان اون بر اون ایکی دانسی بر درهم کموشه مساوی کلمسیله التونر ۲۲۰ اچهلر قدر فیرلامشدر . بونک اوزرینه (۱۰۰۹) تاریخنده صدارت قائمقامی بولنان یمشجی حسن پاشا سکه نك تجدید و تصحیحندن بشقه چاره بوله میهرق جدید اچهلر کسیروب سنه مرقومه ربیع الاولنک بشنجی کونی میدان تداوله چیقارمسیله التون ۲۲۰ دن ۱۲۰ اچهلر واجنبی غروشی سکسانه تنزیل قلندینی نکاشته صحیفه توارینخدر . (*)

مذکور یکی اچهلرندن یالکز در سعادت ضربخانه سنده قطع و ضرب ایتدیریلوب ولایتده کسیرلماش اولدینی المزده کی اچهلرندن اکلشلیور بالاده (۳۹۸) نومرولی سکه بونلرندن اولوب دقت اولندینی حالد کرك

(1) Hammer t. 7, p. 414.

(*) فذلکه لکاتب چلی جلد ۱ صحیفه ۱۴۲ . نعیما جلد ۱ صحیفه ۲۴۱

وزنك و كرك رسم و نقشنك اولكي كسيلان اچهلردن فرقلي اولديني كوريلور. بونلك وزني اسكيلردن يالكز برجه اغير اولسيلاه اويله جزئي برفرقدن طولايي التون رايچنك همان نصفه يقين تنزيلي ينه امر اعتباري برشي اوله رق قيمته مقابل اولديني جهته بروجه محرر تجديد مسكو- كاتدن يالكز نفع خزينه ارانلمش ايدوكي دركاردر.

مسكوكات عتيقه رايچلردن بالمناسبه بحث اولنديني صره ده جودت تاريخنده «سلطان محمد ثالث زمانه قدر مقداري تنزل ايدرك بر التون يوز يكرمي اچيه قدر چيقمشدي يعني يوز يكرمي اچيه يكرمي درهم كموش وزننده اولور ايدى» ديو كوسترلمش ايسه ده (*) بو حسابده بر سهو اولق لازم كلور. چونكه يكرمي درهم كموشدن يوز يكرمي اچيه حاصل اولمش اولسه بهر اچهنك ايكي قيراط واوچ حبه قدر اولسي واوصو- رته التونك دخي ازمنه سابقه رايحي مقياس طوتيله رق يوز يكرمي اچيه دكل يتمش پش سكسان اچيه ايمسي اقتضا ايدر ايدى. حالبوكه اچهلر پادشاه مشاراليه عصرنده بروجه مشم و ح بر قيراط ايكي ويا اوچ حبه وزننده اولوب بناء عليه يوز يكرمي اچيه انجق اون بر وكسور درهم ثقلنده بولتمقده ايدى.

ديكر طرفدن خيرالله افندي دخي دولت عليه تاريخنده (***) جلوس سلطان محمد خاننده اعطا اولنان بعض معاش واحسانلر مقداريني اچهلردن درهمه تحويل ايدرك كوسترمك ايسيتوب مثلاً مورخ مشهور على افندي به ويريلان انعامده سكر اچهنك و بر دارالسعادة الشريفة اغاسي معاشنده يالكز بش اچهنك بر درهم سيم خالص ايتديكني بيان ايلمشدركه

(*) جودت تاريخي جلد ۵ صحيفه ۲۲۵

(**) خيرالله افندي تاريخي جلد ۱۳ صحيفه ۴۹ و جلد ۱۴ صحيفه ۴۷.

ایکی صورت یکدیگرینه مبین اولدینی کبی حقیقت حاله دخی تمامیه موافق دکلدرد .

§

بو دورده عربستانده کسیلان درهملر ثقلت اصلیه سنه نسبتله کرکی کبی نقصان اولوب خصوصیه بولردن آمده ضرب اولسانلر و زناً نصفدن زیاده تزیلاته اوغرا دلشدر .

مذکور درهملرک بر یوزلرنده عموماً (طغرا) مسكوك اولوب دیگر وجهلری ایسه هپ بشقه بشقه نقوش و رسم خط ایله مضروبدر .

مشار الیه حضرتلری وقتنده کسلمش اولان (مانغر) ه اصلا تصادف اولنه مدینی کبی هیچ ضرب ایتدیر لمامش اولسی دخی احتمالاتندرد .

١٤ سلطان احمد خان اول

١٠١٢ - ١٠٢٦

قسطنطنيه

— التون —

٤٣٣

سلطان احمد
بن محمد خان
عن نصره ضرب في
قسطنطنيه
سنة ١٠١٢

ضارب النضر
الخ

قطرى ٢٠

وزنى ١ م ١ ط.

٤٣٤

« «

« «

« ترتيبى فرقليدر »

اويخجى لوحه . قطرى ٢١

٤٣٥

« «

سلطان البرين
الخ

قطرى ٢٢ (دليكلى)

كموش

— اجه —

۴۳۶

عز نصره

ضرب

قسطنطينيه

۱۰۱۲

قطري ۱۲

سلطان

احمد محمد

بن خان

وزن ۱ ۱/۴ ط.

— ادرنه —

— اجه —

۴۳۷

« «

ادرنه

قطري ۱۲

« «

۴۳۸

« «

ادرنه

قطري ۱۰

سلطان

احمد بن

محمد خان

— نوابرده —

۴۳۹

« «

نوابرده

قطري ۱۱

(۴۳۶) نك عينيدر.

بلغراد

— انچه —
۴۴۰

« «

« «

بلغراد

قطری ۱۲

۴۴۱

« «

(۴۳۸) ك مشاهیدر .

قطری ۱۰

بروسه

— انچه —
۴۴۲

« «

« «

بروسه

قطری ۱۲

توقات

— التون —
۴۴۳

سلطان احمد

ضارب النصر

ابن محمد خان

الح

عز نصره ضرب فی

« کشیده لیدر و عجمکاری نقشله مزیندر . »

توقات

۰۰۲

قطری ۲۱

وزنی ۱ م ۱ ط .

طربزون

— التون —

٤٤٤

«
طربزون

سنه

١٠١٢

قطري ١٩

سلطان البرين

الخ

وزني ١ م $\frac{1}{4}$ ط .

ارضروم

— التون —

٤٤٥

سلطان احمد

بن محمد خان

ضرب في ارض روم

١٠١٢

سنه

اربخجي لوحه . قطري ٢٠

ضارب الضر

الخ

وزني ١ م ١ ط .

خانجه

— التون —

٤٤٦

سلطان احمد

بن محمد خان

« يازيسي فنا تاريخي يوق » عن نصره ضرب في

خانجه

قطري ١٩

سلطان البرين

الخ

وزني ١ م $\frac{3}{4}$ ط .

کروش

۴۴۷

خلد ملکه

ضرب ۱۰۱۲

خانجه

قطری ۲۰

سلطان احمد

بن خان محمد

(طغرا)

وزنی ۶ $\frac{2}{3}$ ط .

۴۴۸

« «

« «

اوچنجی لوحه . قطری ۱۹

۴۴۹

« «

« «

« رسم خطی بشقه در »

(دلیکلی) قطری ۱۸

آمد

— التون —

۴۵۰

سلطان احمد

بن محمد خان

عز نصره ضرب

آمد فی سنه

۱۰۱۲

قطری ۲۰

ضارب النضر

الح

« نقوش عربیه ایله مزین »

وزنی ۱ م ۱ $\frac{1}{2}$ ط .

کوش

۴۵۱

خلد ملکه

(آمد)

ضرب فی ۲

(دلیکلی) قطری ۱۹

(طغرا)

وزنی $۵ \frac{1}{3}$ ط .

۴۵۲

(مرکزنده)

آمد

« «

خلد ... ضرب ۱۰۱۲ (دوره سنده)

(دلیکلی) قطری ۱۸

— حلب —

— التون —

۴۵۳

سلطان احمد

بن محمد خان عن

نصره ضرب

فی حلب

۱۰۱۲

قطری ۲۰

سلطان البرین

الغ

وزنی ۱ م $\frac{1}{3}$ ط .

کوش

(*) ۴۵۴

(مرکزنده)

احمد

[سلطان خلد ملکه حلب ۱۲ (دوره سنده)]

قطری ۱۸

(طغرا)

وزنی $6 \frac{1}{2}$ ط .

(*) سکه لک ایکی وجهنده اسم سلطانی وضعی بوز ماه قدر هیچ کور لمامشدر .
اشبو سکه نك بریوزنده بدرلری اسمیله برابر طغرا ایچنده و دیگر یوزنده دخی پالکرجه

دمشق

التون

٤٥٥

سلطان احمد
بن محمد خان
عز نصره ضرب في
دمشق سنه

« نقوش عربيه ايله مزين »

١٠١٢

قطرى ٢١

ضارب النضر
الحوزنى ١ م $\frac{1}{4}$ ط.

كموش

٤٥٦

نصره [عز]
ضرب . ب
دمشق

سنه ١٠١٢

اويچي لوجه . قطرى ٢١

(طغرا)

وزنى ١١ ط.

مصر

التون

٤٥٧

سلطان احمد بن
محمد خان عز
نصره ضرب في
مصر سنه ١٠١٢

سلطان البرين
الح

قطرى ٢١

وزنى ١ م $\frac{1}{4}$ ط.

كندو ناملى درج اولمشدر . بعدما برفاج پادشاه عهدنده دخی بو طرزہ يقين سکه
ضرب ايداشدر .

۴۵۸

« «

« «

[م] صر سنه

۱۰۱۵

(عباوی دخی نقصاندر) قطری ۲۵

وزنی ۱ م .

کروش

— مدینی —

۴۵۹

عز نص [ره]

ضرب مصر

سنه

قطری ۱۶

سلطان [ن]

احمد [بن]

محمد [خان]

وزنی ۳ ۱/۳ ط .

— الخه —

۴۶۰

« «

اوچنجی لوحه . قطری ۱۳

(۴۳۸) نومرونک عیندر .

وزنی ۲ ط . (دلیکلی)

— توئس —

کروش

— مربع الشكل —

۴۶۱

تاریخی ۱۰۲۴

سلطان خان

احمد بن محمد

عز نصره ضرب

[توئس]

(دلیکلی) ۱۲ × ۱۲

یا قاضی الحاجات

یا کافی المهمات

۲۴

« کرفت وکوزل برطوزده یازمشدر »

وزنی ۲ ۱/۳ ط .

۴۶۲

تاریخی ۱۰۲۵

« «

« «

بتونس

۲۵

اوچچی لوحه . ۱۰ × ۱۲

وزنی ۱ ۱/۲ ط .

۴۶۳

— تاریخی —

« «

(بوچی مضروب کلدی)

۱۱ × ۱۳ (دلیکی)

وزنی ۲ ط .

جزایر

— التون —

۴۶۴

سلطان احمد

ضارب النضر

بن محمد خان

الخ

نصره ضرب عن

جزایر سنه فی ۱۰۱۲ « یازیلری غایت فنادر »

۲۱ قطری (دلیکی)

وزنی ۱ م ۱ ط .

۴۶۵

« «

« «

سنه ۱۷ [۵]

« بودی فنادر »

قطری ۱۹

وزنی ۱۵ ۱/۲ ط .

مشارایه سلطان احمد خان اول حضرتلری عصرنده التون سکه لر
روم ایلی قطعه سندن زیاده اناتولیده وخصوصیه مقدملری هیچ التون
کسلماش اولان بلده لرده مجدداً ضربخانه لر تأسیسه التون مسكوكات
ضرب اولمشدر. انجق هر نه سبه منی ایسه بو زمانده التونلرک ازهر
جهت حال سابقلرینی محافظه ده بر تقیدسزک ظهوره کلمش و آتی ایچون
خیلی مدت سوء تأثیری کورلمشدر .

اوللری اک زیاده التون سکه لرک اولدقجه حسن خطنه و بر درجه یه
قدر انتظامنه دقت اولدینی حالده شمعی بالعکس عدم انتظام اثری مو-
جود اولوب بالخاصه غرب ضربخانه لرنده کسینلر پک فنا حالده بولتمقده در.
بوندن بشقعه وزناً دخی ایکی حبه دن بعض بر قیراط قدر ناقص التونلر
کسلماش اولدینی کورلمکده در. حتی مصرده بر قیراطدن دها زیاده نقصان
وعیارجه دخی خیلی ناقص بر نوع التون ضرب ایلمشدرکه مصرک کموش
مسكوكاتنده مقدا اولدینی مثللو بوده بالاخره محال سائریه سرایتله
التون مسكوكاتک دخی اره صره وزن وعیارجه عدم اطراد واغتشاشنه
وبونک تصحیح واصلاحی ایچون مرکز سلطتی اولدقجه اشغاله سببت
ویران حالاتک مبدئی عد اولنه بیلور. مصرک بو باده کی تأثیر نفوذی از
چوق شایان اعتراض اولدیغنده شبهه یوقدر .

۸

بو دورده ایکی طرزده اقیچه قطع ایتدیریلوب بونلرک ترتیب کلماتجه
یکدیگرندن جزوی فرقی واردر. وزنلری زمان سابق اقیچه لرینک بر
طاقی کبی علی الاکثر بر یچق قیراطدن عبارتدر .

مورخلردن هیچ بریسی بو عصرده التونک اقیچه ایله اولان نسبتندن
بخت ایتیمورلر ایسه ده وزنلرینه نظراً کافی السابق بر التونک ۱۲۰ اقیچه
رایجی اولمسی محتمل ومورخلرک بو باده کی سکوتلری بوطنی مؤیددر .

سلطان سلیم ثانی مسکوکاتی فصلانده بحث و ایضاح اولدینی وجهله
بو زمان دخی تونسده مربع الشكل اچهلر کسلمشدر. وزنلری بریچقدن
ایکی بیچ قیراط قدر مختلف راده ده در. بونلرک رسم خط وشکلری پک
کوزلدر. بر وجهلرینه «یا قاضی الحاجات یا کافی المهمات» عباره سی
کرفت اوله رق طرز مطبوعده یازلمشدر. مؤلف مشهور (مارسل) مغرب
مسکوکاتنه دائر اولان دفترنده [1] اشبو سکهلردن بحث ایدوب فقط
عبارۀ مذکورۀ نک غیر قابل قرائت اولدینی بیان ایتمشدر. برده مورخ
مومی الیه بونلری اسکئی (پاره) دیو یاد ایتمش ایسه ده اولزمانلرده هنوز
نقوده پاره نامی اولدیغدن بونلره سائر ممالک شاهانه ده اولدینی کبی
اورالده دخی (عثمانی) اطلاق ایدلیکی وارد خاطر در.

عربستانده ضرب اولنان درهملره کلنجسه بونلرک طرزلی اولدنجه
سلطان محمد ثالث زماننده کیلره مشابه ایسه ده دها زیاده انتظامسزلق
مشاهده اولدینی کبی وزنلری دخی پک نقصاندر.

کریک مذکور درهملرک و کریک سالف الذکر مصر و تونس کوشلرینک
رایجلرینه دائر هیچ بر معلوماته تصادف اولنه میوب فقط هر حالده وزن
و حجملری نظره التدقده رایجلری دخی غیر مطرد و دون بر حالده اولمق
لازم کلور.

دور سابق مثللو بو عصرک دخی مانغرلری کورلماشدر.

[1] Marcel. t. g. des mon. p. 30.

۱۵ سلطان مصطفی خان اول

— دفعه اولی —

۱۰۲۶ — ۱۰۲۷

— مصر —

— التون —

۴۶۶

سلطان مصطفی بن

محمد خان عز

نصره ضرب فی

مصر سنه ۱۰۲۶

اوجخی لوحه . قطری ۲۱

سلطان البرین

الخ

وزنی ام ۱ ۱/۲ ط .

سلطان مشارالیهک دفعه اولیده کی سلطنتلری جرؤی بر مدتدن عبارت اولغله بر وجهه بالا مصرده ضرب اولنان التون سسکدن بشقه ندرسعارتده ونده سائر ممالکده کسامش التون وکوش وباقر مسکوکاتی کورلما مشدر . مذکور مصر التونی ایسه اعمال و ضربنده کی دقتسزک سببیه ایو بر حالده دکدر . مورخ حاصر پادشاه مشارالیهک جلوس عطیه سی اوله رق اعطا اتمش اولدقلری مبالغ اوچوز ملیون اچقه ویاخود اوچ ملیون التون اولدیغنی بیان ایلمش ایدوکندن [1] موسیو (به لن) بوندن استدلال ایله هر التونک اوچوز اچقه اولدیغنی افاده اتمش ایسه ده [2] مشارالیهک اشبو سلطنتلرنده کسامش اچقه سی اولیبوب سلف عالیترینک مسکوکاتی جاری اولمق واکا کوره التونلر رایج سابقنده قالمق اقتضا ایده جکندن موحی الیهک حساب و تخمین طوغری اولدیغنی بیان ایده بیلورز .

[1] Hammer t. 8, p. 239. [2] Belin. p. 126.

١٦ سلطان عثمان خان ثانی

١٠٢٧ — ١٠٣١

— قسطنطنیه —

— التون —

٤٦٧

سلطان عثمان
بن احمد خان
عن نصر [ه] ضرب
قسطنطنیه
١٠٢٧

سلطان البرین
الخ

قطری ٢٠

وزنی ١ م ١ ١/٤ ط .

کموش

— اونلق عثمانی —

٤٦٨

(مرکزنده)

عثمان

سلطان البرین

الخ بن ن ب ١٠٢٧

سلطان احمد خان عن نصره ضرب قسطنطنیه (دوره سنده)

قطری ١٥

وزنی ١ م

۴۶۹

« «

« «

« نقشی فرقلیدر »

قطری ۱۶

۴۷۰

« «

« «

« یازیزی بشقه و برطرق کسیدر »

قطری ۱۵

وزنی ۱۴ ط.

۴۷۱

« «

« «

« مرکزلی نقطه لرله نفریق اولنشدر »

اوچنجی لوحه . قطری ۱۷

وزنی ۱۵ ط.

— اقیه —

۴۷۲

عز نصره

ضرب

قسطنطنیه

۱۰۲۷

قطری ۱۱

سلطان

عثمان بن

احمد خان

وزنی ۱ ط.

باقر

— مانقر —

۴۷۳

.. نصره ضرب ..

.. سطنط ..

کناری کسلشدر (قطری ۱۴)

عثمان بن

احمد خان

ادرنه

— اچه —

۴۷۴

عن نصره

(مرکزنده)

عمان

ضرب ادرنه

(دوره سنده) سلطان بن احمد خان

قطری ۱۱

وزنی ۱ ط .

۴۷۵

« «

سلطان

عمان بن

احمد خان

قطری ۱۱

صوفیه

— اچه —

۳۷۶

« «

« «

صوفیه

۱۰۲۷

اویچی لوحه . قطری ۱۲

یکشهر

— اچه —

۴۷۷

« «

(۴۷۴) نومرونک عینیدر .

یکشهر [ر]

۰۲۷

قطری ۲۱

— بروسه —

— اچّه —

۴۷۸

«
»
بروسه

(۴۷۴) ده مشاهددر .

قطری ۱۱

— خانجه —

کמוש

۴۷۹

خلد . . .
< ضرب ۱۰۲۷ >
خانجه

سلطان عثمان
بن احمد خان
(طغرا)

(دلکلی) قطری ۱۶

وزنی ۵ ط .

— آمد —

کמוש

۴۸۰

آمد

— مرکزنده —

عثمان

.. نصر ضرب ..

— دوره سنده —

سلطان بن احمد ..

(زیاده سیلکدر.) قطری ۱۷

وزنی ۴ ط .

— اچّه —

۴۸۱

«
»
خلد ملکه

« بهر کله چیر کیله آیرلشدر »

قطری ۱۲

وزنی ۱ ۱/۴ ط .

٤٨٢

« « « «
 « رسم خطی براز فرقلیدر »
 (سیلکدر) قطری ١٠

— رها —

کموش

— اونلق عثمانی —

٤٨٣

« « « «
 سنه ١٠٢٧
 ضرب رها
 (٤٦٨) ک عینیدر .

قطری ١٩ وزنی $١٣ \frac{1}{4}$ ط .

٤٨٤

« « « «
 « یازیاری براز فرقلیدر »
 قطری ١٧

— حلب —

— التون —

٤٨٥

سلطان عثمان سلطان البرین
 بن احمد * خان الع

عن نصره ضرب

فی حلب

سنه

١٠٢٧

قطری ٢٠ وزنی ١ م $٢ \frac{1}{4}$ ط . (نقلتی فضللی)

كموش

— اونلق عثمانى —

٤٨٦

(٤٦٨) ك مشابهدر.

« «

حلب سنه ١٠٢٧

قطرى ٢٠

وزنى ١٤ ١/٢ ط.

— اچقه —

٤٨٧

حلب

ضرب سنه

عثمان بن (مركزنده)

... احمد خان .. (دوره سنده)

قطرى ١٣

وزنى ١ ١/٢ ط.

— دمشق —

— التون —

٤٨٨

سلطان عثمان

ابن احمد خان عز

نصره ضرب فى

دمشق سنه

١٠٢٧

اوججى لوحه. قطرى ٢٣

ضارب الضر

الخ

« كشيده ليدر »

زنى ١ م ١/٤ ط.

٤٨٩

« «

« تاريخى كسيك »

قطرى ٢٠

سلطان البرين

الخ

— مصر —

— التون —

۴۹۰

« «

« «

مصر سنه ۱۰۲۷

قطری ۲۲

(دلیلی)

کموش

— مدینی —

۴۹۱

... نصر .

... ضر .

مصر

سنه

(سیلکدر) قطری ۱۱

[سلطان]

[عثمان بن]

[عثمان خان]

وزنی $۳ \frac{۳}{۴}$ ط .

مشار الیه سلطان عثمان خان ثانی حضرت ترینگ آوان سلطنتارنده در سعادت ایله عربستانک بعض شهرلرندن و مصردن بشقه اناطولی و روم ایلی ضربخانه لرنده التون سکه ضرب اولنما مشدر . التونلرده پک حسن خطه دقت اولنمدینی کبی برازده بوزوجه قطع ایدلمشدر . بو عصرده « ضارب النضر الخ » عنوانی بسبتون ترک اولنوب جمله سننده « سلطان البرین الخ » القابی استعمال قلمشدر .

وزنلرینه کنگجه در سعادتده کییلانلر اساسه موافق اولوب طشرده حلب التونلرندن بشقه لری جزوی نقصان طو تلمشدر .

مشار الیه حضرتلری جالس سریر سلطنت اولملربله برابر بر معتاد اچهلر دخی ضرب اولتوب بونلرک طرز و نقشی بالاده (۴۷۲) نومرولی سکه دن اکلایشله جنی و جهله پدر عالیلرینک اچهلرینه مشابه ووزنلری دخی اوقدر یعنی بر یچق قیراط ایدی .

جلوس هایونلرندن یدی سکر آی صکره یعنی (۲۰۲۸) سنه سی محرمی غره سنده جدید اچه ایله اون اچهلک سکه لر قطعنه فرمان عالی صادر و شق ثانی دفتر داری بکر افندی نام ذات ضربخانه یه ناظر اولمشدر . بناءً لهذا سرمایه اوله رق ناظر موسمی الیه اون کیسه التون وعصر سابقده بر مدتجک تعطیل اولنان ممالک محروسه ضربخانه لرینک کشادی ایچون او امر اعطا قلمشدر . و براز مدت مرورندن صکره جدید سکه لر میدان تداوله چیقارلمشدر .

یکی سکه لر دن اون اچهلکلره نام هایون شاهانه یه اضافه و یاخود بانی دولت ابد مدته حرمة (عثمانی) کله سی علاوه اوله رق حاجی خلیفه نیک افاده سنجه «اونلق عثمانی» و قره چلبی زاده نیک تحریرینه کوره ساده جه «اونلق عثمانی» اطلاق ایدلمشدر (*) اشبو عثمانیلر یکی بر طرز و اصولده اولوب بر یوزنده «سلطان البرین» عنوانی و دیگر وجهنده دخی مرکزی نام شاهانه و دوره سی پدرلری اسمیله تاریخ و محل ضرب اولق اوزره عبارة معلومه درج و تحریر قلمشدر .

اونلق عثمانیلر بدایه بر درهم و بعضاً اون بش قیراط وزننده یعنی بهری بر یچق قیراط ثقاتنده بولنان او وقتک اچهلرینک تمام اون عددینه مساوی اولق اوزره قطع ایدلمش و اونلق تعیری دخی بوندن ایلر وکلشدر . جدید اچهلرک دخی بر یوزی اولنقلره اکدیروب فقط دیگر وجهنده عنوان یرینه محل ضرب و تاریخ یازلمشدر . بونلرک وزنلری اسکیلر

(*) فذلکه لکاتب چلبی جلد ۱ صحیفه ۳۹۷ روضه الارار صحیفه ۵۳۹

نعیا تاریخی جلد ۲ صحیفه ۱۷۰

کبی بر بحق قیراط اولوب عیارجه براز دها یوکسکدر . لیکن حجمیری
غایت ایجه و یازیلریله کسلیشیری پک فنادر .

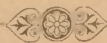
مورخلرک روایتلرینه کوره جدید اچهلر چیقیدینی وقت اولکیلر
کچمسون دیو چارشولرده ندا ایتدیرلمش ایسهده یکی اچهلرک مقمدار
کفایهده اولماسنه مبنی اخذ واعطاده آثار مضایقه حس اولنسیله اسکی
اچهلرک صحیح العیاری یورومکه طرف حکومتدن بتکرار اذن ورخصت
ویرلمشدر .

سالف الذکر جدید اچهلر بین العوام « بکر افندی اچهسی » دینمکه
معروف اولدینی وصحته دلالت اتمک اوزره بعضاً « جید العیار بکر افندی
اچهسی » نامیله دخی ذکر و تخریر ایدلدیکی نعما تاریخنده مسطوردر .

مومی الیه بکر افندی شق ثانی دفترداری اولدینی حالد آنف الیابان
تجدید مسکوکاتده ضرر بخانهیه ناظر تعیین اولنمش ومؤخرأ دور سلطان
مراد رابعده وزارتله باش دفتردار اولمشدر . (*)

التونک اچه ایله رایجندن بو عصرده دخی برروایته تصادف اولنماش
ایسهده کالاول یوز یکر می اچهیه اولسی طبعیدر .

بودورده ارتق عربستان بلده لرنده اسکی درهملر منللو سکه کسلمیوب
بالاده محللرنده صره سیله کورلدیکی وجهله عثمانی اولنقلرک وجدید
اچهلرک همان عینی طرز واصولده سکه لر قطع و ضرب ایدلمشدر .
وزنلری دخی اولدقچه در سعادت سکه لرینه توفیق و تقریب قلنمشدر .

۱۵ سلطان مصطفی خان اول

— رفعه ثانیه —

۱۰۳۱ — ۱۰۳۲

— قسطنطنیه —

کوش

— اوللق —

۴۹۲

بن

سلطان البرین

(مهرکنده)

مصطفی

الخ

۱۰۳۱

ن بن ن . ب

سلطان محمد خا عز نصر ضمر قسطنطنیه (دوره سنده)

اوپنجی لوحه . قطری ۱۷

وزنی ۱۴ ط.

۴۹۳

« «

« »

« خط و نقشجه فرقلیدر »

قطری ۱۶

۴۹۴

« «

« »

« بوده فرقلیدر »

قطری ۱۴

— ادرنه —

— اجه —

۴۹۵

[عز] نصره

[ضرب]

[اد] رنه

قطری ۱۱

سلطان

مصطفی

.....

وزنی ۱ ۱/۳ ط .

— آمد —

— اجه —

۴۹۶

(مرکزنده)

آمد

خلد [ملکه ضرب] ۱۰۳۱ (دوره سنده)

قطری ۱۲

مصطفی

محمد خان

— مصر —

— التون —

۴۹۷

سلطان مصطفی بن

محمد خان عز

نصره ضرب فی

مصر سنه ۱۰۳۱

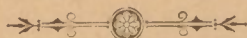
قطری ۲۱

سلطان البرین

الع

وزنی ۱ م ۱/۳ ط .

مشار اليه سلطان مصطفى خان اولك اشبو دفعهٔ ثانيه سلطنتارنده
 دخى ينه مصر دن بشقه محلده ضرب اولمش التون سكه لرى كوريله مامكده در.
 مشاراليه نامنه كسيلان كهوش مسكوكات پادشاه سابق سلطان عثمان
 خانك اولنق واقچهٔ عثمانيلرى طرزنده در . طشره ضربخانه لردن يالكز
 ايكي محلده ضرب ايدلمش اقچه لرى المزه كچه بيلوب هر حالده پك چوق
 شهرلرده سكه ضرب اينديرلامش اولمى دخى طيبعيدر .
 كرك اولنقلرك و كرك اقچه لرك وزنلرى سابقه نسبتله براز نقصاندر.
 بوزمانده التون رايچنك ۱۵۰ اقچه يه ترقى ايلديكى وحتى فقدان
 نقوددن طولايي پك چوق اوانى سيم كولچه حائنه ارجاع ايله انلردن
 اقچه كسلديكى و ضربخانهٔ عامره نك سراى هايون داخلنه نقل اولنديغى
 (حامر) بيان ايدويور [1] انجق عثمانلى تاريخلرنده بو بابه بر كونه
 معلوماته تصادف اولنديغى كې موسى اليهك افاده سى دخى پك صريح
 اولديغندن اولجه ضربخانه نك زده ايدوكى و بودفغه سراى هايون داخلنده
 قنى محله نقل اولنديغى مهم قالمشدر .

[1] Hammer t. 8, p. 349, 350.

١٧ سلطان مراد خان رابع

١٠٤٩ - ١٠٣٢

قسطنطنيه

— التون —

٤٩٨

سلطان مراد
بن احمد خان
عز نصره ضرب
في قسطنطنيه

١٠٣٢

قطري ٢٢

سلطان البرين
الغ

وزن ١ م ١/٢ ط .

كموش

— يار . —

٤٩٩

خلد ملکه

ضرب * ب

قسطنطنيه

[١] ٠٣٢

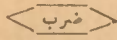
دردنجي اوجه . قطري ١٩

سلطان مراد
بن احمد خان
(طغرا)

وزن ١/٢ ه ط . (دليکلي)

۵۰۰

خلد ملکه

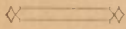
قسططنيه

قطري ۱۵

(طغرا)

۵۰۱

خلد ملکه

ضرب [قسططنيه]

قطري ۲۰ (برخلقه به مربوط و پک سيلکدر)

(مراد)

سلطان بن احمد خان . . . (دوره سنده)

— اچّه —

۵۰۲

عن نصره

ضرب

قسططنيه

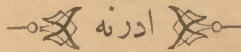
قطري ۱۱

سلطان

مراد بن

احمد خان

وزن ۱ ۱/۴ ط .

— اچّه —

۵۰۳

« «

ادرنه

۱۰۳۲

قطري ۱۱

« «

خانجه

كموش

۵۰۴

خلد . . .

(طغرا)

ضرب

خانجه

۱۰۳۲

قطری ۱۸ (دایکلی)

وزنی ۷ ط .

آمد

كموش

۵۰۵

آمد (مرکزنده)

(طغرا)

ضرب ۰۳۲ (دوره‌سنده)

قطری ۱۷

(دایکلی و زیاده کسیدر)

وزنی ۳ ط .

مصر

التون

۵۰۶

سلطان مراد بن

سلطان البرین

احمد خان عن

نصره ضرب فی

مصر سنه

۱۰۳۲

قطری ۲۲

وزنی ۱ م ۱/۴ ط .

۵۰۷

« « « «

فی _____ « یازمی فنا و تاریخی یوقدر »

.. مصر ..

عیاری نقصان و دلیکلی قطری ۲۲

گموش

— پاره —

۵۰۸

[عز] نصر

ب

ضرب مصر

سنه

۱۰۳۸

دلیکلی قطری ۱۶

سلطان

مراد بن

احمد خان

وزنی ۳ ۱/۳ ط.

۵۰۹

« « « «

« رسمی فرقلیمه در »

قطری ۱۷

—————

— اچقه —

۵۱۰

خلد ملکه

◇════════◇

ضرب مصر

دردنجی لوحه . قطری ۱۲

(مهرکننده)

بن

مراد

سلطان احمد خان عز نصره (دوره سنده)

وزنی ۱ ۱/۴ ط.

باقر

— فلوس —

۵۱۱

(نقش عربی)

مصر
محروسه
ضرب سنه
۱۰۴۸

قطری ۱۶

جزایر

التون

— سلطان —

۵۱۲

سلطان

مراد بن احمد خان
عن نصره ضرب فی
جزایر سنه
۰۰۰۲

سلطان البرین
الذ

قطری ۲۱

وزنی ۱ م ۱ ۱/۲ ط .

(محل ضربی مجهول)

کموش

۵۱۳

عن نصره

ضرب

.....

قطری ۱۷ (دلیکلی)

مراد بن
احمد خان

(کنارلری دت کوشه قیر بلشدر)

۵۱۴

سلطان البرین

{مراد بن}

سلطان احمد . . . ۱۰۳۲

الخ

قطری ۱۳

(اطرافی غایت کسیکدر)

مشار الیه سلطان مراد رابع حضرتاری جالس اورنک سلطنت اولدقاری وقت خزینہ نك مضایقه فوق العاده سنی کورملریله وحتی قره چایی زاده نك افاده سنجہ درهم و دینار اسم بی مسما حکمنده بولنسیله زوائد آوانیء سیم وزردن سکه ضرب اولنمق اوزره فرمان عالی صادر اولمشدر . (*)

بوزمانده در سعادت ایله مصر و غربدن بشقه محللرده التون سکه کسلما مشدر . بونلرک خط و نقشاری ایسه ایو بر حالدہ دکلدرد . در سعا . دتده ضرب اولنان التونلرک وزنلری دخی بر قیراط قدر نقصاندر .

۱۰۴۱ (۱۶۳۱ م) تاریخلرنده در سعادتده بر قاچ سنه اقامت ایتمش اولان فرانسه لی (تاورنیه) نام ذات سیاحتنامه سنده « بوزمانده ممالک عثمانیه نك مصر دن بشقه شهرلرنده التون ضرب اولنزدی . عثمانلی التونلرینه (شریفی) و تعیر آخرله (سه کین) و یاخود (سلطانین) تسمیه ایدرلر ایدی . و شریفیلر مصر دن کلور ایدی » دیمشدر . [۱]

بناءً علیه مصرده ارتق بالعموم عثمانلی التونلرینه (شریفی) اطلاق اولندیفی آشکار اولوب (سلطانین) ایسه (سلطانی) دن مأخوذ و ایتالیا نلرجه زباتزد اولمش بر تعیردر . (سلطانی) بالاده دخی بحث اولنسدیفی اوزره طرابلس و تونس و جزایر ضربخانه لرنده قطع اولنان عثمانلی التونلرینه علم اولمشدر .

(*) روضة الأبرار صحیفه ۵۵۶ ، فذلکه جلد ۲ صحیفه ۳۸

[1] Les six voyages de M. G. D. Tavernier t. VI, p. 41.

اشبو دوردۀ التونلرک اچۀ ایلۀ اولان رایجنہ دائر معلومات صریحہ یوق ایسہدہ مشارالہک آوائل سلطنتندہ دور سابق مثلو ۱۵۰ اچۀ اولق لازم کلوب اوآخر سلطنتندہ ایسہ ۲۵۰ اچہ یہ قدر ترقی ایلدیکی آیدہ سلطان ابراہیم خان عصرندہ کی تشبثادن اکلاشیلہ جفی کبی پجوی ابراہیم افندیکنک سلیمانہ جامعنک مصارف انشائیسہ سنہ دائر اعطا ایدوب عہد سلیمان خانیدہ نقل و بیان ایلدیکنم حساب صرہسندہ «۸۹۶،۳۸۳ التونک بو زمان حسابجہ ایکی بیک ایکوز قرق یوک اچہ یہ قریب اولور» دیش اولسنہ وکندوسنک بو زماندن مقصدی تاریخنک خاتمہسی اولان عصر مراد رابع بولنسنہ کور بورواتیدن التونلرک ۲۵۰ اچہ قدر ترقی ایتمش اولدیغی کذلک نمایان اولور (*)

••

بو عصرک کموش سکہلرینہ کنجہ : اچہلر وزن وعیارجہ نقصان اولدیغی کبی زیوف و مغشوش دخی بولندیغندن چارشولردہ مشتریلردن خالص العیار اچہ طلب ایلدیکی تاریخلردہ محرردر .

۱۰۳۵ سنہسندہ کورجی محمد پاشانک تجدید سکہ ہایونہ بذل ہمت ایلدیکنی (نعیم) سویلیور ایسہدہ بو بابدہ ایضاحات لازمہ ویرمامشدر . (**)

انجق بو عصردہ یکی برجنس سکہ کسلدیکی المزہ کچن مسکوکاتدن اکلاشیلیور . بو سکہلرک وزنلری (اوناق عثمانی) لردن چوق خفیف واجہلردن دہا اغیر اولوب بہری بش قیراطدن براز زیادہ یعنی بو زمان اچہلرینک درت عدینہ مساوی ثقلندہدر .

موسیو (تاورنیہ) آتف الذکر سیاحتنامہسندہ ممالک عثمانیہدہ بووقتلر تداول ایدن واک کوچک سکہلردن اولان اچہدن بشقہ بردہ پارہ اولدیغی

(*) پجوی جلد ۱ صفحہ ۴۲۴

(**) یغما تاریخی جلد ۲ صفحہ ۳۹۴

ومصرده دخى بردانهسى درت اچمه ايدر و (پاره) دينيلور بر نوع سكه
ضرب اولديغنى روايت ايلمسنه كوره المزده بولان مذكور يكي سكه لرك
پاره اولديغنده شهبه يوقدر . حتى نعيانك الك اول عصر مراد رابعده
و ۱۰۴۵ سنه سنده « ارضروم اردوسنده و يريلا عطيه لركسيك (پاره)
اولغله ايكي اچمه صرف اولدى . « ديمسى (*) و آنى متعاقب سنه لرده
پك چوق دفعه لرك بالمناصبه ينه (پاره) دن بحث اولمى استانبولده (پاره)
دينيلان سكه نك بو عصر دن اعتباراً ضرب و اخراج اولنديغنه دلالت
ايدر احوالندر .

واقعا (پاره) دينيلان سكه نك برنجى دفعه اوله رق قنى تاريخده
اخراج اولنديغنه دائر مورخينك اقوالنده صراحت كافيه اولديغى كى
جودت پاشا حضر تليكم تاريخلرنده (***) بو بابده مندرج اولان روايت
دخى پاره نك تاريخ ظهورى لايقيه تعيين ايدمامكدر .

موسيو (بلن) دخى بو مسئله يي تدقيق ايدوب پاره نك اولسه اولسه
۱۰۶۶ سنه سنده و ياخود هيچ دكل ايسه ۱۰۹۱ تاريخده ظهور ايتديكى
ظن و قياس ايتمكدر . [1] بزه قالور ايسه سالف الذكر المزده كى سكه لرك
ايه سرد ايلديكمز دلائل پاره نك ظهورى حقه نده كى اختلافى حله كافى
عد اولته بيلور .

معلوم اولديغى اوزره (پاره) لسان فارسيدنه پارچه معناسنه كلوب
بزه ايسه (پاره) كله سى سكه مخصوصه يه علم اولشدر . شو يله كه التونك
كسرىنى تشكيل اچون مستعمل اولان اچمه نك مقدار معينى على الدوام
تخلف و تزايد ايلمسندن ناشى يكي بر كسرك اخراجنه احتياج مس ايتمسيه
اچمه دن دها بيوك قطعه ده قطع اولسان و اشاغيده كوريله جكي وجهه

(*) نعيما جلد ۳ صفحه ۲۳۹

(**) جودت تاريخى جلد ۵ صفحه ۲۲۵

عثمانی غروشلیرىنىڭ ظهۇرىيە بىر ابلر ك دخى اصل كسرى اعتبار ايدىلان سكه يه پاره دىنلمشدر .

(پاره) لفظى اقبچه كله سنده اولدىنى كىي نقد معناسنده وانى افاده ايدر صورتده دخى استعمال اولتمقده بولنمشدر .

§

مورخ مارسل ك روايتنه كوره ۱۰۴۳ تاريخنده ايران سفرى ايجون اولوقت مصر واليسى بولنان مىراخور احمد پاشادان عسكەر ومهمات حربيه طلب اولتمسى ومومى اليه طرفندن دخى مصر خزينه سنك مضايقه ده بولدىنى بىلدىرمىسى اوزرىنه پاي تىخت سلطنتدن (فلوس) ضرب اولتمق اوزره ۱۲,۰۰۰ قنطار باقر ارسال و فقط بوكا قارشو در سعاده ۳۰۰,۰۰۰ التون كوندرمىسى امر و اشعار قلمشدر .

مصر ضربخانه سى مذكور باقرلردن سكه كسمكه باشلايوب انجق موسمك فوق العاده حرارتيه عملياتك مشكلات تحمل فرساشى عمله جه وفيات كثيره يى موجب اولمسيه متعاقباً ترك اشغال اولتمشدر . بونك اوزرىنه موجود باقرلر ك اوفق ككچهره پارچه لهرق اهالىنك بونلرى اشترايه مجبوريتلرى قرارلشدىرلمشدر . [1]

موسيو (صوهر) [2] عرب تاريخلردن نقللا: مذكور اون ايكي بيك قنطار باقر ايجون در سعاده تجه طلب و تقدير اولنان بدل اوچ يوز بيك التون اولوب بو صورتده بهر قنطارى يكرمى بش التونه يعنى او وقتك حسابيله ۴۵ غروشه كلدىكى حالده مصر واليسى بهر قنطارىنى اهالى يه ۸۰ غروشه صامتن اولدىغى سويليور . و اولجه كسىلان فلوسلر ك دخى

[1] J. Marcel. Egypte moderne, p. 213.

[2] Sauvaire. p. 320.

قیمت حقیقه سندن برقات فضله سینه رایج ایدلیدیکی بیان ایلور . (*)
 مصرده کسایلان مسکوکات عثمانیه میاننده باقر سکه برنجی دفعه
 اوله رق بو عصرده قطع اولندیغندن و صورت اخراجی دخی بوجه
 محرر وقوعبولمش ایدو کندن معلومات اولمق اوزره اشبو وقعه تاریخیه یی
 نقله مجبور اولدق .

باقر سکه لره (فلوس) تعبیر اولتمسی هجرتک ۸۰۶ تاریخلرندن و برقوق
 زمانندن قالمش بر شیء اولوب ایلک اول مصرده باقر سکه او وقتلر ضرب
 اولتمش ایدی . (***) بالاخره عربلر میاننده فلوس نامنک مسکوکات
 نحاسیه ده استعمالی باقی قالمش اولدیغی کبی بو تعبیر ایله نقدی دخی افاده
 ایدرلر .

(*) موسیو صووه رک و یردیگی شو حسابا کوره یعنی هر قنطار باقرک یکر می بش
 التون اولسنه نظرأ زمانزده کی غروش حسابله هر اوقده باقرک یکر می بدی بیجق غروش
 قدر ایتدیگی و شمیدیگی باقر فیثاندن ایکی قات و بلکه دها زیاده اولدیغی اکلاشیلور .

(**) کتاب النقود الاسلامیه لعلامه مقریزی صحیفه ۱۷

۱۸ سلطان ابراهيم خان

۱۰۴۹ — ۱۰۵۸

— قسطنطينيه —

کھوش

— اون اچقهك —

۵۱۵

سلطان

ابراهيم بن
احمد خان ضرب

قسطنطينه

۱۰۴۹

دردنجي لوحه. قطري ۱۹

سلطان البرين

الخ

وزن ۱۵ ط.

— بش اچقهك —

۵۱۶

خلد ملکه

ضرب

قسطنطينه

۱۰۴۹

قطري ۱۷

سلطان ابراهيم

بن احمد خان

(طغر)

وزن ۸ ط.

۵۱۷

« « « «

« رسمی فرقلیدر »

در دنجی لوحه . قطری ۱۶

۵۱۸

« « « «

« طفراسی دها منتظدر »

قطری ۱۵

۵۱۹

« « « «

« یازیری بشقه در »

قطری ۱۸

(ایبی دلیکلی)

— پاره —

۵۲۰

عز نصره

ضرب

[سطنطانیه]

(دلیکلی) قطری ۱۳

سلطان

ابراهیم بن

احمد خان

وزن ۳ ط.

— اچقه —

۵۲۱

« « « «

۱۰۴۹

در دنجی لوحه . قطری ۱۱

وزن $1\frac{1}{4}$ ط.

۵۲۲

« « « «

قطری ۱۱ « تاریخی کسینک »

وزن $1\frac{1}{4}$ ط.

باقر

— مانغر —

۵۲۳

خلد ملکه

< ضرب >

قسطنطنیه

قطری ۱۵

(طغرا)

آمد

کوش

۵۲۴

خلد ملکه

< ضرب >

[آمد ۱۰۴۶]

۱۹۴۹

(دلیکلی) قطری ۱۹

(طغرا)

۵۲۵

« «

« رسم خطی فرقیجا در »

« «

(دلیکلی) قطری ۱۸

دمشق

کوش

۵۲۶

عز نصره ضرب دمشق

۱۰۴۹

« دوراً یازمشدر »

قطری ۱۸

سلطان

ابراهیم بن

احمد خان

بغداد

کوش

درهم

۵۲۷

خلد ملکه

وساطت

ضرب بغداد

۰۰۰۹

(طغرا)

قطری ۱۸

وزنی ۱۴ ۳/۴ ط.

۵۲۸ (*)

ابراهیم بن احمد

[خان] عن نصره ضرب

بغداد

۰۰۴ X

المظفر (صما) دائماً

(طغرا)

درنجی لوحه . قطری ۱۷

وزنی ۹ ط.

(*) اشبو سکدنگ ریوزنده کی طغرا ده دیکر لری کی اسم اولیوب یلکز «المظفر دائماً» عباده سی یازلمش ودیکر یوزنده اسم ومحل وتاریخ ضرب وضع اولتمشدر. آئیده بعض سلاطین مسکوکانده دخی بو طرزده طغرا لر کوریله جکدر . « دائماً » گله سنک رسم خطی اکثریتله شو (صما) یولنده یازلمقده در .

مصر

التون

— شریفی —

۵۲۹

سلطان ابراهیم بن

احمد خان عز

نصره ضرب فی

مصر سنه

۱۰۴۹

قطری ۲۴

سلطان البرین

الغ

وزنی ۱ م ۱ ط .

کروش

— پاره —

۵۳۰

عز نصره

ضرب مصر

سنه ۱۰۴۹

قطری ۱۵

سلطان

ابراهیم بن

احمد خان

وزنی ۳ ۱/۲ ط .

— اچقه —

۵۳۱

[عز نصره]

ضرب مصر

سنه ۱۰۴۹

قطری ۱۳

بن

ابراهیم

(مرکزنده)

سلطان . . . ان (دوره سنده)

وزنی ۱ ۳/۴ ط .

طرابلس غرب

التون

— سلطان —

٥٣٢

سلطان

ابراهيم بن

هـ

خان * ضرب

احمد عز نصره في

طرابلس . .

سنة ١٠٥٣

(ديكلي) قطري ٢٩

ضارب النضر

الح

« كشيد ليدر »

وزن ١ م .

تونس

التون

— سلطان —

٥٣٣

« «

* تونس *

سنة

١٠٤٩

(ديكلي) قطري ٢٢

سلطان البرين

الح

وزن ١٥ ط .

جزاير

التون

سلطانى

۵۳۴

سلطان

ابراهيم خان

عز بن احمد نصره

ف
جزاير ضرب

۰۰۰۹

قطرى ۲۳

سلطان البرين

البحر

« يازيسى فنادر »

وزن ۱ م ۱ ط

۵۳۵

تاريخصر

سلطان

ابراهيم بن

احمد خان ضرب فى

الجزاير

دردنيجي لوحه . قطرى ۱۹

صاحب

البرين وا

البحرين عز

نصره

وزن ۱۵ ط .

(محل ضرب وتاريخي يوقدر)

كموش

۵۳۶ (°)

خلاد ملكه

ضرب
نصره

۰۱۶۵

۱۴۳

بن نصره

ابراهيم بن

احمد خان

« چفته وكرفت طغرا »

دليلكلى قطرى ۱۹

وزن ۴ ط .

(*) تخمين اولنديفته كوره خصوصى برسكه اولوب يك نادر بولور .

مشار الیه سلطان ابراهیم خان دورنده مصر و غرب ضربخانه لردن
غیری کړک در سعادتده و کړک سائر شهرلرده ضرب اولنمش التون سکه لر
المزه کچه مدیکی کبی نه مسکوکات اربابندن بر ذاته ونه بعض مسکوکات
عثمانیه دفترلرده بولردن کوره مدک . مع مافیه مشار الیه حضر تلرینک
طقوز سنه سکر آی مدت سلطنتلرده پای تختده نام شاهانه لرینه التون
کسلما مش اولسی تصور اولنه مز . انجق اوزمانلرده تجدد سلطنتله برابر
اکثری سلفک مسکوکاتی اذابه الیه خلفک نامنه تحویل اولنق عادت
اولدیغندن بو حال بویله بر طاقم سکه لړک ندرتنه بلکه غیوبتنه سبب
اولدیغنی ینه تکرار ایدرز .

بو عصرده روم ایلی و اناطولی و عربستانک اکثر شهرلرده
ضربخانه لر تعطیل ایدیلوب یالکز بغداد کبی بر قاچ شهرده کموش
سکه کسیدر لمشدر .

مصر التونلریله طرابلس و تونس و جزایرده کسیلان سلطانی التونلرک
عیارلری ایوایسه ده وزنلری بر بر بچق بعضاً ایکی قیراط قدر نقصاندر
ایچلرنده تام الوزن پک نادر ظهور ایدر .
طرابلس و تونس التونلرینک رسم خط و نقشلری بو دورده غربه
مخصوص بر طرز مطبوعه تحویل اولنوب او طرفلر التونلرینک بو رسم
وشکلی بعدما یوز سنه قدر دوام ایتمشدر .

۲

بالاده محلیرده خامه کذار بیان اولدیغی اوزره بیک ناربخندن
صکره لری تبدل ساطنت وقوعه بولدیچه کموش مسکوکاتک اصلاح احواله
تشنله بدایتاً اولدیچه خالص العیار اچهلر قطع و اخراج اولنه بیلدیکی حالد
کیدرک ینه اودورک اواخرنده سکه لری اغتشاشه اوغراق عادت حکمنه
کیرمش و حتی مورخ نعیم بو حالی امین ضربخانه اولنلرک عدم تعیدینه

اسناد ایلمکده بولمیش اولوب بناءً لهذا آتیده وقوعبوله جنی کی دور سابقک نهایتده دخی کوشار زیوف ومغشوش ایله مخلوط بر حاله کلیسیله التون (۲۵۰) اچیه واجنی غروشلی (۱۵۲) اچیه قدر ترقی ایشیدی . مشارالیه سلطان ابراهیم خان حضرتلرینک تحت سلطنته جلوسلرندن بر قاق آی صکره یعنی (۱۰۵۰) سنه سنده اکثر مورخین طرفندن ضبط وتحریر اولندیغی وجهه (*) صدر وقت اولان قره مصطفی پاشا سکه احوالی تنظیم واصلاح ضمنده متداول اولان نقودی الغا وپادشاه جدیدک نام عالینسه سکه لر ضرب و اخراج ایلمشدر .

صدر مشارالیه عسکرک ایلك بیرام مواجینی جدید اچیه اولوق اوزره ویزدیروب (۲۵۰) اچیه رایجنده اولان التونی (۱۶۰) واجنی بیوک غروشلینی (۸۰) و «واکو دلیسون» دینیلان ارسلائی (*) یاخود اسدی غروشلی (۶۰) اچیه نازل ایلمشدر . مقدهما درت اچیه کیدن مصر پاره لری ایکی اچیه نزل ایدوب اسکی اچیه لر دخی رواجیدن قالدی . شو اجرا آت کوره التون واجنی غروشلینک جدید اچیه لر ایله نسبت صحیحه سی بولوب رایجاری اکا کوره تعیین و اوج بش سنه بویله جه دوامنه اهتمام قلندی .

(نعیم) اشبو تجدید سکه دن طولایی براز معترضانه اداره لسان ایله «بعض اسعار بر مقدار نزل ایلدی ایسه ده بعضیلری بالعکس ترقی و اموال و بضایع ناسه نقصان ترتب ایلدی» دیور .

•••

سالف الذکر مسکوکات جدیده نك نوع و طرزینسه کانهجه : طاقمزمده

(*) فذلکه جلد ۲ صحیفه ۲۲۳ و نعیم جلد ۳ صحیفه ۴۳۴ و منجم باشی جلد ۳

صحیفه ۶۷۹ . Hammer t. 10, p. 15.

(**) اشاغیده ۱۰۹۹ سنه سنده سلیمان ثانی عصرینه مراجعت اولنه .

بولنان سکه‌لر صره‌سیله کوزدن کچوردکده اکلایشیلورکه بونلر خط
ونقشلیری ووزن وجململی بشقه اوله‌رق درت نوعدن عبارتدر .

برنجیسی — ۱۰۲۷ تاریخنده ضرب اولنمش اولان (اونلق عثمانیلر)
مثلو اون اقیچه وزنه مساوی اولمق اوزره بردرهم نقلتنده کسلمش
وبروجهنه «سلطان البرین الخ» عنوانی ودیکر وجهنه دخی تاریخ ومحل
ضربیه اسم سناطانی یازلمشدر .

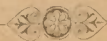
ایکنجیسی — مذکور اولنقلرک نصفی یعنی بش اقیچه‌ک اولمق اوزره
سکر قیراط وزننده ضرب اولنوب بونلرک بر یوزنده اسم پادشاهی (طغرا)
ایچنه النمش واوته کی یوزنده تاریخ ومحل ضرب تحریر ایدلمشدر .

اوجنجیسی — (پاره) اولوب رسم وطرزی صورت عادیه‌ده واقچه‌لره
مشابه وثقلتملی اقیچه‌نک ایکی مثلنه مساوی بولنمشدر . اولاری درت
اقچه‌یه رایج اولان مصر پاره‌سی بووزنده اولدینی حالد شمدی ایکی
اقچه‌یه نزیل ایدلمش اولمسیه اشبو جدید پاره‌لر دخی اورایجده اولمق
طبیعدر .

پاره‌نک اقیچه وغروشله نسبتلی آتیده تقرر وتعیین ایدوب محلمده
کوریله‌جکدر .

دردنجیسی — (اقچه) درکه بهری بر بچق قیراط وزننده واون
عددی بردرهم اعتبارنده قطع اولنمشدر . اشبو تعداد اولنان درت
نوع مسکوکاتک کرک یازیلرینه وکرک صورت اعمالرینه دقت اولنماغه
علی العموم یک ابو بر حالد دکلمدر .

بودورده استانبولده (مانغر) دخی کسیلوب فقط اقیچه ایله اولان
رایجنه دآر برکونه معلوماته تصادف اولنه‌مامشدر .

١٩ سلطان محمد خان رابع

١٠٥٨ - ١٠٩٩

— قسطنطينيه —

— التون —

٥٣٧

سلطان محمد

بن ابراهيم خان
عن نصره ضرب في
قسطنطينيه

١٠٥٨

(دليکلی) قطري ٢٥

سلطان البرين
الخ

وزني ١ م $\frac{2}{3}$ ط.

٥٣٨

« «

« رسم خطي جزئي فرقليدر »

« «

(دليکلی) قطري ٢١

— قسطنطينيه — (*)

— التون —

٥٣٩

« «

قسطنطينيه

« «

دردنجي لوحه . قطري ٢١

(دليکلی)

(*) اشبو التون سسکه پک کوزل و طرز جديد اوزره ضرب ايدلمش واپي يا

كموش

— اچہ —

۵۴۰

عن نصره
ضرب
قسطنطنیه

قطری ۱۱

[سلطان]

محمد بن

ابراهیم [خان]

وزنی ۱ ۱/۴ ط.

« تاریخی کسیدر »

۵۴۱

« «

« «

« براز فرقلیدر »

قطری ۱۰

وزنی ۱ ۱/۳ ط.

— بلغراد —

— اچہ —

۵۴۲ — ۵۴۳

« «

« «

بلغراد

« هربرینك برر یوزی زیاده بوزق »

قطرلری ۱۱

وزنی ۱ ط.

— حلب —

كموش

— درهم —

۵۴۴

•••••
< ضرب >

حلب

•••••

قطری ۲۱ (دلیکلی)

سلطان

محمد بن ابرا

هیم خان

وزنی ۱۰ ۳/۴ ط.

ایله (قسطنطنیه) یازلشدر . بو عصرک ذیلنه ومسکوکاتک محل ضربلرینه مخصوص اولان جدوله مراجعت اولته .

۵۴۵

خلد ملکه

ضرب

حلب

۱۰۵۸

دلیکلی قطری ۱۷

(طغرا)

وزنی ۴ ۳/۴ ط.

دمشق

کמוש

۵۴۶

عن نصره [ضرب] دمشق

۱۰۵۸

« دائراً یازمشدر »

قطری ۱۲

(طغرا)

وزنی ۶ ۱/۴ ط.

۵۴۷

عن نصره

ضرب*

دمشق

(ایک دلیکلی). قطری ۱۷

« «

بغداد

— التون —

۵۴۸

سلطان محمد بن

ابراهیم خان عن

نصره ضرب فی

بغداد ۱۰۵۸

سنه

« تعلیق قیرمسی و عجمکاری نقشی »

(اوج دلیکلی) قطری

سلطان البرین

الح

وزنی ۱۵ ۱/۴ ط.

كوش

— درهم —

٥٤٩

ضرب

(مركزنده)

بغداد

١٠٥٨

سلطان محمد [بن ابراهيم] خان عز نصره

قطرى ١٧

سلطان المظفر دائماً

« طغرا شكلى »

وزنى ١٤ ط .

٥٥٠

سلطان

محمد بن ابراهيم

[خان] عز نصره

ضرب بغداد

قطرى ١٩

(°) ٥٥١

« «

« «

« يازىلى و ترتيبى فرقليدر »

قطرى ١٦

— مصر —

التون

— شريفى —

٥٥٢

سلطان محمد

بن ابراهيم خان

عز نصره ضرب فى

« رسم و خطى فنادر » مصر سنه ١٠٥٨

قطرى ٢٤ (دليكلى)

سلطان البرين

الح

وزنى ١ م ١/٤ ط .

(*) اشبه اوج كوش سكه نك طغرا لى سلطان ابراهيمك (٥٢٨) نومرولى سكه سنه

شيد ايسده فضله اوله رقى (المظفر دائماً) عباره سنه بر (سلطان) كهسى علاوه قلن شدر .

۵۵۳

« «

« «

« براز فرقی و ایوجدر »

(دلیکلی) قطری ۲۴

وزنی ۱ م $\frac{1}{4}$ ط .

کروش

— اون اچه لک —

۵۵۴

سلطان محمد
بن ابراهیم خان
عز نصره فی
مصر سنه
۱۰۵۸

سلطان البرین
الخ

(ایکی دلیکلی) قطری ۲۲

وزنی ۱۴ ط .

— پاره —

۵۵۵

عز نصره
ب
ضر مصر
سنه

سلطان
محمد بن
ابراهیم خان

قطری ۵۱

وزنی ۳ $\frac{2}{3}$ ط .

طرابلس غرب

التون

— سلطاني —

٥٥٦

سلطان محمد

ابراهيم

بن

خان * نصره

ضرب عز غرب

في

طرابلوس

سنه ١٠٧٨

در ديجي لوحه . قطري ٢٣

ضارب النضر

الخ

« كشیده ليدر »

وزني ١ م $\frac{2}{3}$ ط .

٥٥٧

« «

« «

« نقشي بشقه وداخلا قطري اوفقدر »

قطري ٢١ (دليكلي)

— نصف سلطاني — (*)

٥٥٨

سلطان محمد خان

ضرب عز نصره في

طرابلوس غرب سنه

١٠٧

قطري ١٧ (دليكلي)

وزني ٨ ط .

(*) مسكوكات عثمانيه ايچنده ايلك دفعه ضرب اولنان نصفيه التون اشو سكه در .

گموش

۵۵۹

ضرب ابلوس

ط-----

ب

غ-----

سنه

۱۸۳ [۰]

(ایبی دلیکلی) قطری ۱۹

سلطان

محمد خان

بن ابراهیم

خان

وزنی ۵ ۲/۳ ط.

باقر

— فلوس —

۵۶۰

طرابلوس

فی ضرب

۷۸ [۱۰]

قطری ۱۴

سلطان

محمد بن

[ابراهیم خان]

تونس

التون

— سلطانی —

۵۶۱

سلطان

محمد بن ابراهیم

خان * ضرب

عن نصره فی

تونس سنه

۱۰۹۱

(ایبی دلیکلی) قطری ۲۲

ضارب النضر

الخ

« کشیده لیدر »

وزنی ۱۵ ط.

جزایر

التون

— سلطان —

۵۶۲

سلطان البرین

الح

سلطان

محمد ابن ابراهیم

خان عز نصر [ه] ضرب

۱۰۷۸ فی

جزائر غرب

« یازیلی پک فنادر »

۲۲ قطری (دلیکلی)

وزق ۱ م ۴ ط .

مشار الیه سلطان محمد رابع حضرتلر ینک ابتدای جلوسلرنده
 در سعادتده کسیلان التونلر مصر التونلری کبی خط و نقشلر ینک فنالی
 وانتظامسزلی جهتجه اسکی التونلره باقرق حقیقه تعجب ایده جک
 بر حاله کلدیکی حالده او اخر سلطنلرنده ارتق بوفالغه نهایت و یرملک
 ایستیلوب طرز و هیئتلیله رسم خطلر ینک حسن انتظامه ارجاعی ایچون
 ضربخانه عامره دستکاهلری یکی بر اصوله افراغ قلمش واولا التون
 سکه لردن باشلانلمشدرکه (۵۳۹) نومرولی سکیه باقلدیغی صورتده اسکی
 التونلره نسبت قبول ایتمز بر طرزده مطبوع ومنتظم ضرب و اعماله موفق
 اولندیغی و آتسی ایچون بر اصول جدیده اتخاذا قلندیغی اکلالمقدمه در
 انحق تخمین اولندیغنه کوره اصلاحاته دور مذکورک پک نهایتده تشبث
 اولندیغی جهتله یکی اصولده پک از التون کسیلوب کموش مسکوکات
 ایسه بویولده هیسج ضرب ایدیله مبهرك بوکا اشاغیده کوریه جکی اوزره
 عهد سلطان سلیمان ثانیده ابتدار قلمشدر . بویان ایلدیکمز احوال

تاریخ لجره مضبوط اولیوب فن مسکوکاتک ارأه ایلدیکی خصوصاً تندر .
بوعصرک اسکی ویکی اصول التونلری عیارجه تمام اولوب فقط
وزنلری اکثریتله دور سابق مثللو ایکیدن بش حبهیه قدر نقصان
طوتلمشدر .

بوزمانده طرابلس غربده سلطانی التونلرک برده (نصفیه) سی ضرب
ایدلمشدرکه مسکوکات عثمانیه ایچنده نصف التونک برنجی دفعه اولوق
اوزره کسلمش اولسنه کوره خاثر اهمیت مخصوصه در . بوندن بشقه
غرب مسکوکاتنده قدیمه بعض اولدینی کبی قطع و ضرب اولندقلری
سنه نک تاریخلری وضع اولنوب بواصول بعدما اورالجه اکثریتله خیلی
وقت دوام ایلمشدر .

۸

عصر سلطان محمد رابعک عشر ثانیسی نهایتلرینه قدر دوام ایدن
مضایقه مالیه فقدان نقوددن ایلوکلدیکی درکار اولوب اولباده اجرا
قلنان تدابیر کوش مسکوکاته مضر برصورتده تأثیر ایلمشدر .

مورخلرک بویولده اعطا ایلدکلی ایضاحات و معلوماتدن مستفاد
اولدینی اوزره (۱۰۶۱) سنه سنده مسند صدارتده بولنان ملک احمد
پاشا طرفندن و یریلان امر موجبجه دفتردار وقت امیر پاشا مضایقه
مالیه چاره ساز اولوق ایچون بلغرادده و بوسنه اطرافیه ارنودلقده یوز
یکرمی یوک زیوف و خرده اقچه کسدیروب درسعاده جلب
و میخانه جیلردن دخی یکرمی بر یوک قدر قزل قریق یاره واقجه لجمع
ایتمش و بواقچه لرک (۱۱۸) عددی برالتونه تبدیل اولنوق اوزره یوز
یکرمی بیک التون تحصیل خصوصتی اصناف کتخذالریته حواله ایدرک
مدکور التونلر اله ایدلکجه صرافلره ایکشر ریاله تحویل ایتدیروب
بوصورتله حاصل اوله جق ایکی یوز قرق بیک ریال غروشک مواجه

اعطاسنی تصور ایلمش ایسه ده اجرا آتیه تشبث اولندقده (۱۱۸) زیوف
اقچه یه برالتون ویرلمسند کی ضرری هرکس اکلا یوب بناء علیه اصناف
دخی بو تکلیفی رد ایلمش دردر . (۹)

(۱۰۶۵) سنه سنده دخی البشیر پاشا صدارته تعیین اولنوب در سعاده
عزیمی ائناسنده «اون عددی بدرهم چیل اقیچه اوله رق التونی ۱۲۰
وغروشی ۸۰ اقیچه اولمق اوزره» علوفه لرینی ویره جکنی قونیه ده کی
قوللره بالواسطه وعد واستانبوله کلدکده دخی رایج لری بویه جه تنیه
وندا وتصحیح مسکوکاتی اشاعه ایتدیردی ایسه ده نه سکه یی اصلاح ونه
وعدینی انجاز ایدوب نقود اسکی حالنده محتمل قلمش وبویولده کی اعلانانی
دوچار تقبیح و تعیب اولمشدر . (۱۰)

(۱۰۶۶) سنه سی ایچنده ایسه ینه مسکوکات مغشوشه یوزندن معامالتجه
مشکلات ظهور ایتمشدر. تاریخ مذکورده هر نقدر ریال غروشلر ۸۰ واسدیلر
۷۰ اقیچه یه رایج ایدیه ده غروشلر اکثری مقصوص وپاره واقچه لر دخی
بروجه محرر کعبیار وزیوف اولقله مختکر صرافلر واصناف بیننده نقود
مذکوره عیار ومقادیرینه کوره سکه وغیر مسکوکه کی درهم ورازو ایه
النوب ویرلمکه باشلا دیغندن سکه خالصه همان مفقود حکمنه کتورلمشیدی.
دیگر طرفدن دفتر دارلرک منفعت خزینه یولنده گویا برتدیر اولمق
اوزره اله ایدیلان نقود خالصه یی ینه صرافلر انه دوشوروب مقصوص
ومغشوش اقیچه لره تبدیل وچورک وصاغ نصف نصفه مواجبه اعطا
ایتدیرملری وصاغ اولنلرک دخی اوسته لری طرفندن ینه زیوفه تحویل
اولنهرق ناقص وکاسد توزیع قلمسی واخذ واعطاده بو اقیچه لری اصناف
عدم قبول ومشتینک چیل اقیچه یی نرده بولمی دیواصراری والحاصل

(*) فذلکه لکاتب جلی جلد ۲ صحیفه ۲۷۴ وبعیا جلد ۵ صحیفه ۹۷

(**) نعمی جلد ۵ صحیفه ۴۰۴ و جلد ۶ صحیفه ۷ و ۳۰ و ۳۱ و ۳۲ Hammer 1: 10, p. 365

استانبولده رایج اوله میه حق اچهلرک طشره لردن اهل خدمت نامنه
طوبلا تدریلوب کتوریله رک اورته ده کی نقودک بونلره منحصر قالمسی
انواع شکایاتی استلزام ایلمشدر . (*)

اشبو بالاده کی تفصیلاتی درج ایتمکدن مقصدمن اوتارنخلرده کموش
سکه لرک وزن و عیارلری نه درجه لره قدر بوزلمش اولدیغنه کسب و قوف
ایچون اولوب بوده کتامزک صدینه موافقدر .

سالف الذکر مغشوش اچهلرک ترکیاتنده برثلث کموش وایکی ثلث
قلای اولدیغنی موسیو (هلن) [1] بیان ایتمشدر . مورخ (حامر) دخی
یاری یاری به کموش ایله باقردن مرکب اولدیغنی وهر تقدر بوروایتی
اولا غروش ایچون سویلمش ایسه ده اولزمان دها عثمانلی غزوشلری
هنوز کسلمیوب و کندوسی دخی بالاخره روایتی نقص ایلوب ترکیات
مذکورهی اچهلره اسناد ایدر صورتده اداره لسان ایلمشدر . [2]

وقعه نویس وقت اولان نعیا ایسه مقادیردن بحث اتمیه رک ساده جه
(زیوف) و (کعبار) اولدقلرینی سویلدیکی کبی برارالق مبالغه طریقیه
(صافی باقر اچجه) دیو مغشوشیتلرینک درجه سنی ایما ایلمشدر . (**)

عثمانلی مورخلری مذکور مغشوش اچهلری مختلف ناملر ایله
ذکر ایدیورلر . مثلا خاجی خلیفه (خرده زیوف بلغرادی اچجه)
ونعیا دخی (قلب اچجه) (قرل اچجه) (قریق اچجه) دیدکلری کبی برطاقم
حیله کار صرافلر ایله میخانه جی و سمیدجی مقوله سنک بالاعتیاد قرپوب
میدانه چیقارمغه جسارت ایلدکلری اچهلرک دخی بین الناس مشهور
اوله رق (میخانه جی) و (سمیدجی) اچجه سی مثللو مختلف ناملر و قیمتسز لکنه
دلالت ایدر تعییرلر ایله یاد اولندیغنی سویلیورلر .

(*) نعیا جلد ۶ صحیفه ۱۳۳ و ۱۳۹

[1] Ricaut cité par Belin, p. 149.

[2] Hammer, t. 10, p. 365 et 378

(**) نعیا جلد ۶ صحیفه ۱۴۶

۱۶۲۰
 وقعه نویس (راشد) که افاده سنه کوره (۱۰۹۱) سنه سنده حکومت
 کسر تقودی منع ایچون ضابطه تعیین ایتمشدر: « چونکه طشره دن کلان
 اچهلر کسبیک و قریق اولوب خزینه به کلی ضرر ترتب ایتمکه ایدی
 وشو حالده تقوده فیات مخصوصه وضعی دخی ایجاب ایدوب بعد ایوم
 ریال کلک معتاد اولان محللردن اسدی کلدکده (۱۰۰) اچجه به واسدی
 کلک رسم اولان یرلردن پاره کلدکده هر (۱۲۰) اچجه براسدی اولمق
 اوزره اخذینه سعی خزینه کوسترلمسی لازم کلانلره امر اولمشدر. » (۵)
 موضوع بحث اولان زیوف سکه لر بالاخره کاملا میداندن قالدیرلمش
 اولدینی جهتله بولردن هیچ المزه کچه میوب الحق پادشاه مشار الیهک
 اواسط سلطنتلرنده ضرب و اخراج اولنوب اولدقچه عیسارلری دوزکون
 ووزنلری امثال سابقه سنه مدوافق اچهلردن طاقمزده موجوددر.
 بو اچهلرک اون عددی واقعا بردرهم کلور ایسه ده ترکیبنده کی کموش
 اولقدره وارمه مدیغندن التونک رایجی حکومتجه دور سابق رادسنده
 طوتلمق استنلمش ایسه ده طبیعی موفق اولنه میوب (۲۰۰) وبلکه (۲۴۰)
 اچجه به قدر ترقی ایتمشدر. بو کیفیت بالاده کورلدیکی اوزره اجنبی
 غروشلرینه وضع ایدیلان فیاتلردن استدلال اولنور.

عربستان ضربخانه لرنده کسیلان کموش سسکه لرک پک قاریشق وزن
 وثقلته اولدقلرندن نه حساب اوزرینه ونه نام ایله تداول ایلدیکی لایقیله
 بیانه من. نتکم خداوندکار سابق سلطان ابراهیم زماننده دخی او یله
 ایدی. الحق بغدادده ضرب اولنان کموشلره باقینجه اسکی درهملر
 اصولنه یاخود اولقلره تقرب ایدلمک استنلدیکی اکلاشیلور.

۱۰۹۴ سنه سنده عسا کر عثمانیه نک استریا قطعه سنده بولندینی

اشناده غنايمك كثرتمدن بجنله وقعه نويس راشد افندی (*) بهر صغرك
 اوتوز اقيچه و بهر قيونك برر (ثمن) بدل ايله فروخت اولنديغنى حكايه
 ايتمىندن طولايي موسيو (بهان) غروشك كسور اتندن اوله رق (ثمن)
 نامنده دخى بر كهوش سكه بولنديغنى استدلال و بونك مورخين طرفندن
 يالكرز بر كره ذكر و تصریح اولنديغنى اتيان ايلمى واشبو (ثمن) دينلان
 سكه غروشك سكرده برى اولوب بناء عليه بش پاره قيمتى اوله جنى
 واحتمالكة (بشك پاره) لره ايتدالرى (ثمن) تسميه اولنوب انجق بونك
 براسم اوله رق استعمالى چوق وقت دوام ايلمديكى و بونكله برار
 عثمانلى غروشك سكرده بر كمرى الى يومنا هذا باقى ايدوكنى
 سويلمشدر . [1]

تبعات عاجزانه كوره (ثمن) كله مى مسكوكات عثمانيه دن هيچ
 برسكه به هيچ بروقنده علم اولمامشدر . انجق بيك قرق تاريخارنده ممالك
 شاهانه ده كليتله منشر اولان اجنبى غروشى اقسامندن بر نوع سكه به
 عثمانيلر (ثمن) نامنى و ير مشلدر . بالاده ذكرى سبق ايدن موسيو
 (تاورنيه) شرق سياحتنامه سنده ديركه : « لهستانده ضرب اولنوب ممالك
 شاهانه به نقل اولنان كم عيار ربع رياللرك عثمانيلر طرفندن مظهر رغبت
 اولديغى وسببى ايسه قطعه لر ينك اوفق اولمى ايدوكى اكلاشلمى اوزرينه
 مارسليا تجار لرى (بش سو) قيمتمده كى فرانسز سكه لر ندىن كليتله نقل
 و ادخال اتمكه باشلامشدر . عثمانيلر اشبو كوچك وشكل و قطعه لرى
 ظريف اولان سكه لره دهها زياده رغبت ايدوب و حتى بونلرى ريالك
 سكرده برى قيمتمده ظنيه سكر عددينى بر (اكو) يعنى بر ريال مقابلى
 اوله رق اخذ و قبول ايدرلر ايدى . و بونلرك اسمنه هر طرفنده (ثمن)
 تسميه ايتمشلر ايدى . بو سكه لر ممالك عثمانيه ده زياده سيله انتشار ايدوب

(*) راشد تاريخى جلد ۱ صفحه ۴۱۴

[1] Belin, p. 37.

اهالینک اوچنده بر راده سنده ضرر وزیانی (*) و تجارتك احتكاری
 اكلاشامسیله حكومتجه بو حالك منعه تثبث اولمشدر . [1]
 ایسته شو تفصیلاتدن اكلاشیلدیغی اوزره (ثمن) اطلاق اولنان سكه
 ذكر اولنان (بش سو) لق فرانسز سكه لری انواعندن اولوب بروجه
 مشروح مورخ راشد طرفندن ذكر و بیان اولنان (ثمن) لر دخی بشقه
 برشی اولیه رق مذکور سكه لردن اولدیغی جای تردد دكلدر .
 جزایرده متداول مسكوكات عثمانیه دن برده (ثمن بوجو) [2]
 برسكه متداول اولدیغی (مارسل) دن تقلاًینه موسیو (به لن) افاده
 ایلمش ایسه ده بوسكه اون اوچنچی عصر هجری مسكوكاتندن اولوب
 قدیم اولدیغی واسم مرکب اوله رق زبازد ایدوکی جهتله اشاغیده صره سی
 كلدیکی زمان کوریه جكددر .

(*) (اكو) اسكی اجنبی كوش سكه سی اولوب بزده ریال دیرل ایدی . بر
 (اكو) اوج (لیور) یعنی فرانق ایدی . هر فرانق بکرمی (صول) سو ایدر . بو صورتده
 بش (سو) لق سكه لر فرانك ربعی دیمك اولور . بوسكه لردن اون ایبی عددی بر ریال
 اولق لازم كلور ایکن اجنبی تجارتلری سكر عددینه مقابل اهلیدن بر ریال المریله
 هر کسی بهر ریالده بر فرانق متضرر ایشلر دیمكددر .

[1] Tavernier, t. VI, p. 44, 45.

[2] Marcel, tab. gén. des mon. p. 8.

مسكوكات جديده

٢٠ سلطان سليمان خان ثانی

١١٠٢ - ١٠٩٩

قسطنطینه

التون

شرفی

٥٦٣

السلطان سليمان
بن ابراهيم خان
عز نصره ضرب في

قسطنطینه

[١٠٩]

قطرى ٢٧ (ديكلى)

سلطان البرين
الخ

وزنى ١ م ١ ط .

كموش

غروش

٥٦٤

السلطان سليمان
بن ابراهيم خان
دام ملكه ضرب في

قسطنطینه

١٠٩٩

دردنچى لوحه . قطرى ٤٠

سلطان البرين
الخ

وزنى ٦ م

٥٦٥

« «

« «

« رسم خطی جزئی فرقلیدر »

قطری ٣٩

وزنی ٥ م ١٢ ط.

باقر

— مانقر —

٥٦٦

ب

ضرب فی

قسطنطنیه

١٠٩٩

دردنجی لوحه . قطری ١٩

(طغرا) (*)

(دلیکلی)

٥٦٧

« «

« «

« یازیلی براز فرقلیدر »

قطری ١٩

— بوسنه —

— مانقر —

٥٦٨

ضرب فی

بوسنه

١٠٩٩

سـنـه

قطری ١٩

(طغرا)

(*) اشبو طغراده « سلیمان بن ابراهیم المنظر داتما » عباره سی محرردر.

— سرای —

— مانقر —

۵۶۹

ضرب فی

سرای

۱۱۰۰

قطری ۱۸

(طغرا)

— مصر —

التون

— شریفی —

۵۷۰

سلطان سليمان

بن ابراهيم خان

عز نصر [ه] ضرب فی

مصر سنه

۱۰۹۹

« یازسی فنادر »

قطری ۲۳ (دلیکلی و عیاری نقصان)

سلطان البرین

الخ

وزن ۱ م .

— طرابلس غرب —

التون

۵۷۱

سلطان سليمان

بن ابراهيم

خان * نصره

ضرب عز غرب

فی طرابلس

سنه ۱۰۹۹

قطری ۲۴

ضارب النصر

الخ

(دلیکلی)

باقر

— فلوس —

۵۷۲

فلوس

طرابلوس

[۱]۰۹۹

(نقش)

تلولانی شکده در. ۸×۱۱

— تونلن —

التون

— سلطان —

۵۷۳

ضارب النضر

الخ

«کشیده لیدر»

سلطان

سلیمان ابراهیم

بن * ضرب

خان عز نصره فی

تو سنه نس

۱۱۰۰

(دلیکلی) قطری ۲۳

وزنی ۱ م .

عصر سابق او اخرنده مسکوکات عثمانیه تکمیل و اصلاح شکل و هیئتته تشبث اولندی بی ذکر و بیان ایدلمشیدی . اوتشبنک نتیجه سی اوله رق ایشته سلطان سلیمان خان ثانی دورنده اصلاحات مذکورہ تک لزومی درجده اکلانه همت اولتمش و صرہ سبله تعریف و ایضاح اولنه جنی اوزره التون کموش باقر هر جنس مسکوکاتک صورت ضرب و اعمالاری تحت انتظامه الندینی کبی بالخاصه کموش سکه لر اساساً اصول جدیدیه تحویل و افراغ قلمشدر . بناءً علیه بو عصر مسکوکات عثمانیه چه بر دور تجدد عد و اعتبار اولتمق لازمدر .

1687-
1691

مشار الیه سلطان سلیمان ثانی حضرت تارینک در سعادتده کسیلان التونلرینک عیارلری تمام اولوب تفلنلری ایسه وزن قدیم اساسی یه پک یقیندر . بونلرده انتظام رسم و خطدن بشقه قطراً دخی اسکی التونلردن فرق اولنه جق صورتده تبدلات اجرا قلنمشدر . یعنی اسکیلر اکثری یکر میدن یکر می ایکی میلیمترو قطرنده قطع اولنور ایکن بونلر انلردن بش التی میلیمترو ده کینش طوتلمشدر .

مصر ایله مغرب التونلری اسکی حالده اولوب مصر ککیلر هم عیار وهم وزنجه دیکرلری ایسه یالکز وزنجه نقصاندرلر . بو عصرده روم ایلی و اناتولی و عربستان بلدهلرینک هیچ برنده نه التون ونه ده کوش سکه کسلما مشدر .

وقعه نویس راشدک صورت افاده سندن اکلشایدیغنه کوره (*) بوزمانلرده مصر و در سعادت التونلرینه علی العموم مصرده (شریفی) دیندیکی کبی در سعادتده دخی کرک لسان رسمیده و کرک لسان عوامده کذلک (شریفی) التون اطلاق اولتمقدده ایدی . بوندن بشقه وندیگ و محار دو قه لریله تام العیار اولان قدیم عثمانلی التونلرینه (یالیز التونی) نامی ویرلمسی دخی — مورخ مومی الیهک بو اسمی برنجی دفعه اوله رق استعمال ایتمش اولسنه باقبیلور ایسه — بو تاریخدن قالمه بر تعبیر اولمق اقتضا ایدر . (**)

۲

بو دورک کوش مسکوکاتنه کلنجه : ایلك دفعه اوله رق اورویانک کینش قطردهکی سکه لرینه تقلیداً بیوک کوش سکه لر قطع و ضربنه

(*) راشد تاریخی جلد ۲ صحیفه ۱۴۷ و ۱۴۸ و ۳۹۴

(**) ایوم رسمی مسکوکات تعرفه لنده و بین الناس مایعانه (یالیز التون) تعبیری مستعملدر .

باشلانمشدركه بالاده (۵۶۴) و (۵۶۵) نومرولى سكلره باقلاقدده بونلرك طرز و هيئتلى اكلاشيلور .

بوسكلر ۸۳۳ عيارنده و ۶ درهم وزننده و ۴۰ ميليمترو قطرنده اولهرق كسلوب اجنيدن مأخوذ اولان (غروش) ناميله تسميه اولمشدر . واقعا مورخلك هيچ بريسى قننى تاريخده برنجى دفعه اولقى اوزره عثمانلى غروشى قطع اولنديغنه دائر معلومات و يرميوب يالكر وقعه نويس راشد اقدى ۱۱۰۸ سنه سننده اجنبى غروشلى الغا و پرينه طغرالى غروشلى اخراج اولنديغنى ايلك دفعه اولهرق سويلمش ايسهده الله بولان سائف الذكر عثمانلى غروشلى تاريخ مذكور دن اول يعنى ۱۰۹۹ سنه سننده كسامش و بوندن مقدم ايسه اصلا عثمانلى غروشى كورلماشدر . بناء عليه عثمانلى غروشنىك ابتدا ميدانه چيقيشى بودورده در . جودت پاشا حضر تارى دخی تاريخارنده «سلطان سليمان ثانی عصرنده التى درهم وزننده غروش كسلدى .» (°) ديمشدركه — مشار اليهك بوروايتى مؤلفين قديميك اقوالنه مستند اولسه بيله — فن مسكوكات بو صورتى تأييد و اثبات ايدييور .

موضوع بحت اولان جديد سكلرك مأخذ اصلينى يعنى مسكوكات اجنيدن قننى جنس سكهيه تطبيقاً كسلديكنى تدقيق و تحريدن اول بوزمانه قدر ممالك محروسه عثمانيهده جارى و متداول اولان اجنبى غروشلىينه دائر بعض معلومات اعطاسى مناسب كورلماشدر .

اجنيدن مأخوذ اولديغى اسمندن معلوم اولان (غروش) اوائل سلطنت سنيدهه بياض و قزىل نامريله ايكى نوع اولهرق استعمال اولنور ايدى . (قزىل غروش) التون سكهيه اطلاق اولنوب بو تعبير اسلاو

وسائر بعض اجنبی لساننرندہ مستعمل اولدینی خالدہ عینیلہ عثمانیلیرجه دخی زبازرد اولمشدر : نتمک ۷۹۵ سنهسی ربیع الاولی تاریخیلہ سلطان بایزید اول طرفندن افلاق پرنسی (پترومیرجه) یه خطاباً صادر اولان برات عالیده « پرنس هر سنه خزینہ خاصه مزه مملکتی اچقه سیله ۳۰۰۰ (قزیل غروش) ادا ایتیمی مشروطدر . « دیو محرر اولسنه کوره (*) غروش نامنک ده اوزمانلر اوروپادن شرقه گلش اولدینی وبو اسم ایله مسمی نقودک ممالکده موجود ورسماً جاری ایدوکی ظاهر اولور .

غروش کلہسی اوزمانلرده دخی یالکر اخذ اولندینی وقت دائماً کموش سکہ معناسنی افاده ایدر ایدی . ترکیجه ده بویله اولدینی کبی السنہ اجنبیه ده دخی صورت استعمالی بونک عینی ایدی .

(غروش) لفظی فی الاصل اون اوچنچی عصر میلادینک اوانلندن برو قلمش وبالاخره تعمیم ایتیش بر تعبیردر . فرانسه قرالرنندن (سن لوی) زماننده مسکو کاتک اصلاحیه یکی اصولده ویوکسک عیارده اخراج اولسان کموش سکله (غروتورنوا) *gros tournois* « تورنوس غروسوس *tournus grossus* » تسمیه اولندی . اشویکی سکله بتون اوروپاده انتشار ایدرک ارتق اون دردنجی عصر میلادیده پیدر پی (بوهمی) (لهستان) و (مجارستان) ودها صکره انکلتره و ممالک سائرہ غروشلی عالم تداولده کورلمکده باشلادی .

اشبو سکہنی قبول ایدن اقوام مختلفه « غروسوس *grossus* » کلہسنی کندو لسانلرینه شکل اصلینسی تامیله محافظه ایدر اخذ ونقل ایتیکله برابر ازچوق تعبیرات لفظیه اوغرا تمشلردر . مثلاً ایتالیانجه « غروشو *grosso* » اسلاوجه « غروچ *grosz* » مجارجه « غاراش *garache* » و المانجه « غروشن *groschen* » و ترکیجه ده « غروش » مصرده دخی تعریب ایدیلهرک « قرش » وحتی جمعی « قروش » اولمشدر .

«غروسوس» کلمہ سنک عثمانی لسانیہ المان واسلاو لسانندہ کی شکل و تلفظ لری پک مشابہ اولسنہ باقیور ایسہ خداوندکار غازی سلطان مراد اولک بوسنہ و صربستاندہ کی سفر لری ہنکامندہ اورالردہ جاری اولان اسلاو و المان سسکہ لری نک ممالک شرقیہ یہ نقل و ادخالہ برابر اسمنک دخی مذکور ملترک تلفظ لری کی قبول اولنمش اولدیغی احتمالات قویہ۔ دندر . و سلطان ییلدیرم بایزیدک سالف البیان برات عالیسنده (غروش) نامنک اولہ جہ ذکر ایدلسی دخی بوکا دلیل کافیدر .

ہر نقدر اهل صلیب طرفندن ارض فلسطیندہ کسدیرلمش اولان غروسوسلرک ممالک عثمانیہدہ اک اول میدان تداولده انتشار ایتدیکی بعض مؤلفر طرفندن بیان ایدلمش ایسہدہ بوروایت پک ضعیف اولوب چونکہ بدایت ظهور دولت علیہدہ او طرفلرہ ہیچ کیدلماش و مناسبت تجاریہ دخی بولنماش ایدی .

§

قدیمہ ممالک شاہانہدہ تداول ایدن غروشلرک بر جنسندن عبارت اولدیغی بعض مورخلرک افادہ لرنندن اکلاشیلور . سلطان سلیم اول عصرندہ برنجی دفعہ اولہرق غروشک رانجی سویلیان صولاق زادہ « اولتاریخدہ غروش ۴۰ وارسالانی ۳۵ اقیچہ کچر ایدی . » (*) دیمسنہ کورہ بری یالکز (غروش) و دیگر (ارسالانی) نامیلہ ایکی نوع غروش متداول اولدیغی و برنجیمی ایکنجیسندن قیمتلی بولندیغی استدلال اولنیور .

یالکز غروش نامیلہ یاد اولنان سسکہلر اکثریتہ المانیہ طالاریلری اولوب بونلر طقوز درہم وزنندہ ایدی . حتی ۱۰۴۷ سنہسی وقوعاتی صرہسنده مررخ (نعیا) ہر غروشک طقوز درہم سیم خالص اولدیغی بالمناصبہ سویلمشدر . (**)

(*) صولاق زادہ تاریخی صحیفہ ۳۴۶

(**) نعیا تاریخی جلد ۳ صحیفہ ۳۰۷

اشبو غروشله بعضاً ساده جه (ریال) وکاه (ریال غروش) (*)
 دخی اطلاق ایتلشدرد . بوندن بشقه وقتيله خالص العیار درهمله عربار
 طرفندن «دراهم سودا» دیندیکی کبی مذکور غروشلهک تام عیارده
 بولندیغنه دلالت ایتک اوزره «قره غروش» ناميله دخی یاد اولندیغی
 واردر . حتی مجار قرالغنه نصب اولنان سابق قورص قرالی (توکلایمره)
 ایله ۱۰۹۳ تاریخده یاپیلان عهدنامهده ویرکونک قرق بیک (قره غروش)
 اوله جفی تصریح قلنشدرد . (**)

سیاح موسیو (تاورنیه) دیرکه : «ممالک محروسهده (قره غروش)
Richdale d' Allemange) المانیا طالاریلرینه ویالکز اسپانیه نک ریال
 یاخود اکولرینه و (ارسلانی) دخی (*Lion d' Hollande*) اوزرنده
 ارسلان رسمی بولنان فلمنک دولارلرینه اطلاق ایدیور ایدی . ربع
 ونصف وچفته ریالرد دخی متداول ایدی . [۱]

ممالک دولت علیهده عادتاً برصفت رسمیت قزانمش اولان سالف المذکر
 ارسلا نایله (اسدی) و (ارسلانی) غروش دخی دیرلر ایدی . بالاخره
 اسکی شرفی غائب ایتمش ایسهده استعمالده اسمی باقی قالوب الی التمش
 سنه اوله قدر مصرده بو ناملر زیاترد ایدی . بونک وزنی سکر بچق
 درهم اولوب ۱۱۳۸ سنه سی تعرفه رسمیه سنه دخی بویله جه داخل
 ایدلشدرد .

زمان اخیرهده ده برطاقم سکرلر حساباتده معتبر اوله رق میدان
 تداولده کورلمکه باشلامشدر . فرانسه قرالردن اون برنجی (لوی) نک
 اوزرنده (کونش) رسمی بولنان ریالری اسم اصلیسيله یعنی (سولیا
 ریال غروش) یاخود ساده جه (سولیا غروش) ناميله یاد واستعمال اولندیغی

(*) نعیما تاریخی جلد ۲ صحیفه ۳۴۱

(**) راشد تاریخی جلد ۱ صحیفه ۳۸۶

[1] Tavernier t. VI, p. 45.

کبی جنوبی ایتالیا ممالک کندن اولوب مقدملری بالدفعات دولت عثمانیه طرفندن استیلا اولنان (پولیا) ریاللری دخی اسم مخصوصنه ینه غروش کلمه سی علاوه سیله (پولیا غروش) دیو تداول ایدر ایدی. وقس علی البواقی. اشبو پولیا وسولیا ریالریله سائر بعض اجنبی سکه سی اسامیسی دخی سالف الذکر ۱۱۳۸ تعرفه سنده ذکر ایدلمشدر. (*)

ایشته اجنبی غروش لرندن ممالک عثمانیه ده قدیماً جاری اولانلرک باشلیجه لری اشبو تعداد اولنان سکه لر اولوب غروشک اقیچه ایله اولان رایجی ایسه التونه نسبتله بدایه ثلث و صکره لری نصف درجه سنده نقصان ایدی. اسدی غروش دخی ریال غروشه نسبتاً سکرده بردون قیمته ایدی. مثلاً التون ۶۰ اقیچه ایسه غروش ۴۰ و اسدی ۳۵ اقیچه و صکره لری التون ۱۶۰ اقیچه یه اولدینی وقت غروش ۸۰ اسدی ۷۰ اقیچه یه اولور ایدی.

§

بالاده کی ایضاحات غروش حقنده بر معلومات مجمله استحصاله کافی کورندیکندن شمعی عثمانلی غروش لرینک سبب ظهور یله مأخذینه نقل کلام ایده جکز : اجنبی غروش لرینک کسری ی یعنی یرلی نقوددن قیمت متقابله سنی تشکیل اتمک ایچون التونلرده اولدینی مثللو بدایه اقیچه استعمال اولور ایدی. بر غروش ایچون اقتضا ایدن اقیچه نک عددی پیاسه یه ودها طوغریسی اقیچه عیارینک احوال وکیفیاتنه کوره تخلف اتمکده ایدی. اوائله اولدغجه ایو حالده کیدن اقیچه لر پک از زمان مروریله عیارجه اولمسه بیله حجم و قطعجه تدریجاً کوچلمکده باشلا یوب بوصورتله قیمت حقیقیه سنه عارض اولان نقصان سببیه بعض تدابیر اتخاذ یعنی اونلق اقیچه لر و پاره کبی سکه لر اخراج اولنش

(*) راشد ذیلی کوچک چلبی زاده تاریخی صحیفه ۳۱۰

ایسه ده بونلر دخی دوچار اغتشاش اوله رق احتیاجات وقت وزمانه کفایت ایده مسدیکندن داخل ممالکده جاری و تحلفاتدن عاری اوله رق خارجی و داخلی معاملات تجاریه یه اساس اتخاذ اولنق و بوجهله نسبت نقود تعیین قلمق اوزره اجنبی برسکه نک تحری و انتخابنه لزوم کورنمشدر. وقتیه بو خدمتی ایفا ایدن اک زیاده المانیا طالیلریله اسدی غروشلر اولوب فقط ۱۰۱۵ تاریخلرندده دولت علیه ایله عقد مصالحه و کلیتلو تکالیف نقدییه تأدییه ایتمش اولان المانیا امپراطوری برنجی (ماتیس) نامنه اخراج اولنان طالیلرک بالاخره ممالک عثمانیه ده تداولی دیکر مسکوکات اجنبیه یه غلبه ایدرک عصر سلطان سلیمان ثانییه ایسه پک زیاده تکثیر ایتمش ایدی. بونلرک وزنلری المانیانک اسکی طالیلرندن وریال واسدی غروشلردن ایکی بچق و اوچ درهم نقصان یعنی ۶ درهم و بعضاً ۶ درهم ۴ قیراط (۱۹,۲۴ - ۲۰,۰۴ گرام) ثقلتنده اولوب عثمانلی غروشلری ایچون بدایه نمونه و اساس اوله رق بونلرک قبول و انتخابی مناسب کورلمش و بوک سبب ایسه وزن و حجملرندده کی اعتدال کیفیتی اولق لازم کلوب واقعا موازین و مقادیری اودرجه تدنی و تناقص ایتمش اولان سکه لردن وهله اک بیوک و اغیر مسکوکاته تحویل و تبدیل اصول ایتمک مشکل کورینه چکی جهتنه بو بایده مقیاس معتدل تحریسی احوال طبیعه دن بولنمشیدی.

مع هذا سکر اون سنه صکره التي درهمک اشبو یکی غروشلردن **دها اغیرلرینک** قطع و اخراجی ایجاب وقت و حاله موافق کورنمش و غروش نامی انلره و یریلوب اسکی غروشلرک اسملری (زولته) یه تحویل اولنله رق پاره نک اضعافسندن اولق اوزره ابقا و غروشک دها سائر اقسام و کسورانی ترتیب و اخراج قلممشدرکه بو بایده کی تفصیلات آتیا محالنده کوریله جکدر.

1606

1687
10
1697

پادشاه مشار اليهك نامنه اقيچه لر دخي كسلمش اولديني دركار اولوب
حتي جلوسلري عقينده ضربخانه عامريه توديع اولنان كوش كولچه لر دن
۵۵۴ كيسه اقيچه ضرب ايدلديكي مورخ راشدك افاده سيله مثبت ايسه ده (*)
بو اقيچه لر دن المزه كچورمكه موقوف اوله مدق . مع مافيه بو دورده
مسكوكانه رسماً وضع اولنان قيمت لر دن اكلاشديغنه كوره اقيچه لر جه اصول
قديمه دن انحراف اولنه ميوب وزنلري بك خفيف يعنى هرري اوچ حبه
قدر اوله رق يكرمي عددی همان بر درهم كوشه مساوی اولمق لازم كاور .

۱۱۰۲ سنه سی ايچنده تدابير ماليه جمله سندن اولمق اوزره رايح
اولان نقود ايچون جنسنه كوره حكومت سنيه جه فيات وضع و تقديرينه
لزوم كورينوب ايكي صورته ترتيب ايدلمشدر : شويله كه خزينه عامريه
ايراد اوله رق اخذ و تحصيل اولنان نقود اولديني اولديني كبي قيمت
حقيقه سيله و خزينه دن صرف و اعطا اولنه جق و بين الناس تداول ايدمك
انواع نقودك قيمت موضوعه ايله رواجي امر و تنبيه قلمشدر . (**)

فيات جدولی

جنس نقود	قيمت حقيقه	قيمت موضوعه
غروش	۱۲۰	۱۶۰
شريف التون	۲۷۰	۳۶۰
يالدیز التونی	۳۰۰	۴۰۰
پاره	۰۰	۴
مانغر	۲	۱

شوفيات جدولنده محرر اولان يالديز التونلري و نديك دوقه سيله

(*) راشد تاريخي جلد ۲ حقيقه ۳۸

(**) راشد تاريخي جلد ۲ حقيقه ۱۴۷

تمام اووزن و عیارده اولان اسکی عثمانلی وسائرہ التونلری اولوب شریفیار
ایسه نقصان اولمغله فیأتجه دخی یوزده اون نسبتده دون بولمشلردر .

۸

پادشاه مشار الیهک باقر مسکو کاتنه کلنجه : بو یابده دخی اجرای
اصلاحات اولندیخی کوریلور یعنی بهر باقرک مقدار وزنی تعیین اولندیخی
کبی شکل و هیئتلی دخی تنظیم و باقر سسکه ایچون برنجی دفعه اولمق
اوزره طغرای هایون وضع ایدلمش و هر حالده قدیمده کورلدیکی وجهله
عدم اطراد و انتظامدن قورتارلمشدر .

برقیه خالص باقردن ۸۰۰ عدد (مانغر) (*) قطعی قرارلشدیرلمشدر که
بهر مانغرک وزنی یارم درهم اولمش اولور فقط ایچنده ایکی اشاغی اوچ
قیراط یوقارو ظهور ایدنلری واردر .

اشبو مانغرلرک قطع و ضربنی ایچون استانبولده طوشان طاشی نام محله
مخصوصاً بر ضربخانه بنا ایدلدیکی (***) و تسهیل و تسریع اعمالات ایچون
بعض استادلرک ایجاد ایدلرکی چرخلر ایله قطعنه مباشرت اولنوب بروجه
قرار یومی کلیتو مانغر کسلدیکنی مورخ راشد نقل ایتمکده در .

برسنه صکره یعنی ۱۱۰۰ تار ایچنده کوریلان لزوم اوزرینه نفس
سرای بوسنده دخی بردارالضرب تأسیسیله مانغر قطع و ضربنه امر عالی
صادر اولمشدر . اوراده کسسیلانلردن بعضیلرینک اوزرنده (سرای)
و برطاقنده (بوسنه) نامی یازلمشدر .

اهمیت مخصوصه تحتنده اوله رق اشبو باقر سسکه لرک ضربندن

(*) مورخ راشد مانغرک ایلانسی (منقر) یازمشدر .

(**) طوشان طاشنده ضربخانه اتحاد اولنان محل زمانزده مخروقی زاده لر
تصرفنده بولنان عرصه در که زیر زمینده ایوم کرلر و فرون وسائرہ ائاری موجوددر .
بورامی قحدن اول روملر زمانده ضربخانه محلی اولدیخی حالده ترک ایدلمشیدی .

و خصوصیه کلیتوجه اخراجیدن مقصد تمادیء اسفار سببیه خزینه نك
تخفیف مضایقهء حاله خدمت ایچون اولوب بناءً علیه ابتدای ظهورنده
بهر ایکی مانغر براقچه و برسنه صکره دها زیاده منفعت حصولی ایچون
فیاتی تزید اولنه رق برمانغر براقچه قیمتنده رایج اولمق اوزره اعلان
قلندی . (۰)

مانغر لرك در سعادتده و خصوصیه بوسنه قطعه سنده کثرتله کسـیـاوب
بتون مملکتده منتشر اولمسی واقچه ایله مساوی فیات وضع اولمسی
حسبیه بین الناس اخذ و اعطاده صاغ و چورک یعنی باقر و کوش مقاوله سی
عقدینه و مال صندوقلرنجه دخی ویرکولری برثلئی التون و دیگر ایکی ثلئی
کوش و باقر اولمقی اوزره قبولنه مجبوریت حاصل اولمشیدی . [1]

(۰) راشد تاریخی جلد ۲ صفحہ ۵۲ و ۶۱ و ۸۰

[1] Hammer, t. XII, p. 311

٢١ سلطان احمد خان ثانی

١١٠٦ — ١١٠٢

— قسطنطينيه —

التون

— شريفی —

٥٧٤

السلطان احمد
بن ابراهيم خان
عز نصره ضرب في
قسطنطينيه

١١٠٢

دردنجي لوحه . قطري ٢٩

سلطان البرين
الح

وزني ١ م ١ ط . (دليكلي)

٥٧٥

« «

« يازيلري ايتجه و نقشي فرقليدر »

قطري ٢٩

وزني ١٥ ط . (ايبي دليكلي وكسيك)

كموش

— غروش —

٥٧٦

سلطان احمد
بن ابراهيم خان
دام ملكه ضرب في
قسطنطينيه

١١٠٢

قطري ٢٩

سلطان البرين
الح

وزني ٦ م ٢ ط .

— اچقه —

٥٧٧

عز نصره
[ضرب] ب
قسطنطنيه
قطرى ١٢

سلطان
احمد [خان]
بن ابرا [هيم]
وزنى ١ ٣/٤ ط .

باقر

— مانغر —

٥٧٨

ضرب في
قسطنطنيه
١١٠٢
قطر ١٩

(طغرا) (*)

— مصر —

التون

— شريفى —

٥٧٩

سلطان احمد
بن ابراهيم خان
عز نصره ضرب في
مصر سنه
١١٠٢

سلطان البرين
الخ

« يازيسى غايت فنادر »

قطرى ٢٥

وزنى ١ م ١ ط . (دليکلى)

(*) اشبو طغراده « احمد بن ابراهيم المظفر دائما » ياز ييدر

مشارالیه سلطان احمد ثانیك مدت قلیله سلطنتاری آواننده در سعادتده
ایکی نوع التون سکه ضرب اولنوب بونلرک بکدیگرندن ایکی قیراط فرقلری
واردر . غروشلر سلطان سلیمان خان ثانی غروشلرینک رسم ووزننده
کسلمشدر .

مانغرلر دخی عینیه شهر یار سابق مانغرلری شکل واصلنده
ضرب اولنمشدر .

پادشاه مشارالیهک در سعادت و مصردن غیری هیچ بر طرفدن قطع
وضرب اولنمش سکه لینه تصادف ایدیه مامشدر .

٢٢ سلطان مصطفى خان ثاني

١١١٥ - ١١٠٦

قسطنطينيه

التون

— شريفى —

٥٨٠

السلطان

مصطفى بن محمدخان

عز نصره ضرب فى

قسطنطينيه

١١٠٦

سلطان البرين

الخ

وزنى ١ م $\frac{2}{3}$ ط . (دليكلى)

قطرى ٣

جديد اشرفى التونى

٥٨١

— حفته —

(طغرا) (*)

عز نصره ضرب فى

قسطنطينيه

١١٠٦

سلطان البرين

الخ

وزنى ٢ م $\frac{1}{3}$ ط . (دليكلى)

قطرى ٢٨

(*) اشبو طغراى شريفك دروننده «مصطفى بن محمد خان المظفر دائما»

٥٨٢

— تك —

« «

« كنيش قطعه ده »

دلیکلی قطری ٣٠

« «

وزنی ١ م $\frac{3}{4}$ ط.

٥٨٣

« «

« اوفق قطعه ده »

بشجی لوحه قطری ٢٠

« «

وزنی ١ م $\frac{1}{4}$ ط.

کوش

— غروش —

٥٨٤

السلطان

مصطفى بن محمد خان

دام ملکه ضرب فی

قسطنطینیہ

١١٠٦

قطری ٤١

سلطان البرین

الخ

وزنی ٦ م ٤ ط.

٥٨٥

« «

« نقشی فرقلیدر »

قطری ٣٨

« «

وزنی ٦ م ط.

عباره سی محرر در . اشبو عصرک ذیلندہ طغالی التونلره دائر اولان ایضاحاته
مراجعت اولنه .

— نصف غروش —

۵۸۶

« « (۵۸۴) نومرونك عيدير .
وزنی ۳ م $\frac{1}{4}$ ط . قطری ۲۸

۵۸۷

« « « «
« نقشی بشقه در »
قطری ۲۶

۵۸۸

« « « «
« نقشی فرقلیدر »
وزنی ۲ م $\frac{1}{4}$ ط . قطری (دلیکلی) ۳۰

— ربع غروش —

۵۸۹

سلطان البرین الخ
(طغرا) دام ملکه ضرب فی قسطنطنیه
« درونی نقوشه مزین »
۱۱۰۶
وزنی ۱ م $\frac{1}{4}$ ط . قطری (دلیکلی) ۳۰

کیر باقر

۵۹۰

سلطان البرین الخ
السلطان مصطفی بن محمدخان
دام ملکه ضرب فی قسطنطنیه
۱۱۰۶
وزنی ۵ م ۱۲ ط . قطری ۳۶

— پنج —

۵۹۱

قطری ۳۸

اردوی هایون

التون

— جدید اشرفی —

۵۹۲ (*)

(طغرا)

ضرب فی

اوردوی هایون

سنه ۱۱۰۶

بشنجی لوحه . قطری ۲۰

سلطان البرین

الح

وزنی ۱ م $\frac{1}{3}$ ط . (دلیکلی)

— ادرنه —

التون

— جدید اشرفی —

۵۹۳

(طغرا)

عز نصره ضرب فی ادرنه

سنه ۱۱۰۶

قطری ۲۱

کوش

۵۹۴

« «

ادرنه

سنه ۱۱۰۶

قطری ۲۸

۵۸۴) نومرونک مشابهدر .

وزنی ۶ م

(*) بو التون نادر بولنور سکه لر دندر . مسکوکاتک محل ضربنه مخصوص جدوله

مراجعت اولنه .

٥٩٥

« « « «
«نقشى فرقليدر»
وزنى ٥ م ١٢ ط . قطرى ٣٨
— نصف غروش —

٥٩٦

« « « «
بشجى لوحه . قطرى ٢٨
وزنى ٣ م ١ ط .

ازمير

التون

— جديد اشرفى —

٥٩٧

(طغرا) سلطان البرين
عن نصره ضرب فى الخ
سنه
ازمير ١١٠٦
قطرى ٢١
وزنى ١ م ١ ط .

٥٩٨

« « « «
«شكل ونقشى يشقهدر»
بشجى لوحه . قطرى ٢٥
وزنى ١٤ ط . (دليکلى)

كموش

— غروش —

٥٩٩

« « « «
ازمير (٥٨٤) ك عينيدر .
قطرى ٣٨
وزنى ٦ م ٤ ط .

— نصف غروش —

۶۰۰

«
قطری ۲۸«
وزنی ۲ م ۱۵ ط.

— ارضروم —

کروش

— غروش —

«
«

ارض روم

قطری ۳۹

۶۰۱

(۵۸۴) ك عينيدر .

وزنی ۶ م ۵ ط.

— نصف غروش —

۶۰۲

«
قطری ۳۱«
وزنی ۲ م ۱۴ ط.

— مصر —

التون

— شریفی —

۶۰۳

[سلطان]

مصطفی بن

محمد خان

عن نصره ضرب فی

مصر سنه

۱۱۰۶

سلطان البرین

الخ

« یازیلری غایت فنادر »

بشچی لوحه . قطری ۲۵

وزنی ۱ م ۱ ط. (دلیکلی)

— جدید اشرفی —

۶۰۴

سلطان البرین

(طغرا)

الع

عز نصره ضرب فی

مصر سنه ۰۰۰۶

قطری ۲۲

(دلیکلی)

کروش

— پاره —

۶۰۵

سلطان

[عز نصره]

مصطفی بن

ب ۵۵ ب

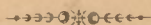
محمد [خان]

ضرب مصر

سنه ۶ [۱۱۰]

قطری ۱۶

وزنی ۳ ۴ ط.

مشارالیه سلطان مصطفی خان ثانی سریر آرای سلطنت عثمانی اولدقدن
 صکره ایکی سنه قدر مدت ضرب اولنان التون مسکوکاتی (۵۸۰) نومروده
 کوسترلمش اولدیفی اوزره (شریفی) تعیر اولنان دور سابق التونلر ینک
 عینی اوله رق کسلمشدر . اندن صکره یعنی ۱۱۰۸ سنه سنده حکومت
 سنه جه کوریلان لزوم اوزرینه ذکر اولنان التون سکه لر تجدید قلمشدر .
 وقعه نویس راشدک بوبابده ویردیکی ایضاحاته کوره : استانبولده
 قطع اولنان شریفی التونلر ایله مصرده کسیلان التونلر یننده درهم
 وعیارجه تفاوت کلی اولدیفی حالده رایجی مساوی طوتلدیفندن اهل
 تجارت استانبول التوتنی دوشوروب مصر وسائر محله ده کوتوردکلری
 جهتله دست تعامل وتداولده کی خالص التونلر کسب ندرتله ناقص الوزن

ومغشوش العیار اولان مصر التونلری تکثر ایتمسینه منبی حکومت سنیه بوحالک اوکنی الموق اوزره بعدما ضربخانه عامروده ینه اولکی وزن وعیار ایله مسبوک و فقط طغرای غرای هایون ایله مسکوک اولهرق اوچر یوز آقچهیه رایج وخزیننهجه دخی کذلک بوحسابله قبولی جائز اولوق اوزره جدید التونلر اخراجنه قرار ویرمش و بناءً علیه اشبو جدید التونلرک مقداری تکثر ایدنجیه قدر مصر واسکی استانبول اشرفیلریله تونس وجزایر التونلردن واهل خدمتک طشره لردن درسعاده کتوره جکلری وتجار بیننده تداول ایدن مخلوط ویوز عددی یوز اون درهم التون اعتباریله رایج اولان مسکوکاتک طوغریجه ضربخانه عامریه کتوریلوب قال اولدقدن صکره طغرای شریف ایله قطع وضربی وادرنه وازمیرده دخی مخصوص ضربخانهلر احداثیله درسعادته کسایلانلرک عینی اولهرق طغرای التونلر اعمالی خصوصلرینه اراده سنیه شرفصدور ایتمشدر. (*)

مصر ده دخی اشبو جدید طغرای التونلردن ۲۲ عیارنده ویوز عددی یوز اون بش درهم وزننه مساوی اولهرق سکه کسلمسی ضمننده سنه مذکورده مصر والیسی بولنان ذاته اوامر لازمه اعطا بیورلمشدر . [1]
مورخ راشد بوجه مشروح تجدید مسکوکاتدن طولایی خزیننه جلیلهجه نفع کلی حاصل اولدیغنی وخصوصیله ارسالیله اولهرق مصردن سنه مذکورده ایچنده کلان شریفی التونلرک وزن وعیارینی تطبیق ایچون ضربخانه عامروده سکه جدیدیه تحویلنده ایکوز کیسهده یتمش سکر کیسه نقصان تبین ایدرک مصر ضربخانه امینی تجریم وشوصورتله آتیبی ایچون واردات دولت ضرردن وقایه وتأمین ایدلدیکنی بیان و (حامر) دخی مذکور مصر اشرفیلرینک بهری قیمت اصلیهدن یوزده درت قدر نقصان اولدیغنی حساب ایتمشدر .

§

(*) راشد تاریخی جلد ۲ صحیفه ۳۸۳ و ۳۹۴

[1] Hammer, t. XII, p. 409. A 434.

سالف الذکر یکی التونلر بر قاج نوع اوله رق چیقارلمشدر. بر طاقمی اسکی شریفیلر کبی کنیش و بر طاقمیده کوچک و طار قطرده اعمال و بونلردن بشقه التون مسکوکاتده ایلمک دفعه اولمق اوزره چفته التون یعنی ایکی قات وزنده سکه لر دخی اخراج قلمشدر. انجق بونلرک هیچ بر یسنده و زناً مطلوب اولان اطراد کوریه میوب جزوی اولسون نقصان ظهور ایدیور. بو کیفیت هر فصلسه بر عادت حکمنه کیرمش و یاخود اصول اعماللری لایقیه اصلاح ایدیله مامش اولمسندن طولایی سنین اخیرده دخی دوام ایتمش بر حال اولغله بونک تدقیقندن صرف نظرله اشبو جدید التونلرک حائر اولدقلری علامت اساسیه جهتیله مسکوکات قدیمه عثمانیه میاننده حقیقه بر محل مخصوص تعیین ایتمش و آتیبی ایچون دخی نمونه امتثال اولمش اولدیغی بیان ایدرز.

بوزمانه کلنجیه قدر طغرالی هایون یالکز کوش مسکوکات اوزرینه نقش اولنور ایکن اشبو تاریخده التون سکه لره دخی ضرب اولنسی فن مسکوکات عثمانیه جه باشلوجه بروقه درکه صفوت اصلیه سنی محافظه مقصد ظاهر یسنه استناداً التونلره اونوع یعنی طغرالی سکه شاهانه ضربیه بر علامت فارقه منتظمه اتخاذا قلمشدر.

اشبو یکی طغرالی التونلره (جدید اشرفی) نام رسمیه ویرلدیکی کبی بین الناس ساده جه (اشرفی) و یاخود (طغرالی التون) دخی دیندیکی مورخ راشدک روش افاده سندن اکلاشیلور.

اولجه دخی خامه کذار بیان اولدیغی وجهله در سعادتده التون مسکوکاتک اسامیه علی الاکثر مصدرن سرایت ایدرک تسمیه قنور و غریبه دن اوله رق استانبولده یکیدن یکی به اخراج و بر اسم مخصوص ایله یاد اولنان التونلر مصره کیدر کتمز تبدیل نام ایلر ایدی. مثلاً: سلطان سلیمان و احمد خان ثانیلرک التونلرینه بوراده (شریفی) دینسدیکی حالده مصرده (اشرفی) دینش و سالف الذکر یکی طغرالی التونلره استانبولده

مصرفدن اخذ ایله بو دفعه (جدید اشرفی) تعبیر اولسدیغی حالده مصره ادخال واوراده ده عینی ضرب و اعمال اولنور اولنمز اشرفی اسمنی غیب ایدرک (زر محبوب) تسمیه اولمشدر .

شبهه سز مذکور التونلرک شکل و قطعهلری مطبوع و محبوبه مخصوص بالمله اوصافی جامع بولمنسه یعنی برطرفنده عنوان شهریاری و دیگر وجهنده محل ضربیه تاریخ جلوس سلطانی غایت کوزل رسم خط ایله ترتیب و تحریر و بونک بالاسی برصورت منتظمه ده کشیده اولنان طغرای پادشاهی ایله ترین و مناسب محلله کوزل کوزل نقشلر دخی ترسیم قلمش و عیارلری دخی مطلوبه موافق بولنش اولسنه مبنی بونلره زر محبوب نامی ویرلمسی واقعا پک بجادر . بواسم پای تحت سلطنت سنیده ایسه آتیا کوره جکمز و جهله سلطان احمد ثالث زماننده کسیلان التونلرک بر نوعیه اندن صکره کی و قتلرده او وزن و طرزده قطع اولنان التونلر ایچون قبول اولمشدر .

کذک ۱۱۲۸ تاریخده اخراج اولنان (جدید زر استانبول) نامنده کی التونلر دخی مصره نقل اولندقدده اولا (زنجیرلی) و صکره لری (فندق) و یاخود (فندق) نامنه تبدیل قلمش و بالاخره بونام مرکز سلطنتده مذکور زنجیرلی التونلر ایله سنین اخیرده ینه اوشکلده کسیدیرلمش اولان التونلره علی العموم علم اولمشدر .

۳

بو عصرک کموش سکه لرندن طاقمزده بولنان غروشلر عینی عهد سلطان سایان تأییده اتخا اولنان وزن و اصولده اولوب بالاده صره سیله کوسترلدیکی اوزره بونلرک نصفیه و حتی ربیعهلری دخی ضرب اولمشدر . ادرنه وازمیرده التون کسلمک اوزره کشاد اولنان ضربخانه لرده کموشلر دخی قطع ایتدیرلیدیکی کبی ارضروم شهرنده کذک برضربخانه

اچیلوب اوراده غروش واقسامی کسدیرلمشدر . مذکور شهرلرده قدیمدن دارالضربلر وار ایدیسسهده خیلی وقتدر ترك ایدلمش واسکی اصوله بولتمش اولدیغندن بودفعه اصلاح واصل جدیده اوزره دستکاهلر وضع اولتمشدر .

بودورده ممالک محروسهده خصوصیه پای تخت سلطنتده متداول اولان مسكوكات اجنبیه اکثریتله (اسدی) یعنی ارسلانلی ریاللر ایله عثمانلی غروشلیرنک ماخذی اولان وبالاده تفصیلاً ذکر ی سبقت ایدن (ماتیاس) طالریلرینه منحصر اولمسیه واسدیله طالریلردن ده اغير وزنده بولتمسیه بواکی جنس سسکه نك یکدیگرندن تفریقی ضمننده برنجیسنه سابقده اولدیغی کبی (اسدی غروش) وایکتجیسنه دخی (زولته) تعبیر اولتمشیدی . بناءً علیه طالریلر وزننده بولنان اسکی عثمانلی غروشلیرنه دخی (زولته) نامی ویریلوب ده اغير یعنی ریاللر وزنده اوله رق اخیراً ضرب اولنان کوشلره غروش اطلاق اولتمشدر .

۱۱۰۸ سنه سنده حکومت سنیه هم اجنبی کوش مسكوكاتی اورته لقدن قالدیرمق وهمده خزینئه دولته منفعت بخش برتدیر اولمق اوزره قرار آتی بی اتحاد واجرا اتمشدر . شویله که : مورخ راشدک افاده سنه کوره « اجنبی زولته واسدیله دردر پاره باش ایله رایج اولمق جهتله بین الناس رغبت واعتبار بولوب سکه شاهانه ایله مسكوك اولان (زولته) تداولدن قالفه جق مرتبهیه واردینی اجلدک فیما بعد اومقوله باش ایله رایج اولان اجنبینک اسکی زولته واسکی غروشلی طوپلاتدیریلوب استانبول ادرنه از میر وارضروم ضر بنخانه لرنده بونلرک سسکه لری محو ایدیلرک اوزرلرینه سکه طغرای هایون اولمق وبوجهته جدید زولته وغروش اخراج اولتمق ایچون فرمان عالی صادر اولمشدر . » (۵)

راشدک ویرمش اولدیغی شوه معلوماتده فن مسكوكات عثمانیه چه جالب

نظر اهمیت ایکی کیفیت واردر که بریسی (زولته) نامنک ترکیه به قبولی
 ودیکری مسکوکات اجنبیه نك بولندیغی حال ایله اوزرلرینه سهکه هایون
 اورلمسی ماده لریدر . اجنبی غروش وزولته لرندن عثمانلی سهکه سنه تحویل
 اولمش مسکوکات المزه کچه مامش ایسه ده بولردن انکلتره موزه سنک
 مسکوکات عثمانیه دفترنده ۴۱۸ و ۴۱۹ نومرولریله کوسترلمش [1] ایکی
 عدد سهکه موجود اولوب برنجیسی امپراطور (ماتیاس) طالریندن متحول
 و ۶ درهم ۳ قیراط (۱۹,۸۲ غرام) وزنسنده زولته وایکنجیسی دخی
 ارسالنلی ریالردن (*) منقلب و ۸ درهم ۷ قیراط (۲۷,۱۴ غرام)
 نقلتمده غروشدر . بونلرک دفتر مذکورده مندرج رسم وعیارلرینه
 نظراً غروشلرک بر یوزنده (طغرا) ایله محل ضرب و تاریخ ودیکر یوزنده
 (سلطان البرین الخ) عنوانی مضروب اولوب ایکی طرفنک کنارلرنده
 برطاقم لاتین حروفاتی تک توك کورنمکده درکه ایسته اجنبی سهکه سنندن
 تحویل اولندیغنه اصل علامت بودر . دیکرنده یعنی زولته ده ایسه طغرا
 ضرب اولتیوب اسم بادشاهی دوز عباره ایله مسکوکدر . بونک کنارلرنده
 دخی لاتین حرفلری بعض بعض کورنمکده در . شو حاله کوره مسکوکات
 اجنبیه دن تحویل اولنان سهکه لرک جمله سنه مورخ راشدک دیدیکی کبی
 طغرای شریف اورلیه رق یالکز غروشله ضرب ایدلمش وزولته لرک ایسه
 اسکی عثمانلی غروشلری طرزنده سهکه لشمس اولدیغی اکلالمقده در .

* * *

[1] Catalogue of oriental coins in the British museum. Vol. VIII.
 p. 152.

(*) انکلتره موزه سنک ذکر اولنان قتالوغنده اشبو ریالرایجون برنجی
 (ویلیام اورانز) یعنی هولانده قرالردن برنجی کیومک طالریرندن اولدیغی
 اشارت قلمش ایسه ده قرال مشار الیهک حکومتی بوندن انجق یتمش سسکان سنه
 اول اولوب حالبوکه سلطان مصطفای ثانی زمانندن شمدی په قدر ایکوز سنه مرور
 ایتمش اولدیغندن روایت مذکورده برسه اولوق اقتضا ایدر .

۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰

زولته کلمه سنک مأخذ اصلیسنه کنجه بولفظ (°) اسلاو لساننده غروش معناسنه استعمال اولوب حتی قدیمده لهستان قطعه سنده اکثریتله وخصوصیله ایکی صورتده زبازرد ایدی . مثلاً : (چرمن زلوتی) یعنی (قریل غروش) دیندیکی زمان التونی ویالکزجه (زلوتی) دینلده کده کوش (غروشی) افاده ایلر ایدی . (زولته) اک زیاده ممالک عثمانیه قطعه مذکورده دن انتقال ایتیش برکله اولدیغنده شبهه یوقدر . انجق ترکیجه ده مسامی اصل غروش اولیوب انک اوچ ربغه مسامی اولمق اوزره اقسامندن وپاره نك اضاعفتدن اعتبار اولنان باشلیجه برسکه در . بوسکه ممالک عثمانیه ده کسب اهمیت و اعتبار ایتیش اولوب هر نقدر قیمتاری مرور زمان ایله دائماً تبدل ایتیش ایسه ده کندوسی پک چوق زمان یعنی سلطان عبدالحمید خان اول عصرینه قدر دوام ایدوب اندن صکره ترک ایله براز مدت چفته زولته لر قطع اولمش و فقط رواجی ینه باقی قاله رق حتی ۱۲۶۳ سنه سی سالنامه سنده بیله زولته نك بهر درهنک فیاتی محرر بولمشدر .

زولته لرك موازین و مقادیری حکومت سینه طرفندن اک اول و صورت رسمیه ده اوله رق ۱۱۳۱ سنه سنده تعیین ایدلش اولغله اکا دائر معلومات آتی به براغیله رق شمیدیک اساسه تعلق ایدن اشبو ایضاحات مجمله ایله اکتفا قلندی . (°°)

(°) اسلاوجه « زولوفا Zolota » له لساننده « زلوتی Zloty » کوش غروشله علم اولوب روچجه ایسه « زولووو Zoloto » التون معناسنده در . ترانسیلوانیا (اردل) ده (زالاتنا Zalata) نام شهر حوالیسنده بولنان التون معدنلرینه بناء بو اسم ایله تسمیه اولمش اولسی محتملدر . (زولته) نك ترکیجه املاسی مورخلر برقاچ درلو یعنی (زولته) (ذولته) (ظولته) و (زولوو) (زولطه) یازمشدر .

(°°) سلطان احمد خان ثالث مسکوکاتیک ذیلنه مراجعت اولنه .

پادشاه مشار الیه زماننده کسلمش اچهلره تصادف اولنه مامشدر .
انجق راشدک ضبط و تخریرینه کوره پاره درت اچیه صرف ایدلدیکندن
اچهلرک و وزنلری تبدیل قانامش دیمکدر .

التونلرک رایجی آنف البیان ۳۰۰ اچیه اولمسیله مسکوکات سائره
دخی اونسبتده اولهرق رایج اولمق لازم کاور .

بو عصرده بیوک حجم و قطرده باقردن و پرنچیدن سسکلر دخی
کسلمشدر . بو باده مورخلر هیچ برشی سویلماش ایسه لرده بوسکلر
سلطان سلیمان ثانی مانغرلرینک اون ایکی مثلنه مساوی یعنی التی درهمه
قریب اولدیغندن رایجلرینک اونسبتده یوکسک اولمسی اقتضا ایدر .

سلطان احمد خان ثالث

۱۱۱۵ - ۱۱۴۳

قسطنپينه

التون

— بشاك كبير اشرفى —

۶۰۶

(طغرا) (*)
عز نصره ضرب فى
قسطنپينه
۱۱۱۵

سلطان البرين
الخ (ى)
ب

قطرى ۴۲ (ايكى دليكلى)

وزنى ۵ م ۵ ط .

۶۰۷

« «

« «

« نقشلى فرقليدر »

له

قطرى ۳۹ (ايكى دليكلى)

وزنى ۴ م ۱۵ ط .

(*) مشار اليك طغراى همايونلى درونده يانكز « احمد بن محمد خان المظفر دائما »
عباره سى محرردر . سكدلك كرك « سلطان البرين الخ » عنوانى طرفلرنده و كرك
اشاغى به طوغرى كورپه جى وجهله ديكر يوزلرنده وضع ايدبلان بعض حروفات
حقنده بو عصر ك ذيلند مراجعت اولنه .

— چفته اشرفی —

۶۰۸

« « (۶۰۶) نومرویه مشاهددر .

ء

وزنی ۲ م ۱ ط . (دلیکلی) قطری ۳۰

— تک اشرفی —

۶۰۹

« «

« «

« بیوک قطعهده »

ه

وزنی ۱ م ۱ ط . (دلیکلی) قطری ۳۲

۶۱۰

« «

« «

« کوچک قطعهده »

(س)

وزنی ۱ م $\frac{1}{4}$ ط . (دلیکلی) قطری ۲۵

۶۱۱

« «

« «

« نقشی فرقلیدر »

ء

وزنی ۱ م $\frac{1}{4}$ ط . (دلیکلی) قطری ۲۱

۶۱۲

« «

« «

(ح) م

وزنی ۱ م $\frac{1}{2}$ ط . (دلیکلی) قطری ۲۲

— نصف ربيعہ —

٦١٣

عز نصره	سلطان
ضرب في	احمد بن
قسطنطينيه	محمد خان
١١١٥	
(دليلكي) قطري ١٢	وزني $2\frac{1}{4}$ ط.

كموش

— غروش —

٦١٤

(طغرا)	سلطان البرين
ضرب في	الح (مد)
قسطنطينيه	
١١١٥	
بشچي لوحه . قطري ٣٨	وزني ٨ م .

— يكرميلك —

٦١٥

“ “	“ “
	(ص) ح
قطري ٣١	وزني ٤ م ٢ ط .

٦١٦

“ “	“ “
	(مد)
قطري ٣٠	وزني ٣ م ١٥ ط .

— اونلق —

٦١٧

« «

« «

(ح) مر

٢٣ قطرى

وزنى ١ م ١٤ ط.

٦١٨

« «

« «

(و) ر

٢٥ قطرى (دليکلى)

وزنى ١ م ١١ ط.

— بشلك —

٦١٩

« «

« «

ح

٢٠ قطرى (دليکلى)

وزنى ١٤ ط.

— زولته —

٦٢٠

السلطان

سلطان البرين

احمد بن محمد خان

الح م

دام ملكه ضرب فى

قسطنطينيه

١١١٥

٢٦ قطرى

وزنى ٦ م ٢ ط.

٦٢١

« «

« «

« فرليجه در »

هـ

٣٧ قطرى

وزنى ٦ م ١ ط.

— یارم زولته —

۶۲۲

« « (۶۲۱) نومرونک عینیدر .

هـ

قطری ۲۷

وزنی ۳ م ۴ ط

— جدید طغرافی زولته —

۶۲۳

۷
(ع)
ضرب فی
قسطنطنیه

۱۱۱۵

قطری ۳۱

« هیچ برتقشی یوقدر »
« کنارلری زنجیرلیدر »

(طغرا)

وزنی ۵ م ۳ ط.

— طغرافی پاره —

۶۲۴

ضرب فی
قسطنطنیه

۱۱۱۵

بشنجی لوحه . قطری ۱۵

« نقشاره مزین »

(طغرا)

وزنی ۳ ط.

۶۲۵

« «

ح ۱۱۱۵

قطری ۱۴

« «

۶۲۶

« «

ص ۱۱۱۵

قطری ۶

« «

وزنی ۲ ط.

— اچھہ —

۶۲۷

(۶۲۴) نومرونک عینیدر .

« «

۷ ۱۱۱۵

قطری ۵

وزنی $\frac{2}{3}$ ط.

۶۲۸

« «

د ۱۱۱۵

قطری ۶

« «

— طغراسز پاره —

۶۲۹

عن نصره

ضرب فی

قسطنطنیہ

۱۱۱۵

(دلیکی) قطری ۱۲

سلطان

احمد بن

محمد خان

وزنی $2 \frac{1}{4}$ ط.

۶۳۰

« «

بشجی اوحد . قطری ۱۱

« «
وزنی $1 \frac{1}{4}$ ط. (دلیکی)

۶۳۱

« «

س ۱۱۱۵

قطری ۱۱

« «

— اچھہ —

۶۳۲

عن نصره

ضرب

قسطنطنیہ

۱۱۱۵

قطری ۹

سلطان

احمد بن

محمد خان

وزنی $\frac{2}{3}$ ط.

اسلامبول

التون

زر استانبول

٦٣٣

٤

ضرب في

اسلامبول

١١١٥

بشجی لوحه . قطری ١٨

(طغرا)

وزنی ١ م ١ ١/٢ ط.

نصفیه سی

٦٣٤

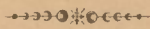
٤

قطری ١٤

بشجی لوحه . قطری ١٤

« «

وزنی ٨ ١/٢ ط.

زر محبوب

٦٣٥

(طغرا)

عز نصره ضرب في

اسلامبول

١١١٥

بشجی لوحه . قطری ١٧

سلطان البرین

الغ (مد)

وزنی ١٢ ط. (دلیکی)

نصفیه سی

٦٣٦

« «

بشجی لوحه . قطری ١٥

« «

(س)

وزنی ٦ ط.

کמוש

— باره —

۶۳۷

(طغرا)

فی ل

اسلامبو

۱۱۱۵ س

وزنی ۲ ط.

بشچی لوحه . قطری ۱۲

۶۳۸

« «

۱۱۱۵ م

« «

قطری ۱۲

تبریز

التون

— جدید زنجیری —

۶۳۹

(طغرا)

فی

ضرب فی

تبریز

۱۱۱۵

وزنی ۱ م ۱ ط.

(دلیکلی) قطری ۱۹

کמוש

— اولوق —

۶۴۰

سلطان البرین

الن {ی}

(طغرا)

ضرب فی

تبریز ۱۱۱۵

وزنی ۱ م ۱۰ ط.

قطری ۲۶

۶۴۱

ضرب فی
تبریز

«کنارلری زنجیری»

(طغرا)

۱۱۱۵

قطری ۲۷

— بشلك —

۶۴۲

«

«

بشجی لوحه . قطری ۲۱

وزنی ۱ م $۱\frac{2}{3}$ ط.

— نصف بشلك —

۶۴۳

«

«

قطری ۱۸

وزنی $۱۰\frac{1}{4}$ ط.

تفلیس

التون

— اشرفی —

۶۴۴

— چفته —

(طغرا)

ضرب فی

تفلیس

۱۱۱۵

بشجی لوحه . قطری ۳۱

سلطان البرین

الخ (ح)

وزنی ۲ م $۱\frac{1}{2}$ ط. (دلیکلی)

— جديد زنجيرلى التون —

٦٤٥

(طغرا)
ضرب فى
تفليس
١١١٥
وزنى ١ م ١ ط .
(دليكلى) قطرى ١٨

كموش

— اونلق —

٦٤٦

سلطان البرين
الخ (ح)
وزنى ١ م ١٠ ط .
(طغرا)
ضرب فى
تفليس
١١١٥
قطرى ٢٣

— نصف بشلك —

٦٤٧

وزنى ٦ ط .
« «
(دليكلى) قطرى ١٦

— روان —

كموش

— اونلق —

٦٤٨

سلطان البرين
الخ (*)
وزنى ١ م ١١ ط .
(طغرا)
ضرب فى
روان
١١١٥
بشجى لوحه . قطرى ٢٣

٦٤٩

« «

« «

« یازیرلی جزئی فرقلیدر »

٢٣ قطری (سیلسکدر)

— مصر —

التون

— مصر طغرایلیبی — [اشرفی]

٦٥٠

— حقیقه —

(طغرا)

عز نصره ضرب فی

مصر سنه

١١١٥

سلطان البرین

الغ و

وزنی ١ م $\frac{1}{4}$ ط . «کنارلری فضللی و دائرا مادار دلیکلی» قطری ٣٥

٦٥١

— تک —

« «

« «

د ١١١٥

٢٨ قطری (دلیکلی)

وزنی $\frac{1}{4}$ ١٥ ط .

٦٥٢

« «

« «

«نقشی بشقه قطعہ سی اوفقدر»

٢٣ قطری (دلیکلی)

وزنی ١ م $\frac{1}{4}$ ط .

— جدید مصر زنجیر لیبی —

۶۵۳

(ح ح)
ضرب فی
مصر

(طغرا)

سنه ۱۱۱۵

قطری ۱۹

وزنی ۱ م $\frac{1}{2}$ ط.

— نصفیه —

۶۵۴

« «

« «

(دلیکلی) قطری ۱۴

وزنی $\frac{1}{2}$ ۸ ط.

کروش

— پاره —

۶۵۵

عز نصره

سلطان

ضرب مصر

احمد [بن]

سنه ۱۱۱۸

محمد [خان]

(دلیکلی) قطری ۱۴

وزنی $\frac{3}{4}$ ۱ ط.

— اچقه —

۶۵۶

عز نصره ضرب

« «

ب

مصر

۱۱۱۵

(دلیکلی) قطری ۹

وزنی $\frac{3}{4}$ ط.

طرابلس غرب

التون

— سلطان —

۶۵۷

سلطان احمد

بن

محمد خان ضرب

فی

طرابلس غرب

سنة

۱۱۴۲

قطری ۲۳ (دلیکلی)

ضارب النضر

الخ

« کشیده لیدر »

« یازیلری فنادر »

وزنی ۱ م $\frac{2}{3}$ ط.

تونس

التون

— سلطان —

۶۵۸ (*)

سلطان

احمد بن محمد خان

خان ضرب

عز نصره فی

تونس ۱۱۳۷

قطری ۲۲ (دلیکلی)

ضارب النضر

صاحب العز والظفر

فی

البر والبحر ۱۱۳۷

وزنی $\frac{1}{2}$ ۱۵ ط.

(*) عنوان برنده (النصر) یریند (الظفر) یازیلیدر. آئیده بونک عینی سگدلر ده، کوریاچکدر. البقی ایکی وجهنده تاریخ وضع اولنمش بوندن بشقه سکه کورلامشدر.

— نصفیه —

٦٥٩

ودام

ملکه ضرب

تونس ١١٤١

(ایبی دلیکلی) قطری ١٧

سلطان

احمد بن محمد

عز نصره

وزنی $٧ \frac{٢}{٤}$ ط.

جزایر

التون

— سلطانی —

٦٦٠

سلطان

احمد بن محمد

خان عز نصره

ضرب غرب الجزایر

١١٣٣

قطری ٢٢

سلطان البرین

الخ

وزنی ١ م $١ \frac{١}{٤}$ ط.

٦٦١

« «

١١٣٦

(ایبی دلیکلی) قطری ٢٤

« «

وزنی ١ م $٢ \frac{٢}{٤}$ ط.

٦٦٢

« «

الجزایر غرب

١١٤١

(دلیکلی) قطری ٢٤

« «

« کشیده لیدر »

« اشبو اوج عدد جزایر التونلرینک یازیلی غایت فنادر »

مشار اليه سلطان احمد ثالث حضرتلرينك زمان سلطنتلره التون
وكموش مسكوكات شاهانه جه يكيدين يكيه اجرا قلنان تبيديلات واصلاحت
اكتر عصرده وقوعبولانلردن پك زياده اولمسه بيله جمله سنك منتظم
ومكمليدر دينيله بيلور .

مشار اليهك ابتدای جلوسلرندن ۱۱۲۸ سنه سنه قدر درسعادتده
ومصرده كسيلان التونلر عيني دور سابقك طغرالى جديد اشرفيلرى
رسم وشكلنده ايدى . انجق بونلرك اضعاقدن اووقت يالكز ايكي التونلق
كسديرلمش ايكن بودفعه بيوك قطعه ده ۳ و ۴ و ۵ و ۷ و ۱۰ التونلقلر
دخى اخراج ايدلمشدر . بونلردن طاقمزده يالكز بشلك التونه قدرى
موجود اولوب ديكرلرندن المزه كچمامش ايسه ده نادر اوله رق بعضاً
كورلمكده اولدينى ايشيدلمش وجودت تاريخى دخى بر فقره سننده بونى
تأييد ايلمشدر . (°)

برده التونك ثنى نسبتنده اوفق اقشامى چيقارلمشدر كه بونلر مشار
اليهك اولاكسيلان اچه لرينه مشابه اوله رق اسم هايون طغراسز و بر
طرفنده (ضرب فى قسطنطينيه) يازلمشدر . بو التون (۶۱۳) نومورده
نصف ربعه ديو كوسترلمشدر .

سالف الذكر طغرالى التونلرك تكارينه اولسون اضعافته اولسون اولمكى
كچي استانبولده (اشرفى) ومصرده (زر محبوب) دينمكده اولدينى مثللو
بونلردن مصر ضربخانه سننده كسيلانلره دخى درسعادتده (مصر طغرايسى)
دينور ايدى . بونلرك اسملرى بالاده هر بر سكه نك اوزرنده كوسترلمش
اولغله مراجعت اولندقده كافه سى اكلاشيلور .

۱۱۲۸ سنه سننده التون مسكوكاتده بر درجه به قدر ظهور ايدن
مغشوشيت سبيله حكومتجه بونك اصلاحي ايجون شهر يار سابق زماننده

یعنی ۱۱۰۸ تاریخده اولدینی کبی تدابیر لازمه اتخاذینه لزوم کورنمشدر که بونک اصل سبب موجبی هم نقدر تاریخجه بحث اولنمور ایسه ده یینه مصر مسکوکاتی اولدینی طاقمزده بولمان ناقص العیار مصر التونلرندن اکلشلمقده در .

حکومت سنیه جه سنه مذکورده ده موقع اجرایه قونیلان تدبیر وزن وعیارلری بدایتده عثمانلی التونلرینه اساس اتخاذ قلمان وندیك دوقه لرینه فائق ورسم وشکللری ساده وظریف اولمق اوزره یکیدن التونلر اخراجی خصوصندن عبارت اولوب واقعا مسکوکات عثمانیه میاننده شمدی یه قدر بودرجه ده جید وخالص التون قطع و ضرب ایلمامش وشکلا دخی بورته سادهلک التزام اولنمامشدر .

یالیز التونی تعبیر اولنان قدیم واک معتبر التونلر یکرمی اوچ بچق عیارنده ایکن بویکی التونلر دها یوکسک یعنی یکرمی درت ووزنلری دخی بردرهم وبرقیراط وایکی حبه وبرحبه نك یوزده قرقی مقصداری اعتبار ایلمشدر .

اشبو یکی التونلری وقعه نویس راشد شو یله تعریف وتوصیف ایلمشدر : «تمامیت وزن وعیارینه بناء بین الناس معتبر ومقبول اولان وندیك التونلر تام الوزن وخالص العیار اوله رق یوز عددی یوز اون درهم کک وکناری زنجیرلی ودائرهنک اطرافی رومی نقشلی واورته سی آینه کبی مصیقل ومجلا وبرطرفنک وسطنده (طغرا) وطرف آخرنک وسطنده دخی (ضرب فی اسلامبول) عبارته سی اولمق اوزره سکه ضرب اولنهرق اوچر غروش رایحیه و (زر استانبول) نامیه التون قطعنه فرمان بیورلمشدر .» (°)

مسکوکات عثمانیه ایچنده (قسطنطینییه) دن بشقه (اسلامبول) اسمک

(°) راشد تاریخی جلد ۴ صحیفه ۱۹۲

دخی یازلمسی الك اول اشبو یکی التونلردن باشلامش برعادتدرکه بوندن
صکره دور سلطان محمود خان ثانی به قدر کاه (قسطنطینییه) وکاه (اسلامبول)
اسملری استعمال اولمشدر .

سالف الذکر جدید (زر استانبول) لسان عوامده (استانبول التونی)
ویا خود کنارلری زنجیرلی یعنی تیرتیلی اولمق حسبیله (زنجیرلی) دیو
یاد اولنور ایدی . مصرده دخی بوسکه لرك طبقی اوله رق یالکزر تاریخلرینک
اوزرینه بر (سنه) علاوه سیله التونلر قطع اولنوب (فندق) ویا (فندق)
تسمیه اولمش و سبب تسمیه سی دخی اطراف کنارلرینده دائراً وضع
اولنان نقطه و تعییر آخرله جبهه لرك فنقه تشبیه ایدلمش اولمشدر . انجق بونلره
دها اولوقتلر پای تختده (مصر زنجیرلیسی) اطلاق اولنور ایدی .

••

پادشاه مشار الیهک زماننده کسبیلان وبالاده تعریف اولنان ایکی
نوع التوندن بشقه پای تختده دیگر برجنس التون سکه دخی چیقارلمشدرکه
مصردن منتقل (زر محبوب) نامی استانبولده الك اول احراز ایتمش
اولان سکه بودر .

وقعه نویسلر بوکا دائر برکونه معلومات ویرمیوب انجق سلطان
محمود اول عصرنده ضرب اولنان زر محبوبلردن واندن صکره کیلردن
بحث ایتمشدر . بعض اجنبی مؤلفلری دخی استانبولده الك اول زر محبوب
دینیلان سکه لر ۱۱۴۵ تاریخنده وحکیم اوغلی علی پاشانک صدارتی
اثناسنده چیقارلمش اولدیغنی بیان ایدیور ایسه لرده [1] بوروایتک
یاکاش اولدیغنی المزده کی مسکوکاتله ثابتدر .

اشبو زر محبوب اسمنده کسبیلان سکه لرك دیگر مسکوکاتدن فرق
وتمیزی ایچون باشلیجه بر اصول وضع و تعیین اولمشدر . شویله که شمدی به

[1] Belin p. 19, 223 .

قدر عثمانی التونلرنده متعامل اولان ثقلت اساسیه معلومه نك تركيه خافای قدیه دینارلرنده مستعمل اولان مثقالک نصفی — یعنی اوج ربع درهمکه ۱۲ قیراط ایدر — زر محبوبلره مخصوص اولمق اوزره واحد قیاسی اوله رق اتخاذ و قبول اولمش و فقط عیارجه استانبول جدید التونلرینک عیاری محافظه قلمشدر .

زر محبوبلرک هر ایکی وجهی عینسله طغرالی اشرفی التونلر طرزنده اولوب یالکر محل ضربی قسطنطنیه یرینه (اسلامبول) یازلمشدر . قطعهلری کوچک اولوب نقشلری دخی مطبوعدر بونلرک ربع مثقال ثقلتمده نصفیهلری دخی کسدرلمشدر .

•

کچن عهد سلطان مصطفی خان ثانیده ادرنه وازمیر وارضرومه کشاد ایدیلان ضربخانهلر بوعصرده هر نه سببه مبنی ایسه تعطیل اشغال ایشلردر . فقط بونلرک یرینه بودفعه بلاد ایرانه دن بتکرار ضمیمه ممالک شاهانه ایدیلان (تبریز) و (تفلیس) و (روان) ده بر دارالضرب تأسیسوله نام هایون سلطان احمد خانی یه منسوب اوله رق اورالرده دخی سیم وزر مسکوکات ضرب ایتدیرلمشدر .

راشد تار یخنک ذیلنی یازمش اولان کوچک چلبی زاده عاصم افندینک بلاد مذکورده اچیلان ضربخانه وکسیلان التونلر حقمده و یردیکی معلوماته کوره (°) ۱۱۳۸ سنه سی اوائلنده تبریز سرعسکری عبده پاشا طرفندن در بار شوکت قراره وقوعبولان عرض وانها اوزرینه شهر مسذکورده بر ضربخانه کشاد و سلطانی التون قطع اولنق اوزره صاحب عیار و عمله سی ترتیب وسکه هایونلر احضار اولنهرق ضربخانه امینی تعین اولنان ذاته تودیعاً ارسال قلمشدر .

ويته سنه مذكوره اواسطنده ذكر اولنان بلده لرده قطع و ضرب
ايدلمش اولان (جدید زنجيرکاو) (*) التونلردن درسعادت کلمش اولان
برقاجی منظور عالی اولدقده «واقعا بونلرک هر بریسی یکرمی درت عیارنده
خالص التون اولوب هر یوز عددی اون درهم کلک و بهری دردر یوز
اچیه رایج اولمق اوزره کسلمش ودرسعادت التونلریله مساوی بولمش
ایسهده دوره لری موزون ووزنجیرکری هموار اولماغله زیتندن عاری
و بو حال ایسه صحت عیارلرنده اشتباهی داعی بولندیغندن بعدما حسن
انتظامنه ودرسعادت التونلرینه مطابقتنه اهتمام اولنسی ایچون ضربخانه
عامرده نمونلک بر التون قطع ایتدیر یلرک تبریز سرعسکریله روان
وتفلیس محافظلرینه ارسال ووصایای لازمه ایفا اولمشدر .»

اشبو تعریف اولنان التونلردن تبریز و تفلیسده کیسلانلری طاقمزده
موجود اولدنی کی درسعادت اشرفیلرینه مشابه ینه تفلیسده قطع اولمش
دیگر بر جنس چفته التون دخی واردر . انجق روانده ضرب ایدلمش
التون سکه المزه کچما مشدر .

بو عصرده غرب ضربخانه لرنده یعنی طرابلس غرب و تونس و جزایرده
دخی قدیم طرز و اوصولده ینه (سلطانی) التونلر و بعضاً نصفیه لری
ضرب و اخراج اولمشدر .

§

کوش مسکوکاته کلنججه : بالاده صره سیله کورلیدیکی وجهه مشارالیه
سلطان احمد ثالث حضر تاریخک زمان سلطنتنده کوشلرک اضعاف واقسام
وکسوراتجه بر اصول سکه اتخاذ و مختلف طرز و صورتده مسکوکات

(*) کافی ترکجده ادات تصغیر اولدنی معلوم اولوب بو صورتده (زنجیرک)
کوچک زنجیر دیک اولور . مورخ بویه یازمش اولدیغندن عینه نقل اولندی .
شمعی التونلرده اولان (تبریل) مقامنده اولوقت زنجیر لفظی قوللایور ایدی .

اخراج اولوب طغری و طغراسز غروش و زولته و بونلرک اقسامی اوله رق یکریمی و اون و بش پاره لکله ایله غروشک قرقده بری و اصل کسری اعتبار ایدیلان (پاره) و انک اوچده بری اولان (اچقه) لر قطع و ضرب اولمشدر .

شمیدی به قدر غیر مقرر بر حالده بولنان (پاره) نک وزن و عیاری تنظیم و اچهلر دخی اکا کوره تنسیق ابدلیکی کی انواع تقود اره سنده انک زیاده کسب اهمیت ایتش اولان (زولته) لرک دخی قیمت و نسبی تعیین ایدلمشدر .

مع هذا یکریمی سکر سنه دوام ایدن بودورده برقاچ دفعه لر و برقاچ نوع ضرب و اخراج اولنان کوش مسکوکاتک وزن و عیار لر نده یکدیگرینه نسبتله از چوق فرق و تفاوت و عدم اطراد موجود اولوب و الحاصل جتیمکان فردوس آشیان سلطان عبدالمجید خان حضر تلی زماننده کی تصحیح مسکوکاته کلهجه به قدر بو حال دوام ایتشدر .

مشارایله سلطان احمد خان عصرینک اولندنه ضرب بخانه عامرده کسبیلان پاره ۷۰ و مصرده ضرب اولنانلر ۶۰ عیارنده اولغله اکثر محتکر لر بوندن استفاده ایچون مصر پاره سنی استانبول پاره سیله تبدیل و شوصورتله مغشوش پارلر تکثر ایتکه باشلا دیغندن ۱۱۱۶ سنه سنده اتخاذا اولنان قرار موجبنجه بونلر احسانی رضالریله ضرب بخانه عامرده نقل ایله ۷۰ عیارنده وزن و تعدیل و اون بچق درهم زیوف اون درهم جید و جدید پاره به تحویل اولندقدن صکره طو پلاش اولان مسد کور زیوف وسائر مقصوص پارلردن ۶۸ عیارنده یکی پارلر قطعنه مباشرت اولمشدر . و روم ایلیده بولنان پارلر دخی کذلک هب زیوف و مقصوص اولدیغندن انلرک دخی طو پلاتدیریلوب ۱۱۰ درهمی جدید پارلرک ۱۰۰ درهمیه بالتبديل ضرب بخانه عامرده تسایمی تنسیب اولنه رق تعیین اولنان

مخصوص وزنه دارلر معرفتيله هر محله اقتضاسی قدر جدید پاره‌لر ارسال
قلتمشدر. اشبو اجرا آتی مورخ راشد «نظام اصول سکه» عنوانی
التده نقل وروایت ایدیور. (*)

۱۱۳۰ سنه‌سنده جانب خزینه دن ایکی دفعه ده ضرب بخانه‌یه تودیع
اولنان طقوز یوز قیه قدر خرده اوانی سیمدن عینی جدید زنجیرلی
استانبول التونلری رسم وشکلنده پاره واقچه‌لر ضرب اولمشدر. (**)
بو تاریخدن اول کسیلان پاره واقچه‌لرک بر طاقنک بر یوزی طغرالی
ودیکر طاقنک طغراسز اولوب هر ایکسینک وجه دیکر لرنده دخی
(ضرب قسطنطنیه) یازیلی ایدی بونلر صره‌سیله تدقیق اولندیغی حالده
معلوم اوله‌جفندن بالاده مسکوکات محللرینه مراجعت اولمق اقتضا ایدر.

۱۱۳۱ تاریخنده قیم نقوده عارض اولان تخلفاته مبنی طرف حکومتدن
بر اراق سیم خالصک بهر درهنه یکریمی بر وبعده یکریمی اقچه فیأت
وضع اولمش ایکن بین‌الناس یکریمی ایکی اقچه‌یه النوب ویرلدیکندن میری
فیأتیه ضرب‌بخانه‌یه کموش کتوروب کسدر مک کیمسه‌نک ایشنه الویر مامسیله
خیلی زمانلر زولته وپاره وچیل اقچه کسلمامکه باشلایوب وه‌قدما قطع
اولنان جدید زولته‌لر دخی عجم تاجرلری طرفندن ایرانه نقل وعباسی
اقچه‌یه تحویل اولنوب بو جهتله کموش مسکوکات کسب ندرت ایلمش
وزولته‌لرک الده بولنانلری دخی برر اقچه باش ایله کچوب معاملات ناس
مختل اولدیغی کبی حتی سواحلده اخذ واعطا بتون زولته‌یه منحصر اوله‌رق
ذخایر وسائر اثمائی ایچون بشقه نقود قبول ایلمدکلرندن مراکب بحریه
اصحابی در سعادتده زولته تدارکنده کلی مشکلاته تصادف و معاملات
تجاریه دخی سکنه‌داز اولمشدر.

(*) راشد تاریخی جلد ۳ صفیحه ۱۳۶

(**) راشد تاریخی جلد ۴ صفیحه ۲۸۱

بناءً عليه بوحالی ايجاب ايدن سيبلر نه ايسه انلرك رفهي ونقودك اجانبه اخراجنك منعي مقصديه حكومت سنيه جه تدابير مقتضيه اتخاذاي لازم كلوب سنه مرقومه ده ارباب معلوماتدن مركب عقد اولنان مجاسده كقيت بلذا كره ۸۸ اقچه يه رايح اولان عتيق اجنبي زولته لرينك اون التي عددی تمام يوز درهم كلك ايجاب ايكن بالوزن ايكي درهم نقصاني ظهور ايدوب جديد عثمانلي زولته لرينك ايسه اون التي عددی تمام يوز درهم كمش ومذكور اجنبي زولته لرينه كندهو جنسندن ايكي درهم كموش اضافه سيله هر ايكيسي قال ايتديرلدكده هر اون التيشر عددندن التيشر درهم سيم خالص حاصل اولوب بونلرك ايكي نوعيده عيارجه مساوی بولنديفي تبين ايلمش اولديغندن اجنبي زولته لرينك زياده يه رايح اولمسي محضا عيارينك دها خالص بولمسنده كي بر فكر باطلدن نشأت ايلديكي ظاهر اوله رق بو حاله بر نهايت ويرلمك وجديد زولته لرك اوتدنبورو قطع اولنديفي كبي ۶۰ عيارنده وطقسانر اقچه يه رايح اولمق اوزره تكرر ضرب واخراجنه دوام اولمسي وكوشك سهولته كتورلمسنة وسيله اولمق اوزره بعدما صراف وقالجيانك بروجه معتاد شهری ضربخانه يه كتوره جكلری ۵۵,۰۰۰ درهم كوشدن ماعدا سائرلردن مبايعه اولنه حق سيم خالصك هر درهمك خارجه كي يكرمي اقچه فيأتيله النمسي خصوصلرينه قرار ويرلمشدر .

وقعه نويس راشد افندی تفصيلات محرره يي ويردكن صكره ديركه « شوقرار موجبجه ضربخانه يه چوق كوش كلرك اجناس نقودك تكثير ايدوچكي دركار اولوب زولته نك قيمت ورايجه ضم اولنان ايكي اقچه بروجه محرر كوش فيأته ضم ايديلان ايكي اقچه دن ايلروكلكله هر بردانه سي سكر درهم بردنك اعتباريله فيما بعد جديد زولته لرين بين الناس طقسازر اقچه يه رايح اولمق اوزره نظام ويرلمشدر » (*)

(*) راشد تاريخي جلد ۵ صفحه ۱۷۲ و ۱۷۳ و ۱۷۴

شوايضا حاتدن استنباط اولنديغى اوزره زولته لرك اون التى عددى تمام يوز درهم كلك ايجاب ايدوب بوحسابجه برزولته ۶ درهم ۴ قيراط وزنده يعنى غروشك اوج ربعه مساوى ثقلته اولوركه المزدهكى زولته لر دخى بونى كوستر مكددر . بو صورتده مورخ موسى اليهك الك نهايته سويلمش اولديغى « زولته نك هر بر دانه سى سكر درهم بردنك اعتباريله » سوزى بر سهوه مبنى اولوب زيرا اشبو وزندهكى سكه لرك زولته دكل (غروش) اولديغى بوراده تكرر ايضاحه حاجت يوقدر .

سيم مسكوكاتك يعنى غروش وزولته ايله اقسامك اساميسى ويكد يكرينه اولان نسبتلى ووزن و عيارلى بو عصره مخصوص اولان شوزيردهكى جدولدن اكلاشيله بيلور .

باره ايله قيمتلى	يوزده عيارلى	وزن اصلى		اسامى نقود
		قيراط	درهم	
۰ ۴۰	۶۰	۱۲	۸	غروش . . . . .
۰ ۲۰	»	۲	۴	يكر مياك . . . . .
۰ ۱۰	»	۱۴	۱	اونلق . . . . .
۰ ۵	»	۱۴	۰	بشلك . . . . .
۰ ۳۰	»	۴	۶	زولته . . . . .
۰ ۱۵	»	۲	۳	يارم زولته . . . . .
۳ (اچده)	۶۸—۷۰	۲—۳ $\frac{۱}{۶}$	۰	پاره . . . . .
۰ ۰	»	$\frac{۲}{۴}$ — $۱ \frac{۲}{۴}$		اچجه . . . . .

۱۱۳۸ سنه سى اچنده مسكوكات متنوعه عثمانيه واجنبيه نك قيمت ورواجلرينه حكومتجه بر نظام و يرلك اقتضا ايدوب اهل وقوف و خبر دنك اتفاقليله و معرفت شرعله بوجه آتى بر تعرفه ترتيب و تنظيم و بونك هر طرفده دواميله انواع درهم و دينار و نقودك تقدير اولنان مرتبه دن زياده نقصانه رواجى منع و محافظه اولمق و من بعد مقصود

تبریز و قفلیس و روانده قطع و ضرب اولنان كوش سكه لره كلنجه مورخك و یردیکی معلوماته كوره بلاد مذكوره ده جاری اولان دراهیم و دانایر نام هایون پادشاهی ایله رونق پذیر اولمق مقرر اولدیغندن عجم سكه سیله مسكوك اولان (عباسی) لرك تام الوزن اولانلرینك ازاله نقوشی ایچون اوزرلرینه سكه هایون ضرب اولنوب وزنی تمام یدی دنك اولان ۱۶ وانك نصفی ۸ و ربعی ۴ پاره یه رایج اولمق اوزره قرار ویرلمش و ناقص الوزن اولانلر دخی بالا ذابه اولوجهله سلطانی سكه لر قطع و اعمال ایتدیرلمشدر . (*)

بوندن اكلاشیلوركه عباسی سكه لرك تام الوزن اعتبار اولنانلری حقدنه عینی سلطان مصطفی خان ثانی زماننده اجنبی غروشلری ایچون اجرا اولندیغی کبی معامله ایدلمشدر . یعنی هیئت اصلیه سیله اوزرلرینه سكه عثمانی اوردیرلمشدر .

تام یدی دنك دینیلان بر درهم اون ایکی قیراط اولوركه استانبولك . تمام اولنقلرینه وانك نصفی بشلكره مساوی اولوب ربعی ایسه پاره لرك ایکی قات وزننده اوله رق استانبولده کسلمیان برسکه در . بونلرك اورالرحه وضع و تعیین اولنان فیثاتلری استانبول رایجنه نسبتله نصفدن زیاده فضله لی کورمکده در . (**)

بوکوشلرك رسم و طرز لری عینیه در سعادت اچهلری کیدر .

۲

شایان دقت اوله رق سلطان مشارالیهك التون و كوش مسكوكاتنده حروف مقطعه ایله بعض اشارات مخصوصه واردركه بونلر شمعدنییه قدر مسكوكات عثمانیه نك هیچ برنده کورلماش و بوندن صکره دخی یالکر

(*) ذیل راشد جلد ۶ صحیفه ۳۳۰

(**) عباسی تعبیر اولنان ایران كوش سكه لرینك ۱۱۱۸ تاریخلرنده ممالک عثمانیه نك عراق قطعه سینده هر دانه سی ۴۰ اچمه اولمق اوزره ویرکولره قبول اولندیغی راشد بیان ایشدر جلد ۳ صحیفه ۱۹۶

آئیده کوریه چکی وجهله ایکی پادشاه یعنی سلطان محمود اول ایله سلطان عثمان ثالث سکه لرینه وضع اولنهرق بعده بواصول ترك ایدلمشدر .

حروفات مذکوره کاه سکه نك (سلطان البرین) عباره لی وجهنده (ابن) کله سنك اوزرنده و برچیچك ایچنده یالکیز و یاخودینه بونکه برابر برده عباره نك زیرنده و کاه سکه نك (ضرب فی) محرر و جهنك بالاسنده کذلک برچیچك ایچنده و یا زیرنده کی تاریخك صول و یا صاغ طرفنده وضع اولنمقده در . طاقمزده بولنان مسکوکاتده مندرج حرفلر محل مخصوصلرنده عیناً وضع و تحریر اولنمش ایدوکندن هر سکه یه مراجعه اولنمقده اکلاشیلور .

بونلر بعضاً مختلف صورته مقطع و بعضاً دخی (عت) و (مد) کی مرکب اولهرق یازلمشدر .

حروفات مذکوره نك نه شینه علامت اولدیغنه دائر هیچ برکونه معلومات تاریخیه اولیوب وهله بو حرفلر سکه لرك جالوسك قاچنجی سنه سی ضرب اولندیغنه اجمد حسابیله بر اشارت اولمی خاطرله کلور ایسه ده مثلا بونلرك ایچنده (م) و یاخود (ع) کی ۴۰ و ۷۰ رقم لرینی ودها زیاده عدد لری افاده ایدر حرفلر اولوب حالبوکه پادشاه مشار الیه ک مدت سلطنتی یکر می سکر سنه قدر اولمسیله بو ظنه وجود ویریه من .

فن مسکوکات اسلامیه اریابندن بعض ذوات بو بایده تردد ایتمش ایسه لرده تاریخلر مزده ذکر اولنان مدتلر نظر فنده اره صره عزل و نصبری کورستریلان ضربخانه امینلرینک اسملرینک ایلك حرفلریله مسکوکات مذکوره نك اوزرلرنده بولنان حروفاتک بعضاً یکدیگرینه مطابق ظهور ایتسنه باقیلور یسه بونلرك کاه ضربخانه امناسنک و کاه سکه کنلرك اسملرینه اشارت اولمق اوزره وضع و تحریر ایدلمش اولدیغی بزجه بی اشتباهدر .

۲۴ سلطان محمود خان اول

۱۱۴۳ - ۱۱۶۸

اسلامبول

التون

— بش التونلق جدید استانبول —

۶۶۳

ضرب فی
اسلامبول
۱۱۴۳
۴۸ قطری (دلیکلی)

«کنارلری سکز میلمیتر و عرضنده»
«چیچکلی صولر ایله مزیندر»

وزنی ۵ م ۴ ط.

(طغرا) (*)

— اوج التونلق —

۶۶۴

«اطرافلری دیگر نوع چیچکله مزین»

۳۶ قطری (دلیکلی)

وزنی ۳ م ۴ ط.

۶۶۵

«اطرافنده بالکیز داترا چقته چیر کیمز»

۳۷ قطری (دلیکلی)

وزنی ۳ م ۴ ط.

(*) پادشاه مشارالیهک طغرای همایونلری دروننده «خان محمود بن مصطفی المطقر داتا» یازیلیدر.

چفته التونلق

۶۶۶

۴۰۰ « « نومرويه مشاهددر.

« اطرافنده آره سي يپراقلى چفته چيرىكى »

وزنى ۲ م ۲ ۱/۴ ط. (دليكللى) قطرى ۲۹

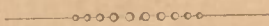
بر بچق التونلق

۶۶۷

« « « اطراقى ايتيه روى نقشلى »
وزنى ۱ م ۱۰ ط. (دليكللى) قطرى ۲۹

۶۶۸

۴۰۰ « « « كمنارلى كنيش چييكاي صو »
وزنى ۱ م ۹ ۱/۴ ط. (ايكى دليكللى) قطرى ۲۱

(طرز آخرده جديد استانبول) (°)

بر بچق التونلق

۶۶۹

(ص) ضرب فى (طغرا)
اسلامبول « طغرا وبازيارك اره سنده نقش ترقى »
۱۱۴۳
وزنى ۱ م ۸ ط. (دليكللى) قطرى ۲۶

تلك

۶۷۰

(ص) « « « انتجى لوحه . قطرى ۱۹
وزنى ۱ م ۱ ۱/۴ ط. (دليكللى)

(*) اشبو نوع جديد استانبول التونلرينه اليوم (عتيق سلطان محمود التونف)
تعير اولنور.

نصفيه سي

٦٧١

(م)
« (دليلكي) قطري ١٥

(٦٦٩) لك عينيدر .
وزني ٨ ط .

(زر محبوب)

٦٧٢

(طغرا)
عز نصره ضرب في
اسلامبول
١١٤٣

(دليلكي) قطري ١٨

« يازيلرك آره لري نقشلي »

سلطان البرين
الغ (ص)

وزني ١٢ ط .

٦٧٣

« (دليلكي) قطري ٢٠

« بشقه رسمده »

« (م) »

« (م) »

وزني ١٢ ط .

نصفيه سي

٦٧٤

« (دليلكي) قطري ١٧

« (ح) »

وزني ٦ ط .

قسطنطينيه

كموش

غروش

٦٧٥

(طغرا)
ضرب في
قسطنطينيه
١١٤٣

(دليلكي) قطري ٤٠

« نقشلي »

سلطان البرين
الغ {ص}

وزني ٨ م ٢ ط .

	۶۷۶	
« «		(۶۷۵) نومرو کیدر .
		(عا)
۳۸ قطری		وزنی ۷ م $\frac{1}{4}$ ۱۰ ط.
	۶۷۷	
« «		« «
		عا (*)
	۱۱۴۳	
۳۸ قطری		
	۶۷۸	
« «		« «
		« نقشمز و طرزی بشقه در »
۳۸ قطری		وزنی ۷ م $\frac{1}{4}$ ۳ ط.
	— یکر میلک —	
	۶۷۹	
(طغرا)		سلطان البرین
ضرب فی		الخ (ص)
قسطنطینیہ		« نقشلی »
۱۱۴۳		
۳۳ قطری		وزنی ۴ م $\frac{1}{4}$ ۱ ط.
	۶۸۰	
« «		« «
		(د)
۳۰ قطری		وزنی ۴ م .
	۶۸۱	
« «		« «
		(ع)
۳۳ قطری		وزنی ۳ م $\frac{1}{4}$ ط.

(*) اشبو حروفات مقطعه و مرکبه ایله اولان اشارت لرنه قوس ایچینه نالنری
(ابن) کله سنک اوستنده و قوس سنک لری (سلطان البرین) عباره سنک الکتنددر .

۶۸۲

« «

(۶۷۹) ك مشاهيدر .

(ق)

۱۱۴۳

قطري ۲۹

۶۸۳

« «

« «

(عا)

قطري ۳۰

وزن ۳ م ۱۰ ط .

۶۸۴

« «

« «

« نقشسز و طرزی بشقادر »

(عب)

قطري ۳۰

(دليلكى)

— اولاق —

۶۸۵

ضرب في

قسطنطينيه

۱۱۴۳

(دليلكى) قطري ۲۴

سلطان البرين

الخ (۵)

« نقشلى »

وزن ۲ م .

۶۸۶

« «

« «

(عا)

۱۱۴۳

قطري ۲۵

وزن ۱ م ۱۱ ط .

۶۸۷

« «

« «

« نقشسز و طرزی بشقادر »

(عب)

قطري ۲۵ استجى لوحه .

(دليلكى) وزن ۱ م ۱۲ ط .

٦٨٨

« «

« «

(ق)

قطری ٢٥

— بشك —

٦٨٩

(طغرا)

ضرب فی

قسطنطنیہ

١١٤٢

قطری ١٩

« نقشیدر »

سلطان البرین

الخ (ص)

وزنی $١٣ \frac{١}{٢}$ ط.

٦٩٠

« «

« (عا) «

قطری (دلیکلی) ١٩

وزنی $١٢ \frac{١}{٢}$ ط.

— پاره —

٦٩١

ضرب فی

قسطنطنیہ

ع ١١٤٣

قطری (دلیکلی) ١٦

« نقشیدر »

(طغرا)

وزنی $٢ \frac{٣}{٤}$ ط.

٦٩٢

« ما «

« «

قطری ١٦

(دلیکلی)

٦٩٣

« ص «

« «

قطری (دلیکلی) ١٧

وزنی ٣ ط.

۶۹۴

« ق »
 (ایکی دلیکلی) قطری ۱۵

« »
 وزنی $۲ \frac{1}{3}$ ط.

۶۹۵

« ن »
 قطری ۱۶

« »
 (دلیکلی)

۶۹۶

« عا »
 « طرزی بشقه در »
 قطری ۱۵

« »
 وزنی $۲ \frac{1}{2}$ ط.

۶۹۷

« عب »
 قطری ۱۵

« »
 وزنی ۳ ط.

۶۹۸

« ق »
 « نقشسز »
 قطری ۱۵

« »
 وزنی $۲ \frac{1}{4}$ ط.

— اچقه —

۶۹۹

ضرب فی
 قسطنطنیه
 ۱۱۴۳ عا
 قطری ۱۱

(طغرا)
 وزنی $\frac{2}{3}$ ط.

۷۰۰

« عب »
 قطری ۱۱

« »
 وزنی ۱ ط.

۷۰۱

« ن »
 قطری ۱۲

« »

کمشخانه

کמוש

یکریملک

۷۰۲

سلطان البرین

الح (۱)

(طغرا)

ضرب فی

کمشخانه

۱۱۴۳

فطری ۲۹

وزنی ۳ م $۱۵ \frac{1}{4}$ ط.

قارص

کמוש

اونلق

۷۰۳

(طغرا)

ضرب فی

قارص

۱۱۴۳

التجی لوحه ۴۰. فطری ۲۱

وزنی ۱ م $۱۲ \frac{2}{3}$ ط.

کنجه

کמוש

اونلق

۷۰۴

« «

« «

کنجه

۱۱۴۳

التجی لوحه ۴۰. فطری ۲۱

تفلیس

گوش

— اونلق —

۷۰۵

(طغرا)

ضرب فی

تفلیس

۱۱۴۳

قطری ۲۱

بغداد

گوش

— بشاک —

۷۰۶

« «

بغداد

۱۱۴۳

قطری ۱۷

« «

وزنی ۱۱ ۱/۴ ط.

مصر

— طغرای التون —

۷۰۷

— بریحلق —

سلطان البرین

الح ۶

(طغرا)

ب فی

عن نصره ضر

مصر سنه

۱۱۴۳

«کنارلری کنیش چیچکلی صو ایله مزین»

قطری ۲۷ (خلقهده مربوطدر)

وزنی ۱ م ۹ ط.

(زنجیرلی التون)

۷۰۸

— تک —

٪	(طغرا)
ضرب فی	(ح)
مصر سنه	
۱۱۴۳ ن	
(دلپکی) قطری ۲۶	وزنی ۱ م $\frac{۳}{۴}$ ط.

۷۰۹

٪	(طغرا)
ضرب فی	(ح)
مصر سنه	« طرز جدیدہ »
۱۱۴۳	
قطری ۲۰	وزنی ۱ م $\frac{۱}{۲}$ ط.

— نصفیه سی —

۷۱۰

٪	« «
« «	
۱۱۴۳ ن	
قطری ۱۵	وزنی ۸ $\frac{۱}{۴}$ ط.

(زر محبوب)

۷۱۱

(طغرا)	سلطان البرین
عز نصره ضرب فی	الخ (ع)
مصر سنه	
۱۱۴۳	
(دلپکی. ناقص العیار) قطری ۲۱	وزنی ۱۲ $\frac{۱}{۴}$ ط.

۷۱۲

« «

« «

« نقشی فرقلیدر »

۱۹ قطری (ناقص العیار)

وزنی $\frac{1}{4}$ ۱۱ ط.

— نصفیه سی —

۷۱۳ (*)

نصفیه یا فی

« «

« «

۱۰ قطری (ایکی دلیکلی)

وزنی ۶ ط.

۷۱۴ (*)

نصفیه م

« «

« «

۱۵ قطری

(دلیکلی)

کروش

— یاره —

۷۱۵

ضرب فی

(طغرا)

مصر سنه

۱۱۴۳

۱۷ قطری

وزنی $2\frac{1}{2}$ ط.

۷۱۶

« «

« «

« یازسی براز فرقلیدر »

۱۴ قطری

(*) اشبو التولده طغرانک زیری خداسنده (نصفیه) یازلشدر که دیگر هیچ بر سگده کورلماشدر .

۷۱۷

(عبد)

« «

قطری ۱۵

« «

(دلیکلی)

۷۱۸

(مر)

« «

قطری ۱۵ (دلیکلی)

« «

وزنی ۲ ط.

طرابلس غرب

التون

— سلطان —

۷۱۹

سلطان محمود

بن مصطفی

خا عز نصره

ضرب غرب فی

طرابلس

۱۱۴۳

(ایبی دلیکلی) قطری ۲۲

ضارب النضر

الغ (الظفر)

وزنی ۱ م ۲ ط.

۷۲۰

« «

« نقشاری فرقلیدر »

قطری ۲۳

« «

(دلیکلی)

تونس

التون

— سلطاني —

٧٢١

سلطان البرين

الع

محمود بن

مصطفى خان

عزب نصره

ضر ١١٥١ في

تونس

(دليكلي) قطري ٢٤

« يازيرلي غايت فنادر »

وزن ١ م $\frac{2}{3}$ ط.

— نصفيه —

٧٢٢

سلطان

محمود

خان

عزب نصره

وزن $\frac{1}{4}$ ٨ ط.

ب

ضر في

تونس

سنة ١١٦٦

(ابى دليكلي) قطري ١٥

كموش

— پاره —

٧٢٣

سلطان

محمود

١١٦٤

ضرب في

تونس

التنجي لوحه. قطري ١٤

وزن $\frac{2}{4}$ ٤ ط.

٧٢٤

(٧٢٣) ك عينيدر .

١١٦٥

« «

قطرى ١٥

٧٢٥

١١٦٦

« «

قطرى ١٤

« «

(مخلوطدر)

جزاير

التون

— سلطانى —

٧٢٦

السلطان

محمود * خان

عز نصره ضرب

جزاير فى

١١٦٨

قطرى ٢٥

سلطان البرين

الخ

« يازيلرى فنادر »

وزنى ١ م ١ ط.

— نصفيه —

٧٢٧

وايده

ضرب * فى

جزاير

١١٥٦

قطرى ١٧ (ايكى ديلكى)

سلطان

محمود خان

عز نصره

وزنى ١ ٨ ط.

۷۲۸

۷۲۷) یہ مشاہدہ .

« «

۱۱۶۱

قطری ۱۶

وزنی ۷ ¼ ط . دلیکلی (التونی بیاضدر)

— ربعیه —

۷۲۹

سلطان

ضرب

محمود

جزایر

۱۱۴۷

قطری (دلیکلی) ۱۲

وزنی ۳ ¼ ط .

۷۳۰

« «

« «

۱۱۴-

« فرقلیدر »

قطری ۱۴

(برکناری کسیدر)

→→→→*→→→→

سلطان محمود خان اول حضرتلر ینک مدت سلطنتارنده ضرب اولنمش اولان التون وکמוש بالجمله مسکوکات - خطوط و نقوش و اشکالجه طبیعی بعض تغییرات و تبدلات اجرا قلنمش ایسهده - موازین و انواع و اقسام جهتلرنجه عم بزر کوارلری سلطان احمد خان ثالث سهکلرنده متخذ اولان طرز واصله توفیق ایدلمشدر .

التونلر بودورده دخی اساساً ایکی جنس اولهرق چیقارلمشدر . بونلرک برجنسی (جدید استانبول) نامیله ودیکر نوعی (زر محبوب) اسمیله ضرب اولنان التونلردر .

زر محبوبلر دور سابقده تعریف اولندیغی اوزره یارم مثقال یعنی اوچ ربع درهم ثقلته اولوب اوائل جلوسلرنده کسیلان اسکیلرک عینی و اخیراً ضرب اولنانلر دخی نقشدن عاری و ساده کوزلدر . صکره کیلره

(جدید زر محبوب) دیرلر ایدی . بونلرک کافی السابق نصفیه لری دخی قطع اولمشدر .

مشار الیه سلطان محمود اول عصرنده زر محبوبلرک مقبول و معتبر التونلردن اولدینی مورخلرک انواع نفود صره سنده الکر زیاده بونلردن بحث ایله « زر محبوب خالص العیار » کی اوصاف و ترکیبات استعمال ایتملردن اکلاشلمقدهدر .

(جدید استانبول) التونلرینه کلنجه بونلر خاقان سابقک (زر استانبول) یاخود (زنجیرلی) التونلردن وزن و عیارجه جزوی فرقلی یعنی ۲۳ عیارنده و بر درهم بر قیراط و بر جبهه و یوزده اون ایکی کسر و زنده اولهرق ضرب و اخراج اولمشدر .

بالاده مخلنده صره سیله کوسسترلیدیکی اوزره (جدید استانبول) التونلرینسک بر یوزنده زر محبوبلر کی « سلطان البرین الخ » عنوانی یازلیوب ساده طغرای هایون و دیگر یوزنده یالکز (ضرب فی اسلامبول) و تاریخ جلوس درج اولمشدر .

جدید استانبوللرک نصفیه لری اولدینی کی اضعاقدن اولهرق بر بچق ایکی اوچ و بش التونلق کیر سکه لرخی قطع و ضرب ایلمشدر . بوسکه لرخ رسم و نقشجه انواع مختلفه سی اولوب اکثری طغرا و یازی اولان مستدیر محللری دوز بر اقیلوب اطراف کنارلری متنوع و یک ظریف طرزده چیچکلی صولر ایله تزین قلنمشدر .

اشبو کیر التونلرک اودورلرده بر اسم مخصوصی اولوب اولدینی معلوم دکل ایسه ده زماغزده علی الاکثر سلطان احمد ثالث ایله بوندن صکره کسیلان التونلره (فندق) تسمیه اولنوب سالف الذکر بیوک قطعده کی سکه لرخی قاچ عددک ایسه اکا کوره بش فندق و چفته فندق کی اسملر ایله یاد اولتمقده بولنمشدر . (*)

(*) التونلرک قدیم اسملریله ایوم جاری اولان تعرفه رسمیه ده مندرج اسمایی

كرك مشار اليه سلطان محمود اول وكرك سلطان احمد ثالث زمانيله
 سنين آتیه ده كسیلان كیبر التونلر الحاله هذه ممالك محروسه ده وافر يقا
 وهندستانك بعض شهر لرنده حلیات وتزیناتده مستعمل وپك مقبول
 وقیمتدار اولوب ایو حالده محافظه ایدلمش اولانلرینك بهر دره می بر
 عثمانی التوننه قدر عالی فیأتلر ایله صائله مقده در . حتی بونلرك بر زمان
 اوروپاده عیارجه نقصان بعض تقلیدلری چیقارلمش اولدینی کولمشدر .
 دور سلطان محمود خان اول وقعه نویسارندن سامی افندی تاریخنده
 و ۱۱۴۸ سنه سی وقوعاتی میاننده (تعیین رواج زر محبوب واستانبول
 جدید) عنوانيله درج ایلدیکی معلوماته کوره (۶) « اجناس نفودك بعضیلرینه
 بوندن مقدم قیمت حقیقه لرندن دون فیأت وضع اولندیغندن بحمله
 حكومه عرض شكوا اولنسی اوزرینه زر محبوب تعییر اولنان التونلرك
 قیمت ذهبیه سنه مصارف اعمالیه سی ضم وعلاوه ایله تمام یوز اون پاره یه
 رواجی حد اعتدالده اوله حتی اهل خیره طرفارندن درمیان اولنسنه
 ومذکور زر محبوبلر ایله جدید استانبول التونلرینك دخی قیمت
 مقوملرینك تحمللری مرتبه سنه ابلاغی كرك میری وكرك خاق ایچون
 نافع اوله جغه بناء زر محبوبك بین الناس اومقدار ایله رایج وخزینته
 عامره جده اولوجهله ایراد ومصرف اولمق وكافی الاول مصر زنجیرلیسی
 [التونی] دخی یوز اون ومصر طغرالیسی یوز بش پاره یه وغروش قرق
 پاره یه « وپاره نك هر قرق عددی برغروش « اخذ واعطا اولمق وبوندن
 برآچه زیاده ونقصانه التوب ویرلامك اوزره خط هایون صادر اولمش
 وموجبجه هر طرفه اوامر شریفه کوندرلمشدر . »

مورخ موسی ایله خلاصه نقل ایلدیكمز اشبو فقره سنده زر محبوبلرك

مسكوكاتك عوماً وزن وعیار وقیمتینه مخصوص اولان مربوط جدولده کوسترلمكله
 اكا مراجعت اولنه .

(۶) سامی تاریخی جلد ۱ صحیفه ۷۰

تعیین اولنان رایجی بیان ایلمش ایسه ده (جدید استانبول) التونلری ایچون یالکر قیمتک تحملی مرتبه سنه ابلاغندن بخله فیأت معینه سنی ایضاح ایتمشدرد. انجق آنفا کوسترلیدیکی اوزره (جدید استانبول) التونی بردرهم و برقیراط و برجه و یوزده اون ایکی ثقلنده اولسنه وزر محبوب ایسه اوچ ربع درهم اوله رق و زناً اندن بش قیراط و برجه قدر نقصان بولمسنه نظراً جدید استانبول التونی فیأتک زر محبوب فیأتندن اونسبتده یعنی برثلدن زیاده فضللی اولسی و بناء علیه ۱۵۰ پاره [۴۵۰ اچه] ایتمسی اقتضا ایتمکله و آتیده ۱۱۸۴ تاریخلرنده مورخلرک افاده لردن دخی اویله اکلاشلمغله بوعصره مخصوص اوله رق تنظیم ایلدیکمز فیأت جدولنده جدید استانبول رایجی اکاکوره کوسترلشدرد.

جودت پاشا حضر تلرینک تاریخلرنده «زر محبوبک جرماً وسعتی فندق التوننک قالنغنه معادل اوله رق و زنلری متساوی اولدینی کبی عیارلری دخی بر اولدیغندن ایکسی دخی برقیمتده ایدی. انجق صکره لری قیمتجه ده دوز زر محبوبلر کسلمشدرد. بناء علیه ۱۱۴۶ تاریخنده زر محبوب اوچ غروش اوتوز پارهیه رایج اولمشدرد.» (*) دیو برفقره محرر ایسه ده تدقیقات عاجزانه حجه بو حسابک بردرجهیه قدر یا کلساغی واردر. اولاز زر محبوب ایله فندق دینیلان التونلر هر تقدیر برعبارده ایسه ده آنفا ایضاح و بیان اولدینی وجهله و زنلری متساوی دکل ایدی. ثانیاً زر محبوبلرک اوزمانلر یوز اون پاره قیمتی اولدینی بروجه مشروح مورخ وقتک ضبط وروایتله مستدل اولمغله اوچ غروش اوتوز پاره [یعنی ۱۵۰ پاره] زر محبوبک دکل ده اغیر اولان فندق التوننک رایجی اولق لازم کلور.

فریق جواد پاشا حضر تلرینک تاریخ عسکری عثمانیسنده مسکوکاته

(*) جودت تاریخی جلد ۵ صحیفه ۳۰۴

دائر درج ایلدکری معلومات صرہ سنده كذلك زر محبوب بلرک فندق التونیه هم وزن اولدینی بیان اولتمش وموسیو (بهان) دخی تاریخ مالینده ینه اولوجهله کوستر مش ایسه ده بوروا تیرک ماخذلری بشقه اولیوب جودت پاشا حضرتلرینک تاریخلرندن نقل ایدلمش اولدینی ملحوظدر . (*)

بوندن بشقه کرک تاریخ عسکری وکرک تاریخ مالی عثمانیده سلطان محمود خان اول التونلرینک اسامی مخصوصه سنه ووزن وعیار ورائجیلرینه دائر مندرج اولان معلومات دخی از چوق دوچار اعتراضدر .

بوعصره مخصوص فیات مسكوكات

اقچه	پاره	اسامی
۴۵۰	۱۵۰	جدید استانبول . .
۳۳۰	۱۱۰	زر محبوب . . . .
۳۳۰	۱۱۰	مصر زنجیرلی التونی
۳۱۵	۱۰۵	مصر طغرالی التونی
۱۲۰	۴۰	غروش . . . . .
۳	۰۰	پاره . . . . .

پادشاه مشار الیه دورنده روم ایلی واناطولی و عربستان بلده لرنده التون کسلیمیوب یالکر مصرده زر محبوب ایله طغرالی و زنجیرلی التونلر چیقارلمش و غرب ضربخانه لرنده دخی اسکی طرزده سلطانیلر ایله بونلرک نصفیه و بعضاً ربعیلری قنطع ایدلمشدر .

§

(*) تاریخ عسکری عثمانی جلد ۱ صحیفه ۶۰

(**) غروشت اقسامی ایله زولته فیاتلری غروشک رایجی نسبتنده حساب اولتور .

مشار اليه حضرتلرينك كموش مسكوكاتي ينه اولكي اصول و تقسيحات
 تاميله محافظه ايديلهرك و طرز و نقشلري همان تغيير اولنميهرق ضرب
 و اخراج قلمشدر . يعنى غروشلر ايله نصفيه سى اولان يكرميلك
 و اولقلر و بشلكلر و پاره و اچهلر كسامش و وزن و قطرلري تاميله دور
 سابق مسكوكاتي راده سنده بولنمشدر .

زولته و يارم زولته المزه كچه مامش ايسه ده هر حالده بولنردن دخي
 كسامش اولمسي محتملدر .

وقعه نويس سامى افندي آتى الذكر اجرا آتى « تصحيح سكه »
 عنواني التده نقل و حكايه ايتكمده ايسه ده اساساً سكه تصحيح اولنميو
 يالكر كسيك و بوزوق پاره لر اورته دن قالدير يلوب اسكي وزن و عيارده
 يكي دن پاره ضرب ايتدير لمك دن عبارت بر تدبير اولديني اكلاشيليور .
 شويله كه : « اواخر سلطنت احمد خان ثالثه بعض مقصوص و زيوف پاره لر
 ظهور ايتمسيه چوروكي صاغ يرينه سورمكه مألوف اولان بر طاقم
 محتكرلر بولنرك اليسانى بر غروشيه طوپلايوب طشره دن كلان ذخيره
 تجارلرينه اويله جه صرف و اعطا و بوضورتله بر چوق خلقي اضرار ايتلري
 اوزرينه ۱۱۴۵ سنه سى اچنده نظام سكه هميون حقدنه فرمان على
 صادر اولمشدر . اشبو فرمان موجبنجه زيوف و مكسور پاره لك عدم
 رواجى مناديلر واسطه سيله طرف طرف تنبيه و ندا و استانبول و ايوب
 غلظه قاسم پاشا اسكدار و طوبخانه ده اوتوز ايكي محله بولنان صراف
 دكانلرنده فيما بعد نقود مقصوصه بولندير يلوب صرف و خرچ اولمسي
 قطعياً منع ايديلهرك اسكي پاره لك هر درهمي اون اوچ بچق اچيه
 تبديل اولنق اوزره تعيين اولنان كدكلو زعيملر معرفتيله تام الوزن
 و كامل العيار جديد غروش و نصفيه و ربعه لرندن و طغرالى مدور و مجلا
 پاره لردن مذكور صراف دكانلرينه و سائر اقتضا ايدن محلله ارسال

وزمان قلیله نقود مغشوشه میدان تداولدن الغا ایدلمشدر . شواجرا آتدن طولایی استحصال اولنان مغشوش و مکسور پارپر طوتیلان نمونه لری وجهله سکه جدیدیه تحویل اولنق اوزره ضربخانه عامریه تسلیم قلمشدر . « (۰)

..

بودورده یالکز اناطولینک بعض شهرلرنده کوش یکرملک واوناق و بشک سکه لر ضرب اولنمشدر . و برده کمشخانه وقارص قصبه لرنده شمعی یه قدر سکه کسلماش ایکن برنجی دفعه اوله رق اورالرده وتکرار (کنجه) ده (۰۰) دخی کوش سکه چیقارلمشدر .
پادشاه مشار الیهک باقر سکه لری المزه کچمامشدر . یکرمی بش سنه مدت سلطنتلرنده هیچ باقر ضرب اولنماش اولسی پکده تصور اولنه من ایسه ده هر نصلسه اورته ده یوقدر .

(۰) سامی تاریخی جلد ۱ صیفه ۵۴

(*) مسکوکات محل ضربلرینه مخصوص جدولہ مراجعت اولنه .

٢٥ سلطان عثمان خان ثالث

١١٦٨ - ١١٧١

اسلامبول

التون

— اوج فندق —

٧٣١

۴-۳

ضرب فی

اسلامبول

١١٦٨

٣٨ قطری (دلیکلی)

(طغرا) (*)

«کنارلری کنیش چیچکلی»

«صو ایله مزین»

وزنی ٣ م ١ ٣/٤ ط.

٧٣٢

(>)

« «

(طغرا)

«کنارلری کنیش چفته چیر کیلی و آینه لی»

٣٧ قطری (دلیکلی)

وزنی ٣ م .

— بر یچق فندق —

٧٣٣

(>)

« «

« «

«کنارلری کنیش چیچکلی صو ایله مزین»

٣٠ قطری (سیلکدر)

وزنی ١ م ٨ ط.

(*) پادشاه مشار الیهک طغرا الزنده «عثمان خان بن مصطفی المظفر دائماً» عباره سی محرردر.

٧٣٤

(>)

« « (٧٣١) نومرويه مشاهدر .

« اطرافنده آرهسى يپراقلى چفته چيركى »

وزنى ١ م ١٠ ط . (دليکلى) قطرى ٢٩

٧٣٥

(>)

« تركى نقشلىر ايله مزهن »

« «

« «

وزنى ١ م ٩ ١/٤ ط . قطرى ٣٨

(زر محبوب)

٧٣٦

(طغرا)

عن نصره ضرب

فى اسلامبول

١١٦٨

(دليکلى) قطرى ٢١

سلطان البرين

الحج (ب)

وزنى ١٣ ط .

— نصفيه —

٧٣٧

« «

« «

(ح)

قطرى ١٧

وزنى ٦ ١/٢ ط .

قسطنطينيه

كموش

— اولق —

٧٣٨

(طغرا)

ضرب في

قسطنطينيه

١١٦٨

قطرى ٢٥

سلطان البرين

الخ (ح)

وزنى ٩ ط.

٧٣٩

« «

« «

« نقشى فرقليدر »

(ص)

(دليکلى) قطرى ٢٥

— بشلك —

٧٤٠

« «

« «

ح

التنجى لوحه. قطرى ١٩

وزنى ١١ ط.

— ياره —

٧٤١

ضرب في

قسطنطينيه

ح ١١٦٨

(دليکلى) قطرى ١٦

(طغرا)

وزنى ٢ ط.

٧٤٢

« « (٧٤١) نومرو كيدير .
 « «
 ١١٦٨ ص
 قطري ١٦ . وزني ٣ ط .

— الحقه —

٧٤٣

ضرب في (طغرا)
 قسطنطينيه
 ح ١١٦٨
 قطري ١١ . وزني $\frac{2}{3}$ ط .

٧٤٤

« « « «
 « «
 ١١٦٨ با
 قطري ١١ . وزني ١ ط .

— مصر —

التون

— زر محبوب —

٧٤٥

(طغرا) سلطان البرين
 عن نصره ضرب في الخ ص
 مصر سنه
 ١١٦٨
 قطري ٢١ (دليكي) . وزني $\frac{1}{4}$ ١٢ ط .

٧٤٦

« « « «
 « « (طرز اخردهدر)
 قطري ٢٥ (دليكي) . وزني ١١ ط .

كموش

— ياره —

٧٤٧

س

ضرب في

مصر سنة

١١٦٨

قطري ١٥

(طغرا)

وزني ٢ ط .

طرابلس غرب

التون

— سلطان —

٧٤٨

سلطان [عمان]

بن ن مصطفى

خا عز نصره

ضرب غرب

في طرابلس

١١٦٨

دليكلي قطري ٢٣

ضارب النضر

ج

صا العز والظفر

في

البر والبحر

وزني ١ م ٣ ط .

جزاير

التون

— سلطان —

٧٤٩

السلطان

عمان خان

عز نصره ضرب

في

جزاير ١١٦٨

دليكلي قطري ٢٤

سلطان البرين

الخ

« يازيرى فنادر »

وزني ١ م ١ ط .

— نصفیه —

۷۵۰

وايده
ضرب *
جزاير في
۱۱۶۹

سلطان
عثمان خان
عز نصره

التنجي لوحه . قطري ۱۷

وزن $\frac{1}{4}$ ۸ ط . (دليکلی)

— ربعیه —

۷۵۱

ضرب
جزاير
۱۱۶۸
(دليکلی) قطري ۱۲

ن
سلطان
عثمان
وزن ۴ ط .

۷۵۲

«
«
۱۱۷۱
قطري ۱۳

«
«
(ايي دليکلی)

سلطان عثمان خان ثالث حضر تارينك بالاده صره سيله كوستريلان
التون مسكوكاتي دخي برادر اكبر لري سلطان محمود خان اولك سكه لرنده
اتخاذ اولسان طرز واصولده اوله رق ضرب اولشمس و هيچ بر كونه
تغيرت وقوعه كلامشدر .

بو عصرده كير بش التونلقار دخي چيقارلمش اولديني مروى
ايسهده بزم المزه كچه مديكبي مع التأسف بيان ايدرز .

اوج سنه دوام ایدن مدت سلطنتلرنده التونلرك رايجه دائر هيچ
برمعلومات تاريخيه اوليوب فقط قيمت سابقه نك تغير اتمديكي ظاهر
حالدا اكلاشلمقدهدر .

مشار اليه كموش سكه لرى پك از كسلمش وغروش وزولته لرى
اولمق لازم كلور ايسه ده المزه كچه ميوب طاقم زده يالكز غروشك اقسا-
مندن بعضيلريله پاره واقچه لرندن موجود بولنشدر . بونلرك وزنلرى
جزوى نقصان طوتلمش وهيچ برنده (اسلامبول) يازليوب على العموم
(ضرب فى قسطنطينيه) يازلمشدر .

مصر ايله طرابلس غرب وجزايردن بشقه طشره لرده سكه ضرب
اولتماشدر .

٢٦ سلطان مصطفى خان ثالث

١١٨٧ - ١١٧١

اسلامبول

التون

— اويچ فندق —

٧٥٣

ضرب في

اسلامبول

١١٧١

دليلکلی قطري ٣٦

(طغرا)

«کنارلری انیش چفته»

«چيرکيلي وآينه لي»

وزن ٣ م

— چفته فندق —

٧٥٤

(طغرا) خان (*)

٢

«

دليلکلی قطري ٣١

وزن ٢ م ٢ ٢ ط .

(*) شهریار مشار البهک برنجی وایکنجی و اوچنجی سننه جلوسلرنده ضرب اولتان سکه لرنده طغرالك عبارسی «مصطفى خان بن احمد المظفر داتا» اولوب مذکور سنه لرن صکره چيقاريلان علی انعموم مسکوکاتک طغرالنده ایسه «خان» القابی درج اونقامشدر .

— بریحق فندق —

۷۵۵

(طغرا)

وزنی ۱ م $\frac{۱}{۳}$ ط . «
«
۸۰ «
«
۳۰ قطری (دلیکلی) قطری

— فندق —

۷۵۶ (*)

« نقشاری روقوقو اصولنده در »

وزنی ۱ م $\frac{۲}{۳}$ ط . (دلیکلی) «
«
«
«
۲۰ قطری یذیحی لوحه . قطری

۷۵۷

« اطرافلرنده دقنه یپراقلی ظریف صو »

وزنی ۱ م $\frac{۱}{۳}$ ط . «
«
«
«
۲۱ قطری (دلیکلی) قطری

۷۵۸

(خان)

« کنارلرنده دائراً نقطه واردر »

«
«
«
«
۱۸ قطری قطری

۷۵۹

« اطرافی فندقلی »

«
«
«
«
۱۹ قطری قطری

۷۶۰

« فرقلیدر »

وزنی ۱ م $\frac{۲}{۳}$ ط . «
«
«
«
۲۰ قطری (دلیکلی) قطری

(*) اشبو ۷۵۶ و ۷۵۷ نومرولی سکهلر غایت نادر بولنور . بو عصرک ذیلنه
مراجعت اولنه .

— نصفيه —

٧٦١

(طغرا)

ضرب في
اسلامبول
١١٧١

قطري ١٢

وزني $8 \frac{2}{3}$ ط .

٧٦٢

٨١

« «

« «

قطري ١٤ (دليكي)

(زر محبوب)

٧٦٣

(طغرا) خان
عن نصره ضرب في
اسلامبول
١١٧١

قطري ١٨

سلطان البرين
الخ (١)

وزني ١٢ ط .

٧٦٤

« «

« «

(٨٥)

قطري ٢١ (دليكي)

وزني $12 \frac{1}{2}$ ط .

— نصفيه —

٧٦٥

(خان)

« «

« «

(١)

قطري ١٤

وزني $6 \frac{1}{4}$ ط .

٧٦٦

« «

« «

(٨٤)

قطري ١٩ (دليكي)

كموش

التشاق — [چفته زولته]

٧٦٧

السلطان

مصطفى بن احمد خان

دام ملكه ضرب في

اسلامبول

١١٧١

قطرى ٤٣

سلطان البرين

الحج (٩)

وزنى ٩ م

٧٦٨

« «

« «

« رسم خطى قرقليدر »

(٩)

قطرى ٤٣

وزنى ٨ م ١١ ط .

٧٦٩

« «

« «

(٨١)

قطرى ٤٤

وزنى ٨ م ١٥ ط .

زولته — [اوتوزلق]

٧٧٠

« «

« «

(٨٥)

قطرى ٣٧

وزنى ٤ م ٦ ط .

٧٧١

« «

« «

« رسم خطى بشقه در »

(٨٥)

قطرى ٣٥ (دليكلى)

— نصف زولته —

۷۷۲

« « (۷۶۷) ك مشامبدر .
(۳)
وزنی ۲ م قطری ۲۸

— غروش —

۷۷۳

ضرب فی (طغرا)
اسلامبول
۱۱۷۱

وزنی ۶ م ۳ ط . یدنجی لوحه . قطری ۳۹

۷۷۴

۸۳ « «
قطری ۳۸

۷۷۵

۸۶ « «
وزنی ۶ م $\frac{۳}{۴}$ ط . قطری ۳۹

— یکر میلک —

۷۷۶

(خان) « «
وزنی ۲ م $\frac{۳}{۴}$ ۱۳ ط . (دلیکلی) قطری ۳۱

۸۷۷

۸۵ « «
قطری ۲۳

— اونلق —

۷۷۸

۹

« «

(۷۷۳) نومرویه مشاهددر .

قطری ۲۴

وزنی ۱ م $۳\frac{۲}{۴}$ ط .

۷۷۹

۸۲

« «

« «

قطری ۲۵

۷۸۰

۸۳

« «

« «

قطری (دلیکلی) ۲۴

۷۸۱

۸۵

« «

« «

قطری (دلیکلی) ۲۴

— بشك —

۷۸۲

۷

« «

(۷۷۳) کیدر .

قطری (دلیکلی) ۱۹

وزنی $۹\frac{۱}{۲}$ ط .

۷۸۳

۹

« «

« «

قطری ۲۰

وزنی ۱۰ ط .

۷۸۴

۸۲

« «

« «

قطری ۲۰

٧٨٥

٨٤
" "
قطري ٢٠

(٧٨٢) ك مشاهيدر .
وزني ١٠ ١/٤ ط .

— پاره —

٧٨٦

٩
ضرب في
اسلامبول
١١٧١
قطري ١٥

(طغرا)

وزني ٢ ١/٤ ط .

٧٨٧

٨٣
" "
قطري ١٥

" "

٧٨٨

٨٦
" "
قطري ١٥

" "

— اچقه —

٧٨٩

١
ب
ضرب في
اسلامبول
١١٧١
قطري ١٣ (دليکلي)

(طغرا) خان

وزني ١ ١/٤ ط .

— طرز آخر اچہ —

۷۹۰

عز نصرہ

ضرب فی

اسلامبول

۱۱۷۱

قطری ۱۳

سلطان

مصطفی بن

احمد خان ۷

وزنی ۱ ۱/۴ ط .

— دیگر طرزہ اچہ —

۷۹۱

۹

فی

اسلامبول

۱۱۷۱

قطری ۱۱

(طغرا)

وزنی ۱ ط .

۷۹۲

۸۱

« «

قطری ۱۱

« «

۷۹۳

۸۲

« «

قطری ۱۱

« «

۷۹۴

۸۳

« «

قطری ۱۱

« «

۷۹۵

۸۴

« «

قطری ۱۱

« «

۷۹۶

۸۶

« «

(۷۹۱) نومرو کبدر .

بدنجی لوحه . قطری ۱۱

— قسطنطنیه —

کوش

— اونلق —

۷۹۷

(طغرا) خان

ضرب فی

قسطنطنیه

۱۱۷۱

(دلیکلی) قطری ۲۵

سلطان البرین

الخ (ص)

وزنی ۱ م $\frac{2}{3}$ ۸ ط .

— پاره —

۷۹۸

ب

ضرب فی

قسطنطنیه

ص ۱۱۷۱

(دلیکلی) قطری ۱۶

(طغرا)

خان

وزنی $\frac{2}{3}$ ۲ ط .

— حلب —

باقر

— مانغر —

۷۹۹

ضرب فی

حلب

قطری ۱۹

(طغرا)

خان

« استانبول کاری »

— مصر —

التون

— فندق —

۸۰۰

۸۱

ضرب في

مصر سنه

۱۱۷۱

(دلیکلی) قطری ۱۹

(طغرا)

وزنی ۱ م $\frac{1}{4}$ ط.

(زر محبوب)

— چفته —

۸۰۱

(طغرا) [خان]

عز نصره ضرب في

مصر سنه

۱۱۷۱

عیاری نقصان (دلیکلی) قطری ۳۲

« کنارلری بوشدر »

سلطان البرین

الخ (ص)

وزنی ۱ م $\frac{1}{4}$ ط.

— تك —

۸۰۲

« «

« «

(س)

(دلیکلی) قطری ۲۱

وزنی $12 \frac{2}{4}$ ط.

۸۰۳

« «

« «

(ع)

(دلیکلی) قطری ۲۰

(عیاری نقصان)

(طرز آخردہ زر محبوب)

— چند —

۸۰۴

سلطان مصطفیٰ

ضارب النضر

احمد بن عز نصرہ

(۹)

بن خا ضرب فی

« کشیدہ لیدر »

مصر سنہ

« کمنار لری پوشدو »

۱۱۷۱

۳۵ قطری (دلیکلی)

وزنی ۱ م ۱۰ ط.

— تک —

۸۰۵

« «

« «

(۹)

۲۱ قطری

وزنی ۱۳

(۹) ۸۰۶

علی

« «

« «

« یازیری فسادر »

(۸۳)

۲۰ قطری (دلیکلی)

— نصفیه —

۸۰۷

علی

« «

« «

(۸۳)

۱۷ قطری (دلیکلی)

وزنی ۶ ¼ ط.

(*) اشبو « علی » اشارتلی سکہ ایله بوندن سکہ کور یاجک بولده التون وکوشلر
مصرده علی بک ۱۱۸۲ دن ۱۱۸۶ یه قدر اولان زمان اداره سنده ضرب
اوتتدیر .

گوش

— بشاک —

۸۰۸

پ. علی

ضرب فی

مصهر سنه

۱۱۸۳

قطری ۱۹

(طغرا)

وزنی ۱۰ ۳/۴ ط.

— پاره —

۸۰۹

مص

ضرب فی

مصهر سنه

۱۱۷۱

قطری ۱۵

« «

(خان)

وزنی ۳ ط.

— اچقه —

۸۱۰

مصا

« «

قطری ۱۴ (دیکلی)

» »

(خان)

وزنی ۱ ۳/۴ ط.

۸۱۱

ا

« «

قطری ۱۵

« «

وزنی ۲ ط.

۸۱۲

علی

« «

قطری ۱۳

« «

وزنی ۱ ۱/۴ ط.

۲۲۵

۸۱۰

۲۱۰

طرابلس غرب

التون

— سلطاني —

٨١٣

ضارب النضير

الغ (الظفر)

سلطان

بن مصطفى احمد

خان عز نصره

ضرب غرب في

طرابلس

١١٧١

٢٥ قطري (ديكلي)

وزن ١ م $\frac{1}{4}$ ط.

تونس

التون

— زرمجوب —

٨١٤

سلطان

البرين و خاقان

البحرين السلطان

مصطفى خان

عز نصره

وزن $\frac{3}{4}$ ١٢ ط.

ب

ضرب في

تونس

١١٧١

٢٠ قطري (ديكلي)

٨١٥

« «

١١٨٦

١٨ قطري

« «

« كهلرك وضعتي فرقليدر »

— نصفیه —

٨١٦

ب
ضرب فی

تونس

١١٨٧

(ایبی دایکلی) قطری ١٤

سلطان
البرین والبحرین
السلطان مصطفى
خان عز نصره

وزنی ٦ ط.

کروش

— غروش —

٨١٧

ب
ضرب فی

تونس

١١٨٢

سنه

قطری ٣٣

سلطان البرین
و خاقان البحرین
السلطان مصطفى
خان عز نصره

وزنی ٤ م ١٠ ط.

— پاره —

٨١٨

ضرب فی

تونس

١١٧٥

(مخلوطدر) قطری ١٣

سلطان
مصطفى

وزنی ٤ ط.

٨١٩

« «

١١٧٧

(مخلوطدر) قطری ١٤

« «

وزنی ٤ ٣/٤ ط.

— باقر —

۸۲۰

سلطان

مصطفى

خان*

ب
ضرب في
تونس
۱۱۷۳

قطري ۲۱

۸۲۱

« «

قطري ۲۰

« يازيرى فرقليدو »

« «

۸۲۲

« «

۱۱۷۵

قطري ۲۰

« «

— جزاير —

التون

— سلطانى —

۸۲۳

سلطان البرين

الح

سلطان

مصطفى خان

عن نصره ضرب في

جزاير ۱۱۸۳

قطري ۲۳

وزنى ۱ م ۱ ط.

— نصفيه —

۸۲۴

سلطان

مصطفى خان

عن نصره

وزنى ۱ ۸ ط.

*

ب
ضرب في

جزاير ۱۱۷۵

قطري ۱۷ (ديكلى)

۸۲۵

« «

۱۱۸۳

قطری ۱۷

— رابعه —

۸۲۶

سلطان

*
مصطفی

*

*

ضرب

جزایر

۱۱۷۷

قطری ۱۳ (دلیلی)

وزنی ۴ طه.

۸۲۷

— ۵۵۶ —

ضرب فی

جزایر

۱۱۸۶

قطری ۱۴

سلطان

مصطفی

— ۵۵۶ —

(ایلی دلیلی)

مشسار الیه سلطان مصطفی خان ثالث حضرت تارینک التونلری نوعاً
ووزناً سلطان محمود اول و سلطان عثمان ثالث زمانارنده متخذ اولان
طرز و اصولک عینی اوله رق قطع و ضرب ایلمشدر .

مع هذا یکیدن یکی به بر قاج جنس النون چیقارلمشدر که بونلرک رسم
ونقشاری بتون بتون بشقه وغایت ظریفدر . اشبو التونلرک بر نوعی
(روقوقو) (*) تعیر اولنان اصوله و دیگر نوعی دخی بشقه بر طرز

(*) فرانسه قرالردن اون بشچی (اوق) زمانده اصول معاری واثاث بیتیه
وساژه تزیناتنده آخاند قلمش اولان طرز نقوشه (روقوقو) Rococo تعیر
ایتدکلی معلومدر . اصول مذکوره پای تحت سلطنت سنیده دخی اوزمانلر قبول
اولدرق بر مدت جوامع شریفه و تره و چشمه کی تأسیسات عالیله او اصوله پایش
واعلات و تزینات ساژده دخی تطبیق قلمشدر .

مطبوعه ترسيم و تزئين قلمشدر . بونلر محرميه و سائر عطايای سنيه
مخصوص و وقعه نويس واصفك (زر قرتاب) تركييله توصيف ايلديكي
سكهلردن اولمق لازم كله چكي شمه سزدر .

التونلرك (زر محبوب) جنسنندن بشقه لرني برنجي دفعه اوله رق
وقعه نويس مومى اليه (فندق) ناميله ياد ايتمشدر . بالاده بالمناسبه خامه -
كذار بيان اولديني اوزره (فندق) اسمي دخي ابتدا مصرده تام العيار
اولان زنجيرلى التونلره علم اولمشيدى . بوتاريخه قدر نام مذكور پاى
تحتده هنوز بك زياده استعمال اولمديني حالده پادشاه مشار اليه زماننده
در سعادتده دخي زبا نزد اولمشدر .

يالديز التونلرندن صكره وزن و عيارلرى تام اولان قديم التونلره
زمانزده على العموم فندق تسميه اولمقده و ضربخانه عامره تعرفه سننده
دخي اويله تصريح ايدلمكده در .

بوعصرده كسيلان بعض بيوك قطعه ده كي التونلره لسان عوامده
(آينه لى) تسميه ايدرلر . بونام التونلرك جنسننى دكل شكلنى تعريف
ايچون وضع اولمش براسمدر . مذكور التونلر محللاننده كوسترلديكي
اوزره كمارلرى منقش اوليوب طغرا ايله يازيلرك اطرافنده ساده و يا
نقطه لى ايكشم و اوچر مستدير چيز كيلر اولديغندن آينه لى تشبيه
اولمشدر . كرك بوندن اول و بوندن صكره تعريف اولنان رسم و شكلده
ضرب قلمش اولان اكثر اوچ و ايكي فندقلره كذلك (آينه لى) تعبير
اولنور .

پادشاه مشار اليه التونلرينك عيارلرى ۱۱۲۸ تاريخنده و اندن صكره
چيقاريلان التونلر قدر يوكسك دكل ايسه ده ينه يكرمى ايكي عيارينه يقين
اولديني كى تماميت وزنلرى حكومت سنيه جه تحت اعتناده بولنديرلديني
مورخ واصفك و يرديكي معلوماتدن استدلال اولنيور . شويلاه كه :
ضربخانه عامره ده قطع و ضرب اولنان تام الوزن التونلرك كمارلرى بعض

صرافان و منافع جویان طرفارندن قیرپیلوب سورلمکده اولدینی حکومتجه خبر آلمسیله ۱۱۷۷ سنه سنده بونلرک کرک استانبول و کرک طشره لرده رایجی منع ایدیلرک فیما بعد اصحابی ضربخانهیه کتوروب بالوزن قیمت معادلہ سنی آلق و طشره ده دخی بو ایشسه مأمور ایدیلان صرافلره مراجعتله ینه اولوجهله معامله اولتقی اوزره هر طرفه اوامر علیه اصدار قلنمشدر . (۵)

۱۱۸۴ تاریخنه قدر عتیق و جدید زر محبوبلر کافی السابق ۱۱۰ پارویه (۵۵) و فندق التونلرینک قدیم فیاتنه بر آره لک یالکر بش پارویه ضمیمه ۱۵۵ پارویه اوله رق اخذ و اعطا ایدلمکده اولدینی حالده التون سکه لر یواش یواش ایدیء تداولده کورلما مکه باشلامش و معاملات ناس همان بیاض اچیه منحصراً له رق هر شینک فیاتی یوکسالمش اولدیغندن سنه مذکورده بعض ارباب تدبیر التونک اجناسنه تحملی قدر ترقی وضع اولنسه (۵۵۵) طمعکارانک حفظ و اخفا ایدلکاری التونلرک میدان تداولده چیقاریله جنی یولنده اداره رأی و افکار ایتلمیله ۱۱۰ پارویه تداول ایدن زر محبوب بعد ازین اون پارویه ضم ایله ۱۲۰ پارویه و ۱۵۵ پارویه جاری اولان فندق التونی دخی ۱۶۰ پارویه تعاطی اولتقی اوزره اراده سنیه تعلق ایتمشدر . (۵۵۵)

(۶) تاریخ و اصف جلد ۱ صحیفه ۱۴۶

(**) جودت پاشا حضرتلری ۱۱۷۸ سنه سی محرمنده ضربخانه امینی اسماعیل رائف بک کندو خطیله سلطان مصطفی خان حضرتلرینه تقدیم ایدوب منظورلری اولان پوصله ده « جدید زر محبوب عدد ۵۰۰۰۰ غروش ۱۳۷۵۰۰ کیسه ۲۷۵ » دیو محرر اولسنه نظراً زر محبوبک بهری ۱۱۰ پارویه حساب اولتمشدر دیورلر . تاریخ جودت جلد ۵ صحیفه ۳۰۴

(***) ۱۱۴۸ تاریخنده التونلرک تزید فیاتی اثناسنده دخی درمیان اولان اسباب موجب کذلک بونک عتیق ایدی .

(****) تاریخ و اصف جلد ۲ صحیفه ۸۵

واقعا عصر مذکورده متداول اولان مسكوكاتك على الاكثر كموش
سكك ل اولديغى و خزينه جه حسابات و صرفيات دخى هان عموميتله غموش
اوزينه جريان ايلديكى جهتله التون مسكوكات شبهه سز بر طاقم ادملرك
مخفوظ دولاب احكاملرى اولقى لازم كالور. انجق بوبابده مورخلك هر
نصلسه ايضاح ايتامش اولدقلى باشليجه بر سبب واردركه التونلرك
ايدىء تداولدن چكلمسى اصل آندن نشات ايتمشدر. اوده هان اشا-
غیده كوريله جكى وجهله هر نوع كموش مسكوكاتك وزلرنجه اجرا قلنان
تزيلا تدر .

مورخ (موراچه دوسون) دولت عليه نك اصول و نظامات عتيقه سى
حقنده يازمش اولديغى مشهور تاريخنده [1] مسكوكات عثمانيه دن بر
نبذه جك بحث ايلديكى صره ده مشار اليه مصطفي خان ثالث زمان
سلطنتلرنده مسكوكاتك عيارى يوزده يكرمى ايكيه قريپ بر درجه ده
تنقيص اولديغى وسيا التون مسكوكاتك ميدان تداولده پكده مبدول
اولديغى بيان ايدور.

مصر التونلرينك بعض نقصان عيارلولى كسامش ايسه ده اكثر يسنده
ينه تماميته دقت اولمشدر. زر محبوبلرك بر طاقى قديم التونلر طرزنده
اخراج اولوب (سلطان البرين) يرينه (ضارب النضر) عنوانى و (طغرا)
يرينه دخى امم سلطانى دوز عباره ايله يازمشدر .
ايلك دفعه اوله رق تونسده دخى (زر محبوب) قطع و ضرب ايدىلوب
فقط بونلركده نقشارى طرز آخرددر . طرابلس غرب و جزايرده
كسيلان التونلر ايسه قديم سلطانلرك هان عيدير . نصفيه و ربعيه لرى
دخى اولوب بونلره بر بشقه رسم و صورت و يرلمشدر .

§

[1] Mouradjea d'Ohsson, Tableau général de l'empire Ottoman,
t. VII, p. 251, 259.

پادشاه مشار الیهک طاقم زده بولنان کموش مسکوکاتنه عطف نظر اولند قده بولنارک نقش و رسم لرنبجه وانواع واقسامنبجه اسکیلردن هیچ بر فرقی یوق ایسه ده اصل اولان وزن لرنبجه خیلی تبدلات و تغیرات وقوعه کلدیکی اکلاشیلور .

کرک غروشلر ایله اقسامندن و کرک زولته لرذن و زناً ربع درجه ده بر تنزیلات اجرا قلمشدر . اولاری سکر بچق طقوز درهم اعتبار اولنان غروشلر زولته راده سنده یعنی الی درهم بر دنکه وزولته لر درت درهم اوچ ویا الی قیراطه تنزیل قلمش وزولته نک نصفیه غروشک اقسامندن اولان یکر میلک اولاق و بشلاک لر دخی ککذک اونسبتده وزناً تدنی استدر لمشدر .

یتش سنه دن برو اولدقجه مطرد بر حالده دوام ایتمش اولان او عثمانلی غروش و زولته لرینک تحویل و تنزیل موازینی باشلیجه بر وقعه اولدینی حالده نه وقعه نویس وقت اولان ذات ونه ده سائر مورخا لر من بر کونه معلومات ویر مامشدر .

یالکز (حاصر) [1] عصر مذکورده یکی زولته لر کسیلوب قیمت لرینک اسکیلردن یکر می پاره قدر اشاغی بولندیغی مختصراً ذکر ایلمشدر . بو وقعه آتیده کرک وزن و کرک عیار جهتلریله کموش مسکوکات حقمده بالذفات اجرا قلمش و وقعه نویسان طرفا لرندن بیان و ایضاح اولنان تدابیرک برنجیسی و بلکه ایلک بر مثالی اولدینی حالده بونده سکوت ایتمش اولمترینه تعجب اولنور . هر نه حال ایسه مسکوکات موجوده معلومات مقتضیه اخذینه کافیدر .

بودورده برده ایلک دفعه اوله رق التمش پاره قیمتده (التمشاق) نامیله چفته زولته لر ضرب و اخراج قلمشدر که تاریخا لر من بوندن دخی بحث ایتمزلر .

غروش وزولته لرك ووزناری تدنی ایدنجیه دهه قیمتی برسكیه لزوم
كورینوب بناء علیه اسكی غروشلر ووزنده وعصر مذکور زولته لرینك
ایکی مثلی ثقلتمده مذکور التماقلر چیقارلمشدر .

التماقلرک وزن وقطعه لری بالاخره تغییر ایلدیکی حالده ناملری
زمانزه قدر باقی قالمشدر . بونلر بوجه محرر اولوقت غروشك اعضا -
فندن ایکن محلمده کوریله جکی وجهله فردوس آشیان سلطان محمود خان
عدلی زمانده ثقلتلری تخفیف ایدیلهرک یکیدن چیقاریلان والیوم متداول
اولان (التیاق) و (اوجلك) غروشلرک اقسامندن اعتبار ایدلمشدر .

§ § §

سلطان احمد ثالث زمانندن سلطان عثمان خان ثالث دورینه قدر
سككله حروف مقطعه ایله وضع اولنان اشارات بو عصرده — پك آز
مستثنیاتی اولق اوزره — ترك اولنوب التون وكموش بالجمله سكه لرده یکی
براصول اتخاذا قلمشدر .

شویله که : هر سكه ده بر معناد تاریخ جلوس وضع اولمقله برابر
سككلك ضرب اولدینی سنه دخی آروجه رقله کوسترلمشدر . بوده
ایکی صورتده اولوب بریسی مثلا ۱۱۸۰ ویا خود ۱۱۸۶ وکذا هر قننی
تاریخده کسامش ایسه اوتاریخی یالکز عشرات خانه سنده یعنی (۸۰) ویا
(۸۶) رقلریله ارائه ایتک و دیگر نوعی دخی جلوسك قاچنجی سنه می
ضرب ایدلمش ایسه ساده جه (۱) (۳) (۶) الی آخره بر رقله کوستر -
مکدرکه اشبو ایکنجی صورت اوزماندن بو کونه کلنجیه قدر مسكوكات
شاهانه ارتق ابقا اولمشدر .

تونس وجزایرده ضرب اولنان مسكوكات بو اصولدن مستثنا اولوب
انلرده قدیمی وجهله ضرب اولدینی سنه نك تاریخی وضع و تحریر قلمشدر .

۲۷ سلطان عبد الحمید خان اول

۱۱۸۷ - ۱۲۰۳

اسلامبول

التون

ایکی ییحق فندق

۸۲۸

ضرب فی

اسلامبول

۱۱۸۷

دلیکلی قطری ۳۷

«کنارلری کنیش چیمکلی»

«سو ایله ضربین»

وزنی ۲ م ۱۱ ط

بر ییحق فندق

۸۲۹

«

دلیکلی قطری ۳۰

«آینه‌لی»

وزنی ۱ م ۹ ط

۸۳۰

«

دلیکلی قطری ۳۰

«کنارلری چیمکلی سو»

وزنی ۱ م ۶ ط

(*) پادشاه مشارالیهک طغرالی درونده «خان عبد الحمید بن احمد المظفر دایما»

عباره‌سی محرردر .

۸۳۱

« ۱۶ »
 (دلیکلی) قطری ۲۹

نومرونك عینیدر .

— تك فندق —

۸۳۲

« ۳ »
 (دلیکلی) قطری ۲۰

« کینارلری زنجیرلی »

« »

وزنی ۱ م $\frac{1}{4}$ ط .

۸۳۳

« ۱۵ »
 قطری ۱۹

« اطرافی نقطه‌لی »

« »

وزنی ۱ م ۱ ط .

— نصفیه —

۸۳۴

« ۳ »
 قطری ۱۶

« »

وزنی $8 \frac{2}{3}$ ط .

۸۳۵

« ۱۵ »
 قطری ۱۵

« »

وزنی $8 \frac{1}{4}$ ط .

— ربعیه —

۸۳۶

« ۴ »
 قطری ۱۴

« »

وزنی $4 \frac{1}{2}$ ط .

(زر محبوب)

۸۳۷

(طغرا)

فی

عن نصره ضرب

اسلامبول

۱۱۸۷

قطری ۲۲

ساحان البرین

الخ (۶)

وزنی ۱۳ ط .

— نصفيه —

٨٣٨

« «

قطري ١٩

« «

وزني ٦ ط.

— قسطنطينيه —

كموش

— ايكيلاك — [چفته غروش]

٨٣٩

١٦٦

ضرب في

قسطنطينيه

{ ١١٨٧ }

قطري ٤٥

(طغرا)

وزني ٩ م ٣ ١/٤ ط.

— التمشلق — [چفته زولنده]

٨٤٠

السلطان

عبدالحميد بن احمد خان

دام ملكه ضرب في

قسطنطينيه

١١٨٧

قطري ٤٤

سلطان البرين

الخ (٣)

وزني ٨ م ١٥ ط.

٨٤١

« «

قطري ٤٤

« «

وزني ٨ م ١٢ ١/٤ ط.

٨٤٢

« «

قطري ٤١ (دليكلي)

« «

وزني ٨ م ١٥ ط.

— زولته — [اوتوزلق]

۸۴۳

(۸۴۰) نومرونك عیندر .

« « سنه سی (۲)
وزنی ۴ م $\frac{1}{4}$ ط . قطری ۳۶ (دلیکلی)

۸۴۴

« « (۷)
وزنی ۴ م $\frac{1}{4}$ ط . قطری ۳۵ (دلیکلی)

۸۴۵

« « (۱۴)
وزنی ۴ م $\frac{1}{4}$ ط . قطری ۳۶

— غروش —

۸۴۶

(طغرا) (°)

ضرب فی

قسطنطیذیه

۱۱۸۷

قطری ۳۸

سلطان البرین

الخ (۱)

وزنی ۵ م $\frac{1}{3}$ ط .

۸۴۷

« « (۱۳)
وزنی ۵ م $\frac{1}{3}$ ط . قطری ۳۹

— یکر میلک —

۸۴۸

« « (۱)
وزنی ۲ م ۱۳ ط . قطری ۳۱ (دلیکلی)

۸۴۹

« « (۲)
وزنی ۲ م ۱۵ ط . قطری ۳۰

(*) اشـوـو طغراک کلدلی بشقه وضعیته در . یعنی «عبد الحمید خان بن احمد المظفر دائماً» ترتیبده اولوب فقط بوندن صکره کبر یته التورده کیلرک عیندر .

	۸۵۰	« (۱۲) «
قطری ۳۰	— اونلق —	وزنی ۲ م $۱۳ \frac{1}{4}$ ط.
	۸۵۱	« (۱) «
قطری ۲۵		وزنی ۱ م $۴ \frac{3}{4}$ ط.
	۸۵۲	« (۱۵) «
قطری ۲۴	— بشلك —	
	۸۵۳	(۸۴۶) نومرونك عیندر . سنه سی (۳)
قطری ۲۰	(دلیکلی وسیلکدر.)	وزنی $۸ \frac{1}{2}$ ط.
	۸۵۴	« (۷) «
قطری ۱۹		وزنی ۱۰ ط.
	۸۵۵	« (۱۴) «
قطری ۲۰		وزنی $۹ \frac{1}{2}$ ط.
	۸۵۶	« (۱۵) «
قطری ۲۰	— طرز آخردہ بشلك —	وزنی $۱۱ \frac{1}{2}$ ط.
	۸۵۷	(طغرا)
ضرب فی قسطنطنیہ ۱۱۸۷		« کله لرك وضعیتی (۸۴۶) کبیدر «
قطری ۲۰ (دلیکلی)		وزنی $۱۰ \frac{3}{4}$ ط.

	— پاره —	
	۸۵۸	
۲ ضرب فی قسطنطنیہ ۱۱۸۷		(طغرا)
۱۵ قطری		وزنی $۲ \frac{1}{7}$ ط.
	۸۵۹	
« ۵ »		« «
۱۵ قطری (دلیکلی)		وزنی $۲ \frac{1}{8}$ ط.
	۸۶۰	
« ۱۳ »		« «
۱۵ قطری		
	۸۶۱	
« ۱۶ »		« «
۱۵ قطری		وزنی ۳ ط.
	— اچقه —	
	۸۶۲	
« ۲ »		(۸۵۸) نومرویه مشاهددر .
۱۱ قطری (دلیکلی)		وزنی $\frac{2}{3}$ ط.
	۸۶۳	
« ۴ »		« «
۱۱ قطری (دلیکلی)		
	۸۶۴	
« ۱۴ »		« «
۱۱ قطری		
	۸۶۵	
« ۱۵ »		« «
۱۱ قطری		

— باقر —

— بیوک قطعه ده —

۸۶۶

(طغرا)

ضرب فی

قسطنطنیہ

۱۱۸۷

قطری ۳۶

سلطان البرین

الخ (۷)

(براز سیلکدر)

— بغداد —

گموش

— اونلق —

۸۶۷

ضرب فی

بغداد

سنه

۱۱۸۷

(درت دلیکلی و بوزقدر) قطری ۲۵

السلطان

عبد

الحمید

خان

وزنی ۱ م ۲ ط.

— بشلک —

۸۶۸

« ۹ »

(ایبی دلیکلی وسیلکدر) قطری ۲۰

« «

وزنی ۱ ۷ ط.

مصر

التون

زر محبوب

— حفته —

٨٦٩

(طغرا)

عن نصره ضرب في

مصر سنة

١١٨٧

٣٥ قطري (دليكي)

« اطرافي بوشدر »

سلطان البرين

الغ (٢)

وزن ١ م $\frac{2}{3}$ ٨ ط.

— تك —

٨٧٠

« «

« «

(عبد
١٥)

٢٣ قطري

وزن ١١ ط.

(طرز جديد محبوب)

— حفته —

٨٧١

السلطان

عبد الحميد بن احمد خان

عن نصره ضرب في

مصر سنة

١١٨٧

٣٩ قطري (بش دليكي)

« اطرافي بوشدر »

سلطان البرين

الغ (٢)

وزن ١ م $\frac{2}{3}$ ٨ ط.

— نصفیه —

۸۷۲

(۸۷۱) ك عیندر .

وزنی ۱/۲ ط .

قطری ۱۷

(فندق)

۸۷۳

(۹)
ضرب فی

(طغرا)

مصر سنه
۱۱۸۷

قطری ۱۹

وزنی ۱ م ۱/۴ ط .

— ربیعیه —

۸۷۴

« ۲ »

« «

(دیکلی) قطری ۱۴

وزنی ۱/۲ ط .

کوش

— پاره —

۸۷۵

ضرب فی
مصر سنه
۱۱۸۷

(طغرا)

قطری ۱۵

وزنی ۲ ط .

۸۷۶

« ۱ »

« «

(دیکلی) قطری ۱۶

۸۷۷

« ۲ »

« «

قطری ۱۴

وزنی ۱/۴ ط .

طرابلس غرب

التون

— زر محبوب —

۸۷۸

(طغرا) (*)

فی ب

ضر پلس

طرا غرب

۱۱۸۷

(دلیکلی عباری نقصان) قطری ۲۰

سلطان البرین

(۷) الخ

وزنی ۱۲ ۱/۲ ط.

کوش

— غروش —

۸۷۹

(طغرا)

ضرب فی

طرابلس

غرب

۱۱۸۷

قطری ۳۸

سلطان البرین

الخ

وزنی ۵ م ۱۱ ط.

— اونلق —

۸۸۰

« «

یدنجی لوحه . (دلیکلی) قطری ۲۵

« «

وزنی ۱ م ۵ ۳/۴ ط

(*) طرابلسده ضرب اولنان التون وکوشلرده کی طفرالده یالکز «خان عبدالحمید المظفر دائماً» یازیلی اولوب پدرلرینک اسمی وضع اولنماشدر.

— بشاك —

٨٨١

ضرب في

طرابلس

غرب

١١٨٨

(ديكلى) قطرى ٢٢

سلطان

عبدالحميد

بن احمد خان

عز نصره

وزنى ١٥ $\frac{1}{4}$ ط .

— تونس —

التون

زر محبوب

— نصفيه —

٨٨٢

*

ضرب

في

تونس

١١٨٨

(ديكلى) قطرى ١٤

سلطان

البرين والبحرين

السلطان عبدالحميد

خان عز نصره

وزنى ٦ $\frac{1}{4}$ ط .

— باقر —

٨٨٣

ضرب في

تونس

قطرى ٢١

عبدالحميد

خان

جزاير

التون

— سلطاني —

٨٨٤

سلطان

عبد الحميد خان

عن نصره ضرب في

جزاير ١١٩٦

(دليكلي) قطري ٢٤

سلطان البرين

الخ

وزني ١ م $\frac{3}{4}$ ط .

— ربعيه —

٨٨٥

*

ب

ضرب في

جزاير

١١٩٥

سلطان

الحميد

عبد

— ١٣٥٤ —

(ايكي دليكلي) قطري ١٤

وزني $\frac{1}{4}$ ٤ ط .

مشار اليه سلطان عبد الحميد خان اولك زمان سلاطنتارنده ضرب ايدلمش اولان التون مسكوكات نوعاً كالاول فندق وزر محبوبله منحصر اوله رق انجق طرز و نقشلري براز تبديل و تحويل قلمش اولديني كبي فندقلرك ايلك دفعه اولمق اوزره ربعه لري كسامش وايكي بچق التونلقدن زياده اضعافي چيقارلما مشدر .

التونلرك عيارلري دور سابق درجه سندن اشاغى اولماق ووزنلري دنخي تمام اولمق خصوصلرينه دقت ايدلمشدر .

التون مسكوكاتك رايحي بو عصرده خيليدن خيلي ترقى ايتمشدر .

بر طرفین کموشلرک عهد مصطفی خان ثالثه بیان اولندی بی اوزره تنقیص وزنلری ویکیلرک دخی انلره تطبیق و دیگر طرفین ایادی ناسده کنارلری مقطوع نقصان سکه لرک ظهوری احوال نقودک محتل اولسنه سببت ویره رک ۱۲۰۰ تاریخنه قدر یالیز التونی ۱۸۰ پاره و حجار ایله فندق التونلری ۱۶۰ پاره رایجینده اولدینی حالد یالیزلر بش بچق غروشه یعنی ۲۲۰ و حجار و فندقلر بش غروش اون پاره یه یعنی ۲۱۰ و فرنکی ربالر دخی ۱۱۰ پاره یه فرلامش اولدیغندن ۱۲۰۲ سنه سی اوائلنده حکومت سینه جه مسکوکاته اونر پاره قدر بر تنزیلات ایله فیئات آتیه وضع و تعیین اولنش و بعدما قیریق و کسکیم کیمک التنده ناقص الوزن التونلر بولنور ایسه تامنه تداول ایتیموب نقصانی مقدار ایله حساب و اولوجهله ضربخانه عامره جه مایعه اولنسی قرارلشدیرلمشدر . (*)

فیئات جدولی

اسامی	پاره	غروش	پاره حسابیله
یالیز التونی . . .	۱۰	۵	۲۱۰
فندق و حجار التونی (**)		۵	۲۰۰
استانبولی محبوب (***)	۲۰	۳	۱۴۰
محبوب مصری . . .		۳	۱۲۰
فرنکی ریال . . .	۲۰	۲	۱۰۰

بو دورده مصرده قدیمی وجهله فندق وزر محبوب چیقارلدینی کبی

(*) جودت تاریخی جلد ۳ صحیفه ۳۳۶ .

(**) فندق ایله حجار التونلرینک وزن و عیارلری بوراده مساوی اعتبار ایدنش ایسه ده ایوم جاری اولان تعرفهده بر از فرقلمی وارد .

(***) زر محبوب یرینه عصر مذکورده استانبولی محبوب و یا استانبول محبوبی دیو یاد ایدیلور اولری ۱۲۰ پاره ایکن بو دفعه ۲۰ پاره ضم اولنمشدر .

يكي طرزده یعنی طغرا یرینه دوز عباره ایله مسكوك اوله رق تك وچفته
زر مجبولر ضرب اولنمش و طرابلس غربك دخی ایلك دفعه اوله رق
كذلك زر مجبولری كورلمشدر .

§

پادشاه مشار الیهك كموش مسكوكاتی اواخر سلطنتیرینه یعنی اون
التبجی سنه جلوسلیرینه قدر دور سابق كموشلری وزن عیارنده اوله رق
ترتیب قدیم وجهله چیقارلمشدر. انجق احوال مالیه جه حاصل اولان
ضرورت و فقدان تقوده مبنی بعض تدابیر اتخاذینه لزوم كورینه رك كموش
سككلك تغییر و تعشیش و آوائی سیم و زرك استعمالی منع ایله تعیین
اوله جق فیئات مقابله ضربهخانه عامره جه مباحه سی تحت قراره انمشدر.
بناء لهذا التونك بهر مثقاله التي غروش اوتوز پاره و سیم خالصك
بهر درهنه اون پاره فیئات وضع اوله رق اولوجهله ادوات سیم و زرك
مباحه سنه و ضربهخانه عامره جه سكسان پاره به مساوی (ایكلك) نامیله بر
نوع يكي كموش سككلك ضربه مباشرت اولنمشدر. اشبو جدید ایكلكلر
اسکی كموش سككلكه نسبتله بر خمس مقداری مخلوط و مغشوش اوله رق
یعنی تقریباً ۶۴ پاره قدر قیمت حقیقیه و ۱۶ پاره قیمت اعتباریه ایله
ضرب و اخراج قلمش و غروشك ایکی مثلی دیمك اولدیغی حالده وزنلری
بیله انلره نسبتله همان اوج درهمه قریب نقصان طوتلمشدر. بونلرك شكل
و نقشلری بالاده مسكوكات صره سنده كوسترلكله محالنه مراجعت
اولندقده اكلاشیلور.

خزینهنك تخفیف ضرورتی مقصدینه مبتنی اولان تسببات مشروحه
واقعا خبلی واردات حصولنه خدمت ایتمش ایسه ده التون و كموشك قیم
حقیقیه لری و اشیا به اولان نسبت طبیعیه لری سككلك تغییر یله نبدل ایتمیوب
بالعكس هرشی ترقی ایتمشدر.

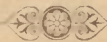
مثلا: اولجه بش غروشه رایج اولان قندق التونی بو يكي ایكلكلر

ایله اوج ایکیلیک یعنی التی غروشه و بهاء اشیا دخی او نسبتده تزیاد
ایدوب مبايعات امیره جه بر کونه منفعت حاصل اوله میهرق یا لکز وظائف
ومعاشات کبی تأدیاده مال صندوقاری فائده مند و فقط اصحاب وظائف
ضرر دیده اولمشلر در.

جودت پاشا حضرتلری تاریخلرنده سالف الذکر جدید ایکیلیکلرک
اخراجیله مسکوکاتک تغییری حقننده اتخاذ اولنان قرار و اولجه اولبایده
جریان ایدن مذاکرات اوزرینه بعض مطالعات نافعہ دخی درج و بیان
بیورمشلر در. (۵)

••

کچن عصرده برنجی دفعه اوله رق تونسده چیقارلدینی کبی بو دفعه
دخی طرابلس غریبه کوش غروشلر ضرب ایدلمش و رسم و طرزلری
کذلک اولدقچه پای تحت مسکوکاتنه تقریب اولمشدر. بغدادده دخی اولتاق
وبشاک کوشلر کسیلوب فقط وزنلری پک نقصاندر.
استانبولده ضرب اولنان باقر سکلر سلطان مصطفی خان ثانی وقتنده
عادت اولدینی اوزره بیوک حجمده و حتی انلردن ده اگیر و بیوچک
قطعه ده در.

(*) جودت تاریخی جلد ۴ صحیفه ۱۲۲ و جلد ۵ صحیفه ۲۸۹.

۲۸ سلطان سلیم خان ثالث

۱۲۰۳ - ۱۲۲۲

اسلامبول

التون

— فندق —

۸۸۶

۴۱۶

ب

ضر فی

اسلامبول

◁ ۱۲۰۳ ▷

«کنارلری اینجه نقشلی صو»

۲۰ قطری

وزنی ۱ م $\frac{1}{4}$ ط.

۸۸۷

« (۱۸) »

« «

«کنارلرنده نقطهلی دائره»

۱۹ قطری

وزنی ۱ م ۱ ط.

— ربعیه —

۸۸۸

« (۱۰) »

« «

۱۵ قطری

وزنی $\frac{1}{4}$ ۴ ط.

(*) اشو طغرای هایونلر دروننده «سلیم خان بن مصطفی المظفر دایم» محردر.

— زر محبوب —

٨٨٩

(طغرا)

عن نصره ضرب في

اسلامبول

١٢٠٣

(ايكى دليكنى) قطرى ٢٣

سلطان البرين

الغ (٨)

وزنى ١١ ط .

كموش

— يوزلك —

٨٩٠

(طغرا)

ضرب اسلامبول

في

١٢٠٣

(دليكنى) قطرى ٤٢

سلطان البرين

الغ (٣)

وزنى ٩ م ٧ ط .

٨٩١

« «

« (٤) «

قطرى ٤٣

وزنى ٩ م ١٠ ط .

٨٩٢

« «

« (٤) «

قطرى ٤٣ «زياده مغشوشدر»

وزنى ٨ م ٦ ط .

٨٩٣

« «

« (٩) «

قطرى ٤٤

وزنى ١٠ م ط .

٨٩٤

« «

« (١٣) «

قطرى ٤٣

وزنى ١٠ م ٢ ط .

— ايكيك — [چفته غروش]

١٩٥

٢

ب

ضر في

اسلامبول

١٢٠٣

٤٣ قطري

(طغرا)

وزني ٨ م $\frac{1}{4}$ ط .

١٩٦

« ١٢ »

٤٣ قطري

« «

وزني ٧ م ١٤ ط .

— التمشاق — [چفته زولته]

١٩٧

السلطان

سليم بن مصطفى خان

دام ملكه ضرب

في

١٢٠٣

٤٠ قطري

سلطان البرين

الخ (٢)

وزني ٥ م $\frac{1}{3}$ ١٣ ط .

— اليلك —

١٩٨

٢

ب

ضر في

اسلامبول

١٢٠٣

٤١ قطري «زياده مغشوشدر»

(طغرا)

وزني ٥ م $\frac{1}{4}$ ٩ ط .

— غروش —

۱۸۹۹

(طغرا)

۱

ب

ضرفی

اسلامبول

۱۲۰۳

قطری ۳۵

وزنی ۴ م ط .

— یکر میلک —

۹۰۰

« ۱ »

قطری ۳۰

« «

وزنی ۲ م $۲\frac{1}{4}$ ط .

۹۰۱

« ۷ »

قطری ۳۰

« «

وزنی ۲ م $۲\frac{3}{4}$ ط .

— اوناق —

۹۰۲

« ۱ »

قطری ۲۴ (دلیکلی)

« «

وزنی ۱ م $۳\frac{3}{4}$ ط .

۹۰۳

« ۶ »

قطری ۲۳ (دلیکلی)

« «

وزنی $۱۳\frac{1}{4}$ ط .

۹۰۴

« ۹ »

قطری ۲۴

« «

۹۰۵

« ۱۶ »

قطری ۲۳ (دلیکلی)

« «

— بشلك —

٩٠٦

(طغرا)

ب

ضر في

اسلامبول

١٢٠٣

١٩ قطري (دليکلي)

وزني ٦ ١/٤ ط .

٩٠٧

« ٧ »

« «

١٩ قطري

وزني ٧ ١/٢ ط .

٩٠٨

« ١٢ »

« «

١٩ قطري

وزني ٧ ط .

— پاره —

٩٠٩

(طغرا)

ب

ضر في

اسلامبول

١٣٠٣

١٥ قطري (دليکلي)

وزني ١ ١/٢ ط .

٩١٠

« «

« (١٨) «

١٥ قطري

وزني ٢ ط .

— اچقه —

٩١١

« «

« (١) «

١١ قطري

وزني ٣/٤ ط .

۹۱۲

« (۸) »

قطری ۱۱

« «

وزی ۱ ط .

۹۱۳

« (۹) »

قطری ۱۱

« «

باقر

— بیوک قطعه ده —

۹۱۴

(طغرا)

ضرب اسلامبول

فی

۱۲۰۳

قطری ۴۲

سلطان البرین

الخ (۷)

— مصر —

التون

زر محبوب

— چفته —

۹۱۵

(طغرا)

عن نصره ضرب فی

مصر سنه

۱۲۰۳

قطری ۳۹ (ایکی دلیکلی)

سلطان البرین

الخ (۱۵)

«کنارلری بوشدر»

وزی ۱ م ۹ ط .

— نصفيه —

٩١٦

« «

(٩١٥) نومرونك عيدير .

(اس)

قطرى ٢٠

وزنى ٦ ¼ ط .

فندق

— ربعه —

٩١٧

٣

ضرب فى

مصر سنه

١٢٠٣

(دليکلى) قطرى ١٦

(طغرا)

وزنى ٤ ¼ ط .

گوش

— غروش —

٩١٨

١٣

ضرب فى

مصر

سنه

١٢٠٣

قطرى ٣٥

(طغرا)

وزنى ٢ م ١٣ ط .

— يکرميلک —

٩١٩

« (١٦) «

(دليکلى) قطرى ٢٨

« «

وزنى ١ م ١٢ ط .

— پاره —

٩٢٠

« (١٤) «

قطرى ١٥

« «

وزنى ١ ¼ ط .

كبير مانغر

— پنج —

٩٢١

١٦
ضرب في

ص ٥٠ سنه

١٢٠٢

قطري ٣٥

(طغرا)

طرابلس غرب

التون

— سلطان —

٩٢٢

السلطان

سليم خان عن نصره

ضرب طرابلس في

غرب ١٢٠٢

قطري ٢٦

سلطان البرين

الخ (١٧)

وزن ١ م ١ ط.

كموش

— يوزلك —

٩٢٣

طغرا

ضرب طرابلس

غرب في ١٢٠٢

قطري ٤٣

سلطان البرين

الخ

وزن ٩ م ٥ ط.

— غروش —

٩٢٤

٨
ضرب في
طرابلس غرب
١٢٠٣

(طغرا)

قطرى ٣٦

وزن ٣ م $\frac{1}{4}$ ١٣ ط.

— اونلق —

٩٢٥

ب
ضرب في
طرابلس غرب
١٢١٠

سلطان
سلیم ابن
مصطفى خان
دام ملكه

قطرى ٢٧

وزن ١٤ ط.

— تونس —

كوش

— غروش —

٩٢٦

*
ضرب في
تونس
١٢١٢

سلطان البرين
وخاقان البحرین
السلطان سليم
خان عز نصره

قطرى ٣٥

وزن ٤ م $\frac{1}{4}$ ١ ط.

جزایر

التون

— سلطانی —

۹۲۷

سلطان البرین

الخ

السلطان

سلیم خان

عن نصره ضرب فی

جزایر ۶ ۱۲۱۷

قطری ۲۴

وزنی ام $\frac{1}{4}$ ط .

— نصفیه —

۹۲۸

سلطان

سلیم خان

عن نصره

وزنی $\frac{1}{4}$ ۷ ط .

*
ضرب فی

جزایر

۱۲۱۹

(دلیکلی) قطری ۱۸

— ربعیه —

۹۲۹

سلطان

سلیم خان

~~عن نصره~~

وزنی $\frac{1}{4}$ ۴ ط .

« «

۱۲۰۹

(دلیکلی) قطری ۱۶

۹۳۰

« ۱۲۲۱ »

« یازولری مهر سلیمان ایچنده در »

(ایکی دلیکلی) قطری ۱۵

— باقر —

۹۳۱

سلطان

سلیم خان

— — —

*

ضرب فی

جزایر

۱۲۱۳

یدیحی لوحه . قطری ۲۳

مشار الیه سلطان سلیم ثالث حضرتلرینک آوان سلطنتلرنده قطع و ضرب اولنان مسكوكاتك نوع و جنسی بالاده کوستریلانلردن عبارت اولوب التونلرك بیوك قطعه لیلری ارتق چیقارلیه رق یالکز اسکی رسم و شکله تک فندق وانك اقسامیه زر محبوبلر کسلمشدر . بونلر وزناً قدیمی درجه ده و فقط فندقلر یکریمی ایکی عیارنده ایسه ده زر محبوبلرک عیارلری خیلی نقصاندر.

دور مذکور اوائلنده حس اولنان مضایقه مالیه دن طولای ایادی ناسده بولنان حلیات و آوانی سیم و زرک - عصر سابقده اولدینی کبی - هر طرفدن جلب و جمعیله نقوده تبدیلی و مسكوكاتك تنقیص عیاری تدبیرینه مراجعتدن بشقه چاره بولنه میه رق ۱۲۰۴ تاریخنده اولوجهله اقتضاسنه تشبث اولنمشیدی. ایشته ذکر اولنان ناقص العیار زر محبوبلر بو تاریخندن صکره چیقاریلان سکه لرندر که انجق اون سکز عیارینه وارر وارمز راده ده درلر.

التونلرك رایجنه دائر بر کونه معلوماته دسترس اولنه مامش ایسه ده اشاغیده کور یله جکی و جهسه کموش سکه لرك کسب ایلدیکی حالدن طولای عهد سلطان حمید خان ثانی به نسبتله ربعی درجه ده ترقی ایتمش اولسی لازم کلور .

مصر التونلریله طرابلس وجزایر سلطانیلری اسلوب قدیم اوزره اولوب و طرز و نقشلریله و زنلری بالاده صره سیله کوسه تریلوب بونلرجه شایان قید و ایضاح بشقه بر شی یوقدر . تونسده ایسه بودورده التون ضرب اولنمیشدر .

۲

مشار الیه حضر تلرینک کموش مسکوکاتنه نقل کلام اولننجه :
 طاقم زده بولان سکه لردن بالتدقیق الکلاشلدیغی اوزره کموشلر علی العموم
 تغیر ووزنلری تنزیل قلمشدر . شویله که اجمهره پک آز طوقونیلوب
 پاره لردن برر قیراط وغروشلردن بر بحق درهم قدر وبونک یکر میلک
 واوناق و بشلک کبی اقسامیله اضعاقدن اولان التمشلقلردن دخی اونسبتده
 تنزیلات اجرا و عیارلری حال سابقنده ابقا قلمدقدن صکره کچن
 عصرده چیقاریلان مغشوش ایکیلکلر جنسندن فقط ینه بر درهم قدر
 نقصان اوله رق ایکیلک و ۱۲۰۵ سنه سنده یعنی جلوس سلطان سلیم خانینک
 ایکنجی ییلنده دخی کذلک مغشوش وایکی بحق غروشه مساوی اولمق
 اوزره (یوزلک) وبونک نصفی اوله رق (الیلک) نامیله مجدداً ایکی نوع
 سکه ده اخراجنه مبادرت اولمشدر .

مسکوکات مذکوره - جدول مخصوصنده ابروجه اراءه اولندیغی
 اوزره - بیگده ۴۶۵ عیارنده اولوب فقط سالف الذکر یکی یوزلک
 والیلکلرک ایچنده بعضیلری درجه سنندن زیاده باقرله مخلوط و عاداتا زیوف
 بر حالده در .

عصر مذکور وقعه نویساری آتف البیان مسکوکاتک مقادیر
 وموازی نندن ونوعلرندن تمامیله بحث ایتیوب انحق اسکی ایکیلکلرک
 ضربنه دوام وینه مغشوش اوله رق یکیدن یوزلکلر اخراج اولندیغی
 سویلمشدر . بوباده اک زیاده اعطای معلوماته جودت پاشا حضر تلری

صرف نقدینه همت ایدوب سکه خصوصه دائر اولوقتلر اتحاد اولنان
تداییری ومورخینک اقوالنی بر سابق محاکمه بیور مشلردر.
پاشای مشارالیهک تاریخلرنده و ۱۲۰۷ سنهسی وقایعی صر سنده (*)
اولبابده مندرج اولان تفصیلاتدن بر قسمی آئیده خلاصه نقل اولندی.
« جلوس سلطان سلیم خانیده تشبثات نافعۀ سائرۀ ایله برابر تصحیح سکه
بجئی دخی میدانه چیقمش ایسهده هنکام سفرده اجراسی قابل اوله مامغله
ناچار بر مدت دهها دور سابقک ایکیلکلری مثللو ایکیک قطعنه مداومت
اولنمشیدی. بعدالمصالحه خصوص مذکور بعض اصحاب عقول طرفلرندن
تکرار موضوع بحث اوله رق ایکیلکلرک قالدیرلمسی وسکه نك غشی کلیاً
ازاله ایله خالص العیار سکه کسلمسی در میان وحقی تاتارجق عیدالله افندی
نام ذات طرفندن ویریلان لایحهده مسکوکانک تزینف و تعییری صورت
ظاهرده منفعت عد اولنور ایسهده حقیقتهده عینی مضرت اولوب دراهم
مضروبیه بقدر نحاس اضافه اولنور ووزنی بقدر تنزیل قلنور ایسه
واردات دولته اولقدر نقصان ترتب ایدهجکی بدیهیاتدن اولمسیله کرک
مقدما وکرک بودفعه حسبالضرور سکه نك تنزیل اولنان وزنوعیارلری
نظام قدیمه ارجاع وکشخانه ومعادن سائرۀ نك کالاول اصلاحیله نقود
مسکوکۀ نك غل وغشیدن تصفیہسی ومقدار وزنلرنک هیچ اولمز ایسه
سلطان محمود خان اول سکه لری درجه سنه ابلاغ قلنمسی کبی تداییر
ومطالعات معقوله عرض واتیان اولنمشدر. انجق سکه سلطانیه تصحیح
اولندیقی تقدیرجه ضربخانه معاملاتنه بعض مرتبه مضایقه عارض اولمق
ظننه وبلکه مغشوش سکه معاملاتندن مستفید اولان بعض کیمسه لری
منفعتلری محو اولمق ملاحظه سنه بناء سالف الذکر اخطارات خیر خواخانیه
قارشو ضربخانه مأمورلری اعمال دسایسله مانع ونهایت ایکیلکلرک
ابقاسنه ومجدداً یوزلک قطعنه قرار ویریلهرک ممالک محروسهده باقرله

(*) جودت تاریخی جلد ۵ صحیفه ۲۹۱ .

قاریشوق مغشوش سکه ضرب اولموق کبی بر یاکلش یوله کیدلمکه سبب اولمشلدر .»

بو میانه پاشای مشارالیه « مورخ واصف افندی تاریخنده (سکه نك تصحیح واصلاحی یولنده در میان اولنان تدابیری تزییف و بو امر خیره ضربخانه امینی یوسف اغانک مانع اولدیغنی حسن موققت سیاقنده تعریف ایتدکن صکره کوشه باقر خلط ایدرک مغشوش سکه قطعندن ممالک محروسه جه منفعت واجنیدلرجه مضرت حصوله کلدی .) دیش اولسی نه درجه لرده موجب ضحک واستهزا سوزلردن اولدیغنی» بیان ایله مورخ مومی الیهک بو بابده کی اقوال غریبه سنی تمایله جرح بیورمشلدر .

بو دورده کوش مسکوکاتدن اوله رق مصرده غروش و اونلق و پاره لر و طرابلس غریبه کذلک یوزلک و غروش و اونلق و تونسده دخی یالکنز غروش ضرب اولنوب بونلر بر درجه یه قدر استانبول سکه لرینه مشابه اولوق اوزره نقش و اعمال ایدلمش ایسه ده رسم خطلری ینه فرقلی اولدیغنی کبی بالاده صره سیله کورلمش اوله جنی وجهله وزنلری دخی اولردن اولدقچه نقصاندر .

اشبو کوش سکه لرک ممالک مذکورجه اسامی مخصوصه سی والتونله اولان نسبت و رایج لری حقنده آئیده سلطان محمود خان ثانی عصری مسکوکاتی صره سنده بعض معلومات و ایضاحات درج ایدلمشدر .

استانبول باقرلری ینه بیوک قطعه ده کسلمش و مصرده دخی کذلک بیوک حجمده و فقط پرنجدن سکه ضرب اولنوب غریک ایسه اولدن بعض اولدیغنی مثللو کوچک باقرلری کورلمکده بولتمشدر .

٢٩ سلطان مصطفى خان رابع

١٢٢٢ - ١٢٢٣

قسطنطينيه

التون

— فندق —

٩٣٢

(١)

ب

ضرب في

قسطنطينيه

١٢٢٢

١٩ قطري

(طغرا) (*)

وزني ١ م .

— ربعيه —

٩٣٣

« (٢) »

١٥ قطري

« «

وزني ٤ ط .

— زرمحبوب —

٩٣٤

(طغرا)

ضرب

في

قسطنطينيه

١٢٢٢

٢١ قطري

سلطان البرين

الخ (١)

وزني ١٠ ط .

(*) مشار اليك طغرا زنده « مصطفى خان بن عبد الحميد المظفر دائما » يازيلدر .

كموش

— يوزك —

٩٣٥

سلطان البرين

الخ (١)

(طغرا)

ضرب

في

قسطنطينيه

١٢٢٢

قطرى ٤٢

وزنى ١٠ م ٤ ط.

— ايكلك —

٩٣٦

(طغرا)

(١)

ضرب في

قسطنطينيه

◀ ١٢٢٢ ▶

قطرى ٤١

وزنى ٨ م ٢ ط.

— التمشق —

٩٣٧

سلطان البرين

الخ (١)

السلطان

مصطفى بن عبد الحميد خان

دامه ملکه ضرب

في

قسطنطينيه

١٢٢٢

قطرى ٣٩

وزنى ٦ م ١ ط.

— غروش —

٩٣٨

(طغرا)
ضرب في
قسطنطينيه

١٢٢٢

قطرى ٣٦

سلطان البرين

الخ (١)

وزنى ٤ م ٤ ط .

٩٣٩

" "
(دليكيلى) قطرى ٣٤

" (١) "

وزنى ٣ م ١٥ ط .

— اونلق —

٩٤٠

" "
قطرى ٢٢

" (١) "

وزنى ١ م .

— بشلك —

٩٤١

" "
قطرى ١٩

" (١) "

وزنى ٨ ط .

— ياره —

٩٤٢

١
ب
ضرب في
قسطنطينيه

١٢٢٢

قطرى ١٤

(طغرا)

وزنى ١ ٢ ط .

٩٤٣

« ٢ »

« »

قطري ١٤

مصر

التون

زر محبوب

— چفته —

٩٤٤

(طغرا)

سلطان البرين

في

النج (١)

عن نصره ضرب

مصر سنه

١٢٢٢

٣٠ (دليکلي)

وزني ١ م ٧ ١/٢ ط.

— نصفيه —

٩٤٥

« »

« ١ »

(ايکي دليکلي) قطري ٢٠

وزني ٨ ١/٢ ط.

کوش

— پاره —

٩٤٦

١

(طغرا)

ب

ضرب في

مصر

١٢٢٢

قطري ١٤

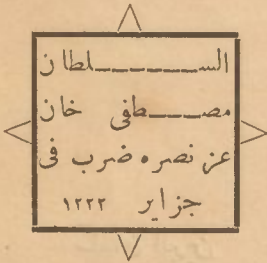
وزني ١ ١/٢ ط.

جزاير

التون

سلطان

٩٤٧

سلطان البرين الخ

وزني ١ م ١/٤ ط.

(دليكلي) قطري ٢٤

نصفيه

٩٤٨

سلطان مصطفى خان عن نصره

وزني ٨ ط.

قطري ١٩

رابعه

٩٤٩

« «

سلطان مصطفى خان

وزني ٤ ط.

يديجي لوحه. (ايكي دليكلي) قطري ١٥

سلطان مصطفی خان رابع حضرت تلرینک جزوی اولان مدت سلطنتلری نسبتنده مسکوکاتی دخی طیبی آذر .

التون اوله رق کسسیلان فندقلر ایله زر محبوبلرک شکل و رسملری اولکیلر کبی اولوب انجق وزنلری نقصان و عیارلری دخی یکدیکنندن اشاعیدر .

عهد سلطان سلیم ثالث مسکوکاتنده عموماً (ضرب فی اسلامبول) یازلمش ایکن بو عصرده ینه ترک ایدیلهرک کرک التسون و کرک کموش سکه لره قدیمی وجهله (قسطنطنیه) اسمی درج اولمشدر .

مصر التونلری پک نقصان عیارده در. بلاد غربیه دن یالکز جزایرده (سلطانی) التون کسیلوب نقشلری یکی برطرزده و فقط بونلرکده وزنلری دون مرتبه در .

••

کوش سکه لرک انواعی و وزن و عیارلری دکشدرلیوب شهریار سابق سلطان سلیم خان ثالث مسکوکاتنک عینی اصولده در. انجق نقوش و عباراتجه وقت بوقت اولدینی منلو بعض تبدیلات اجرا قلمشدرکه بونلر محملرنده صره سیله تدقیق اولندجه اکلاشیلور . بو عصرده کسلمش باقر سکه المزه کچما مشدر .

٣٠ سلطان محمود خان ثانی

۱۲۲۳ - ۱۲۵۵

— قسطنطینیہ —

التون

— استانبول — (*)

۹۵۰

(طغرا) (°°)

ضرب فی

قسطنطینیہ

۱۲۲۳

قطری ۲۲

سلطان البرین

الحج (۱)

« طغرائك صاغنده نقش واردر. »

وزنی ۱۱ $\frac{3}{4}$ طه

۹۵۱

« «

« (۷) «

« نقشاری براز فرقلیدر. »

دلکلی قطری ۲۲

(*) اشبو (استانبول) ویاخود (استانبول زر محبوبی) تسمیه اولسان التونر رسم و نقشجه ایکی نوع اولوب برنوعی پادشاه مشارالیهک جلوسلریک برنجی سنهسندن التنجی سنهسنه و دیگر نوعی یدنجی سنهسندن اون ایکنجی سنهسنه قدر ضرب اونقشدر.

(**) خاقان مشارالیهک طغرای همایونلرنده «خان محمود بن عبد الحمید المظفر دائماً»

«بارهسی محرردر.»

— نصفه سی —

۹۵۲

« «

« (۲) «

۱۸ قطری

وزنی ۶ ط.

۹۵۳

« «

« (۱۲) «

۱۹ قطری

« نقشاری براز فرقلیدر. »

— راجه سی —

۹۵۴

(۲)

ضرب فی

قسطاطینیه

۱۲۲۳

(طغرا)

۱۴ (دلیکلی) قطری

وزنی ۳ ط.

۹۵۵

« (۳) «

« «

۱۴ قطری

وزنی ۴ ط.

۹۵۶

« (۵) «

« «

۱۵ قطری

۹۵۷

نصره

عن ۱۵ فی

(طغرا)

ضرب

قسطاطینیه

۱۲۲۳

« بشقه رسم و طررده در »

۱۴ (دلیکلی) قطری

وزنی ۳ ط.

(رومی التونی) (*)

۹۵۸

ضرب فی

(طغرا)

قسطنطینیہ

« اطرافارنده طرز جدید نقشی دائره »

۱۲۲۳

(دلیکلی) قطری ۲۶

وزنی ۱ م $۷ \frac{1}{4}$ ط

— ربعیه سی —

۹۵۹

« (۱۰) »

« «

(دلیکلی) قطری ۱۹

وزنی ۵ $\frac{3}{4}$ ط.

(جدید رومی التونی) (**)

— جفته —

۹۶۰

ضرب فی

(طغرا)

قسطنطینیہ ۱۲۲۳

سلطان البرین و خاقان — دوره لرنده — السلطان محمود خان ابن

البحرین السلطان ابن السلطان

السلطان عبدالحمید خان دام ملکه

(دلیکلی) قطری ۲۹

وزنی ۱ م $۷ \frac{3}{4}$ ط .

(*) اشبو رومی التونلرینه ایوم (عتیق رومی) تعبیر اولنوب جلوسک طقوزنجی سنه سندن اون اوپنججی سنه سنه قدر یالکز درت سنه ضرب اولنمشدر . بونلرک نصفیه سی دخی بر اراق کسلاش ایسه ده غایت نادر بولنوب حتی تعرفه رسمیه یه دخی ادخال ایلامشدر . یوندن المزه یکوره مدک ایسه ده بر دانه سنی یالکز کوردک .

(**) سلطنتک کذک طقوزنجی سنه سندن اون بشنجی سنه سی نهایته قدر ضرب اولنمشدر . اشبو جدید رومیله بین الناس (یازیلی محمودیه) دخی تعبیر اولنور .

— تک —

۹۶۱

« (۱۰) »
(دلیکلی) قطری ۲۳« «
وزنی ۱۱ $\frac{۲}{۴}$ ط.

۹۶۲

« (۱۰) »
(عیاری نقصان دلیکلی) قطری ۲۳

« «

(عدلی التونی) (*)

۹۶۳

عدلی (طغرا)
ضرب فی
قسطنطنیه
۱۲۲۳{سلطان البرین}
الع (۱۷)

قطری ۱۹

وزنی ۷ $\frac{۲}{۴}$ ط.

— نصفیه سی —

۹۶۴

« «
(دلیکلی) قطری ۱۶« (۲۱) »
وزنی ۴ $\frac{۱}{۴}$ ط.

۹۶۵

« «
قطری ۱۵« (۳۲) »
وزنی ۴ ط.

(*) شهریار مشارالیهک طغرای همایونلریک صاغنده (عدلی) محاص جلیلی وضع و تحریر اولمقی اصولی بو التونلردن باشلا یوب بناه علیه بونلره (عتیق عدلی) التونی نامی ویرلشدر. جلاوسنک اون یدنجی سنه سندن نصفیه لری اوتوز ایکنجی سنه سنه قدر کسیشدر.

(دارالخلافه التونى) (*)

١٥	٩٦٦	عدلى
ضرب فى		(طغرا)
دارالخلافه		
١٢٢٣		
العليه		
قطرى ٢٠		وزنى ٧ $\frac{3}{4}$ ط.

— نصفه سى —

	٩٦٧	
« (١٥) »		« «
(دليكللى) قطرى ١٦		وزنى ٣ $\frac{3}{4}$ ط.
	٩٦٨	
« (١٦) »		« «
(دليكللى) قطرى ١٥		وزنى ٤ ط.

— ربعه سى —

	٩٦٩	
« (١٥) »		« «
قطرى ١٣		وزنى ٢ $\frac{1}{4}$ ط.

(طرز آخرده دارالخلافه التونى) (**)

١٥	٩٧٠	عدلى
ضرب فى		(طغرا)
دارالخلافه		
١٢٢٣		
السنينه		
قطرى ٢٠		وزنى ٨ ط.

(*) (**) اشبو ايكى نوع دارالخلافه التونلى سلطنتك يالكز اون بش واون
التجى سنه لنده كسيلوب برنده (دارالخلافه العليه) ديكرنده (دارالخلافه السنينه)
يازمشدر. وزن وعيارجه عتبق عدلى التونلى درجه سنهنده در. بونله بين الناس
(صره التونى) اطلاق اولتور.

— نصفیه سی —

۹۷۱

« (۱۵) »

« «

(کناری کسک و دلیکلی) قطری ۱۸

وزنی $۳\frac{2}{3}$ ط.

— ربعیه سی —

۹۷۲

« (۱۵) »

« «

(دلیکلی) قطری ۱۳

وزنی ۲ ط.

(جدید عدلیه التونی) (*)

۹۷۳

۱۷

ضرب فی

قسطنطینیه

۱۲۲۳

المجروسه

دام ملکه و سلطنته

الی آخر الدوران

قطری ۱۹

— مرکز لرنده —

— دوره لرنده —

عدلی

(طغرا)

سلطان سلاطین زمان

عدلی محمود خان

وزنی $۷\frac{2}{3}$ ط.

— نصفیه سی —

۹۷۴

« (۱۹) »

« «

یدنجی لوحه (دلیکلی) قطری ۱۶

وزنی ۴ ط.

— ربعیه سی —

۹۷۵

« (۲۳) »

« «

(دلیکلی) قطری ۱۳

وزنی ۲ ط.

(*) جدید عدلیه التونلری جلوسسک اون یدنجی سنه سندن یکرمی او پنجی سنه سنه قدر ضرب اولمشدر . شکلا جدید رومی التونلرینه مشابه ایسنده عبارلری بشقدهدر .

۹۷۶

۱۷		عدلی
ضرب فی		(طغرا)
قسطنطینیة		
۱۲۲۳	« اطرافنده یازیلر یوقدر »	
المحروسه		
قطری ۱۳		وزنی ۲ ۱/۲ ط.

(خیریه التونی) (°)

— چفته —

۹۷۷

غازی ( )		(سلطان)
۲۱		عدلی
ضرب فی		(طغرا)
قسطنطینیة		سلاطین ( )
۱۲۲۳		
دلیکلی قطری ۲۷		وزنی ۱ ۳/۴ ط.

— تک —

۹۷۸

« (۲۲) »		« «
دلیکلی قطری ۲۰		وزنی ۸ ۲/۴ ط.

— نصفیه سی —

۹۷۹

« (۲۱) »		« «
قطری ۱۵		وزنی ۴ ۱/۲ ط.

(*) خیریه التونی سلطنتک یکریمی برنجی سنه سندن بدأ ایله یالکز ایی سنه ضرب ایدلشدر. لسان عوامده (غازی) و (صندقلی) التونی ناملریله دخی یاداولتیور.

(جدید محمودیه التونی) (*)

(۲۶)	۹۸۰	
ضرب فی		عدلی
قسطنطنیه	«کنارلری دائراً چچکلی صو»	(طغرا)
۱۲۲۳		
۱۹ قطری (دلیکلی)		وزنی ۸ ط.

— نصفیه سی —

	۹۸۱	
« (۲۷) »		« «
۱۵ قطری (دلیکلی)		وزنی ۳ $\frac{۲}{۴}$ ط.

— ربعیه سی —

	۹۸۲	
« (۳۲) »		« «
۱۳ قطری (دلیکلی)		وزنی ۲ ط.

(طرز آخر جدید ربعیه)

۲۴	۹۸۳	
ضرب فی		عدلی
قسطنطنیه	«کنارلرندہ درت صرہ زبقراقلی اینجه چیزکیلر»	(طغرا)
۱۲۲۳		
۱۳ قطری		وزنی ۲ ط.

(*) سلطنتک یکریمی التبحی سنہ سندنہ ضرب اولتغہ باشلامش و بوندن صکرہ بشقہ نوع التون کسلیوب بور سمدہ دوام اولتشدرد. بونلرہ لسان خلقدہ یکر میلک التون تعبیر اولتقدہ در.

٩٨٤

« (٢٧) »

(٩٨٣) نومرونك عيدير .

قطرى ١١

وزنى ١ ١/٢ ط .

كوش

— غروش —

٩٨٥

(طغرا)

ضرب فى

قسطنطينيه

١٢٢٣

قطرى ٣٤

« طغرانك صاغنده نقش »

ساطان البرين

الخ (١)

وزنى ٤ م ١/٢ ط .

٩٨٦

« «

قطرى ٣٢

« (٣) »

وزنى ٣ م ٢ ط .

— اون پاره لك —

٩٨٧

« «

قطرى ٢١

« (١٠) »

وزنى ١٣ ١/٢ ط .

— يش پاره لك —

٩٨٨

« «

قطرى ١٩

« (١) »

وزنى ٧ ط .

٩٨٩

« «

قطرى ١٨

« (٤) »

— یازده —

٩٩٠

ضرب فی

(طغرا)

قسطنطنیه

١٢٢٣

قطری ١٤

وزنی ١ ١/٤ ط .

٩٩١

« (٥) »

« «

قطری ١٤

٩٩٢

« (١٢) »

« «

قطری ١٤

— اچده —

٩٩٣

« (٢) »

« «

٩ فطری (دلیکلی) فطری ٩

وزنی ١/٤ ط .

٩٩٤

« (١٢) »

« «

قطری ٩

— چفته زولته — [التملق]

٩٩٥

السلطان

محمود بن عبد الحمید خان

سلطان البرین

دام ملکه ضرب فی

الخ (١)

قسطنطنیه

١٢٢٣

قطری ٢٣

وزنی ٣ م .

۹۹۶

« « (۹۹۵) نومرونك عيدير .

سنه‌شی (۱۸) «کنارلی نقشی»

وزنی ۲ م ۱ ط . قطری ۳۴

— زولته — [اوتوزلق]

۹۹۷

« « « (۱۹) «

وزنی ۱ م ۱ ط . قطری ۲۷

◊ جهادیه ◊ (°)

— عتیق بش غروشاق —

۹۹۸

۲
ضرب فی
قسطنطینیّه

۱۲۲۲

قطری ۴۱

(طغرا)

« صاغنده نقوش عربیه »

وزنی ۷ م ۱۴ ط .

۹۹۹

« (۸) «

قطری ۴۳

« «

وزنی ۸ م .

— یوزلك —

۱۰۰۰

« (۵) «

قطری ۳۴

« «

وزنی ۴ م ۲ ط .

(°) اشبو جهادیه سکه‌لرنده طغرا و یازیلر زنجیری بر دائره ایچنه آلتوب بونک
طیش طرفنده دخی کدک دائره نقشی بر سو رسم ایدلمشدر .

— اللیك —

۱۰۰۱

« (۲) »   «
 ۲۸ قطری   وزنی ۱۱ $\frac{۲}{۳}$ ط .

◊ جدید ایکلیک ◊

۱۰۰۲

« (۱۳) »   (طغرا)
 ضرب فی   « صاغنده وصولنده نقش عمری »
 قسطنطینیہ
 ۱۲۲۳
 ۳۶ قطری   وزنی ۴ م .

۱۰۰۳

« (۱۴) »   «
 ۳۷ قطری (دلیکلی)   وزنی ۳ م ۱۳ ط .

۱۰۰۴

« (۱۵) »   «
 ۳۸ قطری   «کنارلرنده چیچکلی صو»
 وزنی ۴ م ط .

— غروش —

۱۰۰۵

(طغرا)   سلطان البرین
 ضرب فی   الخ (۱۵)
 قسطنطینیہ
 ۱۲۲۳
 ۳۲ قطری   وزنی ۲ م .

— اون پارلک —

۱۰۰۶

«   «
 ۲۰ قطری   « (۱۶) »
 وزنی ۷ ط .

— بش پاره لك —

۱۰۰۷

« (۱۰۰۵) نومرویه مشابهدر. سنه سی (۱۴)

قطری ۱۸ وزنی $\frac{1}{4}$ ط .

۱۰۰۸

ضرب فی (طغرا)

قسطانطینیه

۱۲۲۳

قطری ۱۶ وزنی $\frac{3}{4}$ ط .

◊ رسم دیگر ◊ (°)

— غروش —

۱۰۰۹

ضرب فی (طغرا)

قسطانطینیه

۱۲۲۳

قطری ۲۲ وزنی ۷ ط .

— یگرمی پاره لك —

۱۰۱۰

« (۲۱) » «
قطری ۱۸ بدبجی لوحه. وزنی $\frac{3}{4}$ ط .

۱۰۱۱

« (۲۲) » «

قطری ۱۷

(*) اشـبو كوشلك ایکی وجهـده طغرا و یازیلرك اطرافـده چاپراز چیرکیلی
واوردلری نقطهلی طرز جدید اوزره صور نقش اولمشدر.

جدید بشلک (۰)

— نقطه سبز —

۱۰۱۲

۲۲

ضرب فی

قسطنطینیه

۱۲۲۳

قطری ۳۹

عدلی

(طغرا)

وزنی ۴ م ۱۳ ط.

۱۰۱۳

« (۲۴) »

قطری ۳۹

« «

وزنی ۴ م ۹ ۱/۴ ط.

— نقطه سفید —

۱۰۱۴

« (۲۵) »

قطری ۳۹

« «

وزنی ۴ م ۱۲ ط.

۱۰۱۵

« (۲۶) »

قطری ۳۹

« «

وزنی ۴ م ۸ ط.

— یوزلک — [ایکی ییغی غروش]

— نقطه سبز —

۱۰۱۶

۲۲

ضرب فی

قسطنطینیه

۱۲۲۳۳

قطری ۳۴

عدلی

(طغرا)

وزنی ۲ م ۱ ۱/۴ ط.

(*) اشبو جدید بشلکر الیوم متداول اولان بشلکر (یعنی یوز یاره لیکر) ایله اقسامی اولوب شکل و رسمیری معلومدر. بونلر حقننده بو عصرک ذیلنده ایضاحات لازمه مندرج اولملا اکا مراجعت اولنه.

۱۰۱۷

« (۲۴) » «
 قطری ۳۴ وزنی ۲ م

— نقطه‌لی —

۱۰۱۸

« (۲۵) » «
 قطری ۳۴ وزنی ۲ م $1\frac{1}{2}$ ط.

— غروش — [فرقلق]

— نقطه‌سز —

۱۰۱۹

۲۲ ضرب فی عدلی
 قسطنطنیه (طغرا)
 ۱۲۲۲ قطری ۲۷ وزنی $12\frac{1}{4}$ ط.

۱۰۲۰

« (۲۳) » «
 (دلیکلی) قطری ۲۷ « «

۱۰۲۱

« (۲۴) » «
 قطری ۲۷ « «

— نقطه‌لی —

۱۰۲۲

« (۲۵) » «
 قطری ۲۷ وزنی $15\frac{1}{4}$ ط.

— یکرمی پاره‌لک —

— نقطه‌سز —

۲۲	۱۰۲۳	عدلی
ضرب فی		(طغرا)
قسطنطنیه		
۱۲۲۳		
قطری ۲۱		وزنی $6\frac{1}{4}$ ط.
	۱۰۲۴	
« (۲۴) »		« «
قطری ۲۱		وزنی $7\frac{1}{2}$ ط.
	— نقطه‌لی —	
	۱۰۲۵	
« (۲۵) »		« «
قطری ۲۱		(دلیکلی)
	۱۰۲۶	
« (۲۶) »		« «
قطری ۲۱		(دلیکلی)
	۱۰۲۷	
« (۲۷) »		« «
قطری ۲۱		
	۱۰۲۸	
« (۲۸) »		« «
قطری ۲۱		وزنی ۶ ط.
	۱۰۲۹	
« (۲۹) »		« «
قطری ۲۱		وزنی $5\frac{1}{2}$ ط.

۱۰۳۰

« (۳۰) »

قطری ۲۱

۱۰۳۱

« (۳۱) »

قطری ۲۱

وزنی ۷ ط.

— اون پارهك —

— نقطه سز —

۱۰۳۲

۲۵

ضرب فی

قسطه طینه

۱۲۲۳

قطری ۱۷

عدلی

(طغرا)

وزنی ۳ ۱/۲ ط.

— نقطه لی —

۱۰۳۳

« (۳۲) »

دلیکلی (قطری ۱۷)

«

— پاره —

۱۰۳۴

۲۶

ضرب فی

قسطه طینه

۱۲۲۳

قطری ۱۲

(طغرا)

« چپکلی »

وزنی ۱ ط.

التیلق — (*)

۲۷	۱۰۳۵	عدلی
ضرب فی	«کنارلنده چیچکلی صو»	(طغرا)
قسطنطینیه		
۱۲۲۳		
قطری ۳۷		وزنی ۳ م ۱۳ ط.
	۱۰۳۶	«
« (۳۰) »		«
قطری ۳۷		
	— اوچک — [اوج غروش]	
	۱۰۳۷	«
« (۲۷) »		«
قطری ۳۲		وزنی ۱ م ۱۴ ط.
	— التمشق — [التمش پاره]	
	۱۰۳۸	«
« (۳۰) »		«
قطری ۲۷ (دلیکلی)		وزنی ۱ م ۱۴ ط.

ادرنه

التون

— خیره —

۱۰۳۹

— چفته —

* (غازی) *
 ( )
 ۲۴
 ضرب فی
 ادرنه
 ۱۲۲۳
 *
 (دلیکلی)

* (سلطان) *
 ( )
 عدلی
 طغرا
 (سلاطین)
 *

وزنی ۱ م ۲ ط.

(*) عصر مزده متداول اولان التیلق (بشکلر) ایله اقسامی اولوب شکل و نقشلی معلومدر.

— تك —

۱۰۴۰

« (۲۴) »

نومرونك عینیدر.

قطری ۲۰

وزنی ۹ ط.

— نصفیه سی —

۱۰۴۱

« (۲۴) »

قطری ۱۶

« «

وزنی ۴ ۱/۲ ط.

بغداد

التون

— خیریه —

۱۰۴۲

(غازی)

(۲۵) ضرب فی بغداد ۱۲۲۲ (۲۵)

(دلیکلی) قطری ۲۰

(سلطان)

(۲۵) عدلی طغرا (۲۵) سلاطین

وزنی ۶ ط.

کروش

— غروش —

۱۰۴۳

۱۳ ضرب فی

بغداد

۱۲۲۲

قطری ۳۱

« جهادیه سکه سنک عینیدر »

(طغرا)

« صاغنده نقش عربی »

وزنی ۱ ۱/۲ ط.

۱۰۴۴

« (۱۳) »

قطری ۲۸

« براز نقشاری فرقلیدر. »

« «

وزنی ۱ ۱/۲ ط.

— يكرمي پاره لك —

۱۰۴۵

« (۱۷) »

« «

« طغراسنك صاغنده عادى چيچك وكنارلرى نقشلى »

قطرى ۲۷

وزنى ۱۴ $\frac{1}{4}$ ط.

— اون پاره لك —

۱۰۴۶

« (۱۷) »

« «

قطرى ۲۲

وزنى ۷ ط.

۱۰۴۷

« (۱۷) »

« «

« كنارلرى فرقليدر. »

قطرى ۲۰

وزنى ۵ $\frac{3}{4}$ ط.

— زولته —

۱۰۴۸

السلطان

محمود بن عبد الحميد خان

دام ملكه ضرب فى

بغداد

۱۲۲۳

قطرى ۳۰

سلطان البرين

الخ (۱۵)

وزنى ۱ م ۲ $\frac{1}{4}$ ط.

۱۰۴۹

(طغرا)

ضرب فى

بغداد

۱۲۲۳

ايكى ديلكىلى قطرى ۲۸

« «

(۱۵)

يدىجى لوحه.

— اونبشلك — [نصف زولته]

۱۰۵۰

« « نومرونك عیندر. (۱۰۴۹)
سنه سی (۲۲) ایکی دلیکلی قطری ۱۷

(نوع دیگر)

— غروش —

۱۰۵۱

۲۱
ضرب فی

(طغرا)

بغداد

« اطرافرنده چپراز جبرکیلی صو »

قطری ۲۹

وزنی ۱ م

۱۰۵۲

۲۱
ضرب فی

(طغرا)

بغداد

— مرکزرنده —

۱۲۲۳

السلطان عدلی محمود — دوره نرنده — سلطان البرین و خاقان البحرین

السلطان ابن السلطان

خان دام ملکه

قطری ۲۹

وزنی $۱۴ \frac{۳}{۴}$ ط.

— جدید بشلك — (*)

۱۰۵۳

۲۷
ضرب فی

(طغرا)

بغداد

۱۲۲۳

قطری ۳۵

وزنی ۲ م $۱ \frac{۱}{۴}$ ط.

(*) در سعادتک یکی بشلکریته یعنی بش غروشلقریته براز تقلید ایدیلوب فقط
وزنلری نقصاندر. بوسکه لره بغدادده الیوم (چرخ) تعبیر اولنور. زیله مراجعت اولنه.

باقر

۱۰۵۴

۱
ضرب فی

بغداد

۱۲۲۳

قظری ۱۵

(طغرا)

« بوزقدور. »

۱۰۵۵

۲۵

ضرب فی

بغداد

۱۲۲۳

قظری ۲۵

« مهر سلیمان منقوش اولوب
مرکزنده آی ییلدیز »

۱۰۵۶

۲۸

ضرب فی

بغداد

۰۰۲۳

قظری ۲۰

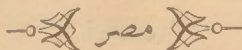
« کنارلری چیچکلی »

ب

ضرب فی

۱۰۰۰ د

(سیلکدر)

التون

— رومی — (*)

۱۰۵۷

— چفته —

۵
ضرب فی

مصر

۱۲۲۳

۲۸ (ایکی دلیبکی) قظری

(طغرا)

وزنی ۱۱ ط ۲.

(*) پای تحتک عتیق رومی التونلری رسمنده در. در سعادتده پک نادر بولنان تک
رومیلردن مصرده دخی ضرب اولمشدر. (۱۰۵۸) نومرولی التون اودر.

۱۰۵۸

— تك —

« (۱۱) »

دلیکلی قطری ۲۳

« «

وزنی ۱۱ $\frac{2}{3}$ ط .

۱۰۵۹

— ربعیه سی —

« (۱۰) »

قطری ۱۴

« «

وزنی ۳ ط .

(زر محبوب)

۱۰۶۰

(طغرا)

ضرب فی

مصر سنه

۱۲۲۳

دلیکلی قطری ۲۵

سلطان البرین

الخ (۱۱)

وزنی ۱۱ $\frac{1}{3}$ ط .

۱۰۶۱

— نصفیه سی —

« «

قطری ۲۰

« (۱) »

وزنی ۵ $\frac{2}{3}$ ط .

(خیریه التونی)

۱۰۶۲

— نصفیه —

❖ (غازی) ❖

(۲۶)

ضرب فی

مصر سنه

۱۲۲۳

دلیکلی قطری ۱۶

❖ (سلطان) ❖

(۲۶)

عدلی

(طغرا)

(سلطان)

وزنی ۴ ط .

(جدید محمودیہ التونی)

— نصفیہ —

۱۰۶۳

۲۹
ضرب فی

مصر

۱۲۲۲

(دلیکلی) قطری ۱۴

عدلی

(طغرا)

وزنی ۳ ۱/۴ ط.

کوش

— غروش —

۱۰۶۴

(طغرا)

ضرب فی

مصر سنہ

۱۲۲۲

(پک معشوش) قطری ۳۱

سلطان البرین

البح (۵)

وزنی ام ۱۲ ط.

۱۰۶۵

۷
ضرب فی

مصر

۱۲۲۲

قطری ۲۹

(طغرا)

وزنی ام ۱۰ ط.

— یکری پارہ لک —

۱۰۶۶

« (۱۱) »

(دلیکلی) قطری ۱۸

« «

وزنی ۱۱ ط.

— بش پارہ لک —

۱۰۶۷

« (۷) »

قطری ۱۶

« «

وزنی ۵ ۲/۳ ط.

	۱۰۶۸	
« (۱۹) »	نومرونك مشاهيدر .	
دليکلی قطری ۱۸		وزنی ۴ ۱/۲ ط .
	۱۰۶۹	
« (۱۸) »	« «	
دليکلی قطری ۱۵		وزنی ۳ ط .
	— پاره —	
	۱۰۷۰	
« (۲۵) »	« «	
قطری ۱۵		وزنی ۱ ۱/۲ ط .
	— اچقه —	
	۱۰۷۱	
« (۱۷) »	« «	
قطری ۱۲		وزنی ۱ ۱/۲ ط .
	۱۰۷۲	
« (۱۶) »	« «	
دليکلی قطری ۱۳		« عادی صاری تنکه »
	۱۰۷۳	
« (۱۹) »	« «	
قطری ۱۳		« بودخی »

— طرز آخرده —

غروش

۱۰۷۴

۲۲
ضرب فی

مصر
۱۲۲۳

قطری ۲۶

(طغرا)

« پای تختک (۱۰۰۹) نومرولی
سکه لرینه مشاهيدر . »

وزنی ۱ ط .

— یکرمی پاره‌لک —

۱۰۷۵

« (۲۲) »

قطری ۲۱

« «

وزنی $\frac{1}{4}$ ط .

— اون پاره‌لک —

۱۰۷۶

« (۲۲) »

قطری ۱۷

« «

وزنی $\frac{1}{3}$ ط .

— نورسم — (*)

غروش

۱۰۷۷

۲۸

ضرب فی

مصر

۱۲۲۳

دلیکلی قطری ۱۹

« اطراف کوزل چیچکلی صو »

عدلی

(طغرا)

وزنی $\frac{1}{5}$ ط .

— اون پاره‌لک —

۱۰۷۸

« (۲۹) »

قطری ۱۳

« «

وزنی $\frac{1}{4}$ ط .

اصول جدیدہ (**)

— یکرمی غروشاق —

۱۰۷۹

۳۱

ضرب فی

مصر

۱۲۲۳

قطری ۳۷

« اطراف لری دوز کنار لری تبریزی »

عدلی

(طغرا)

ش ۲۰

وزنی ۱۲ م ط .

(*) سیم خالصدن اعمال اولنوب خط و نقش لری منتظم حالده در .

(**) اشبو سکه لر مجددآ اتخاذ اولنان اصولده ضرب اولنوب بوکا دائر معلومات

بو عصرک ذیلنده کوستر لکله اورایه مراجعت اولنه .

— اونلق — [نصفيه]

۱۰۸۰

« (۲۹) »

قطرى ۳۰

« ش ۱۰ »

وزنى ۴ م ۵ ط.

— بشلك — [ربعيه]

۱۰۸۱

« (۲۹) »

قطرى ۲۴

« شه »

وزنى ۲ م $\frac{1}{2}$ ط.

— برغروشلق —

۱۰۸۲

« (۳۰) »

قطرى ۱۹

« ش ۱ »

وزنى ۷ ط.

— اون پارهلك —

۱۰۸۳

« (۳۰) »

قطرى ۱۴

« ۱۰ »

پ

وزنى $1\frac{3}{4}$ ط.

باقر

— اصول جديده — [اون پارهلك]

۱۰۸۴

۲۹

ضرب في

مصر

۱۲۲۳

قطرى ۲۳

(طغرا)

« اطرافلى چيچكلى صو »

وزنى ۲ م ۳ ط.

— بش پاره‌ک —

۱۰۸۵

« (۲۹) »

(طغرا)

« اطرافلری دوزدر. »

پ

قطری ۲۰

وزنی ام ۱۴ ط.

— بر پاره‌ک —

۱۰۸۶

« (۲۹) »

(طغرا)

قطری ۱۵

وزنی ۱/۲ ط.

— طرابلس غرب —

التون

— سلطانی —

۱۰۸۷

السلطان

محمود خان

عز نصره ضرب فی

طرابلس غرب

۱۲۲۳

(دلیکلی) قطری ۲۴

سلطان البرین

الخ (۶)

« کستارلرنده نقطه‌لی دائره »

وزنی ۱۵ ۱/۲ ط.

۱۰۸۸

« «

« (۱۹) »

قطری ۲۸

وزنی ام ۱/۲ ط.

— اسمسز — (*)

۱۰۸۹

۸
ضرب فی

طرابلس

ضرب

۱۲۲۳

(ایکی دلیکلی) قطری ۲۳

سلطان البرین

الخ (۱۸)

وزنی ۱۲ ط.

(زر محبوب)

۱۰۹۰

(طغرا)

ضرب فی طرابلس

غرب

۱۲۲۳

(ایکی دلیکلی) قطری ۲۳

سلطان البرین

الخ (۱۳)

وزنی ۱۱ ۳/۴ ط.

کوش

— غروش —

۱۰۹۱

ضرب فی

طرابلس غرب

۱۲۲۳

قطری ۳۷

(طغرا)

« خط و نقشری غایت فنادر »

وزنی ۴ م ۱۴ ط.

۱۰۹۲

« ۱۲۴۳ »

قطری ۳۷

«   »

(*) اشبهو التون سکهده یالکر عنوان پادشاهی یازیلوب نام همایون درج اولنمامشدر. مسکوکات عثمانیه ایچنده دیکر امثالی کورلمامشدر.

— اونلق —

۱۰۹۳

« (۱۰) »
۱۲۲۳

قطری ۳۱

« «

وزنی ۱ م ۴ ط.

۱۰۹۴

« (۲۱) »

قطری ۳۱

« «

وزنی ۱ م ۱۲ ط.

۱۰۹۵

« «

قطری ۳۱

« (۲۳) (طغرا) »

« سنهسی طغرانک صاغنده در. »

— طرز آخرده —

غروش (*)

۱۰۹۶

☪

(طغرا)

ضرب فی طرابلس

غرب

۱۲۲۳

قطری ۳۵

سلطان البرین

الخ (۲۲)

وزنی ۳ م ۲ ط.

۱۰۹۷

« «

« طغرانک اوزرنده آی یرینه چچیک »

قطری ۳۵

« (۲۴) »

۱۰۹۸

« ☪ »

قطری ۳۵

« (۲۵) »

(*) طرابلسده بو طرز غروشله (سبیلیا) تسمیه اولندیقی مسعودر.

— اوناق —

۱۰۹۹

«) «

(۱۰۹۶) نومرویه مشاهددر .

«جلوس سنه بی سیدکدر»

دلیکلی قطری ۲۴

وزنی ۱۲ ط .

— بشلك —

۱۱۰۰

« (۷) «

« (۷) «

« طفرانك صاغنده دخی یدی رقی وار »

قطری ۲۳

وزنی ۶ ط .

— رومی التون رسمنده کموش —

اوناق

۱۱۰۱

۲۰

ضرب فی

— مرکزنده —

(طغرا)

طرابلس غرب

۱۲۲۳

سلطان لبرین و خاقان — دوره سنده — السلطان محمودخان ابن

السلطان عبدالمجیدخان دامملکه

البحرین السلطان ابن السلطان

(صاری یالدیزی و دلیکلی) قطری ۲۲

وزنی ۱۲ ط .

۱۱۰۲

« (۲۰) «

« «

« رسم خطی بر از فرقلیدر . »

(صاری یالدیزی) قطری ۲۰

(درت دلیکلی و کسیدر .)

نوع ديكر طغراسمز

يكرميلك

۱۱۰۳

ضرب في
طرابلس
غرب ۱۲۲۷
« اطرافنده ابكي دائره و نقش »
قطري ۲۹

سلطان البرين
و خاقان البحرين
السلطان محمود ۱۷
خان عز نصره
وزني ۱ م ۲ ۳/۴ ط .

۱۱۰۴

ضرب في
طرابلس
غرب
۱۲۲۳
قطري ۲۸

السلطان
محمود خان
عز نصره
* ۲۰
وزني ۱ م ۱۳ ط .

باقر

بيوك قطهده

۱۱۰۵

(طغرا)
ضرب في طرابلس
غرب ۱۲۲۳
قطري ۳۵

سلطان البرين
الخ (۲۵)

۱۱۰۶

« ۲ »
قطري ۳۳

(طغرا)
« طغرا و يازيل مربع شكله چير كيلر
ايچينه آلتشدر. »

— كوچك قطعه ده —

۱۱۰۷
 ضرب في ۲؟
 طرابلس غرب
 ۱۲۲۳
 قطري ۲۵
 (طغرا)
 « يالكز يازير مربع ايجنده »
 (دليگلي وكناري كسيكدر .)

۱۱۰۸
 ضرب في ۶؟
 طرابلس
 غرب
 قطري ۱۹
 خان
 ۳
 ۲
 ۱
 ۳۶۱؟

۱۱۰۹
 « (۲۵) »
 قطري ۲۰
 «
 (حجماً بالاده كندن بيوكدر)

۱۱۱۰
 ضرب في
 طرابلس
 غرب ۱۲۲۳
 قطري ۲۰
 سلطان
 محمود خان
 عز نصره

۱۱۱۱
 ضرب في
 طرابلس غرب
 ۱۲۲۳
 قطري ۱۷
 عدلي
 (طغرا)
 « كنارلري چيچكلى مو »
 (براز سيلكدر)

— محل ضرب و تاریخی یوقدر —

۱۱۱۲ (°)

سلطان
محمود خان
عز نصره
قطری ۱۵

سلطان
محمود خان
عز نصره

— اسمینز —

۱۱۱۳

ب
غس
قطری ۱۸

۲۱
ضرب فی
طرابلس
۱۲۲۳

۱۱۱۴

«
قطری ۱۵

«
« براز کسیدر »

۱۱۱۵

۲۲
ب
غس
قطری ۲۲

« یازیلر مهر سلیمان ایچندهدر »

ضرب فی
طرابلس
۱۲۲۳

۱۱۱۶

(یاالکز مهر سلیمان)

قطری ۱۸

? ۲۲
ضرب فی
طرابلس
۱۲۲۳

(*) طرابلسک اولدیغی رسم خطندن و (۱۱۱۰) نومرولی سسکدنک بر وجهینه
تمامیله مشایهتندن استدلال اولتور .

— اسم و تاريخ ضرب —

١١١٧

ضرب في
طرابلس
غرب

(ياكوز مهر سليمان)

قطري ٢٢

١١١٨

ضرب

«بازيلر نقطه لي ايكي دائره ايچنده»

في
طرابلس

قطري ١٩

— تونس —

كموش

— غروش —

١١١٩

خان

عز نصره

ضرب في

تونس ١٢٤٤

— مركز لنده —

سلطان البرين و خاقان — دوره لنده — السلطان محمود خان ابن

البحرين السلطان ابن السلطان السلطان عبد الحميد خان دام ملكه

قطري ٣٨

وزن ٧ م $\frac{1}{4}$ ط .

١١٢٠

« ١٢٤٥ »

« «

قطري ٣٦

— نصفیه —

١١٢١

ضرب فی
تونس
١٢٤٦

قطری ٣٢

سلطان البرین
و خاقان البحرین
السلطان محمود
خان عز نصره
وزنی ٣ م ٩ ط.

١١٢٢

« ١٢٥٤ »

قطری ٣١

« «

وزنی ٣ م ١٢ ط.

— ربع —

١١٢٣

« ١٢٤١ »

قطری ٢٦

«دائرة ایچنده»

« «

وزنی ١ م ١٢ ط.

— ثمن —

١١٢٤

« ١٢٥٢ »

یدنجی او-ه. (دلیکلی) قطری ٢١

« «

وزنی ١٥ ط.

— پاره —

١١٢٥

١٢٥٠
ضرب فی
تونس

قطری ١٥

سلطان
محمود

وزنی ٣ ١/٢ ط.

١١٢٦

« ١٢٥٤ »

قطری ١٤

« «

جزاير

التون

— سلطاني —

١١٢٧

سلطان

محمود خان

عن نصره ضرب في

جزاير ١٢٣١

قطري ٢٢

سلطان البرين

الخ

« يازيلري فنادر . »

وزني ١ م ط .

١١٢٨

« «

السلطان

محمود * خان

عن نصره ضرب ١٢٣٧

جزاير في

قطري ٢٤

« رسم وخطي كوزلدر »

وزني ١ م ٣ ط .

١١٢٩

« «

« ١٢٤٣ »

قطري ٢٣

— نصفيه —

١١٣٠

سلطان

محمود خان

عن نصره

ضرب في

جزاير

١٢٣١

(ابن دليكي) قطري ١٦

وزني ٨ ٤ ط .

— رباعیه —

۱۱۳۱

ضرب فی
جزایر
۱۲۲۸
(ایک دلیکلی) قطری ۱۵

سلطان
محمود خان
وزنی ۴ ¼ ط.

۱۱۳۲

ضرب فی
جزایر
۱۲۴۰
(ایک دلیکلی) قطری ۱۶

«بازیلری منتظم کناری نقطه لیدر.»

سلطان
محمود
وزنی ۴ ¼ ط.

۱۱۳۳

« ۱۲۴۳ »
قطری ۱۶

«
وزنی ۳ ¾ ط.

کوش (*)

— غروش — [زوج و جو]

۱۱۳۴

ضرب
فی
جزایر
۱۲۳۹

(سلطان البرین)
(وخاقان البحرین)
(السلطان محمود)
(خان عن نصره)

«اطرافارنده نقطه لی دیره»

قطری ۳۷

وزنی ۶ م.

(*) جزایرده ضرب ایدلمش اولان کوش سکه لک اسامی مخصوصه سی حقننده ایضاحات بو عصرک ذیلنده مندرج اولغه اورابه مراجعت اولنده.

— بوجو — [ریال]

۱۱۳۵

« ۱۲۴۰ » . نومرویه مشاهددر .
وزنی ۳ م $3 \frac{1}{4}$ ط . (بر خلقه‌یه مربوط) قطری ۲۹

— بطاقه — [درهم]

۱۱۳۶

ضرب فی

جراير

۱۲۲۸

« یازیلی اسکی اصولده »

(سلطان)

(محمد خان)

(عز نصره)

قطری ۲۰

وزنی ۱ م ۱ ط .

— ربیعہ —

۱۱۳۷

« ۱۲۳۷ »
قطری ۲۱

« «

وزنی ۱۲ ط .

۱۱۳۸

« ۱۲۴۳ »
بدنجی لوحه . قطری ۲۱

« «

۱۱۳۹

« ۱۲۴۴ »
قطری ۲۰

« «

— ثمن —

۱۱۴۰

« ۱۲۳۷ »
(ابجی دلیکلی) قطری ۱۶

« «

وزنی ۶ ط .

۱۱۴۱

« ۱۲۴۴ »
قطری ۱۴

« «

جتمكان سلطان محمود خان ثاني حضر تلرينك زمان سلطنتلرنده -
بالاده صره سيله كورلمش اوله جنی وجهله - يك متنوع طرز و نقشده
و مختلف اسم و رسمده التون مسكوكات ضرب و اخراج اولمشدر.
بونلك نفاست رسم و خطارينه دقت و اهتمام و ضرب و اعماللری
خصوصنه دخی كذلك اعتنا اولنوب قديم التونلرده کی انتظامسزلق بر
طرف ایدلمش و هر جنس التون رسمنه كوره بر اسم ايله توسیم
قلمشدر .

بداية چيقاريلان التونلر زر محبوبلك ثقلت اساسيه سنه يعنى يارم
مقال وزننه تطبيق اولمش ايسده جلوسك اون بشنجی سنه سندن صكره
ضرب اولنان التونلر اشاغی يوقاری يارمشر درهم وزننده طوتلمش
و بعض اضعا فيله على العموم اقسامی او ثقاتلر نسبتنده اوله رق كسلمشدر.
بناء لهذا التونلك موازينجه يك اطراد اولمديغی كبی عيارلری
دخی مختلف درجهده در . زيرده کی شو كوچك جدولن بونلك
اکثرينسك عيارلری اكلاشيله بيلور .

عيارلری

عيار عمانی	میلیم حسابيله	كسری بيكده
٣٢ده كسری ٢٤ قيراط	٣٠	٩٥٦
٢٢ . . . . . عتيق رومی التونی	٣٠	٢٥
٢٠ . . . . . خيريه »	٣٠	٨٧٣
١٩ . . . . . عتيق عدلی »	٢٩	٨٣٠
١٩ . . . . . استانبول و جدید رومی	٦	٨٠٠
١٧ . . . . . جدید عدليه	٣٠	٧٤٨

اشبو جدولده كوستريلان التونلك ايچنده كندو جنسندن اولديغی
حاله صوك سنه لرده كسيلانلك عيارلری بعضاً يه تخلف ايدوب اولكي لردن

نقصان رادده اولدینی کورلمکده در . برده التون مسکوکاتک هر بر-
لرینه اولزمانلر حکومتجه آره صره فیئات تعیین اولنهرق اولوجهله رایج
اولور ایدیسسه ده شمیدیلرده بونلر طبیعی وزن وعیارلرینه کوره التوب
ویرلمکده در .

خاقان مشارالیهک ایام سلطنتلرنده مسکوکات حقنده اولان تشبثات
واجراآت اوزرینه مورخلر ایضاحات لازمه اعطا ایتیموب یالکز اولوقتکی
قیم نقود ایله یکیدن اخراج ایدلمش اولان بر ایکی نوع سکه لره دائر
وقعه نویس شانی زاده مرحوم ایله جودت پاشا حضرتلرینک تاریخلرنده
براز معلومات مندرجدرکه بونلردن لازم کلانلری بروجه آتی نقل
وتحریر اولنمشدر.

۱۲۲۴ تاریخنده یعنی سلطنتک ایکنجی سنه سننده حکومتجه التون
مسکوکاته یکیدن وضع فیئات اولنمش وسببی ایسه خارجه التونک رایجی
آرتوب ضربخانه عامره فیئات قدیمه سیله صرف ایلمکده وبویوزدن جانب
میرییه ضرر ترتب ایتمکده اولسی خصوصندن عبارت بولنمشدر .
بناء علیه فیئات آتیه نک وضعیله خارجه کی التون رایجی ضربخانه
فیئاتیه توحید ایدلمشدر. (*)

اسامی مسکوکات	پاره	غروش
یالیز التونی	—	۱۰
مجار التونی	۲۰	۹
فندق التونی	—	۹
فندق ربعیه سی	۲۰	۲
استانبول [زر محبوبی]	۲۰	۶
نصفیه سی	۱۰	۳
مصر زر محبوبی	۲۰	۵
نصفیه سی	۳۰	۲

(*) شانی زاده تاریخی جلد ۱ صحیفه ۲۴۲

۱۲۲۷ سنهسی ایچنده فندق ربعیهسی دینیلان التون ایکی بچق غروشه رایج ایکن طشره لرده اوچ غروشه کچر اولدیغندن بعدما اون پاره ضم ایله بوز اون پارهیه (یعنی ایکی غروش اوتوز پارهیه) الذوب ویرلسی امر و دیکر التونلرک رایج لری حال سابقده ایقا اولنمشدر. واجنبی سکه لرینک دخی اخذ و اعطاسی منع اولنهرق طقسان کون مهل ایله کیمک یدنده اجنبی سکهسی وار ایسه ضربخانهیه کتوروب میری فیاتیه سکه سلطانییه تبدیلی اعلان قلمشدر.

شانی زاده دیسور که «اجنبی سکه لرینک میری فیاتیه تبدیلنده ضربخانهجه تتمع وار ایسه ده صرافان بولاری درعقب دوشیروب ستر واحفا ایلدکلرندن بو قرار النده برقاچ ریال و دینار بولنان فقرای اضرار ایدوب طرف میرییه بر فائده معینهسی آشکار اوله مامشدر.» (*)

۱۲۳۴ سنهسی ظرفنده ممالک شاهانده پک چوق قلب سکه لرظهور ایلدیکندن و اوروپادن دخی سکه سلطانییه تقیداً التونلر اعمال اولنهرق ممالکه ادخال قانیدیغندن و مصر سکه لرنده دخی اغتشاش کورندیکندن بونلرک اصلاحیه دیکر لرینک منعی و متجاسر لرینک و قلب ایچه ادخالی تجارتیه مشغول اولانلرک ترتیب جزالری ضمننده ضربخانه امینته خطاباً مفصل برقطعه امر عالی اصدار قلمشدر. (**)

آنیاً کوریه جکی وجهله کوش مسکوکاتجه اجرا قلنان تعدیلات سببیه ۱۲۳۶ سنه سنده التون مسکوکاتدن بعضیلرینه یکیدن وضع فیاتیه لزوم کورندیکی کبی (رومی) التونی نصفیه لرینک تکشیری دخی قرار کیر اولمش و ۱۱۰ پارهیه یعنی ایکی غروش اوتوز پارهیه رایج اولان فندق ربعیهسی اوچ غروشه و استانبول ربعیه لری دخی ایکی بچق غروشه ابلاغ ایلمشدر. (***)

(*) شانی زاده تاریخی جلد ۲ صحیفه ۱۶۰

(**) كذلك جلد ۳ صحیفه ۳۳-۲۷

(***) كذلك جلد ۴ صحیفه ۵۱

۱۲۳۸ تاریخسده عثمانی واجبی التون مسكوكاتك كوریلان لزوم اوزرینه بتکرار تنظیم قلمش اولان تعرفهسی دخی بوجه آتی اولسینه کوستریلان مقداردن زیاده و نقصانه آلتوب ویرلامسی ضمننده هر طرفه نشر اوامر اولمشدر.

اسامی نقود	پاره	غروش
مجار التونی	—	۱۵
مجار جنسندن قرامیس	۳۰	۱۴
یالیز التونی	۱۰	۱۵
استانبول التونی	—	۸
استانبول ربعیهسی	۲۰	۲
فندق التونی	—	۱۱
» ربعیهسی	—	۳
رومی التونی	—	۲۵
» نصفیهسی	۲۰	۱۲
» ربعیهسی	۱۰	۶
عتیق عدلی التونی	—	۱۲
» » نصفیهسی	—	۶
» » ربعیهسی	۲۰	۲
مصر التونی	—	۷
جزایر تونس طرابلس غرب التونلری —	—	۱۲

عدلی التونی او زمان یکی چیقارلمش اولمغه دیگر التونلر ایله اشبو تعرفه فیئاتلری اوزرینه مبادلهسنده ضربخانهیه خیلی تتمع براقمش ایسهده دوامی قابل اوله مامشدر. (°)

(°) جودت تاریخی جلد ۱۲ صفحه ۶۰

جودت پاشا حضرتلری تاریخلرینک ۱۲۳۹ سنهسی وقوعاتی میاننده دخی « عدلی التونینک بر جانبنده طغرای هایون و دیگر جانبنده (ضرب فی دارالخلافه العلیه) منقوش اولوب لکن یازوسی آز اولدیغیندن تقلیدی آسان اولمغله آق دگز اطه لرنده قلیزنلر پیددا اوله رق قلبنی اعمال ایدر اولدقلرندن نقش اول متروک و مهمجور اولمق و تقلید اوله میه جق صورته قولمق اوزره یازوسی تکثیر قلمدی. یعنی بر طرفنک میاننده (طغرا) دائره سنده (سلطان سلاطین زمان محمود خان) و دیگر طرفنک بوسطنده (ضرب فی قسطنطنیه المحروسه) و دائره سنده (دام ملکه و سلطنته) دعاسی نقش اوله رق و اواخر ربیع الاخرده طرز نو اوزره سکه ضرب اولندی.» دیو نقل و روایت ایلمشلردر. (*) انجق یازوسی آز اولان سالف الذکر التونلره (عدلی) تعبیر اولغیوب بالاده صره سیله کورلمش اوله جنی وجهله ایکی نوع اوله رق اخراج ایدیلان (دارالخلافه) التونلریدر. (عدلی) یاخود (عتیق عدلی) التونی ایسه (۹۶۳) نومرولی التون ایله آنی تعقیب ایدن اقسامی سدرکه انلرک بر یوزنده (سلطان البرین) الخ عنوانی و دیگر وجهنده (طغرا) ایله (ضرب فی قسطنطنیه) و تاریخ منقوشدر.

طشمره التونلرینه کلنجه (ادرنه) خیره لری خاقان مشارالیه حضرتلرینک ادرنه یه تشریف هایونلرنده خصوصی اوله رق استانبول ضربخانه سنده اعمال ایتدیرلمشدر.

بغدادده ضرب اولنان التونلر ناقص العیار اولدیغی کبی مصر التونلری دخی وزن و عیارجه کذلک ناقص اولوب رسم و نقشلری بعضاً در سعادت التونلرینه تقلید ایدلمک استلمش ایسه ده هر حالده امر اعماللرنجه بر طاقم نواقص اولوب ایکیسی بیننده پک چوق فرق موجوددر.

طرابلس غرب و جزایر ضربخانه لرنده قطع و ضرب اولنان سلاطانیلر

(*) جودت تاریخی جلد ۱۲ صفحه ۹۷

ایله بعضاً زر محبوبلر ثقات قدیمه اوزره کسلیوب بناءً علیه تام الوزن والعیار اولمیرله در سعادت مسکوکات تعرفه لرنده تعیین اولنان رایجلیری دخی اولدقجه یوکسک راده ده طوتلدیفی کوریلور. بو التونلرک خطوط و نقوشنده غریبه مخصوص اولان اصول قدیمه بردرجهیه قدر محافظه ایدلمش وهله جزایر التونلری بو باده طراباسک کیلره فائق برحاله بولمشدر.

بو عصرده تونسده هر نه سبیه مبنی ایسه التون سکه ضرب ایدلما مشدر.

پادشاه مشارالیه حضر تلرینک کموش مسکوکاتی کوزدن کچورلدیکی حالده اکلاشیلور که جلوس هایونلرینک ایکنجی سنه سی نهایته قدر سلطان سلیم ثالث ومصطفی خان رابعک سکه لری مثلاً یوزلک و ایکلک وغروشلر چیقاریله رق ۱۲۲۵ تاریخنده یعنی اوچنجی سنه جلوسلرنده اسکی ایکلک لر ثقاته مساوی اوله رق سکز درهم وزننده وانلرک ایکی مثانه قریب یعنی ۷۳۰ عیارنده وایکی یوز پاره قیمتده (جهادیه) نامیله بش غروشقلر ضرب اولمش و بعض اقسامی دخی کسلمشدر.

مذکور یکی سکه لری فی الاصل مصارفات حریره نیک تدارکی ضمننده اخراج قلمش اولمسیله بونلره انک ایچون (جهادیه) اسمی ویرلشددر. بونلرک قیمت اعتباریه لری اسکی ایکلک لره نسبتله قیمت حقیقه لرندن بر نلک قدر زیاده وضع و تعیین ایدلشددر.

وقعه نویس شانی زاده ۱۲۲۷ سنه سی غره ذی الحجه سنده هر بری معین المقدار و صحیح العیار سیمدن اوله رق بش غروش رایجله (جهادیه) قطعنه مباشرت اولدی. «^(۱) دیمش ایسه ده طاقمزده بولنان جهادیه سکه لرینک اوزرنده کی رقم لره نظراً ک اول بونلرک اوچنجی سنه ده

(۱) شانی زاده تاریخی جلد ۲ صفحه ۱۶۰

کسلدیکی محقق اولوب ۱۲۲۷ تاریخنده یعنی بشنجی سنهده چیقاریلانلر ایسه دفعه نانیهده ضرب اولمش اولق لازم کلور .

۱۲۳۶ تاریخنده کموشك فیثاتی کسب ترقی ایتسیله مسکوکات شاها- نهدن بیاض اچهنك رایجی یوما فیوما تراید وارباب احتکار دخی بونلری کتم وادخار ایدرک وبر طرفدن قطع اولنان بشلك غروش ورع (اون پارهلك) وسائر اجناس نقودی طشره واجنبی تجارینه زیادهسیله سوره- رلك بو حاللر قلت نقوده بادی وتسهیل معاملات ناس ایچون توفیر وتکنیر مسکوکاته لزوم صحیح حاصل اولمش اولدیغنی و فقط بهر عددی اوج درهم اولهرق مقدمه قطع ایدلمش اولان غروشك هر برنده اون بش پاره تفاوت موجود اولسیله بو خصوص ضربخانه عامریه کلی خساراتی موجب اولدیغندن و کموشك رواجنه نسبتله عیار قدیمه خال ککسزین حد اعتداله تنسیق اولهرق ایکی درهمدن غروش درت درهمدن ایکلیک وبونلره قیاساً نصف ورع غروش و پاره لر ضرب و قطعنه حکومتجه قرار ویرلمش ایدوکنی (شانی زاده) نقل و حکایه ایتدکن صکره « قرار مذکور آز وقتده اشیانک غلاسنه باعث و مصارفک ترایدینی مؤدی اولهرق ضربخانه عامریه بیکده بر مبیعه اولنه بیلان اسکی اچهنه فضلله- سندن بشقه بر نفع ظاهری مشاهده اولنمدی . واکثر کسان اسکی نقودی درهم حسابله تجاره مع زیاده ویرمه و نقود جدیده نك دخی رایجی ارمغه باشلادی.» دیشدر. (*)

سالف الذکر ۱۲۳۶ تاریخنده یعنی جلوسک اون دردنجی سنهسیله آنی متعاقب اولان برقاچ سنه لرده ضرب اولنان ایکلیک و غروش واقسامندن طاقمزده موجود اولسیله بالاده صرهسیله محملرینه مراجعت اولندوقده کوریلور .

مسکوکات عثمانیه جه شایان قید وایضاح موادندرکه ۱۲۳۴ تاریخندن

(*) شانی زاده تاریخی جلد ۴ صحیفه ۵۱

سكروه (الحقه) ضرب وقطعی ترك اولمشدر. و صوك دفعه چيقاريلان
الحقهلر اون ايكنجی سنه جلوسه قدردر.

جلوسك اون يدنجی سنه سنه تصادف ایدن ۱۲۳۹ تاريخنده دخی
غروشارولایاتده بر بچق غروشه (التمش پارهیه) النوب ویرلمکه باشلادیغندن
اون عیارنده سیم خالص ضم ویوزده التمش عیارینه ابلاغ اولنه رق
(التمش پارهلك) جدید سکه چيقارلمشدر. وسائر مسكوكات دولت علیه
ایله اجنبی سکه لرینك فیئات مقررهلرندن زیادهیه صرف اولنماسی ایچون
هر طرفه اوامر علیه یازلمشدر. (۶)

(۹۹۵) نومرویه وانی متعاقب اولان نومرولره مراجعت اولدینی
حالده بو سکه لرك دخی شکل ونقش لری وموازینی اكلاشیلور. بونلر
(زولته) اصولنده اولوب انك اضعاف واقسامندن عبارتدر.

۱۲۴۵ تاريخنده یعنی سلطنتك یكرمی ایكنجی سنه سنده وقایع متعا-
قبه نك موجب اولدینی مصارف ككثیره نك خزینهیه ایراث ایلدیکی
مضایقه دن ناشی بعض تدابیر مالیه اتخازینه لزوم کورینوب بناء علیه
مسكوكات مغشوشه نك بر قاتدها غش وتزییفنه قرار ویریله رك یکی بر
(بش غروشاق) ایله اقسامی اولان (بوزلك) [ایکی بچق غروش] و (قرقاق)
[غروش] و (یکرمیلک) [۲۰ پارهلك] و (اونلق) [۱۰ پارهلك] اخراجنه
مباشرت اولمشدر.

اشبو یکی (بشلك) اسکی جهادیه بشلكی جرمنندن دهها کوچوك
اولوب انك یازی ایله طغراسنك اطرافی زنجیر و طیشاریسی چیچكلی بر
صو ایله مستدر اولدینی حالده بشلكلر واقسامنده مذکور زنجیرینه
اليوم ككورلمكده اولدینی اوزره الت طرفی قوردلهلی بر دوکوم ایله
مربوط ایکی (هلال) منقوش و طیش طرفلری دخی دائراً پیرافلی بر
صو ایله محاطدر.

(۶) جودت تاریخی جلد ۱۲ صفحه ۹۶

بوش غروشلقر ایله اقسامی ۰,۲۲۰ دن ۰,۲۲۵ قدر عیارنده
اولوب اخراج اولنان مبلغ مقدار ۱۱۵,۰۰۰,۰۰۰ غروش ایدی .
بوسکه لرك قيم حقیقه لری (مالیتری) ایله قیم اعتباریه لری بوجه آتیدر.

	(بهر بشلکده)	(پاره)
غروش	۷۴,۷۵۰,۰۰۰	کوش ۱۳۰
»	۵۷۵,۰۰۰	باقر ۱
»	۷۵,۳۲۵,۰۰۰	قیمت حقیقه (مالیت) ۱۳۱
»	۳۹,۶۷۵,۰۰۰	قیمت اعتباریه ۶۹
جمعا	۱۱۵,۰۰۰,۰۰۰	قیمت موضوعه (راج) ۲۰۰

اوج سنه مرورنده یعنی یکرمی بشنجی سنه جلوسه متصادف ۱۲۴۸
تاریخنده کوریلان لزوم اوزرینه عیاری اولکیلردن اشاغی و بناء علیه
قیمت اعتباریه سی دها یوقاری اولمق اوزره اقسامیله برابر تکرار بر
(بشلك) دها چیقارلمشدر.

بونلرك رسم و نقشلری اولکیلرك عینی اولوب فقط انلردن تفریق
ایچون قوردله دوکومنك همان التنده بر (نقطه) وضع اولنمش اولمغله
یکرمی ایکنجیدن یکرمی دردنجی سنه یه قدر کسسیلانلره (نقطه سز)
ویکرمی بشنجی سنه دن صکره ضرب اولنانلره (نقطه لی) تسمیه اولمقده در .
نقطه لی اطلاق اولنان اشبو ایکنجی ترتیب بشلکر ایله اقسامنك
عیاری ۰,۱۷۰ دن ۰,۱۷۵ قدر اولوب تداوله چیقاریلان مبلغ مقدار
مع فرق ۲۴۵,۰۰۰,۰۰۰ غروش ایدی . بوشلک لرك قيمت حقیقه
و اعتباریه لری دخی آتیده کوسترلیدیکی وجهله در .

	(بهر بشلکده)	(پاره)
غروش	۱۲۳,۷۲۵,۰۰۰	کوش ۱۰۱
»	۲,۴۵۰,۰۰۰	باقر ۲
»	۱۲۶,۱۷۵,۰۰۰	قیمت حقیقه (مالیت) ۱۰۳
»	۱۱۸,۸۲۵,۰۰۰	قیمت اعتباریه ۹۷
جمعا	۲۴۵,۰۰۰,۰۰۰	قیمت موضوعه (رواج) ۲۰۰

١٢٤٩ تاريخنده (التياق) نامنده اقساميله برابر ديكر برسكه دها
تداوله چيقارلمشدر. بوسكه نك مغشوشيتي بالنسبه بشلكردن دها
آزدر. رواجي ٢٤٠ پاره يعني التي غروش اولوب قديم زولته لرك سكر
مثانه مساوي اولمغه زولته اصولندن مأخوذ واواصوله ارتباضي
اشكاردر. اقسامى اوچلك [اوچ غروش] والتشلق [يربجق غروش] دن
عبارتدر.

التياق لرك وزنى بشلكردن براز اشاغى اولوب فقط عيارلرى نقطه سز
بشلكرك ايكي مثانه مساوي يعنى ٤٣٥،٠٠٠ دن ٤٤٠،٠٠٠ قدر عيارنده در.
بوسكه لر يكرمى التنجى سنه دن اوتوز ايكنجى سنه يه قدر يدى سنه
كسيلوب مجموع اخراجاتى ١٣٧،٧٧٥،٣٦٩ غروشدر. التياق لرك قيمت
حقيقيه سيله قيمت اعتباريه سى زيرده ارانه اولنور.

	(بمجموع اخراجات)	(بهر التياقده)	(پاره)
غروش	١١٧،٩٧٠،١٦٠	كوش	٢٠٥ ١/٢
»	٥٧٤،٠٦٤	باقر	١
»	١١٨،٥٤٤،٢٢٤	قيمت حقيقيه (ماليت)	٢٠٦ ١/٢
»	١٩،٢٣١،١٤٥	قيمت اعتباريه	٣٣ ١/٢
جماً	١٣٧،٧٧٥،٣٦٩	التي غروش قيمت موضوعه	٢٤٠

بالاده تفصيلاً تعريف اولنان وايكى ترتيب اوله رق ميدان تدوله
چيقاريلان بشلكر ايله التياق لر واقسامى اليوم متداول اولان مسكوكات
مغشوشه دن بشلك والتياق لر در كه بونلر چند سنه مقدم محسنات عصرية
حضرت ملكداريدن اوله رق قيمت حقيقيه لرينه تنزيل اولدني كجى بر
طرف دن دخى الفا قلم مقده در. بو بابده ايجاب ايدن ايضاحات آتيدنه
كوريله جكدر.

طشره كوش سكه لرينه كنججه: صوك سنه لرده بغدادده خيلى كوش
سكه ضرب اولنوب بونلرك ايجنده اورايه مخصوص بعض نقشده سكه لر

وار ایسه ده اکثری نوعی در سعادت کموش لرینه تقلید ایدمک استنلمشدر.
انجق وزن و عیارلری مختلف و براز نقصاندر.
مسکوکات مذکوره نك بر طاقی یکی بشکلکره تقلیداً کسلمش اولسیله
بونلر اورالرجسه عینی او قیمتده تداول ایدر اولدینی کبی استانبولده
۱۲۸۲ تاریخنه قدر مسکوکات تعرفه لرنده بغداد غروشی نامیله بهری
ایکی درهم بر غروش اوتوز ایکی پاره قیمتی اولمق اوزره کوسترلدیکی
حالده سنین اخیرده تعرفه دن اخراج اولنوب عیارلرینک نقصانلغندن
طولای غیر مسکوک کبی مبیعه اولدینی شرح ایدلمشدر .

مصرك كموش سكه لری جلوس سلطان محمود خانينك يكرمی يدنجی
سنه سنه قدر پك مختلف صورتده ضرب و اخراج اولنوب چونغی مغشوش
وزیوف حالده در. حتی بونلردن اولوقت کلیتله در سعادتده ادخال اولنسیله
معاملات اخذ و اعطاجه خیللی مضرتی کورلمسی اوزرینه بونك منعی
ومصرجه سكه نك اصلاحی خصوصی آنفاً خامه کنار بیان اولدینی
اوزره ۱۲۳۴ تاریخنده ضربخانه عامره امینه خطاباً صادر اولان امر
عالیده تنیه و تأکید بیورلمشیدی .

بناء لهذا ۱۲۵۱-۱۲۵۲ تاریخلری ظرفنده یعنی جلوسك ۲۸-۲۹
سنه لرنده مصرجه كموش مسكوكاتك اصلاحی حقنده تشبثات جدیدیه
ابتدار اولنوب طاقمزمده موجود اولان ونوع و جنسلریله وزن و قطرلری
بالاده محملرنده کوستریلان اصول جدیدده كموش سكه لر ضرب و اخراج
قلمشدر .

بونلر ۲۰ غروشلقدن باشلايوب اقسامی اولمق اوزره ۱۰ و ۱۵
غروشلق و اون پاره لك سكه لر دن عبارتدر . سیم خالصدن اعمال اولنوب
عیارلری مجیدیه درجه سنده و وزنلری آندن براز فضله لیدر . یازیلریله
قطعه لری کوزل اولوب اوزر لرنده هیچ نقش یوقدر . کنارلری تیریلیدر .

والحاصل كمال دقتله ضرب و قطع اولمشلردر كه سنين اخيره به قدر مصرده
چيقاريلان كموشلر - بعض وزناً جزوی فرقی اولمق اوزره - همان بو
طرز واصولده ایدی .

مسكوكات عثمانیهده اصول اعشارينك اتخاذه الك اول درسعادته
آچیلان یول مغشوش یکی بشلكلر ایله اقسامندن باشلامش اولدینگی
موسیو (به لن) کبی بعض اوروپا ارباب مسكوكاتی بحث و بیان ایلمش
ایسه لرده بالعکس بشلكلرک تقسیماتنده هیچ اصول اعشاری موجود اولموب
قول عاجزانه حجه اصول مذکورہ نك بردرجه به قدر مسكوكات عثمانیه حجه مبدأ
اتخاذه سالف الذکر مصرک جدید سکلری اولمشدر . چونکه بونلرک
تقسیماتی اساساً اصول اعشاری به تقریب اولدینگی کبی درسعادته حجه اخیراً
وقوعبولان تصحیح سکهده کموشلرک واحد قیاسیسیله اقسام و کسوراتی
تمامیله بونلره تطبیق و آنلر مأخذ اتخاذه قلمشدر .

مصرده سالف الذکر ۱۲۵۲ تاریخلرنده باقر سکلر دخی اصلاح
اولمشدر . تقسیماتجه اتخاذه اولنان اصول بالاخره درسعادته حجه دخی
بعض تعدیلات ایله قبول اولدینگی الدهه کی سکلردن اکلاشیله یور .

•••

طرابلس غربده ضرب اولنان کموش سکلر اورانک بو عصرده
کسیلان التون مسكوكاتیهله هیچ نسبت قبول ایتمز . کموشلرک - ایچنده
پک آز استثناسی اولمق اوزره - طغرالی غایت رسمسز نقش ایلمش
ویازیلری پک فنا یازلمشدر . امر اعماللرنده او زمانلرده وقوعه کلان
دقتسزک حقیقه شایان تعجب اولدینگی کبی بونلر او قدر زیوف
ومغشوش برحاله درکه اکثریسنه قیمت وضعی قابل دکلدر . ترکیباتنده
غایت جزوی کموش موجود اولوب بعضیلرنده ایسه همان اوزرلرینه بر
قات کموش طلا اولنوب آز وقت ایچنده قیپ قزیل مانغر حکمنه
کیرمشدر .

بو عصرده طرابلسده چیقاریلان باقر سکه لر پک متنوع اولدینی کبی
رسم و نقشلرنده دخی بر خصوصیت واردر.

تونسک عصر سلطان محمود خان ثانیده کسیلان کموش سکه لری حقیقه
مطبوع رسم و سکه لده در. اوراده شمده یه قدر بیوک قطعه ده ضرب
اولمش غروش کورلدیکی حالده برنجی دفعه اوله رق عصر مذکورده
غروش واقسامی اخراج قلمشدر.

مسکوکات مذکورده عیارلری اولدقچه ایو درجه ده بولندینی کبی
وزنلری قدیم غروش نسبتنده یعنی همان استانبول ایکیلکاری ثقلتده
اولوب انجق بونلرک اقسام واضعافی او وقتدر اورالجه نه اسم ایله یاد
اولندیغنه و رایج لری نه راده ده بولندیغنه دائر معلوماته دسترس اوله مدق.

جزایرده قطع و ضرب ایدلش اولان کموش مسکوکات تونسک
سکه لری نه نسبتله ده صنعت و دقتله اعمال اولمش و کموشلری دخی خالص
وعیارجه دها یوکسک درجه ده بولمشدر.

مؤلف موسیو (مارسل) فرانسزجه ترتیب ایدوب ۱۲۶۰ سنه
هجریه سنده پارسده طبع ایتدیردیکی «الجزایرة الجزائریة فیها تعریفه النقود
المغربیة» [1] تسمیه ایلدیکی کتابده نظر مطالعه مزه تصادف ایدن معلوماته
کوره جزایرجه کموش مسکوکات ۱۲۲۸ تاریخنده تصحیح اولوب یکی
سکه لر اخراج واقسام و کسوراتی مجدداً ترتیب قلمشدر. انجق المزدده
بولنان سکه لردن بعضیلرینک تاریخلری نه باقیلور ایسه اشبو تجدید مسکوکات
۱۲۳۸ ده دکل ۱۲۳۷ تاریخنده اجرا قلمشدر.

[1] tableau général des monnaies ayant cours en Algérie. par
J. J. marcel. « لارسل یوسف یوحنا »

مؤلف مومی ایسه ذکر اولنان کتابنده مسكوكات مذكوره نك
اسامیسیله واحد قیاسی و کسوراتی بوجه آتی کوستریور.

۳	بطاق شیق	}	= (بوجو)
۶	نصف بطاق شیق		
۴	ریعه بوجو		
۸	ثمان بوجو		
۲۴	موزونه		
۴۸	خروبه		

مومی ایسه مارسلک بوسکه لر حقه نده ویردیکی ایضاحاتده دخی:
مسكوكات مذكوره ده واحد قیاسی (بوجو) (*) یاخسود (ریال بوجو)
تعبیر اولنان سسکه درکه اون غرام وکسور (اوج درهم وکسور)
وزنده در. (بطاق شیق) ویاخود (بطاقه) (**) دخی مقدماری عربلرک
(ریال درهم) دیدکلری سکه در. بوجونک اوچده بری اولوب (نص بطاق
شیق) یاخود (نصف ریال درهم) نامنده نصفیه سی دخی واردر. اشبو
(بطاقه) اصلاً بعض اوروپا مسكوكات قدیمه سی اسملرنده اولدیغی کی
یالکنز حساباتده جاری براسمدن عبارتدر.

(بطاقه) نك یکیلری ضرب اولنمیوب ۱۲۲۸ سنه سنده چیقاریلانلر
متداولدر. (ربع) و (ثمان) بوجولر ایسه بوجونک درتده و سکزده بر
کسوراتی اولوب اخذ و اعطاده اک زیاده بونلر مستعملدر.

واحد قیاسی اولان (بوجو) نك چفته سی دخی اولوب بوکا (زوج
بوجو) اطلاق ایدرلر. لسان عوامده ایسه مغریلر (ضروفی جزایر)

(*) بوجو کله سی (بوج) دن محرف و مأخوذ اولوق کرکدر. «البأج اصلنی بوج
اعتباریه و اوی الفه تبدیل ایدرلر. بر نسنه ی صرف و تحویل ایلک معنا سنده در.»
قاموس جلد ۱ صحیفه ۲۷۲

(**) (بطاقه) کله سی مارسل هر نقدر پای فارسیله یازمش ایسه ده بو اسم عربی
اولوب «(بطاقه) شول یافته یه دینورکه اشبانک وزن و مقداری اکا تحریر اولنور
واشبانک ایچینه وضع ایله معامله تجاریه ده استعمال قلمنور.» قاموس جلدی ۲ صحیفه
۸۷۱ (شیق) کله سنک ایسه نهن مأخوذ اولدیغی جمهولدر.)

دیرلر. نتکم اسپانیول غروشنه (ضرو اسپانیول) دیرلر ایدی. اشبو کبیر کموش سکه اوروپا تجارتنده پک مستعمل اولوب انلر (جزایر غروشی) Piastre d'Alger تعبیر ایدرلر.

بالاده تعداد اولنان سکه لک جمله سی (موزونه) به منقسه مدر. (موزونه) حقیقتده جزایر پاره سی دکدر. مرا کشده ضرب اولمش بیضی الشکل اوزری یازیسز کوچک بر کموش پارچه سی اولوب لکن جزایر ده اصلا تداول ایتمز یالکز حساباتده مستعمل بر نام اعتباریدن عبارتدر. (بوجو) نک یکرمی درنده بری اعتبار اولنوب دیکر مسکوکانده دخی او نسبتده حساب ایدلمشدر.

مع هذا مسکوکات مذکورہ نک کسور اتنده استعمال اولنور درت نوع سکه دها واردر که بونلرک ایکسی مخلوط وایکیسی صافی باقردن اوله رق اعمال ایدلمشدر.

مخلوط سکه دن بریسی لسان عوامده (قاروب) اطلاق ایلدکری (خروبه) در. بونک ۴۸ عددی بر (ریال بوجو) ایتدیکی یوقاریده کوسترلمشیدی.

(خروبه) نک کسری یعنی کسر الکسر اوله رق باقردن ضرب اولنان سکه نک برینه (زوج دراهم صغار) و دیکرینه (خمسه دراهم صغار) تسمیه ایدرلر. بونلردن صکره ساده جه (دراهم صغار) اسمنده مخلوط بر سکه کلورکه (اچقه) مقامنده در. بوکا فرانسزلر Aspres-chiques دیرلر ایدی. اشبو اچهلر سکه یه بکزر برشی اولمیوب مربع شکلده و فقط غیر منتظم بر حالده کسلمش کوچک کوچک قطعده زیوف و مخلوط کموش یا خود بیاض ایللمش باقر پارچه لرندن عبارتدر. اوزرلرنده یالکز بر (لفظہ جلال) اولوب بوده قرائت اولنور اولنمز راده ده یازلمشدر. حالبو که سالف الذکر خروبه زوج و خمسه دراهم صغار منتظم و صنعتلی اعمال قلمشدر. بو سکه لر دن المزه کچماش ایسه ده موسیو مارسلک ویردیکی

ایضاحاته كوره خسته دراهم صغارك خط و رسمى بالاده كوسترلمش اولان (ثمن بوجو) نك عینی اولوب خروبه ایله زوج دراهم صغارك قطرلى یكدیكردن بر از فرقلی اوله رق اوزرنده کی یازیلرك شو یولده اولدینی اكلاشیله یور.

ضرب فی

سلطان

جزایر

« اطرافلری نقطه لی چفته دائره ایله مستدیردر »

محمود

۱۲۳۷

كسوراته مخصوص اولان سالف الیان سـكـكـركـكـ (ریال بوجو) ایله خروبه) یه نسبتلری شویله در :

$\left. \begin{array}{l} ۴۸ \text{ خروبه} \\ ۶۹۶ \text{ دراهم صغار (اقچه)} \\ ۳۴۸ \text{ زوج دراهم صغار} \\ ۱۳۹ \text{ خسه دراهم صغار} \end{array} \right\} = \text{بوجو}$	$\left. \begin{array}{l} ۱۴۴ \text{ دراهم صغار (اقچه)} \\ ۷۲ \text{ زوج دراهم صغار} \\ ۳ \text{ خسه دراهم صغار} \end{array} \right\} = \text{خروبه}$
--	--

بطاقه شیق و ربع و ثمن بوجو نامنده کی تقودك كسرلری دخی بونستلر اوزرینه حساب ایدیلور. كوش مسكوكاتك غروش و فرانقله رایجلیری دخی بوجه آتیدر.

فرانق سانتیم	غروش پاره	زوج بوجو
۲۷ ۳	۱۵	زوج بوجو
۸۰ ۱	۸	بوجو
۶۰ ۰	۲۰ ۲	بطاقه
۴۵ ۰	۲	ربعه
۲۳ ۱/۴	۱	شمس

۳۱ سلطان عبدالمجید خان غازی حضر تری

۱۲۷۷ - ۱۲۵۵

— قسطنطنیہ —

التون

— ممدوحیہ —

— یکر میلک —

۱۱۴۲

۱
ضرب فی

قسطنطنیہ

۱۲۵۵

۱۹ قطری (دلیکلی)

« اطرافلی دوز سمارلری زنجیری »

(طغرا) (°)

وزنی ۷ ۳/۴ ط.

۱۱۴۳

« (۱) »

۱۹ قطری

« «

— نصفیہ —

۱۱۴۴

« (۲) »

۱۵ قطری (دلیکلی)

« «

وزنی ۴ ط.

(*) جنتکان فردوس آشیان سلطان عبدالمجید خان حضر تری نیک طغرای ہمایونلرندہ
« خان عبدالمجید بن محمود المظفر دائما » عبارہ سی محرر وصاغ طرفندہ بر چیچک
منقوشدر.

— ربعه —

١١٤٥

« (١) » «
وزن ٢ ط . دليکلی قطرى ١٣

— محبوب نصفیه سی —

١١٤٦

{سلطان البرين}
{وخاقان البحرین}
{السلطان ابن ٤}
{السلطان}
وزن ٤ ط . سكرنجی لوحه .
(طغرا)
ضرب فی
قسطنطينيه
١٢٥٥
دليکلی قطرى ١٥

کوش

— التيلق —

١١٤٧

(طغرا)
«کنارلنده يالکز زنجير وارد.»
وزن ٣ م ١١ ط .
ضرب فی
قسطنطينيه
١٢٥٥
دليکلی قطرى ٣٦

— اوچلک —

١١٤٨

« (٢) » «
وزن ١ م ١٤ ط .
دليکلی قطرى ٣١

— التمش پاره لك —

١١٤٩

« (٤) » «
 قطرى ٢٦ وزنى ام ا ط .

— يكرمى پاره لك —

١١٥٠

« (١) » «
 « اطرافلرى يپراقلى صو »
 وزنى ٦ ١/٢ ط .

١١٥١

« (٢) » «
 قطرى ٢٠ « «

— اون پاره لك —

١١٥٢

« (٤) » «
 قطرى ١٧ وزنى ١/٤ ط .

١١٥٣

« (٥) » «
 قطرى ١٧ « «

— بر پاره لك —

١١٥٤

« (٢) » «
 قسطنطينيه
 ١٢٥٥
 قطرى ١٢ وزنى ١/٢ ط .

١١٥٥

« (٥) » «
 قطرى ١٣ « «

مسكوكات جديده

— تصحيح سكه ١٢٦٠ —

— مجديه التونى —

— بشوزلك —

١١٥٦ (*)

عز نصره

ضرب فى

قسطنطينيه

١٢٥٥

قطرى ٣٥

(طغرا)

٦

٥٠٠

وزنى ١١ م ٤ ط .

— ايكى يوز الليلك —

١١٥٧

« «

« ٩ «

٦

٢٥٠

قطرى ٢٧,٢٠

وزنى ٥ م ١٠ ط .

(*) اشومجديه التونرينك بر وجهنده طغرانك بالاسنده يدى عدد ييلدز اولوب زيرنده (سنه) دى ايجنه الدينى حاده صاغ وصول طرفلرى بر دفته دالى ايله محاط و بونلر اشاغى طرفدن بر ياي و ايبى اوق كيسه سيله يكدىكرينه مربوطدر. و يالكز بشوزلك ايله ايبى يوز الليلك التونلرده اشوب باغك التنده رقله غروشلىرى يازيليدر. ديكر وجهنده دى يازيلرك اطرافنده كذلك ايبى دفته دالى منقوش اولوب زيرى بر قورده ايله بر برينه باغلامش وبالاسنه يالكز بر ييلدز وضع اولمشدر. كئارلرى تيرتيليدر.

— يوزلك —

١١٥٨

« «

« ٦ «
سنه

قطرى ٢٢,٥٠

وزنى ٢٢ م ٤ ط .

— الليلك — [يارم التون]

١١٥٩

« «

« ٦ «
سنه

قطرى ١٨

وزنى ١ م ٢ ط .

— يكرمى بشلك — [چارىك التون]

١١٦٠

« «

« ١٨ «
سنه

قطرى ١٤,٧٥

وزنى ٩ ط .

كوش

— مجيديه — [بكرى غروشاق]

(٥) ١١٦١

عز نصره

(طغرا)

ضرب فى

٦
سنه

قسطنطينيه

١٢٥٥

سكزنجى لوحه . قطرى ٣٧

وزنى ٧ م ٨ ط .

(٥) مجيديه ايله نصف چاريكلىرىنىك طغرا ويازيلرىنىك اطرافنده دارا اون ايكيشر عدد آى وپلديزدن مركب برصو منقوش اولوب بونلرك طيش طرفلرندك كذالك اون ايكى عدد كوچك بر چيچك وضع اولمشدر .

١١٦٢

« «

« ٢٣ »
سنه

قطرى ٣٧

— يارم مجيده — [اونلق]

١١٦٣

« «

« ٦ »
سنه

قطرى ٢٧,٢٥

وزنى ٣ م ١٢ ط.

— چاريك مجيده — [بشاك]

١١٦٤

« «

« ٦ »
سنه

قطرى ٢٤

وزنى ١ م ١٤ ط.

— ايكيك —

١١٦٥ (*)

عز نصره

(طغرا)

ضرب فى

١٧
سنه

قسط: طيبه

١٢٥٥

قطرى ١٨,٧٥

وزنى ١٢ ط.

— غروشلق —

١١٦٦

« «

« ٨ »
سنه

قطرى ١٥

وزنى ٦ ط.

(*) ايكيكلىر ايله غروشلقلىك طغرا ويازىلىرىك اطرافلىرى دائراً يالكز اون ايبى

عدد ييلديزلىر ايله محاطدر .

یکرمی پاره‌لک —

۱۱۶۷

« (۲۰) »
« بالاسنده رقمه پاره‌سی
کوسترلشدر. »
قطری ۱۳,۷۵

« طغرا و یازیلری چفته
دفته دالری ایچنده در. »

« «
۱۲
سنه
وزنی ۳ ط.

باقر

قرق پاره‌لک — [برغروش]

۱۱۶۸

۴۰ (مهرکننده)

عز نصره ضرب فی (دوره‌سنده)

« یازیلر ۴۰ رقمه اطرافنده
دائرا تحریر اولنشدر. »
قسطنطنیه سنه ۱۲۵۵

قطری ۳۷

(طغرا)

۱۷
سنه
وزنی ۶ م ۱۰ $\frac{۲}{۳}$ ط.

یکرمی پاره‌لک —

۱۱۶۹

« ۲۰ »

قطری ۳۰

« ۱۶ »
سنه
وزنی ۳ م ۱۰ $\frac{۱}{۲}$ ط.

اون پاره‌لک —

۱۱۷۰

« ۱۰ »

قطری ۲۷

« ۱۵ »
سنه
وزنی ۱ م ۱۰ $\frac{۲}{۳}$ ط.

بش پاره‌لک —

۱۱۷۱

« ۵ »

قطری ۲۲

« ۸ »
سنه
وزنی ۱۳ $\frac{۱}{۲}$ ط.

— بر پارمك —

١١٧٢

« ١ »	« ٨ » سنه
سكزنجي لوحه. قطري ١٤	وزني ٢٧ ط.

١١٧٣

« »	« ١٨ » سنه
قطري ١٤	

— ادرنه —

التون

— يوزلك مجديه —

١١٧٤

عن نصره	(طغرا)
ضرب في	٨
ادرنه	سنه
١٢٥٥ «درسمات التونلرينك عيني نقشده در.»	
سكزنجي لوحه. قطري ٢٢	وزني ٢ م ٤ ط.

— مصر —

التون

— يوزلك — [مجديه]

١١٧٥

١٥	(طغرا)
ضرب في	ش ١٠٠
مصر	
١٢٥٥ «اطرافلري يوش اولوب طغرانك صاغنده	
چيچك واردر.»	
قطري ٢١	وزني ٢ م ٩ ط.

— الليلك —

١١٧٦

« (١٥) »

قطرى ١٧

« ش ٥٠ »

وزنى م ٥ ط .

— بش غروشلق —

١١٧٧

« ١٥ »

قطرى ١٢

« ش ٥٠ »

وزنى ٢ ط .

كوش

— يكرمى غروشلق — [مجيديه]

١١٧٨

ضرب فى

مصر

١٢٥٥

قطرى ٣٦

« نقشى التونلره مشابهدر . »

(طغرا)

ش ٢٠

وزنى ٨ م ١٢ ط .

— اوللق —

١١٧٩

« ٢ »

قطرى ٢٩

« ش ١٠ »

وزنى م ٤ ط ٦ .

— بشلك —

١١٨٠

« ٥ »

قطرى ٢٩

« ش ٥٠ »

وزنى م ٢ ط ٣ .

— غروشلق —

١١٨١

« (١٢) »

قطرى (دليكى) ١٩

« ش ١ »

وزنى م ٣ ط ١/٣ .

— يكرمی پارهلك —

١١٨٢

« ١٠ »

قطرى ١٦

« ٢٠ »

وزنى ٣ ١/٤ ط.

— اون پارهلك —

١١٨٣

« ٢٢ »

قطرى ١٦

« ٢٠ »

وزنى ٢ ط.

باقر

— بش پارهلك —

١١٨٤

٤
ضرب فى

مصر

١٢٥٥

قطرى ١٩

« طفرانك صاعنده چيچك يوقدر. »

(طغرا)

٢

١١٨٥

« طغرا ويازيلارك اطرافند چيچكلر واردر. »

« ٨ »

قطرى ٢١

« ٢٠ »

— بر پارهلك —

١١٨٦

« ٢ »

قطرى ١٦

« نقشسزدر. »

« ٢٠ »

(در سعادت اصولنده)

باقر

-- اون پاردهك --

١١٨٧

١٠ (مركزنده پارهسى رقمه)

(طغرا)

عز نصره ضرب فى (دوره سنده)

١٥

١٢٥٥
سنه محروسه مصر

سنه

قطرى ٢٩

-- بش پاردهك --

١١٨٨

« (٥) »

« ٨
سنه »

قطرى ٢٢

-- تونس --

التون

-- قرق ريال --

١١٨٩

محمد

السلطان

مده

الغازى عبد

٤٠

« بروجهى خرما ديكبرى دفته
دالربليه محاطدر. »

المجيد خان

ت

١٢٧٢

قطرى ٢٤

وزنى ٢ م ٢ ٢ ط .

-- يكرمى ريال --

١١٩٠

« (٢٠) »

« «

قطرى ٢١

وزنى ١ م ١ ١ ط .

— اون ريال —

١١٩١

« (١٠) »
قطرى ١٨

« «
وزنى $٨ \frac{1}{4}$ ط.

كوش

— بش ريال —

١١٩٢

ضرب في

تونس

١٢٦٧

« بروجيهى خرما وديكر وجهى
دفنه بالبريليه محاطدر. »

السلطان

عبد

المجيد

خان

وزنى ٤ م ١٥ ط.

قطرى ٣٣

١١٩٣

« ١٢٧١ »

قطرى ٣٢

« «

وزنى ٤ م ١٢ ط.

— ايكى ريال —

١١٩٤

« ١٢٦٧ »

قطرى ٢٨

« «

وزنى ١ م $\frac{1}{4}$ ١٥ ط.

— بر ريال —

١١٩٥

محمد

مده

بتونس

١

ت

١٢٧٢

قطرى ١٤

السلطان

الغازى عبد

المجيد خان

وزنى $\frac{1}{4}$ ١٥ ط.

باقر

— ایی خروبه —

۱۱۹۶

ب
ضرب فی
تونس
۱۲۶۵

«کموشاره شبیه نقشاری واردی.»

السلطان
عبد
المجید
خان

قطری ۲۸

۱۱۹۷

« ۱۲۶۹ »

« «

قطری ۲۸

— بر خروبه —

۱۱۹۸

« ۱۲۶۵ »

« «

قطری ۲۲

والد ماجد حضرت تاجداری جنتمکان سلطان عبدالمجید خان غازی
حضر تلرینک بدایت جلوس هایونلرنده (مدوحیه) نامیله یکریمی غر و شلق
آلتونلر ایله آنلرک نصفیه وربعیه لری و کموش اوله رق دور سابقک التیلقلری
مثالو التیلق و اوچلک و التمش پاره لکلر و کسوراتدن یکریمی و اون و بر
پاره لک سکه لر ضرب و اخراج قلمشدر .

(مدوحیه) التونلرینک رسم و نقشاری ساده کوزل اولوب وزن
وعیارلری دخی عتیق عدلی التونلری درجه سنده دره بونلردن بشقه دها
حسنلی بر نقش و طرزده (محبوب التونی) نصفیه لری دخی چیقارلمشدر .
مسکوکات مذکوره درت سنه مدت بو صورتله قطع و اخراج اولنوب

الحق ابادیء تداولده متنوع مسکوکات قدیمه عثمانیه و مسکوکات دول اجنبیه بولنسیله و بونلرک مغشوشلری پک چوق اولنسیله رایج تقود غیر مطرد برحاله کلوب معاملات اخذ و اعطا بسبتون محتل اولدیغندن سکه امورینک تنظیم و اصلاحیه بر اساس قوییه ربطی درجه و جوبده کورنمش و جنتمکان مشارالیه حضر تلرینک اصلاحات و تنظیمات امور اداره مملکتده کی اثار موفقیات شاهانه لری جمله سندن اوله رق ۱۲۵۹ سنه سنده تصحیح عیار سکه یه قرار ویرلمشدر .

حائز اهمیت مخصوصه اولان اشبو تصحیح سکه حقنده اولوقت تقویم وقایع نسخهلرنده نشر اولنان اعلاننامه مندرجاتی آتیده خلاصه درج و تحریر قلندی :

« ابادیء ناسده بولنان اجناس مسکوکاتک تداولدن منعيله بونلرک تقدیر اولنان فیئات ایله ضربخانه عامرده دن مبیاعه اولنسی نظامات مقرره ایجابندن ایسه ده اجناس مذکوریه یینه هر کس برر صورتله و زیاده فیئاته اخذ و اعطایه متجاسر اولمقده اولوب بو صورت معاملات ناسه سکه ایراث و فیئات اسعار و اشیانک غلاسنی ایجاب ایتمکده بولندیغی مثللو استقرار فیئات تقود دخی تصحیح عیار ایله سکه خالصه قطع و ضربنه و قیمت لایقه سیله تداولنه متوقف ایدوکنه و مجرد تسهیل معاملات ناس ایچون خزینه یه عائد اولان فائض سکه تمتعاتنک ترک و فدا سیله تصحیح عیار سکه اولنسی نزد عالیده بالتصویب لازم کلان چرخلر و ادوات اوروپادن جلب ایله ضربخانه عامرده وضع اولنه حق محاملری انشا اولمقده اوله رق برقاچ ماهه قدر التون و بیاض اچقه اولمق اوزره خالص العیار سکه هایون قطع و ضربنه مباشرت اولنه جغنه و بوندن بویله ضربخانه کار و تمتع مطالعه سننده اولیه رق یالکر قطع و ضرب ایده چکی سکه خالصه نك مصارف ضربیه سنی استیفا ایدوب ادوات مرقومه کاملاً یرلرینه وضع اولندقدن صکره استیانلر یدلرنده کی زر و سیمی جانب

ضر بخانه اعطا ومصارفتي ايفا ايله سكه خالصه قطع ايتديره بيله جكنه
 بناء كرك مسكوكات عتيقه عثمانيه وكرك مسكوكات دول اجنيه نك جمله سنه
 بشقه بشقه فيئات وضع برله دفتری آتیده درج وترقيم قلمشدر . بو
 صورتده فيما بعد اجناس مسكوكات مذكوره نك تصحيح عيار سكه هايون
 نيت خيريه سيله مجموعي تداولن منع اولنه رق فيئات مقررده موجبه ججه جانب
 ضر بخانه دن مبايعه قلمسي ومعاملات ناسي سكه دن وقايعه الحاله هذه
 متداول اولان مدوحيه التونك تامي يكرمي ونصفيه سي اون وربيعه سي
 بش غروشه اولق وبياض التياق واقسامي وبشلك ويكرمي پاره لك ورب
 (اون پاره لك) دخي فيئات محرر سنه مطابق بولمق اوزره سكه جديده نك
 قطع ونشريله تكثيرينه دكين موقه آنوب ويرلمسي فقط فيئات مرقوبه
 مه دن زياده يه اخذ واعطا ايدن اولور ايسه تاذيب وتكدير اولنمسي قرار
 كير اوله رق اقتضاسي اعلان بيورلمشدر . « (٥)

فيئات مسكوكات دفتری

اسم مسكوكات عثمانيه	دره نك فيئاتي	باره غروش
عتيق سلطان احمد و محمود ومصطفى خان حضر اتنك فندق التونلري	٤٥	١٠
» محمود خانك تام ونصفيه التوني	٤٤	٣٠
» » » مصطفى خانك » » سلطان حميد خانك	٤٢	٣٠
اون يدنجي سنه سنه قدر اولان التونلري		
فندق واستانبول وربيعه وجديد رومي	٣٧	٢٥
عتيق رومي	٤٥	٥
عتيق عدلي	٣٩	٥

(٦) تقويم وقايع في ٢٥ جاني الاخره سنه ١٢٥٩ دفعه ٢٥٦

جديد عدلى	٣٥	١٠
خيريه	٤١	٥
مصر	٣٢	١٥
مصر ك باربوط	٣١	١٠

— كموش —

يوزلك وايكليك والتمشاق وزولته ودانه غروش	١	١٣
جهاديه	٢	٧
مصر پاره سى		٣٢

— مسكوكات اجنبيه —

التون

يالديز التونى (اك قديم عثمانلى التونلرى بو فيثاته در)	٤٧	
مجار	٤٦	١٠
ليرا وانپريان وليزبون	٤٣	١٠
ناپوليون ولويجى	٤٢	٢٠
اسپانيا	٤١	

— كموش —

	بهر	عددى
ديركللى ريال	٢٢	٣٣
قوشلى	٢١	٣٦
بش فرانلق	٢١	١٠
مورا رىالى	١٨	٣٨
يازىلى قاربون	١٦	٣٧
قوشلى قاربون	١٦	١٠

١٢٦٠ سنه سى محرمنده يعنى جلوسك تمام التنجى سنه سنده التون

سكه شاهانه نك عيارى قرارلشهرق اصول جديدده اعمال و ضربنه مباشرتله ميدان تداوله چيقارلدينى كى سيم مسكوكاتك دخى سنه مذكوره جمادى الاولى سنده كذلك عيارى قرارلشديريه رقى يكرمى واون وبش غروشلق اولق اوزره اوچ نوع كموش سكه نك وديكر الى غروشلق (نصفيه) التون سكه حسنه نك قطع و نشرينه ابتدار قلندينى واپلروده ايجاب ايدر ايسه دها اوفق سكه لرك ضربنه تثبت اولنمى و بناء عليه مسكوكات معشوشه عتيقه دن يكرمى واون پارملك ايله بشلكلرك رفته رفته اورته دن قالديرلمسى حقه ده اراده سنيه پادشاهى شرفتملق بيورلدينى ينه (تقويم وقايع) نسخهلرنده اعلان قلمشدر . (*)

تصحیح عيار مسكوكات هر نوع يعنى باشلوجه التون وكموش و صكرده باقر سكه لره شامل اولوب مسكوكات جديده دن التونلرك اساسى (يوز غروشلق التون) اعتبار اولتمشدر . بونك ٢٥٠ و ٥٠٠ غروشلق اضعافيله ٥٠ و ٢٥٠ غروشلق اقسامى دخى چيقارلمشدر . اشبو بيكى التونلر نام هايون حضرت عبدالمجيد خانى به نسبت و اضاقله يوزلك التونلره ساده جه « مجيديه التونى » نام ساميسى علم اولمش و اضعافنه (ايكى بچق) و (بشلك) و اقسامنه (يارم) و (جاريك) مجيديه التونى اطلاق ايدلمشدر .

مجيديه التونلرينك عيار نظاميسى عيار عثمانيله ٢٢ و (ميلم) حسابيله بيكده ٩١٦٦ در . (يعنى بيكده طقوز يوز اون التى بچق قسمى زر خالص ديمكدر .) حين اعماللرنده كرك عياراً و كرك وزناً بيكده نهايت ايكيه قدر فضله ويا نقصانه مساعدۀ نظاميه سى واردر .

بر يوزلك مجيديه التوننك قيمت حقيقيه سى شويله در :

٢	درهم	١	قيراط	=	٦	گرام	٦١٤	ميليگرام	—	خالص التون
٠	٠	٣	قيراط	=	٠	٠	٦٠٢	ميليگرام	—	باقر
٢	»	٦	»		٧	»	٢١٦	»		

(*) تقويم وقايع فى ١٤ محرم سنه ١٢٦٠ دفعه ٢٦٥ = وفى ٤ جمادى الاولى

سنه ١٢٦٠ دفعه ٢٧٠

التون مسكوكات جدیدہ شاہانہ نك نوع و جنساریه وزن و قطر لری آتیده کی جدولہ ارائه اولنور .

قطر لری اعشاری میلیمتر و	بهر قطعہ سنك وزن نظامیسی				مچیدیه التون
	وزن اعشاری		وزن عثمانی		
	میلیگرام	گرام	قیراط	درهم	
۳۵	۸۲	۳۶	۴	۱۱	بشوزلك
۲۷,۲۰	۴۱	۱۸	۱۰	۵	ایکی یوز اللیك
۲۲,۵۰	۲۱۶	۷	۴	۲	بوزلك
۱۸	۶۰۸	۳	۲	۱	اللیك
۱۴,۷۵	۸۰۴	۱	۹	۰	یكرمی بشلك

مچیدیه یوزلك التونی ایچون مأخذ اتخاذ اولنان سکه فندق التونی اولدیغنی بیان صدندنه جودت پاشا حضر نلری تاریخنده شویله بر فقره درج ایتشلردر : « بر فندق التونی بر درهم بش بغدای (۱۳ قیراط) و یوز غروشلق بر مچیدیه التون ایکی درهم اون اتی بغدای (۴ قیراط) اولوب انجق فندق التونی یكرمی اوچ عیارنده و مچیدیه التون یكرمی ایکی عیارنده اولدیغندن ایکی فندق التونی تمام بر یوزلك مچیدیه معادل اولور. » (*) شو افاده دن اکلاشلدیغنه کوره بر مچیدیه التونی ایکی فندق التونندن وزناً ده اغير ایسه ده عیاری بر قیراط اشاغی طوتلدیغندن قیمتجه یکدیگرینه مساوی کتورلمش اولور. مع مافیله ایکی فندق التونی بو کونکی کونده رسمی تعرفه لرده یوز غروشندن بر از زیاده قیمتده اولمسیله بیان قلنان حسابده آز چوق تفاوت کورلمکده در .

۶

سیم مسكوكات جدیدده دخی یكرمی غروشلقدن باشلایه رق اون و بش و ایکی و بر غروشلق اقسامیله یكرمی باره لك کسری ضرب و اخراج

(*) جودت تاریخی جلد ۵ صحیفه ۳۰۴ .

قائم شد. اشبو کموش مسکوکات دخی کذلک نام نامی هایون ایله شرفیاب اولوب (سیم مجیدیه) یاخود (بیاض مجیدیه) وعلی الاکثر یالکرجه (مجیدیه) دیندیکی وقتده مطلق یکریمی غروشلق سکینی افاده ایدوب اقسامنده دخی (یارم مجیدیه) اونلق و (چاریک مجیدیه) بشلکاره علم اولمشدر. دیگرلری ایسه سادهجه (ایکیلیک) (غروشلق) (یکریمی پارملک) دیو یاد اولتمقدهدر.

(مجیدیه) نامی تبرکاً بقا ایدیلرک الی یومنا هذا کموش مسکوکات عثمانیه کرک داخلده وکرک خارجده بو اسمله متعارفدر.

سیم مجیدیه لک عیاری بیکده ۸۳۰ (یعنی بیکده سکر یوز اوتوز قسمی خالص کموش دیمک) اولوب حین اعماللرنده کرک عیاراً و کرک وزناً بیکده نهایت اوچ فضلیه ویاخود نقصانه مساعدۀ نظامیه سی واردر. یکریمی غروشلق برسیم مجیدیه نک قیمت حقیقیه سی شودر:

۶	درهم	۳	۱	قیراط	=	۱۹	گرام	۹۴۵	میلیگرام	—	خالص کموش
۱	»	۴	۱	»	=	۴	»	۱۱۰	»	—	باقر
۷	»	۸	۱	»	=	۲۴	»	۵۵	»		

سیم مسکوکات جدیدۀ شاهانه نک نوع و جنس لریله وزن و قطر لری مین جدولدر:

قطر لری اعشاری میلیمتر و	هر قطعه سنک وزن نظامیه سی				سیم مجیدیه
	وزن اعشاری		وزن عثمانی		
	گرام	میلیگرام	قیراط	درهم	
۳۷	۵۵	۲۴	۸	۷	یکریمی غروشلق
۲۷,۲۵	۲۷	۱۲	۱۲	۳	اون
۲۴	۱۳	۶	۱۴	۱	بش
۱۸,۷۵	۴۰۵	۲	۱۲	۰	ایکی
۱۵	۲۰۲	۱	۶	۰	بر
۱۳,۷۵	۶۰۱	۰	۳	۰	یکریمی پاره پارملق

غروشلملك عثمانیه ده اك اول قبول اولندينى وقتلرده التى درهمدن
يدى وسكيز درهم قدر وزن وثقلته ده اولدينى حالده مرور زمانله
احتياجات وقت وحاله وكموش فيئاتنك تبدل وتحولنه كوره وزناً وعباراً
برطاقم انقلاباته اوغرايه رقى ايشته بو زمانده بر غروش خالص سيمدن
اولمق اوزره بام درهمدن نقصان يعنى التى قيراط وزننده تقرر ايتمشدر.
التون وكموش مسكوكاتك نوع وجنسلرينه كوره هر عصرده كى رايجى
او عصر ك ذيلنده آرو آرو ارانه وتحرير قلمش ايسه ده بونلر وزن
وعيارلريله وشمديكى مسكوكاته نسبتلريله برابر يك نظرده اكلاشلمق
استنلديكى حالده نهايت كتابده درج ايلديكمز جدول عمومى به مراجعت
اولمق اقتضا ايدر.

•

باقر مسكوكات جديده كسورنده استعمال قلمق وبش نوع اولمق
اوزره چيقارلمشدر. انواع واساميسى شونلردر: قرقاق (۴۰ پاره)
يكرملك (۲۰ پاره) اولمق (اون پاره) بشلك (۵ پاره) وبر پارءلك.
كموش بر پاره لكار تصحيح سكه دن صكره ارتق ضرب اولندينى
كى باقر بر پاره لكار دخی اون سگزنلجى سنه يه قدر قطع اولنوب اندن
صكره مسكوكات عثمانیه ده بر پارءلك ضرب واخراجى ترك اولنمشدر.
نحاس سكه لرك عيارى يوزده ۹۵ باقر و ۳ قلاى ۲۵ چينقو
وقورشوندن عبارتدر. بو عيار بالاخره براز تبديل قلمش اولدينى كى
وزنلرنجه دخی اول چيقاريلانلر ايله صكره كميلانلر بيننده خيلى فرق
وتفاوت حصوله كتورلمشدر. مثلاً بدايت امرده بش درهم ثقلتنده
قطع اولنان بر عدد يكرمى پارءلك صكره لرى اوچ درهم وكسوره قدر
نزىل قلمشدر. لهذا باقر مسكوكاتك صوك سنه لرده تقرر ايتمش اولان
موازينى ضربخانه عامره نك جدول رسميسنه تطبيقاً بروجه آتى
كوستردى.

باقر مسکوکات جدیدہ نیک نوع و جنس لریہ وزن و قطر لری
میں جدولدر :

قطر لری میلیمتر	بہر قطعہ سنک وزنی				نحاس سکہ
	وزن اعشاری		وزن عثمانی		
	میلیگرام	گرام	قیراط	درہم	
۳۷	۳۸۶	۳۱	۱۰ $\frac{1}{4}$	۶	قرق پارہک
۳۰	۶۹۳	۱۰	۵ $\frac{1}{4}$	۳	یکرمی
۲۷	۳۴۶	۵	۱۰	۱	اون
۲۲	۶۷۳	۲	۱۳	۰	بش
۱۴	۵۳۵	۰	۴ $\frac{3}{4}$	۰	پر پارہ

التون و کموش و باقر مسکوکات عثمانیہ نیک بر وجہ بالا تصصیح عیار۔
لرینی مخطر اولق اوزرہ التون و کموش و باقر دن اوج مختلف حجم و قطرہ
و غایت مطبوع رسم و نقشہ مدالیہلر ضرب و اعمال ایتدیلمش و وکلای
فخام و مامورین کرام ایلہ سائر ایجاب ایدنلرہ توزیع و احسان
بیورلمشدر۔ اشبو مدالیہلرک خطوط و نقوشی آتیدہ (مدالیہلرہ) دائر
اولان فصل مخصوصہ ایضاح و ارانہ قلمشدر۔

•

حکومت سنیہ جہ مسکوکات جدیدہ نیک اخراجدن اولجہ و صکرہ
اعلان اولندینی و جہلہ مسکوکات عتیقہ مغشوشہ نیک تداولی ممنوعیتی پک
دوام ایدہ مامسلیہ و مسکوکات خالصہ ایلہ مسکوکات سائرہ نیک یعنی
بر بردن عیار جہ فرقلی سکہلرک برابر تداولی جائز اولمامسلیہ ۱۲۶۲
تاریخندہ اسکی بشلکک ایلہ او عیارده بولنان مسکوکات مغشوشہ نیک اورتہ۔
دن قالدیرلمسی اسبابنک تذکری ضمنندہ بر قومیسون تشکیل اولندینی
تقوم و قاعدہ نسخہلرنده مندرج اولوب فقط هر فصل ایسہ بوتشبدن

بر نتیجه حاصل اوله مدیغندن ۱۲۶۶ سنه سنده تکرار بر تعرفه رسمیه نشر و اعلان و بونده مندرج اولمیان مسكوكاتك اخذ و اعطاسی و تعرفه خارجه چیقلمسی تحت ممنوعیتده بولندی بیان اولنمشدر. تعرفه مذکورده کوستریلان فیئات مسكوكات ایسه ۱۲۵۹ تاریخنده نشر اولنان بالاده درج ایلدیکمز تعرفه ده محرر فیئاتلرک تامیله عینیدر.

جاسوس هایونک سکرنجی سنه سنه متصادف اولان ۱۲۶۲ تاریخنده ادرنیه و قوعوبولان تشریف شاهانده مجیدیه التونلرینک عینی اوله رق ضرب بخانه عامرده بر وجهنده (ضرب فی ادرنه) عبارسه مندرج مخصوصاً بوزلك التونلر دخی ضرب اولنمشدر. بونلردن طاقمزده موجود اولغله محنده رسم و شکلی کوریلور.

۲

مصرده دخی اصول جدیده اوزره مجیدیه التون و کموشلری ضرب اولوب انحق بونلرده درسعات سککلی کبی رسم و نقش اولیه رق ساده کوزل اعمال قلنمش و یالکز طغرای هایونلرک صاغ طرفه امثالی کبی بر چیچک وضع ایلمشدر.

وزن و عیارلری کرك التون و کرك کموش اولسون مجیدیه لردن دها یوکسک قیمتلی اولوب التونلر همان انکلین لیراسی درجه سنده بولنمشدر. التونلرک اضعا فی اولیوب اقسامندن یکر می بش غروشاق یرینه دخی یالکز بش غروشاق التونلر قطع اولنمشدر.

نحاس سککلیک بر قسمی اورایه مخصوص طرزده و بر قسمی دخی عینی درسعاتک باقرلری رسمنده در.

۳

توننده دخی مسكوكات جدیده احداث اولنمشدر. بونلرک یازیلری پک حسنلی دکل ایسه ده رسملی اولدقجه منتظمدر. بونلرده طغرای هایون نقش اولنمیوب نام ساهی شهریار ی دوز عباره ایله یازلمشدر.

بالادہ محاملرندہ مطالعہ اولندیقی حالده اکلایشیلہ جنی وجهله مسکوکات
مذکورہ بتون بتون بشقہ اصولده ترتیب ایدلمشدر .

شویله که غروش یرینه بهری سیم مجیدیه حسابیلہ اوچر غروش
قیمتده (ریال) اساسی وضع واحداث اولنوب (۱۰) (۲۰) (۴۰) (۸۰)
(۱۰۰) ریاللق التونلر و (۵) (۲) (۱) ریاللق کموشلر ضرب و اخراج
اولمشدر . و کسورات ایچون دخی جزایرک خروبه لرینه یقین ایکی وبر
(خروبه) لک باقر سکلر کسلمشدر .

سنین اخیرده مسکوکات مذکورده دن التونلر اضعا ف واقسامی
تعديل اولنهرق (۵) (۱۰) (۲۵) (۵۰) و (۱۰۰) ریاللق اولمق اوزره
چیقارلمشدر .

۳۲ سلطان عبدالعزیز خان حضر تگری

۱۲۷۷ - ۱۲۹۳

قسطنطینه

التون

عثمانی

بشیوز غروشاق

۱۱۹۹

عز نصره

ضرب فی

قسطنطینه

۱۲۷۷

قطری ۳۵

(طغرا) (*)

۲
سنه

۵۰۰

«طغرانك صاغ طرفنده چچك
اولمبوب دوز بر آقلمشدر.»

وزنی ۱۱ م ۴ ط.

ایکیوز الی غروشاق

۱۲۰۰

“ “

“ ۷
سنه “

۲۵۰

قطری ۲۷،۲۰

وزنی ۵ م ۱۰ ط.

(*) مشار الیه جنتمکان عبدالعزیز خان حضر تگری نیک طغرای همایونلر نده «خان

عبدالعزیز بن محمود المظفر دائماً» عباره سی محرردر.

— بش غروشلق — [چاربك]

۱۲۰۶

قطرى ۲۴

وزنى ۱ م ۱۴ ط .
سنة

— ايكلك —

۱۲۰۷

قطرى ۱۸,۷۵

وزنى ۱۲ ط .
سنة

— بر غروشلق —

۱۲۰۸

قطرى ۱۵

وزنى ۶ ط .
سنة

— يارملىق — [يكرى پاره]

۱۲۰۹

پارهسى بالاسنده رقمه يازيليدىر.
قطرى (دليكلى) ۱۳,۷۵

وزنى ۳
سنة

باقر

— قرق پارهلك — [غروش]

۱۲۱۰

۴۰ (مركزنده)

عز نصره ضرب بنى (دوره سنده)

قسطنطينيه ۱۲۷۷

قطرى ۳۷

(طغرا)

۳
سنة

— یکرمی پاره‌لک —

۱۲۱۱

« ۲۰ »

« ۲ »
سنه

قطری ۳۰

— اون پاره‌لک —

۱۲۱۲

« ۱۰ »

« ۱ »
سنه

قطری ۲۷

— بش پاره‌لک —

۱۲۱۳

« ۵ »

« ۱ »
سنه

قطری ۲۲

◆ در سعادتہ مخصوص ◆

باقر

— اون پاره‌لک —

۱۲۱۴

۱۰ (مرکزنده)

(طغرا)

عن نصره ضرب (دوره سنده)

سنه

فی قسطنطنیہ ۱۲۷۷ سنه

در سعادتہ مخصوص سکہ نجاسیہ در

« یارم آی شکنده یازمشدر »

قطری ۲۷

— بش پاره‌لك —

۱۲۱۵

« ° «

« ۱ «
سنه

قطری ۲۲

— بروسه —

التون

— عثمانلی —

— الی غروشاق — [بارم]

۱۲۱۶

عز نصره

ضرب فی

بروسه

۱۲۷۷

سکرنجی لوحه قطری ۱۸

(طغرا)

۱
سنه

وزنی ۱ م ۲ ط .

— یکرمی بش غروشاق — [چاربک]

۱۲۱۷

« ° «

« ۱ «
سنه

قطری ۱۴,۷۵

وزنی ۹ ط

کوش

— بش غروشاق — [چاربک مجیدیه]

۱۲۱۸

عز نصره

ضرب فی

بروسه

۱۲۷۷

سکرنجی لوحه قطری ۲۷,۲۵

(طغرا)

۱
سنه

وزنی ۱۴ م ۱ ط .

ایکلیک

۱۲۱۹

قطری ۱۸,۷۵

وزنی ۱۲ ط.

مصر

التون

یوز غروشلق

۱۲۲۰

ضرب فی ۱۵

مصر

۱۲۷۷

قطری ۲۱

(طغرا)

ش ۱۰۰

«طغرانک صاغنده چچیک اولوب دیکر طرفارنده نقش یوقدر»

وزنی ۱۰ م ۲ ط.

الی غروشلق

۱۲۲۱

« ۱۵ »

قطری ۱۷

« ش ۵۰ »

وزنی ۵ م ۱ ط.

بش غروشلق

۱۲۲۲

« ۱۳ »

قطری ۱۳

« شه »

وزنی ۲ ط.

کوش

اون غروشلق

۱۲۲۳

ضرب فی ۴

مصر

۱۲۷۷

قطری ۲۹

(طغرا)

ش ۱۰

« طغرانک صاغ طرفی بوشدر »

وزنی ۳ م ۱/۴

— بش غروشلق —

١٢٢٤

« ٤ »
قطرى ٢٥

« شه »
وزنى ١ م $\frac{2}{3}$ ط ١٤

— بر غروشلق —

١٢٢٥

« ١٦ »
قطرى ١٩

« طفرانك صاغنده چيچك واردر »

« ١١ »
وزنى ٥ $\frac{1}{4}$ ط

— يكرمى پارهلك —

١٢٢٦

« ١٣ »
قطرى ١٥

« ٢٠ »
وزنى ٢ $\frac{2}{3}$ ط

— اون پارهلك —

١٢٢٧

« ٤ »
قطرى ١٣

« ١٠ »
وزنى ١ $\frac{2}{3}$ ط

باقر

— يكرمى پارهلك —

١٢٢٨

ضرب فى ٣

مصر

١٢٧٧

قطرى ٣١

(طغرا)

٢٠

« طفرانك صاغى بوشدر »

— اون پاره لك —

۱۲۲۹

« ٤ »

« ٤ »

قطری ۲۹

— درت پاره لك — (°)

۱۲۳۰

« ٤ »

« ٤ »

قطری ۲۲

تونس

التون

— یکر می بش ریال —

۱۲۳۱

محمد

مده

الصادق

بتونس

(°°) ٢٥

١٢٧٩

قطری ۲۰

السلطان

عبدالعزیز

خان

« بروجی خرما دیکری دفته دالری
درونته الشدر »

وزنی ۸ ۱/۴ ط.

(*) برغروش یعنی قرق پاره اونه تقسیم ایدلمش اولدیغندن بش پاره یرینه درت

پاره لك ضرب اولمشدر.

(**) سنه نك اوزرینه وضع اولنان (ت) حرفی تاریخه اشارتدر.

١٢٣٥

کاشغر «
 السلطنة «نقشاری براز فرقلیدر»
 دار ١٢٩٠
 ضرب
 سکزنجی لوحه . قطری ٢٠ وزنی ١ م ١ ١/٢ ط .

کوش

١٢٣٦

نصف خان
 شغر ٩ «تعایق خط ایله» ٩٠ العزیز ١٢
 ضرب کا عبد
 سکزنجی لوحه . دلیکلی قطری ١٤ وزنی ١ ١/٢ ط .

١٢٣٧

« « «نقشی جزوی فرقلیدر» «
 قطری ١٢ وزنی ٥ ١/٢ ط .

باقر

١٢٣٨

٢٠ کاشغر خان
 ضرب فی ١٢ عبد العزیز
 قطری ١٥

جنتمکان فردوس آشیان عبدالعزیز خان حضرت تارینک مسکوکاتلری برادر جنت مقرلری عبدالمجید خان حضرت تارینک زمان سلطنتلرنده تاسیس واتخاذ قلنان اصولده وتمامیه اوسکه لرك رسم و نقشنده اولوب یالکز طغرای هایونلرك صاغ جانبده وضع اولنمش اولان برچیچک دالی بونلرده رسم ایلمیه لرك اوراسی دوز وبوش بر اقلمشدر.

جلوس هایونلردن نهایت سلطنتلرینه قدر اون یدی سنه قطع واخراج اولنان مسکوکاتده بر معتاد سنه ضربلری رقمه طغرای هایونلرینک زیرنده کوسترلمشدر.

بو زمانده مجیدیه یوزلک التونلرینه عثمانلی التونی نامی ویریلوب عثمانلی لیراسی (لیرای عثمانی) دخی اطلاق اولمغه باشلامش و سیم مسکوکاتده ایسه مجیدیه نامی ابقا اولنهرق بو ایکی اسم ارتق زمانزده لسان رسمیده دخی بویله جه استعمال اولمقده بولنمشدر.

والد ماجدلریله برادر عالیقدرلرینک ادرنیه تشریف شاهانه لرنده وقوعبولدینی مثللو خاقان مشارالیه حضرتلری دخی بروسه یه عزیمت هایونلرنده ضربخانه عامرده مخصوصاً (ضرب فی روسه) عباره لی التون وکوش اولهرق برقاچ نوع سکه شاهانه ضرب واعمال ایتدیرمش وبوده برنجی سنه جلوسلرینه تصادف ایلمشدر.

عصر مذکور طرفنده التون وکوشک قیمتلری بر مقدار ترقی ایتمش اولسنه مبنی دور سابقده مسکوکات عتیقه ایچون تنظیم اولنان تعرفه رسمیه نك تبدیلی و فیئاتلرك ضمی ایجاب ایدوب بناء علیه بیک عیارنده اولان زر خالصک بهر درهمی قرق سکنز غروش و سیم خالصک بهر درهمی اوج غروش بش پاره اعتباریله بوجه آتی مسکوکات عتیقه عثمانیه ایچون ضربخانه عامره جه تعرفه جدیده نشر اولنمشدر.

مسکوکات عتیقہ عثمانیہ تعرفہ سی

مسکوکات مذکورہ تک تام الوزن اولدینی خالدہ بہر عددی قاچر غروش اولسی لازم کلدیکی				التون مسکوکات		مسکوکاتک عیارلریلہ بہر درہمک حساب مشروح اوزرہ قاچر غروش اولدینی					
بہر عددینک فیثاتی		مقدار وزن لری		اسامی	عیار لری			بہر درہمک فیثاتی			
غروش	بارہ	۳۲ دہ	۳۱ پا		۲۴ قراط	۳۲ کسر	میلیم	۱ پا	غروش	بارہ	
۱۹	۵۱	۸	۱	۱	یالیز التونی	۲۳	۲۶	۹۹۳	۵۰	۴۷	۳۰
۵	۵۰	۸	۱	۱	فندق	۲۳	۸	۹۷۰	—	۴۶	۲۰
۳۰	۶۸	۲۴	۷	۱	عتیق روی	۲۲	۳۰	۹۵۶	۲۵	۴۵	۳۵
۳۰	۳۷	۸	۱۳	—	عتیق سلطان محمود	۲۲	۲۶	۹۵۲	—	۴۴	۲۵
—	۳۶	۸	۱۳	—	سلطان مصطفی	۲۱	۲۴	۹۰۶	۵۷	۴۳	۲۰
۱۰	۲۳	۲۸	۸	—	خیریہ التونی	۲۰	۳۰	۸۷۳	—	۴۱	۳۷
۲۶	۱۹	۲۸	۷	—	عتیق عدلی التونی	۱۹	۲۹	۸۳۰	—	۳۹	۳۷
۲۰	۲۸	۲۸	۱۱	—	استانبول جدید روی	۱۹	۶۸	۸۰۰	—	۳۸	۱۷
۲۷	۱۷	۲۸	۷	—	جدید عدلی	۱۷	۳۰	۷۴۸	—	۳۵	۳۵
۲۳	۲۶	—	۱۳	—	مصر التونی	۱۶	۱۶	۶۸۷	۵۰	۳۳	—
—	—	—	—	—	اوجلیک ربعیہ	۱۳	۳۱	۵۸۲	—	۲۹	۳۷

کموش مسکوکات					
غروش	بارہ	اسامی	عیار لری	بہر درہمک فیثاتی	
۸	۱۸	۸	جہادیہ سکہ سی	۷۳۰	۲۱۱
۲۰	۱۴	۱۰	عتیق یوزلک	۴۶۵	۱۱۸
۲۴	۱۱	۸	عتیق ایکلیک	۴۶۵	۱۱۸
۳۲	۵	۴	عتیق تک غروش	۴۶۵	۱۱۸
۳۲	۱	۲	بغداد غروشی	۲۹۳	۳۶
—	—	—	مصر پارہ سی	۲۹۳	۳۶

۱۲۸۷ سنہ سندنہ عیار و قیمتی ناقص مسکوکات حق سندنہ حکومت

سینه‌جه برقرار اتخاذ بیوریلوب اشبو قرار موجنبجه مغشوش وکعبیاری هر کیمک یدنده مسکوکات بولنور ایسه ضربخانه عامرده قال واذابه ایدیلهرک بدلتک فی میری ایله صاحبلیینه ویرلمسی وعامل وناقللری حقتده معامله قانونیه‌نک اجراسی لازم کلانلره امر وتبلیغ قلمشدر.

۱۲۸۸ تاریخنده ضربخانه عامره معاملاتنک تحت انتظام وانضباطده جریانی ومسکوکات شاهانه‌نک کمال دقتله ضرب واعمالی خصوصاتنه نظارت ایتمک اوزره مسکوکات شاهانه قومیسونی نامیله مأمورین اداره‌دن مرکب برقومیسون تشکیل بیوریلهرق بونک وظائف اساسیه‌سیله اصول مذاکراتنه دائر ایکی تعلیمات نشر واعلان بیورلمشدر. (*)

پیاسه معاملاتنده واخذواعطاده التون ایله کوش مسکوکات بیننده اشاغی یوقارو یوزده سکنز قدر دائماً برفرق فیئات موجود اولدینی کبی مسکوکات مغشوشه‌دن بشایکله ایله یوزمانلرده (متالیک) اسمنی المش اولان غروش ویکرمی واون پاره‌لک اقسامنک قیمت موضوعه‌لریله متداول اولمسی و قیمت حقیقه‌لرینک نصف نصفه دون بولنمسی حسینیه بونلرک پیاسه‌ده فرق فیئاتلری ده‌ها زیاده ایدی. باقر مسکوکات ایسه کرک درسعادته وکرک طشره‌لرده تکثر ایتدیکندن کوش والتون رایجلیینه تأثیری آرتوب هر تقدیر طشره‌لرده تداول ایتمک اوزره کسورات ایچون درسعادته مخصوص اون و بش پاره‌لک باقرلر چیقارلمش ایسه‌ده فائده بخش اوله‌مامشدر.

والحاصل اورته‌یه (چوروک پاره ویا چوروک اچقه) و (صاغ پاره ویا خود صاغ اچقه) کبی مسکوکاتک جنس و حقیقتی افاده ایدر اسملر چیقمش ایدی. بو حاللر آتیده کوریه‌جکی وجهله اخیراً نشر واعلان بیوریلان مسکوکات قرارنامه‌سیله سایه موفقیتوایه حضرت تاجداریده ایوم بر طرف اولمشدر.

(*) دستور جلد ۴ صحیفه ۴۱۱ — ۴۱۵

کاشغر امیری یعقوب خانک حمایت سلطنت سنیہ عثمانیہ بی معرض
استدعاہ دربار شوکتقارہ سفیر مخصوص اعزام ایلدیک صرہده نام
ناحی حضرت سلطان عبدالعزیز خانیہ اولہرق ۱۲۹۰ تاریخسدہ امیر
مشارالیہ طرفدن کاشغردہ التسون وکوش وباقر مسکوکات دخی قطع
وضرب ایتدیرلمشدر. بالادہ ۱۲۳۵ نومرودن باشلایان سکلر انلردندر.

افادہ مخصوصہ

جنتمکان سلطان عبدالعزیز خان حضرت تترینک نہایت سلطنتلرندن
ذات شوکتسمات حضرت عبدالحمید خان غازی اقدمز حضرت تترینک
جلوس مسعدت ما نوس هایونلرینہ قدر اولان زمانده ضرب و اخراج
قلنان مسکوکاتدن المزه کچمامشدر.

مسکوکات مذکورہ علی العادہ عثمانلی یوزک التسونیلہ نصفیہ
وربعیہ لرندن ویکرمی غروشلق سیم مجیدیہ ایله اقسامندن عبارتدر.
نقشجه یالکز التسون سکلردہ طغرانک بالاسنہ رسم ایدلمش اولان بر
هلالدن بشقہ فرقلری یوقدر.

مذکور سکلر طقسوز قطعہ اولہرق ۱۲۳۹ نومرودن ۱۲۴۷
نومرویہ قدر واصل اولمق لازم کلور.

﴿ بالشوكت والاجلال اريکه پيرای سلطنت عثمانی السلطان ﴾
 ﴿ ابن السلطان السلطان الغازی عبدالحمید خان ثانی ﴾
 ﴿ ابن السلطان السلطان عبدالمجید خان ایدالله ﴾
 ﴿ سلطنته الی آخرالدوران افندمن حضرتلری ﴾
 جلوس میمنت مانوس هایونلری فی ۱۱ شعبان المعظم سنه ۱۲۹۳

— قسطنطینیہ —

— التون مسکوکات شاهانه —

— بشیوز غروشلق —

۱۲۴۸

عن نصره	(طغرای هایون)
ضرب فی	(حضرت شهریاری)
قسطنطینیہ	سنه
۱۲۹۳	۵۰۰
قطری ۳۵	وزنی ۱۱ م ۴ ط.

— ایکی یوز الی غروشلق —

۱۲۴۹

« «	« ۲ »
	سنه
	۲۵۰
قطری ۲۷,۲۰	وزنی ۵ م ۱۰ ط.

— یوز غروشلق —

۱۲۵۰

«	«	«	۱	«
			سنه	
قطری	۲۲,۵۰	وزنی	۴ م	ط .

— الی غروشلق — [یارم التون]

۱۲۵۱

«	«	«	۶	«
			سنه	
قطری	۱۸	وزنی	۱ م	ط .

— یکرمی بش غروشلق — [چاریک التون]

۱۲۵۲

«	«	«	۲	«
			سنه	
قطری	۱۴,۷۵	وزنی	۹ ط .	

◆ کموش مسکوکات شاهانه ◆

— یکرمی غروشلق —

۱۲۵۳

عز نصره		(طغرای هایون)
ضرب فی		سنه
قسطنطینیہ		
۱۲۹۳		
قطری	۳۷	وزنی ۷ م ۸ ط .

۱۲۵۴

«	«	«	۳	«
			سنه	
قطری	۳۷			

— اون غروشاق — [بارم]

١٢٥٥

« «
قطرى ٢٧,٢٥

« ٢ «
سنه
وزنى ٣ م ١٢ ط .

— بش غروشاق — [چارىك]

١٢٥٦

« «
قطرى ٢٤

« «
سنه
وزنى ١ م ١٤ ط .

— ايكىلك —

١٢٥٧

« «
قطرى ١٨,٧٥

« ٦ «
سنه
وزنى ١٢ ط .

— غروشاق —

١٢٥٨

« «
قطرى ١٥

« ٦ «
سنه
وزنى ٦ ط .

— يكرمى پارهلك —

١٢٥٩

٢٠ [پارهسى رقله]

« «
قطرى ١٣,٧٥

« ١ «
سنه
وزنى ٣ ط .

باقر

— بش پارہ لک —

۱۲۶۰

(طغرای ہایون)

○ (رقمہ مرکزندہ)

عن نصرہ ضرب (دورہ سندھ)

فی قسطنطنیہ ۱۲۹۲

۲
سنہ

وزنی ۱۴ ط.

قطری ۲۱

— الغازی عنوان ذیشانیلہ مزین مسکوکات شاہانہ —

التون

— بشیوز غر و شلق —

۱۲۶۱

الغازی
(طغرای ہایونی)

عن نصرہ

ضرب فی

قسطنطنیہ

۱۲۹۳

۷
سنہ

۵۰۰

وزنی ۱۱ م ۴ ط.

قطری ۳۵

— ایکی یوز غر و شلق —

۱۲۶۲

» »

« ۷ »

سنہ

۲۵۰

وزنی ۵ م ۱۰ ط.

قطری ۲۷,۲۰

— یوز غر و شلق —

۱۲۶۳

« »

« ۸ »

سنہ

وزنی ۲ م ۴ ط.

سکرینجی لوحہ. قطری ۲۲,۵۰

— اليلك — [يارم التون]

١٢٦٤

« «

« ٧ «

سنة

قطرى ١٨

وزنى ١ م ٢ ط.

— يكرمى بشك — [چارىك التون]

١٢٦٥

« «

« ١٤ «

سنة

قطرى ١٤,٧٥

وزنى ٩ ط.

كوش

— اون غروشلق — [يارم]

١٢٦٦

عن نصره

ضرب فى

قسطنطينيه

قطرى ٢٧,٢٥

الغازى

(طغراى همايون)

١٣

سنة

وزنى ٣ م ١٢ ط.

— بش غروشلق — [چارىك]

١٢٦٧

« «

« ١٢ «

سنة

قطرى ٢٤

وزنى ١ م ١٤ ط.

— ايكلك —

١٢٦٨

« «

« ٩ «

سنة

قطرى ١٨,٧٥

وزنه ١٢ ط.

— غرو شلق —

۱۲۶۹

« «

« ۱۱ »
سنه

قطری ۱۵

وزنی ۶ ط.

— یکر می پاره لک —

۱۲۷۰

۲۰ (رقبله پاره سی)

« «

« ۸ »
سنه

قطری ۱۳,۷۵

وزنی ۳ ط.

— مصر —

التون

— الی غرو شلق —

۱۲۷۱

۱
ضرب فی

مصر
۱۲۹۳

قطری ۱۷

(طغرای هایون)

ش ۵۰

وزنی ۱ م ۵ ط.

کوش

— یکر می غرو شلق —

۱۲۷۲

۱
ضرب فی

مصر
۱۲۹۳

قطری ۳۶

(طغرای هایون)

ش ۲۰

وزنی ۸ م ۱۲ ط.

— برغروشلق —

١٢٧٣

« ° » « ش ١ »
 سکزنجی لوحه. قطری ١٩ وزنی $٥ \frac{1}{4}$ ط.

— یکریمی پارهلك —

١٢٧٤

« ٢ » « ٢٠ »
 قطری ١٥ وزنی $٣ \frac{2}{3}$ ط.

— اون پارهلك —

١٢٧٥

« ٣ » « ١٠ »
 قطری ١٤ وزنی $١ \frac{2}{3}$ ط.

◊ مسكوكات جدیدہ مصریہ ◊

سنه ١٣٠٢

التون (*)

— یوز غروشلق —

١٢٧٦

١٢ ضرب فی مصر
 ١٢٩٣
 قطری ٢٤

(طغرای هایون)
 ش ١٠٠
 وزنی ٢ م ١٠ ط .

(*) اشبو جدید مسكوكاتك التونلرنده ایی وجهنده دخی طغرا ویازیلی برر
 مستدیر چیچکلی سو ایچنه النمشدر . کوشلرک ایی وجهی دخی عثمانلی التونلرینک
 رسم ونقشلیرنه تقلید ایدلمشدر .
 طغرای هایونلرک صاغنده چیچک وارددر .

کھوش

— یکرمی غروشلق —

۱۲۷۷

(طغرای هایون)

۱۰
ضرب فی

ش ۲۰

مصر

۱۲۹۳

قطری ۳۹

وزنی ۸ م $\frac{11}{4}$ ط.

— اون غروشلق —

۱۲۷۸

« ۱۰ »

« ش ۱۰ »

قطری ۳۲

وزنی ۴ م $\frac{5}{4}$ ط.

— بش غروشلق —

۱۲۷۹

« ۱۰ »

« ش ۵ »

قطری ۲۵

وزنی ۲ م $\frac{3}{4}$ ط.

— ایکی غروشلق —

۱۲۸۰

« ۱۰ »

« ش ۲ »

قطری ۱۹

وزنی $\frac{13}{4}$ ط.

— بر غروشلق —

۱۲۸۱

« ۱۰ »

« ش ۱ »

قطری ۱۶

وزنی ۷ ط.

نیکل معدنندن

— بش عشر غروش — [۲۰ پاره]

۱۲۸۲

۵ (مرکزنده رقم)

(طغرای هایون)

عز نصره ضرب فی (دوره سنده)

۱۰
سنه

۱۲۹۳
سنه مصر عشر القرش

« اطرافنده دائراً چچکلی صو »

قطری ۲۱

وزنی ۱ م ۴ ط.

— ایکی عشر غروش — [۸ پاره]

۱۲۸۳

« ۲ »

« ۱۰ »
سنه

قطری ۱۸

وزنی ۱ م ۰

— برعشر غروش — [۴ پاره]

۱۲۸۴

« ۱ »

« ۱۰ »
سنه

قطری ۱۴

وزنی ۱ م ۸ ط.

باقر

— نصف عشر غروش — [۲ پاره]

۱۲۸۵

ضرب فی

(طغرای هایون)

* مصر *

۱۰
سنه

نصف من عشر القرش

۱۲۹۳
سنه

قطری ۲۰

« ربع عشر غروش یعنی بر پاره لك دخی وارد ر. »

وزنی ۱ م ۱ ط.

تونس

التون

یکرمی بش ریال

۱۲۸۶

محمد

مده

الصادق

بتونس

۲۵

ت

۱۲۹۵

سکرنجی لوحه . قطری ۲۰

السلطان

الغازی عبد

الحمید خان

« بروجهی خرما دیکری
دقنه اللریله محاطدر. »

وزنی ۸ ط .

جلوس مسعدت مانوس حضرت شهریارینک التنجی سنه سنه قدر
ضرب اولتان انواع مسکوکات شاهانه ده طغرای عالی ملوکانه نک صاغ
جهتته برر چیچک نقش اولندیفی حالده یدنجی سنه جلوس هاپوندن
اعتباراً وجوه مسکوکات عثمانیه (غازی) عنوان جلیلله پذیرای زینت
وشان اولمشدر.

عصر معدلت حصر جناب خلافتناهیده ساحه آرای حصول اولان
انواع ترقیات واصلاحات نافعه جمله سندن اولمق اوزره مسکوکات متداوله
مغشوشه نک قیمت حقیقه لرینه ارجاعیله حسابانده التون سکه اساس
طوتلمق ودیکرلری اکا توفیق ایدلمک قاعده سالمه سی وضع واتخاذ
بیورلمش وشو صورتله معاملات نقدیه جه شمده یه قدر دوام ایدن
وتأثیرات مضره سی درکار اولان اغتشاشات اورته دن قالدیرلمشدر .

۱۲۹۷ سنه هجریه سی ایچنده شرفصدور و - نوح بیوریلان اراده
سنه حضرت پادشاهی موجبجه حکومت سنیه مسکوکات عثمانیه قرار

نامه‌سنی نشر و اعلان بیورمشدر . قرارنامه مذکورک مواد مندرجه‌سی
اقتضاسنجه «اولا - مسكوكات عثمانیه‌ده واحد قیاسی عثمانلی یوزلك
التونیدر . اقسام واضعافی دخی واردر .

ثانیاً - واردات دولت علیه ۱۳۹۶ سنه مالیه‌سی مارتندن اعتباراً
التون حسابیله و قیمت موضوعه‌سی اوزرینه استیفا قلنه‌جق و مسكوكات
سائر دخی آتیده‌کی فیئاتر ایله اخذوصرف اولنه‌جقدر .

ثالثاً - سیم مسكوكانك فیئاتی التون ایله مساوات حاصل ایتمك
ایچون سیم یكریملك مجیدیه اون طقوز غروش حسابیله النوب چاریکی
وسائر اقسامی دخی اكا تابعدر .

رابعاً - مسكوكات مغشوشه‌نك قیمت حقیقیه‌سی قیمت موضوعه -
سنگ یاریسی و فقط التیلقلرك قیمت حقیقیه‌سی بش غروش اوله‌جق
واقسامیده بوکا تابع بولنه‌جقدر . (۴)

خامساً - فی الاصل سكه خالصه اوله‌رق الله كلانلردن ماعدا
واردات دولتك یوزده بشی قیمت موضوعه‌سیله مسكوكات مغشوشه
اوله‌رق قبول اولنوب بوندن حاصل اولان مبالغ قطع و احما قلنه‌جقدر .
سادساً - مسكوكات عثمانیه‌نك توحیدی حقنده دخی حكومت سنیه
تدابیر لازمه‌بی اتخاذ ایده‌جكدر . (۵)

مسكوكات قرارنامه‌سنگ نشرندن مقدمکی سنه‌لرده و خصوصیه صوك
زمانلرده اچه فرقلرنجه براطرادسزلق حاصل اوله‌رق بشلك و اقسامی
اولان (متالیک) ایله لیرا فرقی ۱۲۵ دن ۱۳۰ غروشه قدر ترقی ایتمش
وهله باقر ایله ۵۶۰ غروشه قدر برفرق فاخش ظهوره كلش ایدی .
قرارنامه مذکورک نشریله برابر باقر مسكوكات درسعادتیجه بتون بتون

(۴) مسكوكات مغشوشه‌نك قیمت حقیقیه و موضوعه‌لی حقنده تفصیلات لازمه
بالاده ۴۱۵ - ۴۱۶ جی صحیفه‌لرده مندرجدر .

(۵) ذیل دستور . نومرو ۱ صحیفه ۵۹

ایادی تداولدن چکیلهرک دیکر لرنده ایسه التون ایله اولدقجه بر موازنت حاصل اولوب بو کونکی کونده بشلکدر اوج اوج بچق غروش و متالکدر یالکیز یکریمی اوتوز پاره باش ایله النوب ویرلمکه باشلامشدر. و بر موجب قرار عالی بشلکدر بر طرفدن احما قلمقمده اولمسیله یقینده بو فرقلرک دخی زائل اوله جفی درکاردر.

سیم مجیدیه لر بین الناس قدیمی وجهله یکریمی غروشه رایج اولوب التون ایله بیننده کی فرق سکز سکز بچق غروش راده سنده و اون طقوز غروش فیئات موضوعه ایله تبدیلنده ایسه او نسبتده حساب اولتمقمده در. حکومت سنیه سیم مسکوکاتک فیئاتی التون ایله نسبت متساویه ده طومتق ایچون تداییر سائره دخی اتخاز بیورمشدر. شویله که: مجیدیه لرک تکثیرندن ایسه مقدارینک قصر و تحدید ایدلسی قیمت و اعتبارلرینک محافظه سی خصوصنده تأثیر کلی حاصل ایده جکندن ۱۲۹۶ سنه مالیه سی مارتسندن اعتباراً یکیدن سیم مسکوکات عثمانیه نک قطع و ضربنی تعطیل ایلمشدر. برده مجیدیه اقسامنک پیاسه ده قیمت آرتمش اولمسی و ذاتاً اوفاقلرک ندرتی جهتیه تسهیل معاملات ایچون بونلرک تکثیری لزومی حس اولنهرق سنوی مقدار معین یکریمیک مجیدیه لرک اوفاقلغه یعنی اقسامنه تحویلی ایام اخیرده قرار کیر اولمش و اجرا آتیه مباشرتله چاریک وایکلیک و غروشقلر ایادی تداولده چوغالغه باشلا یوب فرق فیئاتلری دخی خیلی نزل ایتمشدر.

ممالک شاهانه نک بعض جهت لرنده قدیم نبرو اجنبی کموش مسکوکاتی کترتله متداول اولوب بر طرفدن دخی ادخال ایدلمکده بولمش اولدیغنه و بونک ازهر جهت مضرتی و اموال دولته سوء تأثیری درکار بولندیغنه بناء اجنبی کموش سکلرینک ممالک محروسه یه ادخالی تحت ممنوعیته النهرق داخلده متداول بولنانلرک دخی ۱۲۹۹ سنه سی مایس ابتدا سنندن

اعتباراً قیمت متحققه لری تعیین و بعض عتیق مسكوكات عثمانیه دخی
 بوضریه ادخال اولنه رق تعرفه جدیده نشر و اعلان بیورلمشدر .
 اشبو تعرفه موجبنجه قدیماً بر درهمی یوز یکر می بش پاره اولان
 سیم خالصك بر سنه ظرفنده تدریجاً بالتنزیل درهنه یوز التی پاره وضع
 اولنه رق سیم مسكوكات اجنبیه و عتیقه یه او حساب اوزره فیئات تعیین
 قلممشدر .

§

اصول مسكوكه دولت علیه عثمانیه حقهنده الیوم ضربخانه عامره جه
 متخذ اولان نظام وقاعده بهر سنه سالنامه رسمی ایله نشر ایلمكده
 اولوب بونده مسكوكاتك ضرب و اعمالی حكومت سنییه عائد بولندیغی
 بیان اولندقدن صكره ضربخانه جه مبايعه اولنان زر و سیم خالصك فیئاتلری
 و درهمك غرام ایله اولان نسبتلری كوسترلمكده و التون و كموش
 مسكوكات شاهانك درهم و عیارلری مین جدوللر دخی درج
 ایلمكده در .

مذکور جدوللرک اصللری عصر سلطان عبدالمجید خانیده ۴۴۰ و ۴۴۱
 صحیفه لرده مندرج اولغله بوراده تکرارندن صرف نظر قلندی . انجق
 سیم مجیدیه نك اون طقوز غروشیه تنزیلندن طولایی كموش مسكوكاتك
 یکی جدوللرنده اولوجهله یعنی یکر میلك مجیدیه ۱۹ نصفی ۹ چاریکی
 ۴ و ایکیلك ۱ غروش ۳۶ پاره و یکر می پارهلك ۱۹ پاره اولمق اوزره
 كوسترلمشدر .

علاوه (*)

امیر سلیمان چلی

حقیقه ۱۸ نومرو ۲۰ (ب)

باقر

۰۰۰
۸۵۶
سنه

«صاغ طرفی کسیکدر.
کوشلر کی ۸۰۶ تاریخلیدر.»
قطری ۱۸

امیر ...
سلیمان ...
بن ...

«صول طرفی کسیکدر.
کوشلر کی طغرا شکلندهدر»

محمد چلی

سکه مشترکه

حقیقه ۲۱ نومرو ۲۱ (ب)

باقر

دمور خان کورکان
محمد بن یازید خان
خلد .....

«براز یازیلری بوزقیهدر.»
قطری ۲۱

لا اله الا الله
محمد رسول الله
ضرب برو ..

«بروسه اوله جق و تاریخکی کسیکدر.»

(*) نقویم مسکوکاتک ترتیبندن صکره المزه یکن بعض مسکوکات عثمانیه بوراده
علاوه صورتیلد کوس-تریلوب متن کتابده قننی سکه کی تعقیب ایدر ایسه انک نومروسی
وبولندیقی حقیقه دخی ارانه ایدلشدر.

دفعه ۲۱ (ج)

لا ۱ ...	الاله .....
رسول ...	ل الله .....
ب پرو ...	ضرب بروسه
۸۰۶	۸۰۶

(پانلری کسیدر.) قطری ۱۸

و اشبو سکه دخی بالاده کی سکه مشترکه دن ایسه ده ایکی وجهنک
 عباره سی هر فصل ایسه بر اوله رق ضرب اولمشدر. محل ضربیله تاریخی
 اولان (۸۰۶) سنه سی کوزل او قونمقده در. »

مصطفی چای

سیروز

صحیفه ۲۳ نومرو ۲۴ (ب)

— کوش —

خلد ملکه
 ضرب سمرز

مصطفی

بن یازید

خان

وزنی ۱/۴ ه ط.

(ابو خالددر) قطری ۱۴

سلطان سلیم خان اول

قره طوه

صحیفه ۷۵ نومرو ۱۷۵ (ب)

— کوش —

نصره

عز ضرب

قرطوه

سنه ۹۱۸

قطری ۱۲

سلطان

سلیم

.....

وزنی ۱/۴ ط.

سلطان محمود خان اول

— طرابلس غرب —

صحیفه ٢٩٥ نومرو ٧٢٠ (ب)

کوش

— تاریخسنز —

ضرب فی

(طغرا)

طرابلس

«طغرا و یازیلر مربع چیرکیلر ایچنده در.»

غرب

(کسیکدر) قطری ١٩

وزنی ٦ ط.

— تونس —

صحیفه ٢٩٦ نومرو ٧٢٣ (ا)

کوش

— اولنق —

مصطفی

سلطان

خان عن نصره

البرین و خاقان

ضرب ١١٤١ فی

... ین السلطان

تونس

محمود بن

(دلپکلی) قطری ٢٣

وزنی ١م ٩٦ ط.

مسكوكات عثمانیه دن اوزر لر نده اسم و تاریخ بولنمیان بعض سكه لر

قسطنطیه

باقر

۱

(یا لکر نقش ترکی)

ضرب (مکزنده)

قسطنطیه (کشیده لی اوله رق دوره سنده)

قطری ۱۴

۲

(نقش ترکی)

ضرب قسطنطیه

«اطرافنده اوچ چیرگیلی
دايره واردر.»

«مکزنده بیلدیز شکنده برچچک
اولوب یازیلری دوره سنده در.»

قطری ۱۵

۳

(نقش عربی)

عز نصره ضرب قسطنطیه

«مکزنده بر نوع نقش اولوب یازیلر
دايره یازلشد.»

قطری ۱۶

سیروز

۴

«بری بری ایچنده ایکی شکل مربع

عز نصر [ه]

واورته سنده بر بیلدیز واردر.»

ضرب سر [ز]

قطری ۱۸

اشبو بالاده کوستریلان درت عدد باقر سکه نک اسم و تاریخلری اولما سندن
طولایی سلاطین عظامدن قنغیسی زمانده ضرب ایلدیگی معلوم دکل ایسه ده
۱ و ۲ نومرولی سکه لک خط و نقش لرینه نظراً سلطان سلیمان خان اول زمانده کیش
اولدیغی اقوای مأمولدر . (۳) نومرولی باقر دخی پدرلری سلیم خان اولک
و دردیجیسی دخی فاتح سلطان محمد خانک مانغرلی طرزنده در .

﴿ سلاطین عظام عثمانیہ دن بعضیاری عصرندہ ﴾
﴿ سکہ شاهانہ ایله مسکوک اوله رق اعمال اولنمش ﴾
﴿ اولان قورشون مهر } یاخود تمغا لر ﴾

قورشون مهر لر

— سلطان بایزید خان ثانی —

۸۸۶

— قسطنطنیه —

(۱)

نصره

عز ضرب

قسطنطنیه

سنه ۸۸۷

(مستطیل) قطعه سی ۱۹ × ۱۳

سلطان

بایزید

بن محمد خان

طقوزنجی لوحه .

— سلطان سلیمان خان اول —

۹۲۶

— قسطنطنیه —

(ب)

عز نصره

ضرب فی

قسطنطنیه

سنه

۹۲۶

قطری ۱۸

سلطان

سلیمان

بن سلیم

خان

« یازیلری براز بوزقدر. آراستده تل
بارچه سی موجوددو . »

✠ سلطان سلیم خان ثانی ✠

۹۷۴

— قسطنطنیه —

(ج)

خلد ملکه

ضرب

سنه

قسطنطنیه

۹=۴

سلطان

سلیم

بن سلیمان

خان

« تل ربط ایدلش اولان ایکی دلیکی واردر . تاریخک یدی رقمی دخی غیب اولشدر . »
قطری ۱۶

✠ سلطان مراد خان ثانی ✠

۹۸۲

— قسطنطنیه —

(د)

عز نصره

ضرب

قسطنطنیه

۹۸۲
سنه

سلطان

مراد بن

سلیم

خان

« ایچنده بر تل پارچهسی قالمشدر . »

قطری ۱۸

(ه)

« «

« «

« بالاده کینک عیسی اولوب ۲۰ میلیترو طولنده ایکی تل پارچهسی مربوطدر »

قطری ۱۶

طقوزنجی لوحه .

— محل ضربی آکلاشلمیور —

(و)

عز نصره	سلطان
ضرب فی	مراد بن
س... مور	سلیم
سنه	خان
۹۸۲	

« غایت اوفق برتل پارچه سیله ایکی دلیکی وارد. »

قطری ۲۰

(ز)

«	«
... ا مور	
سنه	« اورته سنده بریاریق قالشدر. »
۹۸۸ =	

قطری ۱۸

طقوزنجی لوحه

اشبو ایکی مهرك تمام محمل ضرب بلرنده ایلك حرفلر نل مربوط اولان محله تصادف ایتدیکندن قرائتی قابل اوله میوب انجق ایکسینک دخی نهایتنده (مور) کله سی کورونه بیلمکده ایسه ده بوندن محل ضربی اکلاشیه مامقده در.

— سلطان محمد خان ثالث —

۱۰۰۳

— قسطنطنیه —

(ح)

....	.. طا ..
ضرب	.. محم ..
قسطنطنیه	...
۱۰۰۳	

« بروجهی پک سیلیکدر. کوچک برتل پارچه سی مربوطدر. »

قطری ۲۱

بالاده کوستریان قورشون مهرلرک علی العموم خطورسم و شکلری بری برلرینه مشابه کیدر. جمله سنک اطرافنده بری چیزکیلی و دیگرلی نقطه لی ایکی دائره رسم ایدیلوب یازیلر بو دائره لرک دروننده در. (فوطوتپی) لرنده بعضیلرینک رسملری کوریه جکی وجهله بونلرک کنارلری اصول ضربندن طولای طیبی غیر منتظم و طاشقین برحاله اولوب اصل یازیلر ایله دائره سنک قطرلری ۱۲ دن ۱۴ میلیمترو قدردر. قورشون دن معمول اولمندن یوزلرجه سنه لر طوبراق ایچنده بولمندن ناشی ترکیباتلری بتون بتون بشقه برحال ورنکه تحول ایتشد. (*)

سلطین سالفه عثمانیه نك سکه هایونلریله مضروب اولان اشبو قورشون مهرلرک نادر و قیمتدار ائرلردن اولوب قبول عاجزانه عجه بونلرک امثالی الیوم همان مفقود حکمنده و یاخود بک محدود در. حتی اوروپا موزه لرندن هیچ برنده کورلماشدر.

روم ایمپراطورلری زمانندن قالمش و اوامر و سائر اوراق رسمیه اوزرنده استعمال ایدلمش اولان قورشون مهرلر (ویاخود تمغالر) اوقدر ندرت اوزره اولدینی و حتی ارباب فن مسکوکاتدن دو قتور (مورتمان) ک بونلر حقنده یازوب طبع ایتدیرمش اولدینی بر رساله ده [2] بحث و بیان ایتدیکنه کوره باب سرعسکرینک انشا آتی و تمغلرینک خفریاتی ائناسنده مذکور ایمپراطورلق زمانلری ائارندن اوله رق خیلی قورشون مهرلر ظهور ایلدیکی حالده بیله ینه قیمتدار واربابی عنندنه شایان حفظ و اعتباردر.

دولت ابد مدت عثمانیه ده قدیم مذکور قورشون مهرلرک محل استعمالی

(*) اشبو مهرلری ایکی کیشیدن مایه ایتدم. بری مسکوکات عتیقه اخذ و اعطاسیله مشغولدر. انک افاده سنه نظرآ بونلر قوم قبوده ساحل بخرده اراچیلر طرفندن بولمشد.

[2] Sur les Scaux et plombs byzantins. par Dr. A. Mordtmann. Constantinople, 1873.

وحتى بونلرك وجودى حقهده بركونه معلومات تاريخيه اولمىوب انجق مورخ (ويژه نرك [1] اعطا ايلمش اولديغى معلوماته نظراً « اصول قديمه وجهله عقد اولنان ديوان مخصوصه تعداد و تقريق قلنان نقود كيسه لره وضع اولندقدن صكره اغزلى مهر هايون ايله تمهیر قلنمق عادت اولديغى » اكلاشمقده در . هر نه قدر موسى اليهك شو افادهسى بك صريح دكل ايسهده التون واحقه كيسه لر ينك (*) هر حاله برر صورته تمهیر اولمى و كيسه لر ايسه اولوقتلر مشيندن معمول اولوب اغزلى ينك قوى برباغ ايله ربط و بنس ايديله جكى بديهى و بو باغك دخى تلدن اولمى طبيعى

[1] Illustrations sur l'Histoire de Chalcondile par Vigénere. 1612.

(*) اواننده كيسه لرك حاوى اولديغى نقودك مقدارى التون وكوش ايچون بشقه بشقه اولوب بونلر اكثر عصرلرده تحول ايتشدر . بعض زمانلره مخصوص اوله رق مورخين عثمانيه واجنبيه بونلرك مقاديرى تعيين و بيان ايلشدر . سلطان بايزيد ثانى دورنده كاتب آنچه نام ذاتك تاليف ايلديكى حسابات ماليه دأر (جمع القواعد) نام رسالده « محاسبان عثمانيه (كيسه) و (مهره) يازارلر . كيسه ي نقود (اقچه) ده و مراهى فلورى (التون) ده استعمال ايدرلر . عادت كيسه درهمده (اقچه) ده اوتوز يك وحسنده (التونده) اون بيكر . « ديمشدر . (مهره) اسمى بك مستعمل اولوب صكره لرى بتون كيسه تعبير اولنور ايدى . وشو صورته فاتح حضرتلر ايله مشار ايله سلطان بايزيد عصرلنده كيسه لرك كوشى اوتوز والتونى اون بيكرلك ايدى . مورخ سلاينيك افادهسى دخى بونى مؤيددر . ده صكره لرى بالاده اسمى سبقت ايدن مؤلف (ويژه نر) سلطان التون كيسه لر ينك هر برى يك عدلك اولديغى سويلور . ۹۴۴ تاريخلنده دخى بكرى يك اقچه و ۱۰۷۰ سنه لنده قرق يك و ۱۱۰۰ دن صكره كى سنه لده اللى يك اقچه بر كيسه اولديغى مورخلر بيان ايديلور . كيسه لره سنين اخيره ده (استانبول كيسه سى) و (كيسه رومى) و (كيسه ديوانى) و (كيسه مصرى) كى اسملر دخى ويرمشلردر . كيسه لرك مقدارى حال وزمان و نقودك رواجه كوره تخلف ايدرلر بالاخره بشيوز خروشه تقرر ايتشدر .

بناً لهذا كيسه مرور زمانه معنای اصلينى دخى دكشديروب مظروفنه علم اولمش والتون وياكوش اولسون بر مقدار معين مبلغى يعنى بشيوز خروشى افاده ايچون استعمالى باقى قالمشدر . عصر يزده و يقين و قتلده حسابات رسميه ماليه على العموم (كيسه) اوزرينه جريان ايدر و بين الناس ايش و يرش معاملاتده دخى كذلك كيسه قوللايلور ايدى .

اوله رق سالف الذكر قورشون مهر لرك دروننده ايسه آلآن تل پارچه -
 لری موجود ایدوکنه و بونلره اوريله جق مهر لرك محل رسمیدن چيقدیغنه
 دلالت ایتک ایچون سکه صورتنده تمغالتمسی وربط و ضربنده سهولت
 اولق اوزره قورشون استعمالی احتمالات قویهدن بولتمسنه بناء مؤلف
 موھی الیه (ویژه نر) ک سویلدیکی مهر رسمیلرک بو طرزده اولمی و بناء
 علیه موضوع بحث اولان قورشون مهر لرك کیسه لره مخصوص بولتمسی
 نخطر اولنور.

بو کونکی کونده صورت رسمیهده قورشون مهر استعمالی یالکز
 کمرک اداره لرنجه اصول و نظام اقتضاسندن اولوب رسمی ویرلمش اشیا
 ایله ترانسیت اشیا سی اوزرلرینه محلی کمرکنک اسمنی حاوی اوله رق
 اورلقده در.

دولت علیہ عثمانیہ مدالیہ لری

— سلطان محمود خان اول —

— التون —

۱
مستطیل الشكل

تاریخسز

(طغرای هایون)

فاله خیر حافظاً

وهو ارحم الراحمین

وزنی ۱۲ م ۱ ط. (طقوزنجی لوحه) قطعه سی ۴۴×۶۷

اشبو التونك نیه مخصوص اولمق اوزره احداث بیورلمش اولدیغنه
داثر بر معلوماته دسترس اوله مدق . اوج حلقه یه مربوط اولسنه کوره
کردانه تعلیق ایچون یاپلمش اولسی طبعیدر .

— سلطان عثمان خان ثالث —

— التون —

۲
بیضی الشكل

(طغرای هایون)

سکه جدید

ضرب فی

اسلامبول

۱۱۶۸

وزنی ۸ م ۲ ط. (طقوزنجی لوحه) قطعه سی ۲۷×۳۹

پادشاه مشارالیه نامنه مسکوکات جدیده قطع و ضربنه نشانه اولمق
اوزره احداث بیورلمشدر .

سلطان سلیم خان ثالث

— وقعه مصریه مدالیه‌سی —

احداتی ۱۸۰۱ سنه میلادیه یعنی ۱۲۱۶ سنه هجریه

— التون —

۴

(کبیر آی ییلدیز)

(طغرای همایون)

1801

« ایکی وجهنک اطراف فرنگ باغی
و چیچکلی صو ایله محاطدر . »

۴۳ قطری (یرلی بر خلقه‌سی واردر)

وزنی ۶ م

کמוש

۴

« «

« «

« نقشلی آلتونک عینیدر . »

۵۳ قطری

وزنی ۷ م ۱ ط .

۵

« «

« «

۴۷ قطری (یرلی حلقه‌سی واردر)

وزنی ۶ م ۱ ۴ ط .

۶

« «

« «

۴۰ قطری طقوزیمی لوحه .

وزنی ۴ م ۲ ط .

مشارایه سلطان سلیم ثالث حضرت نلرینک اشبو مدالیه‌لری التون
و کמוש اولمق اوزره ایکی نوع اولوب بهری بر بردن کوجک اوج مختلف

قطر وجمده در . طاقمزده التونلرك يالكيز اوچنجي قطعهسى موجود
اولوب اندن بيوك اولان ايكنجى و برنجى قطعه لرى المزه كچه مامشدر .
كموشلرك اوچ قطعهسى دخى موجود در .

سالف الذكر مداليه لرده ۱۸۰۱ تاريخ ميلاديسى مضروب اولوب
بناء عليه ۱۲۱۶ سنه هجرىه سنده ظهور ايدن مصر وقعهسى اوزرينه
طرف سلطان سليم خانيدن اوراده بولنش اولان عساكر عثمانيه ايله انكلتره
دولتى امرا و ضابطان و نفرات بريه و بحريه سنه توزيع واعطا بيورلمق اوزره
احداث اولنوب روايت واقعه يه كوره بومداليه لره (هلال) نامى ويرلمشيدى .
نظر مطالعه مزه تصادف ايدن بعض معلوماته نظراً بومداليه ل
شو وجهله توزيع ايدلمشدر: التونلردن الك بيوك قطعه ده كيلر جنرال
واميرالره و ايكنجى درجهسى اركان حرب ضابطانيه سفائن قوماندانلرينه
واوچنجى رادهسى دخى انلرك براز مادوننده كى ضابطانه و كموشلرك اوچ
درجهسى دخى على مراتبهم ضابطان و كوچك ضابطان و نفراته توزيع بيورلمشدر .

{

— سلطان محمود خان ثانى —

— اشقودره محاربه سنه مخصوص مداليه —

سنه ۱۲۴۷

— التون —

۷

نصرت { <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="padding: 0 5px;">ايكى مناره سييله</td> <td rowspan="2" style="font-size: 2em; padding: 0 10px;">}</td> <td rowspan="2" style="vertical-align: middle;">جامع</td> </tr> <tr> <td style="padding: 0 5px;">نصرتيه جامعتك</td> </tr> <tr> <td style="padding: 0 5px;">رسمى</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	ايكى مناره سييله	}	جامع	نصرتيه جامعتك	رسمى			عدلى (طغراى هايون) نشان افتخار
	ايكى مناره سييله			}	جامع			
نصرتيه جامعتك								
رسمى								

۱۲۴۷

«طغراسى برشمه اوزرنده و عباره انك زيرنده
برهلال ايچنده در.»

(كنارى تيرتالى و دليكلنى) قطرى ۲۸

وزنى ۵م

۸

« « « «
 «عیق رسمده اولوب انجق کینارلری دوزدر.»
 وزنی ۳ م ۸ ۱/۴ ط . قطری ۲۵

کوش

۹

« « « «
 «کناری تیریلی و دلیکلی»
 وزنی ۴ م ۲۹ قطری ۲۹

۱۰

« « « «
 «طقوزنجی لوحه .»
 وزنی ۲ م ۶ ط . قطری ۲۸

۱۱

« « « «
 «قطری ۲۵»
 وزنی ۱ م ۱۴ ۱/۴ ط .

اشبو مدالیهلر ایکی جمده التون و اوچ مختلف قطعده کوش اوله رق ضرب اولمشدر . بونلرک اوزرنده طویلمخانهده واقع (نصرتیه) جامع شریفنک رسمی بولمسندن طولای جامع مذکورک انشاسنی مخطر اولق اوزره احداث اولدینی قیاسیله اوپله بروایت دخی وار ایسهده جامع مذکورک ختام انشاتی ۱۲۴۲ تاریخنه تصادف ایتسیله بوروایت موافق حقیقت دکدر . مذکور مدالیهلر فی الاصل ۱۲۴۷ سنه سنده ظهور ایدن اشقودره وقعه سی اوزرینه اوراده بولنان عساکر شاهانه امرا و ضابطان و نفراتنه درجه درجه توزیع اولمق اوزره احداث بیورلمش و علامت نصرت اوله رق برر وجهنه جامع مذکورک رسمی نقش ایتدیلمشدر .

— روسیه محاربه سنه مخصوص مدالیه —

۱۲۴۹ هجرت و ۱۸۳۳ میلاد

— التون —

۱۶

عدلی

(طفرای هایون)

(کیر آی ییلدیز)

۱۲۴۹

« بیراقلی دالر ایچنده در »

1833

وزنی ۶ م ۱۰ ط.

قطری ۲۸

کروش

۱۴

« «

« التونک رسمنده در. »

« «

وزنی ۳ م

(کنار لری تیرتیلی) قطری ۲۹

— سلطان عبدالمجید خان غازی —

— افتخار مدالیه سی — [تاریخ سنه]

— التون —

۱۴

(طفرای هایون)

(کیر آی ییلدیز)

« چفته دالر ایچنده در. »

وزنی ۷ م ۱۳ ط.

قطری ۲۹

— افتخار مدالیهسی — [سنه ۱۲۵۵]

التون

۹۵

(آی ییلدیز)

(طغرای هایون)

۱۲۵۵

«چفته دالر ایچنه آلتشدر.»

« برشمسه اوزرنده
وچفته دالر ایله محاطدر.»

قطری ۲۸

وزنی ۵ م ۵ ط.

کوش

۱۶

« «

«التونک عینیدر.»

« «

قطری ۲۸

وزنی ۳ م ۲ ط.

— افتخار نشانی — [سنه ۱۲۷۰]

التون

۱۷

(کوش)
نشان افتخار

(طغرای هایون)

۱۲۷۰

«طغرا برداثره ایچنده اولوب ایکی طرفنده رایت
عثمانی واوزرلرنده بر آی ییلدیز متفوشدر.»

قطری ۳۱

وزنی ۸ م ۷ ط.

کوش

۱۸

« «

«التونک عینیدر.»

« «

قطری ۳۱

وزنی ۴ م ۱۴ ط.

— افتخار نشانی — [سنه ۱۲۷۵]

التون

۱۹

(آی پیلدیز)

نشان

افتخار

۱۲۷۵

ایکی وجهنده دخی طغرا و یازیلار نقشلی
برر کتابه ایچینده اولوب بونلرک طرفینی
رایت عثمانی و دفته دالاریله مزیندر . «

(آی پیلدیز)

(طغرای هایون)

وزنی ۱۳ م ۲ ط .

قطری ۳۶

کوش

۲۰

«التونک عینیدر.»

« «

« «

اونجی لوحه . قطری ۳۶

وزنی ۷ م ۵ ط .

— تقدیر هنر مدالیه سی — [تاریخسنز]

کوش

۲۱

معرفت و فن و کمال و هنر

صاحبی البت ایدر معتبر

«اشبو قطعه مربع و نقشلی بر کتابه ایچینده در.»

قطری ۳۶

(طغرای هایون)

«اطرافنده نقشلی صو وارد.»

وزنی ۷ م ۵ ط .

— تخصیصیه مدالیه سی — [تاریخسنز]

کوش

۲۲

خلاقه دوشدکجه ایدنلر امداد

اولنور مدح و تحسین ایله یاد

«بالاده کی ۲۱ نومرولی مدالیه تک عینی نقشده در.»

قطری ۳۶

(طغرای هایون)

وزنی ۷ م ۴ ط .

اشبو تخصیصیه مدالیه سنک باقردن معمول قطعه سی دخی کورلمشدر.

مخابرات مدالیهلری

— عکا وبریه الشام محاربه سنه مخصوص — [سنه ۱۲۵۶]

التون

۲۳

(طغرای هایون)

« چفته دقنه دالری دروندددر. »

(قلعه رسمی وزیرنده)

۱۲۵۶

بریه الشام وقاعه عکا

وزنی ۶ م ۸ ط.

قطری ۲۹

کموش

۲۴

« التونک عینیدر. »

« «

« «

وزنی ۴ م ۱۲ ط.

قطری ۲۹

— ین محاربه سنه مخصوص — [سنه ۱۲۶۳]

التون

۲۵

(طغرای هایون)

« اطراقی کاملا دوزدر. »

خطه یمانیه

۱۲۶۳

« زبرنده قبارتملی خرما اغاجریله صحرا
ورده طوب رسمی. »

وزنی ۶ م ۴ ط.

قطری ۲۸

کموش

۲۶

« التونک عینیدر. »

« «

« «

وزنی ۴ م ۳ ط.

اونجی لوحه. قطری ۲۸

— کردستان مدالیه‌سی — [سنه ۱۲۶۳]

التون

۲۷

کردستان

۱۲۶۳
سنه

«زیرنده قبارتملی جبال متسلسله رسمی»

(طغرای هایون)

«اطرافی کاملا بوش براقیشدر.»

قطری ۲۹

وزنی ۶ م $۸\frac{۲}{۴}$ ط.

۲۸

« «

«دها اوقدر.»

« «

قطری ۲۶

وزنی ۴ م $۸\frac{۲}{۴}$ ط.

کروش

۲۹

« «

«التونلرک عینیدر.»

« «

اونجی لوحه قطری ۲۹

وزنی ۴ م $۱۰\frac{۲}{۴}$ ط.

۳۰

« «

«دها اوقدر.»

« «

قطری ۲۶

وزنی ۴ م $۱۱\frac{۱}{۴}$ ط.

— بوسنه مدالیه‌سی — [سنه ۱۲۶۶]

التون

۳۱

(آی یلدر)

بوسنه

سنه ۱۲۶۶

قطری ۳۶

(طغرای هایون)

«اطرافی بوش ودوز براقیشدر.»

وزنی ۱۳ م $۱۱\frac{۱}{۴}$ ط.

کروش

۳۲

« «

«التونک عینیدر.»

« «

قطری ۳۶

وزنی ۷ م ۴ ط.

— سیواستپول محاربه سینه مخصوص — [سنه ۱۲۷۱]

التون

۳۳

(طغرای هایون)

سیواستپول

۱۲۷۱

« دولت علیه ودول متفقه سنجاقاریه
الات وادوات واسلحه حوییه دن حرک
بر آره منقوش اولوب زیرنده :

Sébastapol .
1855.

«الت طرفندن قوروله ایله مربوط چفته دونه
دالریله محاطدر.»

وزنی ۱۰ م ۲ ط.

قطری ۳۷

— قریم محاربه سینه مخصوص — [سنه ۱۲۷۱]

کמוש

۳۴

(طغرای هایون)

قریم

۱۲۷۱

« بالاده کی ۳۳ نومرولی مدالیه تک رسملرینک
عیبی منقوش اولوب زیرنده :

La Crimeé .
1855.

«رسمی بالاده کینک عینیدر.»

وزنی ۶ م ۹ ط.

قطری ۳۷

سیواستپوله مخصوص اولان مدالیه لر التون اوله رق او اسم ایله
وکموش مدالیه لر علی الاطلاق (قریم) نامیله احداث بیورلش ودول متفقه
امرا وضابطان ونفرائسه دخی توزیع ایدلش اولدینی جهته فرانسزجه
دخی اسم وتاریخ وضع ضرب قلمشدر .

— سلستره محاربه سینه مخصوص — [سنه ۱۲۷۱]

التون

۳۵

(طغرای هایون)

«برطرفدن دفته دیگر طرفدن
میشه دالریله محاطدر.»

«طونه ساحلیله سلستره شهری
واستحکاماتک رسمی وزیرنده :

سلستره

۱۲۷۱

وزنی ۱۱ م ۱۱ ط.

قطری ۳۶

كموش

۳۶

«التونك عينيدر.»

قطرى ۳۶

وزنى ۷ م ۶ ¼ ط.

— ديكر سلستره مداليه سى — [سنه ۱۲۷۱]

التون

۳۷

«بالاسنده لوى عثمانى كشيده
ايداش بر كوچك طابيه رسمى
منقوشدر.»

(طغراى هايون)

سلستره

۱۲۷۱

«چفته دفته داللى ايچندهدر.»

قطرى ۳۶

وزنى ۱۱ م ۱۳ ¼ ط.

كموش

۳۸

«التونك عينيدر.»

قطرى ۳۶ (اوتنجى لوحه)

«

وزنى ۷ م ۸ ط.

— قارص محاربه سنه مخصوص — [سنه ۱۲۷۲]

التون

۳۹

«قارص شهريله قلعه لرنيك رسمى
منقوش اولوب زيړنده :

(طغراى هايون)

«دفته وميشه اوله رق چفته
داللى ايچندهدر.»

— قارص —

۱۲۷۲

قطرى ۳۶

وزنى ۷ م ۲ ط.

كموش

۴۰

«التونك عينيدر.»

قطرى ۳۶

«

وزنى ۷ م ۶ ط.

بعض تاسیسات و وقایع مشهوره یی مخطر مذالیه ل

— تصحیح و تجدید سکه یه مخصوص — [سنه ۱۲۵۹]

التون

۴۱

— ۵ —

اشسته تصحیح عیار سکه یه
صرف همت قلدی خان عبدالمجید

(طغرای هایون)

«آشاغی طرفندن برچفت تیردان ویرکان ایله
مربوط ایکی بغدادی دمتیله عطاادر.»

— ۱۲۵۰ —

«قطعه محوره زیر والاسندن چیک دمتاری
دروننه الیشدر.»

وزنی ۱۵ م ۲ ط.

قطری ۳۸

کמוש

۴۲

« «

«التونک عینیدر.»

« «

قطری ۵۰

وزنی ۱۴ م ۲ ط.

۴۳

« «

« «

قطری ۳۸ (اوننجی لوحه)

وزنی ۹ م ۱ ط.

فردوس آشیان عبدالمجید خان خضر تارینک مسکوکات جدیده لرنده
الک اول التنجی سنه جلوسلری وضع اولمش ایسه ده تصحیح عیار سکه
۱۲۵۹ تاریخنده تقرر ایتمش اولدیغندن اشبو مذالیه لک تاریخ و قطعه محور
اولان وجهنک بالاسنده بشنجی سنه جلوسمی ارئه ایچون (۵) رقی وضع
اولمشدر. بو مذالیه ل التون و کמוש و باقر اولق اوزره اوچ نوع اوله رق
احداث بیوریلوب هر بری دخی اوچ مختلف قطعه ده ضرب و اعمال

ایتدیرلشدر. برنجیمی ۵۰ ایکنجیمی ۴۴ واوچنجیمی ۳۸ میلیمترو
 قطرلرنده در. التوندن برنجی وایکنجی قطعه لری وکوشدن یالکز ایکنجی
 قطعه سی المزه کچوریله مدیکی کبی باقردن معمول اولان نوعدن هیج بر
 قطعه سنه دسترس اوله مدق.

— ایاصوفیه جامع شریفنک تعمیرینه مخصوص — [سنه ۱۲۶۵]

التون

۴۴

« ایاصوفیه جامعنک درت مناره سیله
 قبارتمه لی رسمه ی وزیرنده » (*)

تاریخ تعمیر ایاصوفیه

۱۲۶۵
 سنه

(طغرای هایون)

« اطرافنده دائراً نقشلی برصو وارددر. »

قطری ۴۴

وزنی ۱۹ م ۸ ط.

کوش

۴۵

« «

« التونک عینیدر. »

« «

قطری ۴۴ (اونجی لوحه)

وزنی ۱۲ م ۸ ط.

باقر

۴۶

« «

« بوده دیکرلرینک عینیدر. »

« «

قطری ۴۴ (دلپکی)

(*) جامع رسمنک همان زیرنده غایت اینجه اوله رق لاین حروفایله جامعی تعمیر
 ایدن معمارک اسمی Fossati, res. ومدالییه یی رسم وحک ایدن رسالک نامی
 Robertson, se. یازیلیدر.

✧ اروپاده اعمال ایداش اولان بعض مدالیهلر ✧

— تنظیمات خیره —

۴۷

۱۸۵۰ سنه میلادیه سی (۱۲۶۷ هـ) تاریخیه بروکسلده غایت مصنع اوله رق اعمال ایداش کیر طونج مدالیه .

قطری ۱۰۰

— سینوب —

۴۸

۱۸۵۳ میلادنده (۱۲۷۰ هـ) پارسده اعمال اولنمش کیر طونج مدالیه .

قطری ۶۸

— بحر سیاه و طونه —

۴۹

۱۸۵۴ سنه میلادیه سننده (۱۲۷۱ هـ) پارسده اعمال قلمش کیر

قورشون مدالیه .

قطری ۷۱

— اتفاق دول ثلته —

۵۰

۱۸۵۴ تاریخ میلادنده (۱۲۷۱ هـ) کذلک پارسده اعمال اولنمش صغیر

طونج مدالیه .

قطری ۳۶

۵۱

برطرفی بالاده کی ۵۰ نومرولی مدالیه نک عینی و فقط دیکر وجهی

ترکجه عباره بی متضمن اولوب زیرنده تاریخ اوله رق (سنه سبعین و مائین والف) محرر و پارسده معمول صغیر قورشون مدالیه .

قطری ۳۶

سلطان عبدالعزیز خان حضرت تلمری

محاربات مدالیلمری

— قره طاغہ مخصوص — [سنه ۱۲۷۷]

کوش

۵۲

«جبال مرتفعه اوزرنده بر رایت
عثمانیه و اشاغیسنده بر طوب
رسمی وزیرنده»

{قره طاغ}

۱۲۸۹

قطری ۳۶

المستند بتوفیقات الربانیه

عبدالعزیز خان

ملك الدولة العثمانیه

«کبیر بر هلال ایچنه آلتشدر.»

وزنی ۷ م ۸ ط .

— کریده مخصوص — [سنه ۱۲۸۵]

کوش

۵۳

کرید

«جزیره ساحلندن بر طرفنك رسمیه»
۱۲۸۵

قطری ۳۶

(طغرای هایون)

«کبیر بر هلال ایچنده در.»

وزنی ۷ م ۷ ½ ط .

— عسکری نشان تعلیملرینه مخصوص مدالیله — [سنه ۱۲۸۰]

کوش

۵۴

نشان

قانوننامه هایونی

احکامنه توفیقاً نشان

انداخت ایدنلره مخصوص

مدالیله در ۱۲۸۰

وزنی ۷ م ۸ ط .

(بر صحرا و اوزرنده نشانکاه

و اسلحه و ادوات حربیه رسمیه)

قطری ۳۶

سرکى عمومى عثمانى به مخصوص مداليلر سنه ١٢٧٩

زراعت و صناعت

التون

٥٥

« بينارى برر كوچك هلال ايله
تفريق اولمش الق خانه ايچنده
زراعت و صنايعه متعلق ادوات
ايلاه بر لوقو موتيف رسمى
وهر كزنده دخى بر بيلديز نقش
ايدلشدر. »

(طغراى هايون)

١٢٧٩

زراعت و صناعت

« طغرا ايله تاريخ صاعندن دفته دالى
وصولدن بغدادى دهى ايله عاظمدر. »

وزنى ١٩ م ١٠ ط .

(غايث صنعتلى اعمال اولمشدر.) قطرى ٤٤

كموش

٥٦

« »

« التونك عينيدر. »

« »

وزنى ١٦ م

قطرى ٤٤

حرف و صناعت و تجارت

كموش

٥٧

حرف صناعت تجارت

« سركى عمومى مينك اوك
طرفندن رسمى »

١٢٧٩

قطرى ٤٤

المستند بتوفيقات الربانيه

عبدالعزيز خان

ملك الدولة العثمانيه

« بر كبير هلال ايله عاظمدر. »

وزنى ١٥ م ١٢ ط .

باقر

٥٨

« »

« كموشك عينيدر. »

« »

قطرى ٤٤

پادشاه حمید الخصال شوکتلو سلطان عبدالحمید خان

ثانی افندمز حضر تترینک طرف ذیشرف

همایونلرندن احداث بیوریلان مدالیهلر

— امتیاز نشان عالیسی مدالیهسی —

التون

۵۹

دولت عثمانیه اغورنده
فوق العاده ابراز صداقت و شجاعت

ایدنلره مخصوص مدالیه در

« حاملنك اسمی درج
اولنق اوزره بوش محل »

{ ۱۳۰۰ }

الغازی

(طغرای هایون)

المستند بتوفیقات الربانیه

عبدالحمید خان

ملك الدولة العثمانیه
« عباره جلیلهسی و سطنده محرز »

(آرمه عثمانی)

قطری ۳۷

كموش

۶۵

« التون مدالیه نك عینیدر. »

« «

قطری ۳۷

وزنی ۶ م ۱۳ ط.

— صنایع مدالیهسی —

كموش

۶۶

حاملنك اسمی حك اولنق

اوزره چفته دالر ایچنده

بوش محل براقلمشدر .

قطری ۳۰

الغازی

(طغرای هایون)

(آرمه عثمانی)

وزنی ۳ م ۱۳ ط.

— روسیه محاربه‌سنه مخصوص —

گموش

۶۲

« ایکی طرفلی رایات عثمانیه واسلحه حربیه دن
حرکب بر آرمه وبالاسنده بر بیلدیز منقوش
والت طرفنده بر هلال دروننده شو عباره
محرردر : »

روسیه محاربه‌سی

الغازی

(طغرای هایون)

۱۲۹۴

« چفته دفته دالریله محاطدر. »

وزنی ۵ م.

قطری ۳۱

— بلونه محاربه‌سنه مخصوص —

گموش

۶۳

بلونه محاربه‌سی

الغازی

(طغرای هایون)

۱۲۹۴

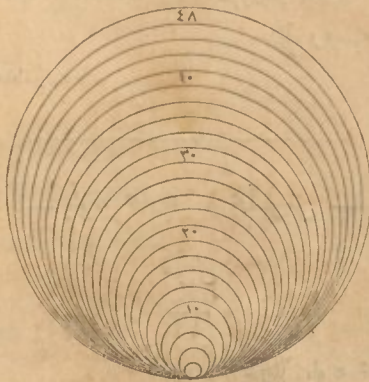
« ۶۲ نومرولی مدالیه‌نک عینی رسم ونقشده‌در. »

وزنی ۲ م ۱۵ ط.

قطری ۷۲ (اونجی لوحه)

بهر خانه سی ایکشتر (میلیمترو) دن قرق سکز (میلیمترو) به قدر
 قطر لری ارانه ایدر مقیاسدر .

یوز (میلیمترو) به قدر ارانه ایدر طولانی مقیاسدر .

درهم و قيراطك درهم اعشارى به ينى (غرام و كسوراته) تحويله مخصوص جدولدر.

درهم

۹	۸	۷	۶	۵	قيراط	۳	۴	۲	۱	۵	قيراط
م	م	م	م	م	م	م	م	م	م	م	م
۲۸,۸۶۶	۲۵,۶۵۹	۲۲,۴۵۲	۱۹,۲۴۵	۱۶,۰۳۷	-	۱۲,۸۲۹	۹,۶۲۲	۶,۴۱۵	۳,۲۰۷	۰,۰۰۰	۱
۲۹,۰۶۷	۲۵,۸۵۹	۲۲,۶۵۲	۱۹,۴۴۵	۱۶,۲۳۷	۱	۱۳,۰۳۰	۹,۸۲۳	۶,۶۱۵	۳,۴۰۸	۰,۲۰۰	۲
۲۹,۲۶۷	۲۶,۰۶۰	۲۲,۸۵۲	۱۹,۶۴۵	۱۶,۴۳۸	۲	۱۳,۲۳۰	۱۰,۰۲۳	۶,۸۱۶	۳,۶۰۸	۰,۴۰۱	۳
۲۹,۴۶۸	۲۶,۲۶۰	۲۳,۰۵۲	۱۹,۸۴۶	۱۶,۶۳۸	۳	۱۳,۴۳۱	۱۰,۲۲۳	۷,۰۱۶	۳,۸۰۹	۰,۶۰۱	۴
۲۹,۶۶۸	۲۶,۴۶۱	۲۳,۲۵۳	۲۰,۰۴۶	۱۶,۸۳۹	۴	۱۳,۶۳۱	۱۰,۴۲۴	۷,۲۱۷	۴,۰۰۹	۰,۸۰۲	۵
۲۹,۸۶۹	۲۶,۶۶۱	۲۳,۴۵۲	۲۰,۲۴۶	۱۷,۰۳۹	۵	۱۳,۸۳۲	۱۰,۶۲۴	۷,۴۱۷	۴,۲۱۰	۱,۰۰۲	۶
۳۰,۰۶۹	۲۶,۸۶۲	۲۳,۶۵۲	۲۰,۴۴۷	۱۷,۲۴۰	۶	۱۴,۰۳۲	۱۰,۸۲۵	۷,۶۱۷	۴,۴۱۰	۱,۲۰۳	۷
۳۰,۲۶۹	۲۷,۰۶۲	۲۳,۸۵۰	۲۰,۶۴۷	۱۷,۴۴۰	۷	۱۴,۲۳۳	۱۱,۰۲۵	۷,۸۱۸	۴,۶۱۱	۱,۴۰۴	۸
۳۰,۴۶۷	۲۷,۲۶۳	۲۴,۰۵۰	۲۰,۸۴۸	۱۷,۶۴۰	۸	۱۴,۴۳۳	۱۱,۲۲۶	۸,۰۱۸	۴,۸۱۱	۱,۶۰۴	۹
۳۰,۶۶۷	۲۷,۴۶۳	۲۴,۲۵۰	۲۱,۰۴۸	۱۷,۸۴۱	۹	۱۴,۶۳۴	۱۱,۴۲۶	۸,۲۱۹	۵,۰۱۲	۱,۸۰۴	۱۰
۳۰,۸۶۹	۲۷,۶۶۴	۲۴,۴۵۰	۲۱,۲۴۹	۱۸,۰۴۱	۱۰	۱۴,۸۳۴	۱۱,۶۲۷	۸,۴۱۹	۵,۲۱۲	۲,۰۰۵	۱۱
۳۱,۰۶۹	۲۷,۸۶۴	۲۴,۶۵۷	۲۱,۴۴۹	۱۸,۲۴۲	۱۱	۱۵,۰۳۵	۱۱,۸۲۸	۸,۶۲۰	۵,۴۱۲	۲,۲۰۴	۱۲
۳۱,۲۶۷	۲۸,۰۶۴	۲۴,۸۵۷	۲۱,۶۵۰	۱۸,۴۴۲	۱۲	۱۵,۲۳۵	۱۲,۰۲۸	۸,۸۲۰	۵,۶۱۳	۲,۴۰۶	۱۳
۳۱,۴۶۷	۲۸,۲۶۵	۲۵,۰۵۸	۲۱,۸۵۰	۱۸,۶۴۳	۱۳	۱۵,۴۳۵	۱۲,۲۲۸	۹,۰۲۱	۵,۸۱۳	۲,۶۰۶	۱۴
۳۱,۶۶۷	۲۸,۴۶۶	۲۵,۲۵۸	۲۲,۰۵۱	۱۸,۸۴۳	۱۴	۱۵,۶۳۶	۱۲,۴۲۹	۹,۲۲۱	۶,۰۱۴	۲,۸۰۶	۱۵
۳۱,۸۶۷	۲۸,۶۶۵	۲۵,۴۵۸	۲۲,۲۵۱	۱۹,۰۴۴	۱۵	۱۵,۸۳۶	۱۲,۶۲۹	۹,۴۲۲	۶,۲۱۴	۳,۰۰۷	۱۶
۳۲,۰۶۴	۲۸,۸۶۶	۲۵,۶۵۹	۲۲,۴۵۲	۱۹,۲۴۴	۱۶	۱۶,۰۳۸	۱۲,۸۲۹	۹,۶۲۲	۶,۴۱۵	۳,۲۰۷	۱۷

اشبو جدولك صورت استعمالى شويدهدر : مثلا ۳ درهم ۸ قيراطك قاچ مساوى اولدينى نينيك استنلكده بالاسنده
 صفرن باشلايرق طقوزه قدر نيرك رقله كوستريلان درهم خانسند ۳ درهم بولوب بعدصانغه يوقايردن اشاغى محرم
 اولان قيراط خانسندكى ۸ رقمى حداسنه باقلدغه ۱۱ غرام و ۲۲۶ ميليگرام اولدينى آكلاشيلور .
 دوت حبه بر قيراط و بر حبه ۵۰ ميليگرام اولغله بر قيراطن صكره اوج حبه به قدر زياده وزنى اولان مسكوكات ايجون
 مقدارينه كوره اشبو جدولده نى وزنلره بر حبه ايجون (۰,۱۰۰) (۰,۱۰۰) (۰,۱۰۰) ميليگرام شم وعلاوه سى اقتضا ايدر .

التون مسكوكات

وزنلری	عیارلری				التون مسكوكات اسامي قديمهسي	سنه ضربي	سلاطين عظام حضراتی اسامي سي				
	میلیم حسابيله	عیار عثمانی		میلیم حسابيله							
		کسر	بیکده					کسر			
۴۰	۲۴۰	۱	۱	۵۰	۹۹۳	۲۶	۲۳	فیلولری - سلطانی	۸۸۳	فاتح سلطان محمد خان	
۵۴	»	»	»	»	»	»	»	»	۸۸۶	سلطان بایزید ثانی	
۶۰	»	»	»	»	»	»	»	»	۹۸۲-۹۱۸	سلطان سلیم و سلیمان اول و سلیم ثانی	
[۲]											
۱۲۰-۷۰	۹۱۲	۱	۱	»	»	»	»	فیلولری - التون	۹۸۲-۱۰۳۱	سلطان مراد ثالث و محمد ثالث و سلطان احمد اول و عثمان ثانی	
۲۵۰-۱۵۰	۱	—	۱	»	»	»	»	»	۱۰۳۲	سلطان مراد رابع	
۲۴۰-۱۶۰	۳	—	۱	»	»	»	»	»	۱۰۵۸	سلطان محمد رابع	
۲۷۰ حقیقی ۳۶۰ موضوئ	»	»	»	—	۹۷۰	۸	۲۳	شرقی	۱۱۰۲-۱۰۹۹	سلطان سلیمان ثانی و احمد ثانی	
۳۰۰	»	»	»	»	»	»	»	»	۱۱۰۶	سلطان مصطفای ثانی	
»	»	»	»	»	»	»	»	جدید اشرفی (طغری)	۱۱۰۸	سلطان احمد ثالث	
»	»	»	»	»	»	»	»	اشرفی	۱۱۱۵		
۴۰۰-۳۶۰	۲۴۰	۱	۱	۱۰۰۰	»	»	۲۴	زر اسلامبول (زنجیری)	۱۱۲۸		
۲۴۰	مثقال	۱۲	»	»	»	»	»	زر محبوب	۱۱۳۷	سلطان محمود اول و عثمان ثالث	
۴۵۰	حبه	۱	۱	۹۷۰	۸	۲۳	جدید استانبول	۱۱۴۳			
۳۳۰	»	۳	۱۲	۹۵۲	۲۶	۲۲	زر محبوب	۱۱۶۸			
»	»	»	»	»	»	»	جدید زر محبوب	»	»	»	
۴۸۰	»	»	»	۹۷۰	۸	۲۳	فندق	»	»	»	
۳۶۰	»	»	»	۵۷	۹۰۶	۲۴	۲۱	زر محبوب	۱۱۷۱	سلطان مصطفای ثالث	
۶۰۰	»	»	»	»	۹۷۰	۸	۲۳	فندق	»	»	
۴۲۰	»	»	»	»	۹۰۶	۲۴	۲۱	زر محبوب	۱۱۸۷	سلطان عبد الحمید اول	
»	»	»	»	»	۸۰۰	۶	۱۹	فندق	۱۲۰۳	سلطان سلیم ثالث و مصطفای رابع	
»	»	»	»	»	۷۴۸	۳	۱۷	زر محبوب	۱۲۲۲		
۸ غروش	»	»	»	»	۸۰۰	۶	۱۹	استانبول	۱۲۲۳		
۲۵	»	»	»	۲۵	۹۵۶	۳۰	۲۲	رومی	۱۲۳۱	سلطان محمود ثانی	
۸	»	»	»	»	۸۰۰	۶	۱۹	جدید رومی	۱۲۳۱		
۱۲	»	»	»	»	۸۳۰	۲۹	۱۹	عدلی	۱۲۴۷		
»	»	»	»	»	»	»	»	دارالخلافه التونلری	۱۲۴۹	سلطان محمود ثانی	
»	»	»	»	»	۷۴۸	۳۰	۱۷	جدید عدلیه	۱۲۴۹		
»	»	»	»	»	۸۷۲	۳۰	۲۰	خیرییه	۱۲۴۳		
»	»	»	»	»	۵۸۲	۳۱	۱۳	جدید ربعیه	۱۲۴۶	سلطان عبد الحمید خان	
»	»	»	»	»	۸۳۰	۲۹	۱۹	جدید محمودیه	۱۲۴۸		
۲۰	»	»	»	»	۸۳۰	۲۹	۱۹	ممدوحیه	۱۲۵۵		
۱۰۰	»	»	»	۶۶	۹۱۶	»	۲۲	یوزلک مجیدیه التونی	۱۲۶۰		

(*) قديم التونلرک شمديکی غروشله زماننده کی قیمتی بیلنک استنلديکی حالده ۲ نومرولی ائجه جدولنده او عصرده قاج ائجه نك بردهمه

عثمانیه تعرفه سی

ملاحظات	هر التونك شمادى تعرفه ده ذكر اولان اساسى	ضربخانه عامره نك تعرفه حاضره سی موجبہ عثمانی التونى يوز غروش حسابيله		هر التونك قيمتى		
		درهمنك قيمتى		پاره	غروش	
		پاره	غروش			
<p>عتيق عثمانلى التونلرينه اساس اتحاد اولنان ونديك دوقه سنك بدايه ۱۰۰ عددى ۱۱۰ درهم اعتبار ايدلمش ايسه ده مؤخرًا ضربخانه عامره سيلمه و اكسله دن طولاي بوزنى تتريل ايله ۱۰۰ عددى ۱۰۸ درهم يعنى بهر يى ۱ درهم ۱ قيراط و ۱ حبه ودها طو غر يسي حبه نك يوزده اون ايكي كسرى دخى اولق اوزره تعمين و بونلرى تام الوزن اعتبار ايتشدن . [۱] يانكز سلطان سليم خان اول زمانده وانك سكه لرينه (شاهى) اطلاق اولتورايدى . [۲] سلطان محمد ثالث زمانده بر اراق ۱۸۰ دن ۲۲۰ اچيه قدر فرلامش ايسه ده ۱۰۰۹ سنه سنده يته ۱۲۰ اچيه تتريل قلمشدر .</p>	يالدز التونى	۴۷	۳۰			
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»	۵۱	۱۹
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
<p>اشبو (زر استانبول) يالدز التونى عيارنده طوبلقده در . زر محبوبك اصلى اولان اشبو التونلر دخى يالدز التونى درجه سنده معتبردر . زر محبوب اسمى تعرفه حاضره ده هيچ ذكر ايدلما مشدر . عتيق سلطان محمود تعبير اولنمشدر .</p>	فندق التونى	۴۶	۲۰			
	»	»	»	»		
	»	»	»	»	۵۰	۵
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
<p>بو التونلر ايله بالاده كى عتيق سلطان محمود التونلرى تعرفه حاضره ده اون اوج قيراط و بر حبه اعتبار اولنمشدر . سلطان مصطفي التونى اسميله ياد اولنوب او درجه ده طوتيلور . سلطان محمود ثاني التونلرندن (استانبول) التوننه داخلدر . سلطان محمد عدلى درجه سنده طوتيلور .</p>	يالدز التونى	۴۷	۳۰			
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
	»	»	»	»		
<p>وقتيله يكرى بشلك دخى اطلاق اولنور ايدى . تعرفه استانبول التونيله برابر كچورلمشدر . بر رواينده جلوسك ۱۵ نجى يعنى ۱۲۳۷ تاريخنده ضرب اولنمشدر . عتيق عدلى التوننه داخلدر . يكي چيقارلقدقه قيمتلرندن فضله رايج وضع ايدلمشدر . بونك و اشاغىي اوج نوع التونك قديم رايجلرينه دائر معلومات نئمامشدر .</p>	فندق التونى	۴۶	۲۰	۵۰	۵	
	عتيق سلطان محمود التونى	۴۵	۲۵	۳۷	۳۰	
	»	»	»	»		
	فندق	۴۶	۲۰	۵۰	۵	
	سلطان مصطفي التونى	۴۳	۲۰	۳۶		
	فندق	۴۶	۲۰	۵۰	۵	
	»	»	»	»		
	استانبول	۴۸	۱۷	۳۶		
	»	۳۵	۳۵			
	استانبول التونى	۴۸	۱۷	۲۸	۲۰	
عتيق رومى التونى	۴۵	۳۵	۶۸	۳		
جديد رومى	۳۸	۱۷	۲۸	۲۰		
عتيق عدلى	۳۹	۳۷	۱۹	۲۶		
»	»	»	»			
»	»	»	»			
جديد عدليه التونى	۳۵	۳۵	۱۷	۲۷		
خيريه	۴۱	۳۷	۲۳	۱۰		
اوچلك ربعيه	۴۹	۳۷				
يكرميك	۳۹	۱۷				
يكرميك	۳۹	۳۷	۱۹	۲۶		
عثمانلى التونى	۴۴	—	۱۰۰	—		

ساوى اولدينى بولنوب اكا كوره شهديكى كموش فيثانيه حساب اولندقدن ميدانه چيقار .

ملاحظات		بهر اقیهه نك سیم بمقداره حسابیه شمیدی قیچی	پاره غروش
۱	اقیهه عثمانینك وزن اصلیسى (ربع مثقال) یعنى التی قیراطدر .	۱	۱
۳۲	اقیهه بش مختلف ثقلته اولسیله بوراده وسطی اخذ اولمشدر .	۳۲	۳۲
۲۵	كوشك عیارى سكسان بشه تنزیل اولمشدر .	۲۵	۲۵
۲۲	بو زمانده بش اقیهه نك بر درهم كوشه مساوی اولسی قانون تحتنده ایدی .	۲۲	۲۲
۲۰	} ایکی دفعه چیقاریلان اقیهه لر بوراده كوسترلیدیكى وجهله یكدیكردن فرقلیدر .	۲۰	۲۰
۱۵		۱۵	۱۵
۱۲		۱۲	۱۲
۱۰		۱۰	۱۰
۱۰		۱۰	۱۰
۲	سلطان عثمان ثانی زماننده اون اقیهه یه مساوی اولق اوزره كسلمشدر . انجق سلطان مصطفی زماننده کی اولقلر ناقص الوزندر .	۲	۳۰
۸		۸	۸
۳۲	ایلك پاره نك ظهوری بو زمانده در . اولوقت دوت اقیهه بر پاره اعتبار اولمشیدی .	۳۲	۳۲
۱۰		۱۰	۱۰
۲۰	بو زمانده ایکی اقیهه بر پاره اولق اوزره تعیین قلمشیدی .	۲۰	۲۰
۲	اصلی بر درهم اولجق .	۲	۲۰
۱		۱	۱۵
۵	كوشك عیارى اوچچی دفعه اولرق تنزیل قلمشدر .	۵	۵

۳ غروشله مخصوص گوش

هرسکه نك زمانندهكى قيمت موضوعه سى يعنى راييى		وزنلى		جايزلى		مسكوكاتك اسامى قديمه لرياه نوع وجنسلى	شماره	سلطین عظام حضرات اسامی
باره	تایه	قیراط	درهم	کمرى	تیکه			
	۱۶۰	۶			۸۹۸	غروش	۱۰۹۹	سلطان سليمان ثانی
	»	»			»	»	۱۱۰۲	سلطان احمد ثانی
	»	۴	۶		»	غروش ونصفيه وربعیه سى	۱۱۰۸	سلطان مصطفای ثانی
۴۰			۸		۷۰۰	غروش و متناسباً ۲۰ و ۱۰ وه پاره لك اقسامى	۱۱۱۵	سلطان احمد ثالث
	۳	۲۴			۶۸۰	بر پاره لك	۱۱۱۶	
	۱	۶			»	اچيه	»	
۳۰		۲	۶		۶۰۰	زولته (ونصفيه سى)	۱۱۳۱	
—	—	—	—	—	—	—	۱۱۴۳	سلطان محمود اول
—	—	—	—	—	—	—	۱۱۶۸	سلطان عثمان ثالث
۴۰	۳	۶			۶۰۰	غروش متناسباً اقسام و کسور اتى	۱۱۷۶	سلطان مصطفای ثالث
۶۰		۹			»	التشلىق (چفته زولته)	۱۱۷۹	
۳۰		۶	۴		»	زولته (ونصفيه سى)	۱۱۸۵	
—	—	—	—	—	—	غروش التشلىق وزولته واقسامى	۱۱۸۷	سلطان عبد الحمید اول
۸۰		۴	۹		۴۶۵	جدید ايكيلك	۱۲۰۳	
۴۰			۴		۴۶۵	غروش و متناسباً اقسامى	۱۲۰۳	سلطان سليم ثالث
۶۰	۱۳	۵			»	التشلىق	۱۲۰۴	
۸۰		۸			»	ايكيلك	۱۲۰۵	
۱۰۰		۱۰			»	جدید يوزلك	»	»
—	—	—	—	—	—	—	۱۲۲۲	سلطان مصطفای رابع
۱ غروش			۴		۴۶۵	غروش واقسامى	۱۲۲۳	سلطان محمود ثانی
۵			۸		۷۳۰	جهاديه متناسباً نصفيه وربعیه سى	۱۲۲۵	
۲			۴		»	جدید ايكيلك واقسامى	۱۲۳۶	
۶۰ پاره			۲		۶۰۰	جدید التشلىق	۱۲۳۹	
۵		۱۳	۴		۲۲۰	بشلك (نقطه سز) واقسام و کسور اتى	۱۲۴۵	
۵		۱۲	۴		۱۷۰	بشلك (نقطه لى) واقسام و کسور اتى	۱۲۴۸	
۶		۱۳	۳		۴۳۵	التيلق واقسامى	۱۲۴۹	سلطان عبد المجید خان
۶		۱۲	۳		۴۳۵	التيلق واقسامى	۱۲۵۵	
			۶		۱۷۰	۲۰ و ۱۰ پاره لك	»	
۲۰		۸	۷		۸۳۰	يكرى غروشلق سيم مجديه و متناسباً ۱۰ و ۵ و ۲ و ۱ و ۳ غروشلق اقسام و کسور اتى	۱۲۶۰	

ملاحظات

ضر بخانه عامه نك	تعارفہ سی	موجبیہ	۱۲۹۹ سنہ سی تحقیق	ایڈن قیم حقیقیہ لری
۱۹ عجدیہ	بهر درهم نك	سایله بهر	قطعه سنك	قیقی
پاره غروش	پاره غروش			

(۲۳۸) صحیفہ بہ مراجعت اولندقدہ اکلاشیلورکہ غروشك قیمت حقیقیہ سی اوزمان یوز یکر می اچہ اولوب ۲۰ اچہ ۱ درهم و ۱۲۰ اچہ ۶ درهم وزندہ ایدی .	۲	۱۵	۱۴	۱۰
کوش مسکوکاتک اشعاف واقسامی مشارالیه سلطان احمد ثالث زمانندہ تقرر ایتمش و قرق باره نك برغروشہ و برپاره نك اوج اچہ بہ مساوی طو تلمسی اساسی دخی تعین ایلمشدر . مقدا عیارلری ۷۰ ایدی . صحیفہ ۲۷۷ .	۲	۳	۱۶	۲۴
زولته لرك ۱۶ عددی ۱۰۰ درهم اولسی اتخاذا اولنان اصول اقتضاسندن ایدی صحیفہ ۲۷۹ سلطان احمد ثالث مسکوکاتک وزن و عیار و تقسیماتندہ در .	۱	۳۵	۱۰	۵
بوزمانندہ غروش کسلوب نصفیہ وربعیہ و پاره و اچہ لر عینی عصر سابق درجه سنندہ در .	۱	۲۵	۱۰	۵
اشبو سکر سلطان مصطفی خان ثالث مسکوکاتی درجه سنہ قریبدر . قیمت حقیقیہ سی $\frac{74}{8}$ ایدی . صحیفہ ۳۴۶ .	۱	۹	۱۱	۱۲
تعارفہ حاضرہدہ التملقدن ماعدا اشبو سکر (عتیق یوزلک) (عتیق ایکیلک) (عتیق غروش) ناملریلہ داخل اولوب اتحق ایکیلکر هر نصل ایسه ۷ درهم وزندہ اولرق کوستلمشدر .	۱	۹	۴	۲۶
بو عصرک مسکوکاتی سلطان سلیم ثالث مسکوکاتک عینیدر . ایکی سنہ سکره ۳ درهملک اولرق قطع اولنشدر .	۱	۹	۷	۲۲
تعارفہدہ (عتیق جہادیہ) دیو مذکوردر .	۱	۲۷	۹	۱۰
اشبو یوسک عیارده اولان ایکیلکر تعارفہ حاضرہدہ داخل دکلدر .	۱	۲۷	۱۲	۱۰
قیمت حقیقیہ سی $\frac{131}{3}$ در صحیفہ ۴۱۴				۲
۱۲۹۶ سنہ سنہ قدر قیمت موضوعه لرلیہ رایج اولدیغی حالده سنہ مذکورده قیمت حقیقیہ لرلیہ تنزیل قلمشدر .				۲
قیمت حقیقیہ سی $\frac{2064}{240}$ صحیفہ ۴۱۶ کذلک تاریخ مذکورده تنزیل قلمشدر .				۵
اخیرا نصفه تنزیل اولنان مثالکوردندر .				۵
اخیرا یکر میدن اون طقوز غروشہ تنزیل قلمشدر .				۱۹

10

۶

۷

۹

۱۴

۱۹

۲۲

۳۱

۲۷

۳۵

۵۳

۲۵

۶۰

سجده برنجی لوحه 3 - [ب]

۷۱

۷۷

۷۸

۹۷

۷۴

۷۷

۱۲۶

۳۰۹

۱۲۱

۱۲۱

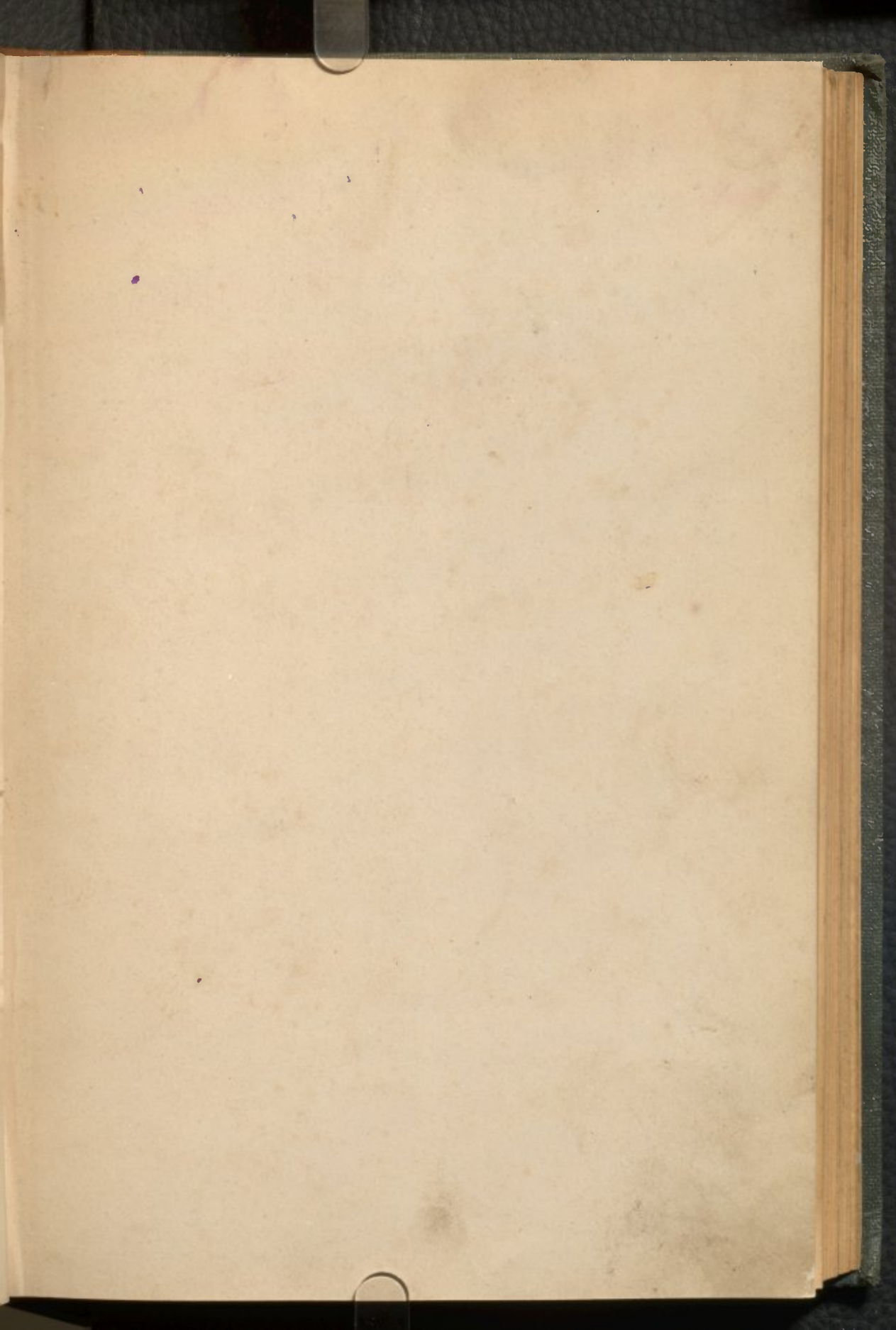
۱۰۰

۳۰۹

۱۲۹

۱۸۸

۱۶۶

۱۸۲

۱۶۱

۲۳۱

۱۹۰

۲۶۸

۲۹۱

۲۴۱

۲۸۰

۲۷۲

چھ ایکٹی لوحہ [ب]

۳۱۷

۳۱۰

۳۰۷

۳۲۶

۳۲۱

۳۰۶

۳۲۷

۳۰۴

۳۶۰

۳۷۰

۳۷۹

۳۶۲

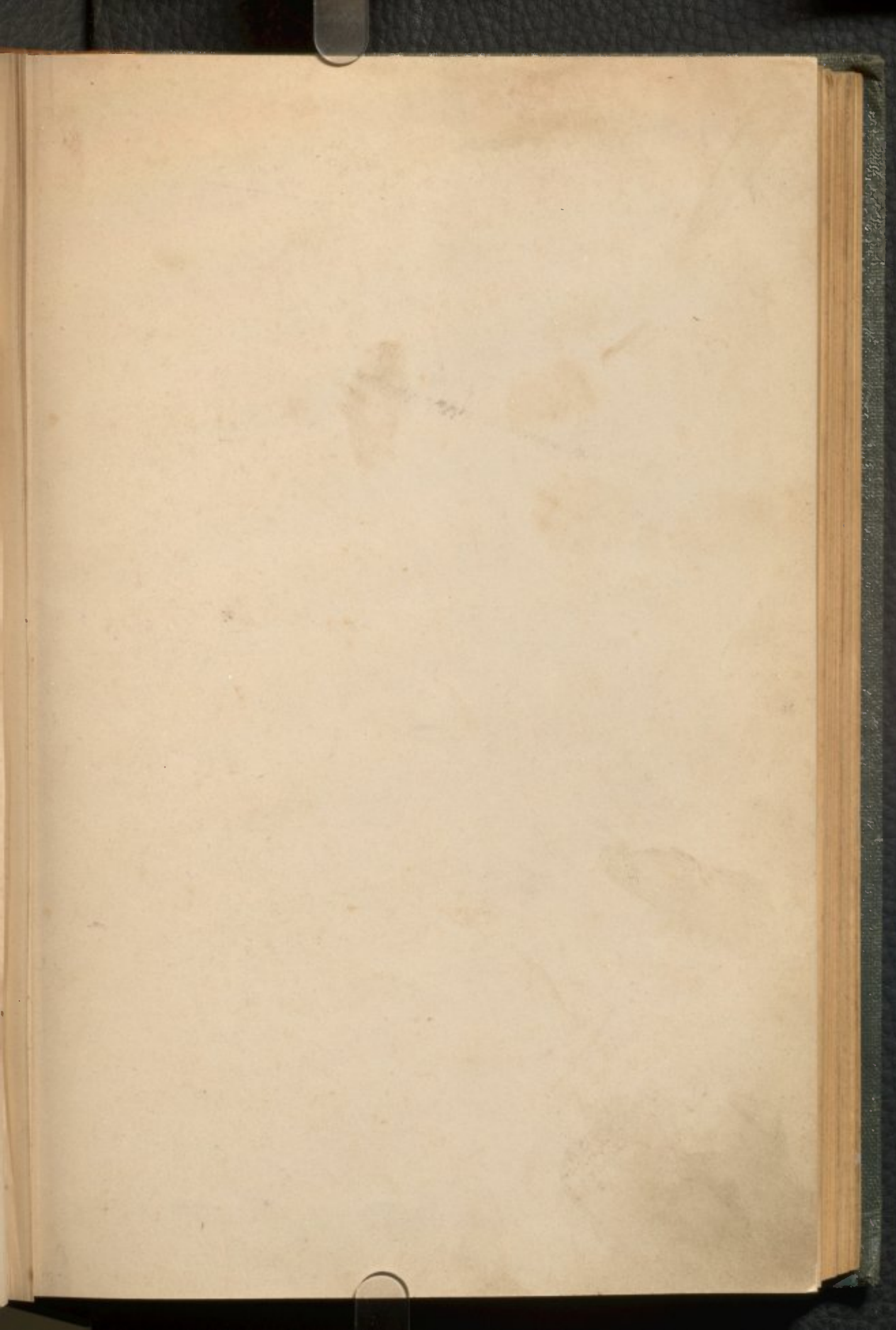

۳۹۱

۳۹۰

سج او چینی لوحه ۳۳

۴۱۴

۳۹۶

۴۱۱

۴۱۹

۴۳۵

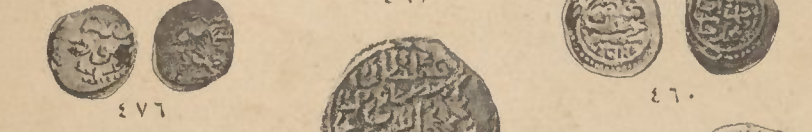
۳۸۳

۴۲۶

۴۰۳

۴۳۸

۴۷۶

۴۶۰

۴۶۳

۴۷۳

۴۷۱

۴۶۲

در دنجی لوحه ۳۳

۵۱۷

۴۹۹

۵۲۱

۵۱۰

۵۳۵

۵۱۵

۵۲۸

۶۰۶

۵۳۹

۳۸۵

۵۶۵

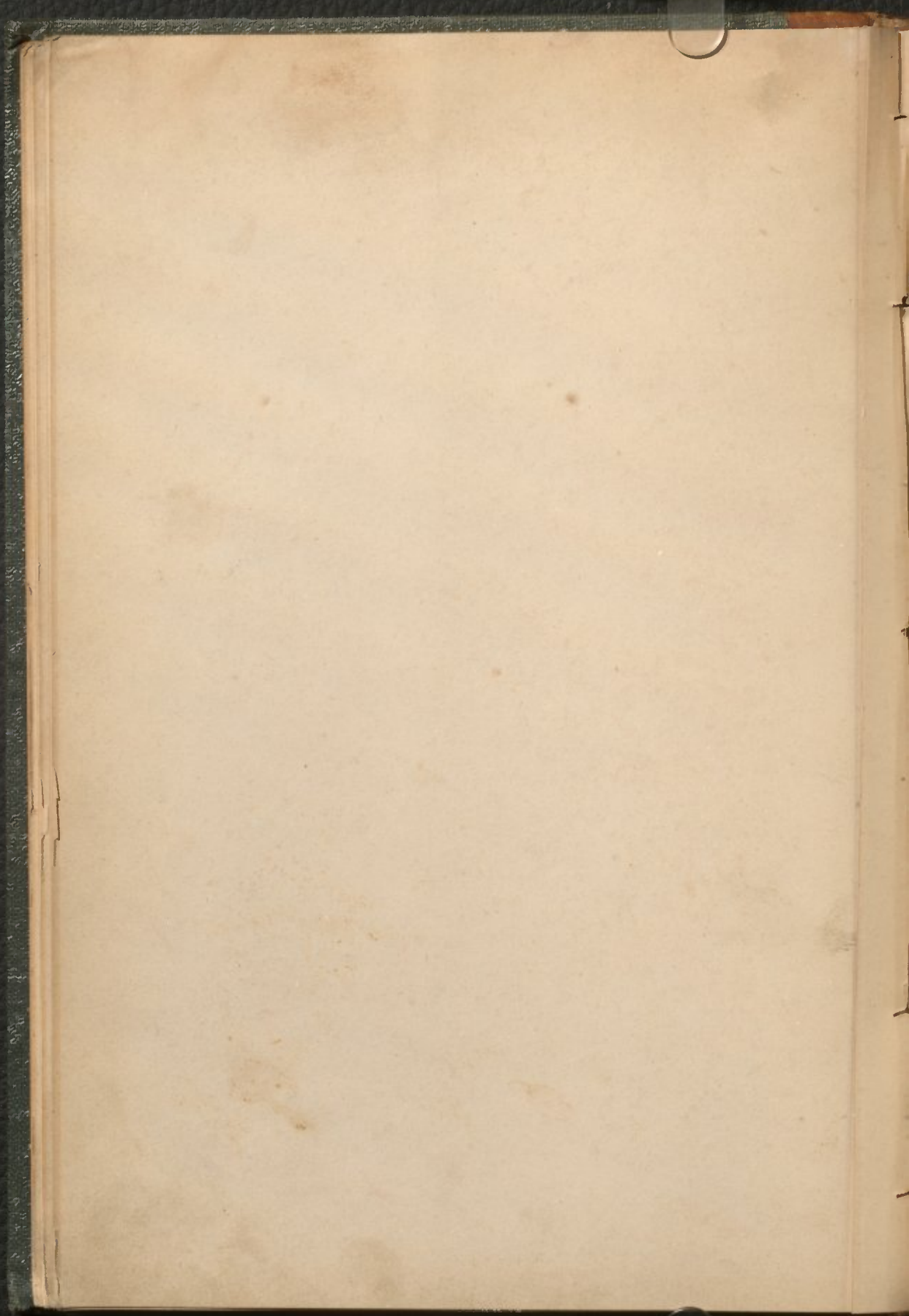

۶۶۵

۵۷۴

بخش ششم لوحه ۳۳

۵۹۲

۵۸۳

۵۹۸

۶۰۳

۵۹۶

۶۳۷

۶۱۴

۶۳۰

۶۲۴

۶۲۲

۶۴۸

۶۴۴

۶۴۲

عاشق الشیخی لوحه ۳

۶۶۴

۶۷۲

۶۷۰

۶۸۷

۷۰۴

۷۰۳

۷۲۲

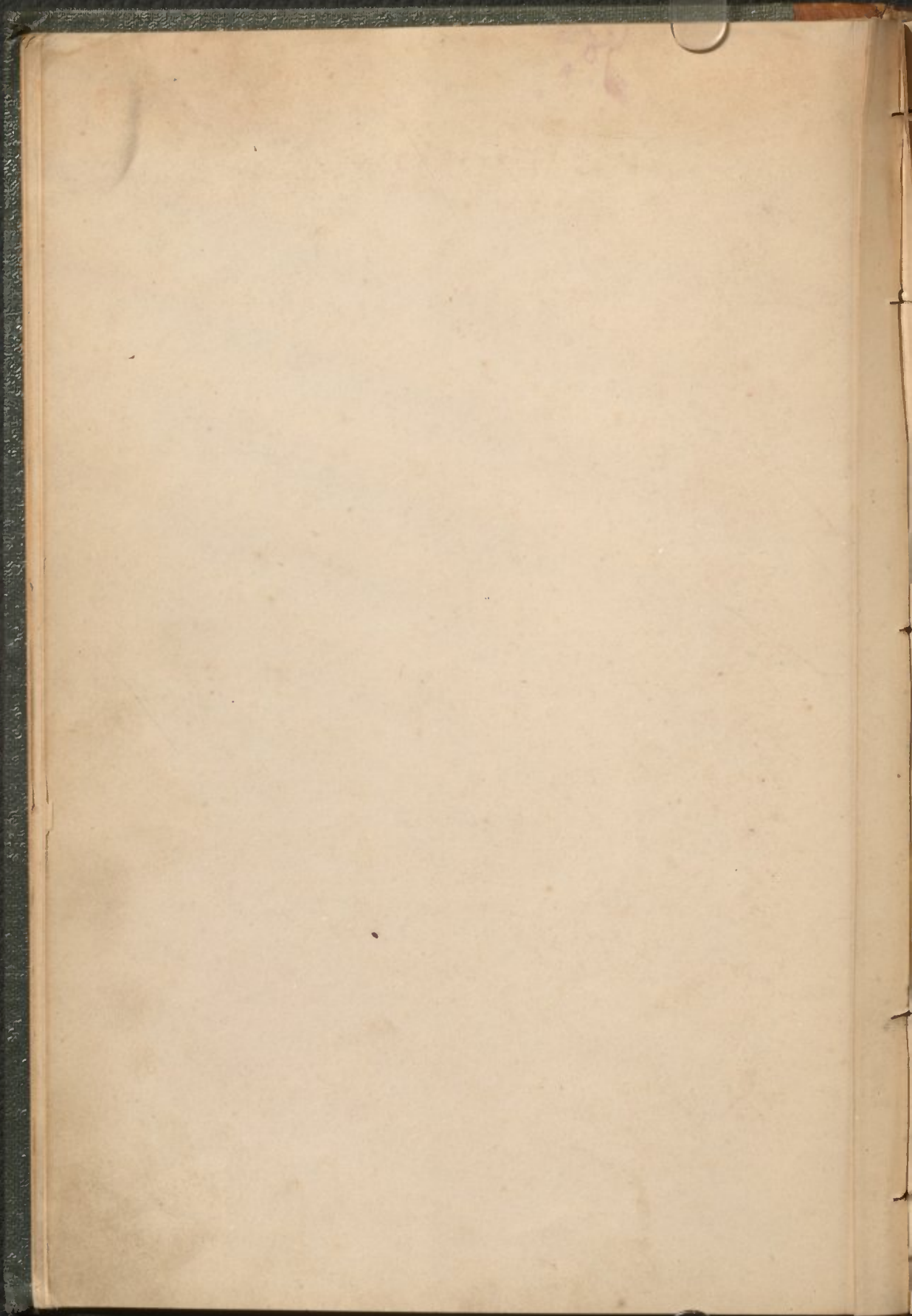
۷۰۰

۷۴۰

۷۹۶

۷۷۳

۷۰۶

۹۴۹

۹۳۱

۸۸۰

۳۸۶

۱۰۱۰

۶۳۱

۷۸۱۱

۳۱۱۲

۶۴ - کتبچی لوحه ک

۱۱۷۲

۱۱۷۴

۱۱۴۶

۱۱۶۱

۱۲۱۸

۱۲۳۰

۱۲۲۱

۱۲۱۶

۱۲۶۲

۱۲۸۶

۱۲۷۰

۱۰
مردمان

طوقوز جي لوحه ۳

سج اوچبی لوحه ۳

۴۲

۲۶

۲۹

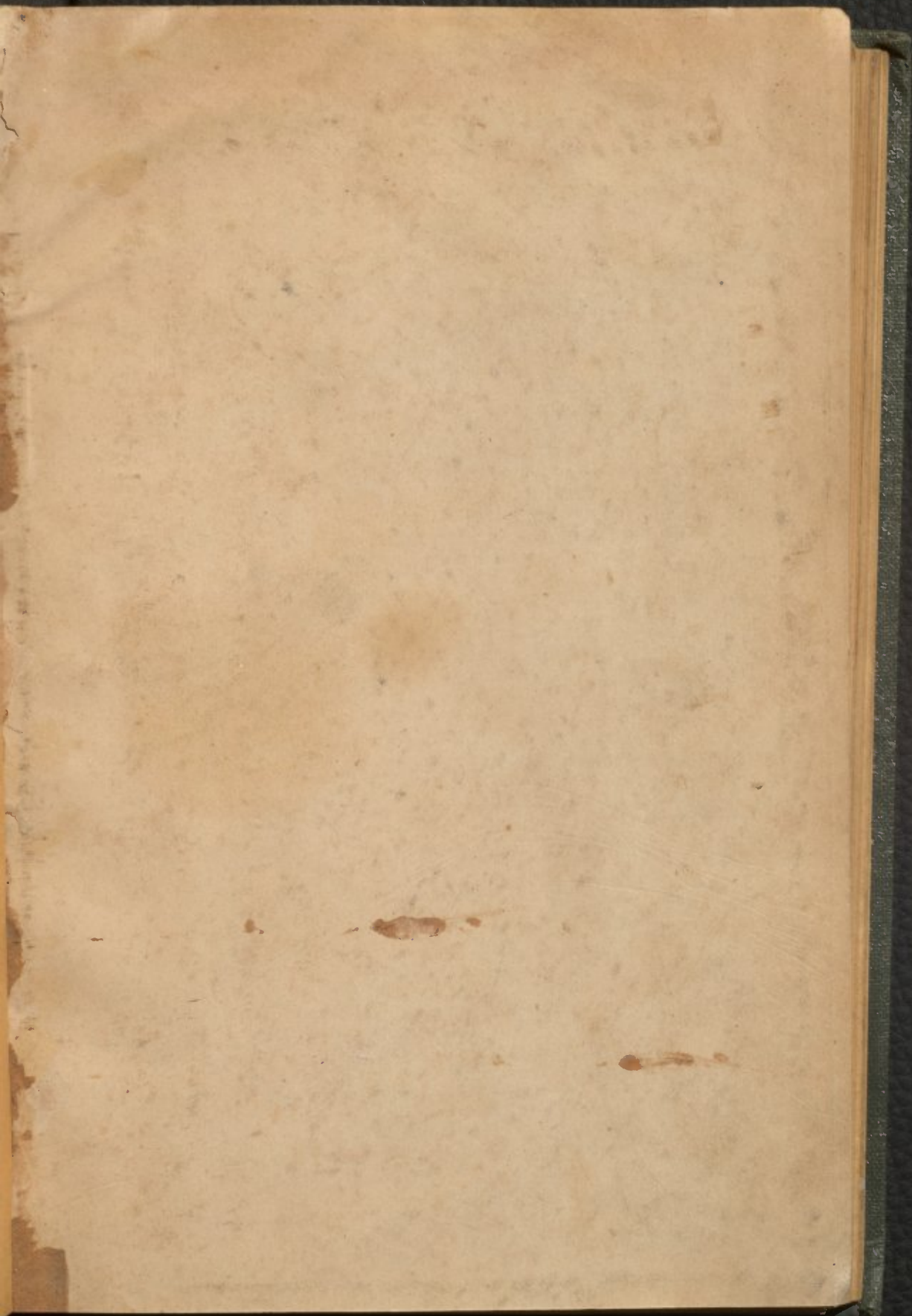
۴۰

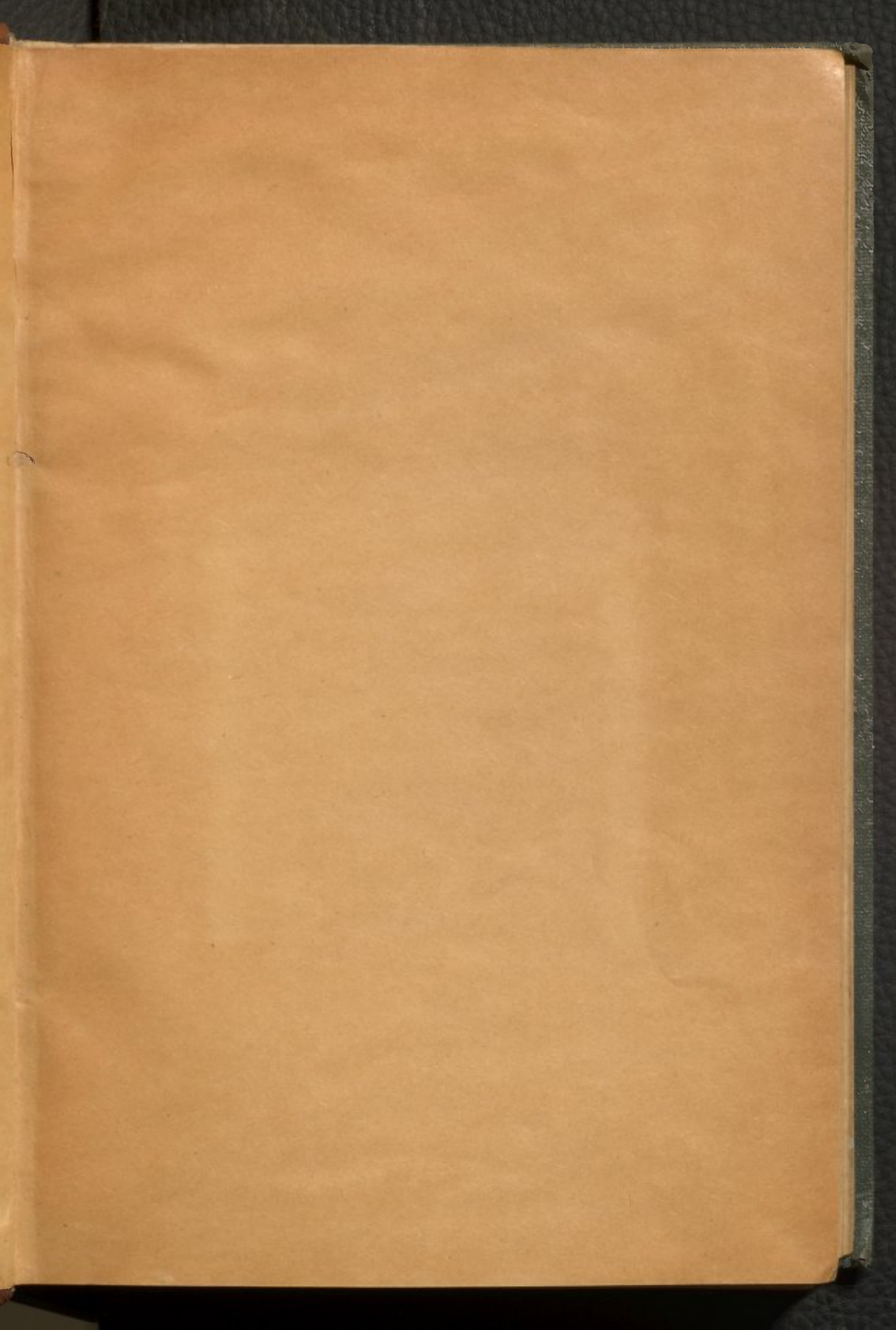
۲۰

۶۳

۳۸

Author..... İsmâ'îl

Title..... Pağvîlî

FORM 214

C95

Stylus

1612.69

